

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2026**

İÇİNDEKİLER

1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN AMAÇLARI	6
2. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NIN TEMEL İLKELERİ	7
3. TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI TANITIMI	9
3.1. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın Temel Yaklaşımı	9
3.2. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın Yapısı	9
4. TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI ALAN BECERİLERİ	13
4.1. TÜRKÇE ALAN BECERİLERİ	15
4.1.1. Dinleme / İzleme	16
4.1.2. Okuma	16
4.1.3. Konuşma	16
4.1.4. Erken Okuryazarlık	16
4.2. MATEMATİK ALAN BECERİLERİ	25
4.2.1. Sayma	26
4.2.2. Matematiksel Muhakeme	26
4.2.3. Matematiksel Problem Çözme	26
4.2.4. Matematiksel Temsil	26
4.2.5. Veri ile Çalışma ve Veriye Dayalı Karar Verme	26
4.3. FEN ALAN BECERİLERİ	34
4.3.1. Bilimsel Gözlem	35
4.3.2. Sınıflandırma	35
4.3.3. Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin	35
4.3.4. Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin	36
4.3.5. Deney Yapma	36
4.3.6. Bilimsel Çıkarım Yapma	36
4.3.7. Bilimsel Model Oluşturma	37
4.3.8. Kanıt Kullanma	37
4.3.9. Bilimsel Sorgulama	37
4.4. SOSYAL ALAN BECERİLERİ	45
4.4.1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme	46
4.4.2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma	46
4.4.3. Mekânsal Düşünme	46
4.4.4. Coğrafi Sorgulama	46
4.4.5. Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması	46
4.4.6. Harita	47
4.4.7. Eleştirel Sosyolojik Düşünme	47

4.5. HAREKET VE SAĞLIK ALAN BECERİLERİ	56
4.5.1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler	57
4.5.2. Sağlıklı Yaşam ve Öz Bakım Becerileri	57
4.5.3. Güvenlik Becerileri	57
4.6. SANAT ALAN BECERİLERİ	66
4.6.1. Sanat Türlerini Anlama	67
4.6.2. Sanat Eseri İnceleme	67
4.6.3. Sanata Değer Verme	67
4.6.4. Sanatsal Uygulama Yapma	67
4.7. MÜZİK ALAN BECERİLERİ	72
4.7.1. Müziksel Dinleme	73
4.7.2. Müziksel Söyleme	73
4.7.3. Müziksel Çalma	73
4.7.4. Müziksel Hareket	73
5. SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ	77
6. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA KAVRAMSAL BECERİLER	78
7. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA EĞİLİMLER	79
8. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA ERDEM: DEĞER-EYLEM ÇERÇEVESİ	79
8.1. Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi'nin Uygulanmasına Yönelik İlke ve Esaslar	79
9. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA OKURYAZARLIK BECERİLERİ	82
10. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ	82
11. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA FARKLILAŞTIRMA	84
11.1. Zenginleştirme	84
11.2. Destekleme	85
12. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NIN PLANLANMASI VE UYGULANMASI	86
12.1. Okul Öncesi Eğitimde Oyun	86
12.2. Aylık Eğitim Planı	89
12.3. Günlük Plan	91
12.4. Günlük Planda Rutinler	92
12.5. Etkinlik Çeşitleri	94
12.6. Aile ve Toplum Katılımı Etkinlikleri	95
13. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA ÖĞRENME ORTAMLARI	98
13.1. Okul İçi Öğrenme Ortamları-Öğrenme Merkezleri	98
13.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamları	105
13.3. Okul Öncesi Eğitim Programı'nda Dijital Öğrenme Ortamları	108
14. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA ÇOCUĞU TANIMA VE DEĞERLENDİRME	109
15. AYLIK EĞİTİM PLANI ÖRNEKLERİ	115
16. GÜNLÜK PLAN ÖRNEKLERİ	129

EKLER

EK-1 ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ TABLOSU	141
TÜRKÇE ALAN TABLOSU 36-48 AY	141
TÜRKÇE ALAN TABLOSU 48-60 AY	143
TÜRKÇE ALAN TABLOSU 60-72 AY	146
MATEMATİK ALAN TABLOSU 36-48 AY	150
MATEMATİK ALAN TABLOSU 48-60 AY	151
MATEMATİK ALAN TABLOSU 60-72 AY	154
FEN ALAN TABLOSU 36-48 AY	157
FEN ALAN TABLOSU 48-60 AY	158
FEN ALAN TABLOSU 60-72 AY	159
SOSYAL ALAN TABLOSU 36-48 AY	162
SOSYAL ALAN TABLOSU 48-60 AY	163
SOSYAL ALAN TABLOSU 60-72 AY	164
HAREKET VE SAĞLIK ALAN TABLOSU 36-48 AY	167
HAREKET VE SAĞLIK ALAN TABLOSU 48-60 AY	168
HAREKET VE SAĞLIK ALAN TABLOSU 60-72 AY	169
SANAT ALAN TABLOSU 36-48 AY	170
SANAT ALAN TABLOSU 48-60 AY	171
SANAT ALAN TABLOSU 60-72 AY	172
MÜZİK ALAN TABLOSU 36-48 AY	173
MÜZİK ALAN TABLOSU 48-60 AY	174
MÜZİK ALAN TABLOSU 60-72 AY	176
EK-2 ANEKDOT KAYIT FORMU	178
EK-3 OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİĞİ PLANLANIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR	179
EK-4 OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİĞİ PLAN ÖRNEĞİ	180
EK-5 AYLIK EĞİTİM PLANI	182
EK-6 GÜNLÜK PLAN	183
EK-7 KAVRAM LİSTESİ	185
EK-8 BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR	187
EK-9 AİLE EĞİTİMİ İHTİYAÇ BELİRLEME FORMU	188
EK-10 AİLE KATILIMI TERCİH FORMU	190
EK-11 SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ TABLOSU	193
EK-12 ERDEM: DEĞER-EYLEM TABLOLARI	197
EK-13 EĞİLİMLER TABLOSU	204
EK-14 OKURYAZARLIK BECERİLERİ TABLOSU	205
EK-15 AYLIK EĞİTİM PLANI KONTROL ÇİZELGESİ (60-72 Ay)	207

1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN AMAÇLARI

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen genel amaçlara ve temel ilkelere uygun olarak

- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- Onları ilköğretime hazırlamak,
- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak,
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

2. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NIN TEMEL İLKELERİ

Okul öncesi dönem; gelişimin en hızlı, öğrenme potansiyelinin ise en yüksek olduğu, hayatın temelini oluşturan kritik evredir. Her yaş grubuna ait ortak gelişimsel özellikler bulunsada her çocuğun kendine özgü gelişimsel özellikleri ve bireysel farklılıkları merkeze alınmalıdır. Okul Öncesi Eğitim Programı'nın dayandığı temel ilkeler şunlardır:

1

Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.

2

Çocukların toplumsal hayata uyum sağlamaları desteklenmelidir.

3

Çocukların ilkokula güçlü bir başlangıç yapabilmeleri için gelişimlerini merkeze alan, bireysel ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini sağlayan destekleyici bir yaklaşım benimsenmelidir.

4

Etkinlikler planlanırken çocukların hazır bulunuşluk düzeyleri ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

5

Her çocuğun öğrenme-öğretme uygulamalarına tam katılımını güvence altına almak amacıyla sınıf içi ve sınıf dışı eğitim ortamları ile eğitim süreçleri, kapsayıcı eğitim anlayışı doğrultusunda çocukların bireysel gereksinimleri gözeticilerle farklılaştırılmalıdır.

6

Çocuğun gelişim süreci, sosyal-duygusal öğrenme becerileriyle ayrılmaz bir bütünlük içinde ele alınmalıdır.

7

Alan becerileri, farklı alanlar arasında birbirini destekleyen bütüncül bir yapıda ele alınmalıdır.

8

Becerilerin kalıcı bir şekilde kazanılabilmesi için programın sarmallık ilkesi dikkate alınarak çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre tekrarlara yer verilmelidir.

9

Kazandırılması hedeflenen beceriler çocukların yaşantıları ile bütünleştirilmelidir.

10

Etkinlikler hazırlanırken somuttan soyuta, basitten karmaşığa, yakından uzağa ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır.

11

Oyun çocuklar için en uygun öğrenme yöntemi olduğundan bütün etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.

12

Etkinlikler planlanırken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra ailenin, okulun ve çevrenin olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.

13

Çocuğun gelişimini ve sağlıklı yaşamını desteklemek amacıyla, uygun koşullarda açık hava öğrenme ortamlarında uygulamalara yer verilmelidir.

14

Eğitim ortamlarının ve eğitim süreçlerinin tasarlanmasında teknolojik ve bilimsel gelişmelerden yararlanılmalıdır.

15

Eğitim süreçleri, millî ve manevi değerler ile Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi esas alınarak değerlerin öğrenme-öğretme uygulamalarıyla bütünleştirildiği bütüncül bir yaklaşımla tasarlanmalıdır.

16

Eğitim ortamlarında demokratik bir anlayış benimsenmelidir.

17

Eğitim sürecine ailenin ve toplumun etkin katılımı sağlanmalıdır.

18

Eğitim süreçlerinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri etkili bir şekilde uygulanmalıdır.

19

Eğitim sürecinde değerlendirme düzenli olarak yapılmalı ve çocuğa yönelik yapılan değerlendirme sonuçları ailelerle paylaşılmalıdır.

20

Değerlendirme sonuçları çocukların beceri ediniminin desteklenmesi, programın geliştirilmesi ve öğretmenin mesleki gelişiminin sağlanması amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır.

21

Eğitim süreçleri, çocukların sürdürülebilir yaşam bilinci geliştirmelerini destekleyecek şekilde; doğal çevreyi koruma, kaynakları bilinçli kullanma ve çevreye karşı sorumluluk alma anlayışıyla düzenlenmelidir.

3.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI TANITIMI

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte programın tüm bileşenleri, okul öncesi dönemin gelişim özellikleri ve eğitim gereksinimleri doğrultusunda bu kademeye özgü olarak yeniden yapılandırılmıştır. Bu kapsamda Türkçe, matematik, fen ve sosyal alan becerileri okul öncesi döneme uygun biçimde düzenlenmiş; sanat, müzik, hareket ve sağlık alanlarına ilişkin beceriler ise okul öncesi eğitim kademesine özgü olarak ilk kez geliştirilmiştir. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi ve diğer program bileşenleri de çocukların gelişim özellikleri esas alınarak programa uyarlanmıştır. Böylece Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temel yaklaşımı korunurken okul öncesi eğitimin kendine özgü yapısını ve gelişimsel özelliklerini esas alan bütüncül ve özgün bir program yapısı oluşturulmuştur.

3.1. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın Temel Yaklaşımı

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı, beceri temelli ve bütüncül eğitim yaklaşımı doğrultusunda çocukların gelişim özelliklerini, hazır bulunuşluk düzeylerini, bireysel farklılıklarını, ilgi ve gereksinimlerini merkeze alan bir anlayışla hazırlanmıştır. Program, bilimsel temelde çağın gerektirdiği beceriler ile milli ve manevi değerleri bütüncül bir anlayışla ele alarak çocukların çok yönlü gelişimlerini desteklemeyi amaçlamaktadır.

Program, okul öncesi dönemin gelişimsel özellikleri doğrultusunda oyun temelli, çocuk merkezli ve esnek bir anlayışla yapılandırılmıştır. Oyun aracılığıyla öğrenme, bu programın ve okul öncesi eğitiminin ayrılmaz parçası olarak görülmektedir. Programın çocuk merkezli yaklaşımı ile çocukların ilgi, gereksinim ve bireysel farklılıkları öğrenme sürecinin temel belirleyicileri olarak kabul edilmekte; çocukların aktif katılım göstermelerine, seçim yapmalarına, deneyim kazanmalarına ve kendi hızlarında ilerlemelerine olanak sağlanmaktadır. Programın esnek yapısı ise öğrenme-öğretme uygulamalarının çocukların gelişim özellikleri, hazır bulunuşlukları ve içinde bulundukları koşullar doğrultusunda düzenlenmesine imkân tanımaktadır.

Programın sarmal yapısı doğrultusunda öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri ile eğilimler ve programlar arası bileşenler; çocukların gelişim özellikleri ve öğrenme gereksinimleri dikkate alınarak farklı zamanlarda, farklı bağlamlarda ve farklı öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde yeniden ele alınarak pekiştirilir. Böylece çocukların öğrenmeleri derinleştirilir ve edinilen becerilerin kalıcılığı desteklenir. Aşamalılık ilkesi doğrultusunda ise öğrenme süreçleri basitten karmaşığa, somuttan soyuta ve yakından uzağa doğru ilerleyerek çocukların önceki öğrenmeleri ile yeni öğrenmeleri arasında anlamlı bağlar kurmaları ve becerilerini giderek derinleştirmeleri desteklenir. Bu öğrenme anlayışının hayata geçirilmesinde öğretmen; çocukların gelişim özelliklerini, ilgi ve gereksinimlerini dikkate alarak öğrenme-öğretme uygulamalarını planlayan, zenginleştiren ve çocuklara rehberlik eden temel bir rol üstlenmektedir.

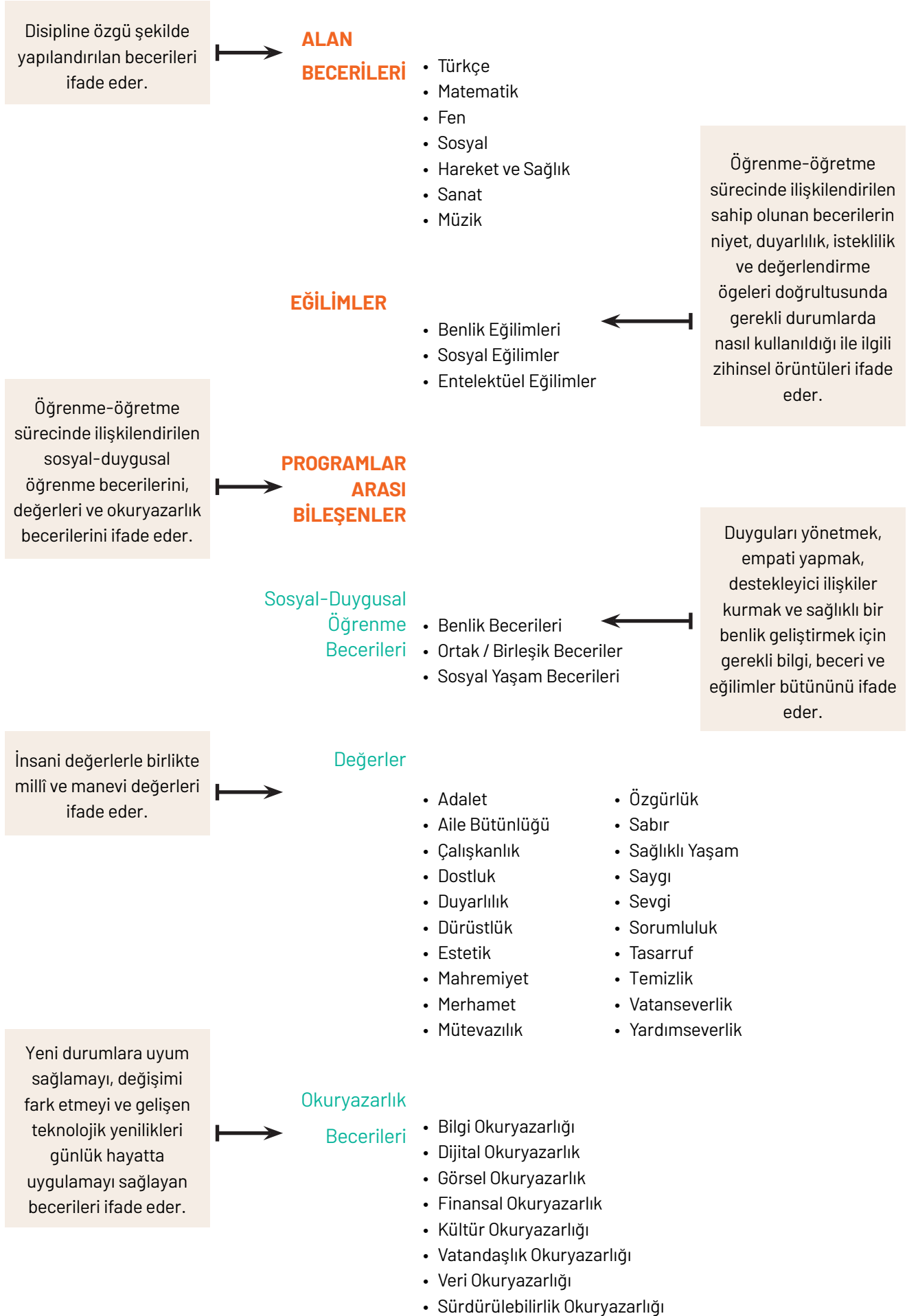
3.2. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın Yapısı

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı; alan becerileri, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri ile eğilimler ve programlar arası bileşenlerin bütüncül biçimde ilişkilendirildiği beceri temelli bir programdır. Programda Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık alanlarına özgü alan becerileri, çocukların yaş ve gelişim özellikleri dikkate alınarak öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri aracılığıyla okul öncesi döneme uygun hâle getirilmiştir. Alan becerileriyle ilişkilendirilerek ele alınan kavramsal beceriler, çocukların düşünme süreçlerini destekleyerek alan becerilerini farklı durumlarda kullanmalarına katkı sağlamaktadır. Öğrenme çıktıları, alan becerilerinin okul öncesi dönemde çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak nasıl ele alınacağını ve gözlemlenebilir hâle geleceğini ortaya koymaktadır. Süreç bileşenleri, öğrenme çıktılarının gerçekleştirilmesine yönelik işlem basamaklarını açıklayarak becerilerin edinilmesi sürecinde çocukların nasıl destekleneceğine rehberlik etmektedir. Eğilimler, çocukların sahip oldukları bilgi ve becerileri kullanmalarını ve eyleme dönüştürmelerini desteklerken sosyal-duygusal öğrenme becerileri, Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi ve okuryazarlık becerilerinden oluşan programlar arası bileşenler öğrenme süreçleriyle bütüncül biçimde ele alınmaktadır.

Öğrenme-öğretme uygulamaları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin ilişkisel ve bütüncül program tasarımı doğrultusunda alan becerileri, öğrenme çıktıları ile süreç bileşenleri, eğilimler ve programlar arası bileşenlerin birlikte ele alınmasıyla yapılandırılmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamaları çocukların gelişim özellikleri, ilgi ve

ihtiyaçları dikkate alınarak esnek, kapsayıcı ve çocuk merkezli bir anlayışla düzenlenmektedir. Değerlendirme, çocukların öğrenme sürecinde bilgi ve becerilerini nasıl kullandıklarını görünür hâle getirmektedir. Değerlendirme sonucunda elde edilen bilgiler, öğrenme-öğretme uygulamalarının çocukların gereksinimlerine uygun biçimde düzenlenmesine katkı sağlamaktadır. Farklılaştırma uygulamaları ile çocukların bireysel özellikleri dikkate alınarak zenginleştirme ve destekleme süreçleri planlanmaktadır. Aile ve toplum katılımı, öğrenme süreçlerinin okul içi ve okul dışındaki yaşam deneyimleriyle desteklenmesini ve çocukların edindikleri becerileri farklı ortamlarda kullanmalarını sağlamaktadır. Öğretmen yansımaları ise öğrenme-öğretme uygulamalarının değerlendirilmesine, geliştirilmesine ve çocukların ihtiyaçları doğrultusunda yeniden düzenlenmesine rehberlik etmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın Yapısı

Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda çocuğa kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Hedeflenen çocuk profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Akranlarından daha ileri düzeydeki çocuklara genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren çocuklara yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Çocuğun gelişimini ve beceri edinimini desteklemek amacıyla ailenin eğitim sürecine etkin katılımını, anne babaların ebeveynlik becerilerini güçlendiren aile eğitimi ve okul, aile ile toplum kuruluşları arasında kurulan bağlantı ve iş birliklerini ifade eder.

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

Destekleme

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan çocuklara ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğrenme çıktılarının gözlem, anekdot kaydı, soru-cevap, çocuk ürünleri ve portfolyo gibi sürece ve ürüne dayalı çeşitli ve uygun araçlarla değerlendirilmesini ifade eder.

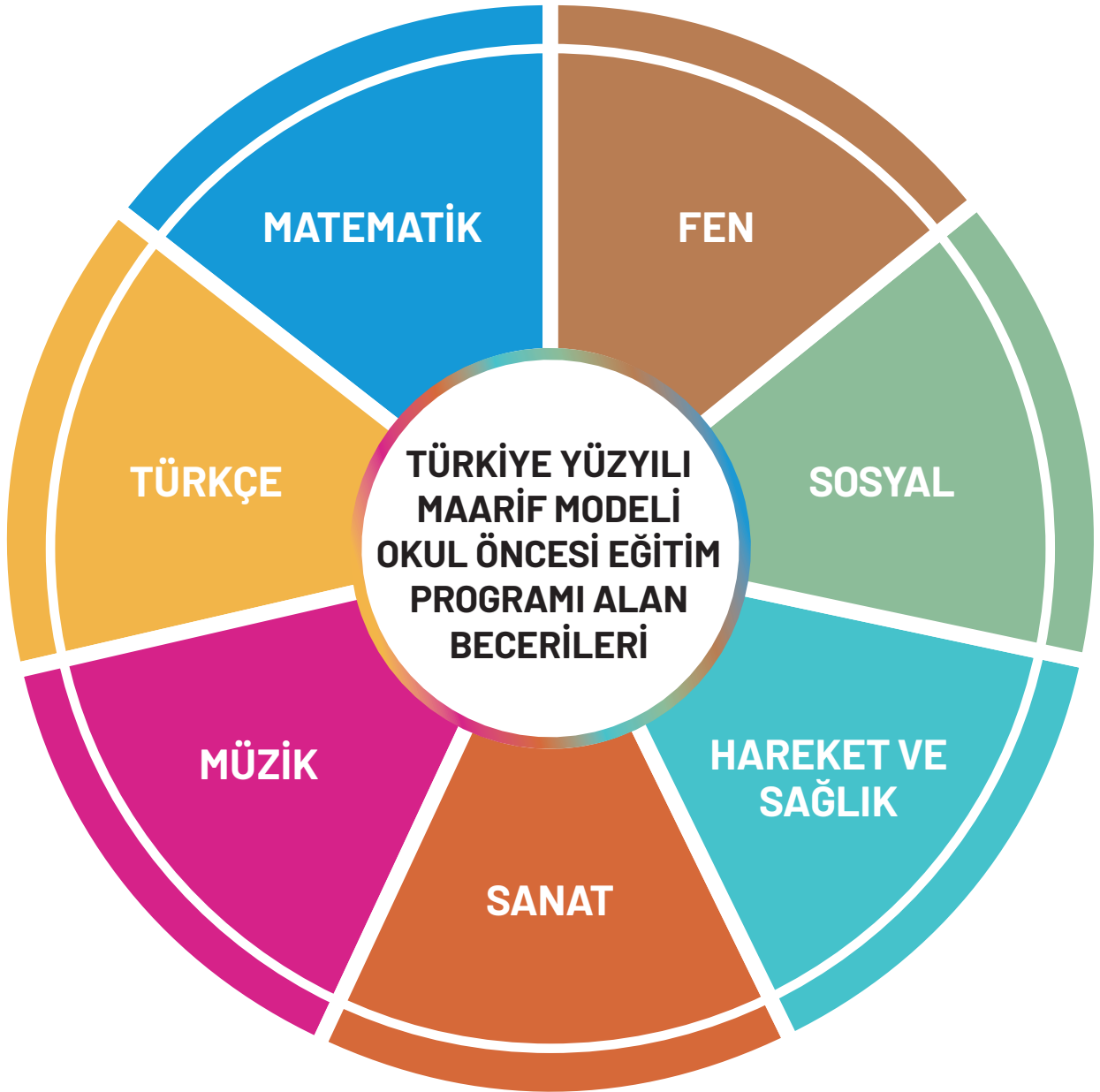
ÖĞRENME KANITLARI (DEĞERLENDİRME)

ÖĞRETMEN YANSITMALAR

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

4. TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI ALAN BECERİLERİ

Programın temel amacı, yetkin ve erdemli insan yetiştirmektir. Bu amaca ulaşmak için çocukların, akademik bilginin yanı sıra 21. yüzyıl becerileri ile desteklenmesi hedeflenmiştir. Alana özgü beceriler de bu modelin bileşenlerinden biridir. Alan becerileri bir disiplin ile ilgili öğrenilmesi zorunlu olan becerilerdir. Programdaki alan becerileri; kavramsal becerileri ve / veya alana özgü bütünlük becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmış olup bu becerilerin süreç bileşenlerini de içeren bütüncül yapılardır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı alan becerileri şu şekilde ele alınmıştır: Türkçe, matematik, fen, sosyal, hareket ve sağlık, sanat ve müzik.

TÜRKÇE ALAN BECERİLERİ

4.1. TÜRKÇE ALAN BECERİLERİ

Türkçe alan becerileri, bireylerin günlük yaşamlarında en çok ihtiyaç duydukları beceriler arasında yer almaktadır. Okul öncesi dönemde Türkçe alan becerileri çocukların dil becerilerini desteklemekte ve temel iletişim yeteneklerinin oluşmasına katkı sunmaktadır. Bu becerilerin desteklenmesi, çocukların ilerleyen yıllardaki akademik başarılarına zemin hazırlamaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda Türkçe alan becerileri, çocukların dört temel dil becerisinin edinimini desteklemeye odaklanmaktadır. Bu beceriler; dinleme / izleme, okuma, konuşma ve erken okuryazarlık olarak belirlenmiştir. Türkçe öğretimi alan yazınında temel dil becerileri dinleme / izleme, konuşma, okuma ve yazma olarak ele alınmaktadır. Ancak okul öncesi dönemde okuma-yazma öğretimi yapılmadığı için bu kademeye özgü bir uyarlama yapılmış; yazma becerisi yerine, okuma ve yazmaya hazırlık sürecini kapsayan erken okuryazarlık becerisine yer verilmiştir. Bu yönüyle erken okuryazarlık, temel dil becerilerinden bağımsız bir beceri değil; bu becerilerin edinimini destekleyen ve onlara zemin hazırlayan bir ön koşul olarak ele alınmaktadır.

4.1.1. Dinleme / İzleme

Dinleme / izleme becerisi; çocuğun şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro ve animasyon gibi çeşitli materyalleri dinlemesini ve / veya izlemesini, bu materyallerden anlam oluşturmalarını, materyallerde yer alan unsurları ve bu unsurlar arasındaki ilişkileri fark ederek çözümlemesini, ayrıca dinleme ve izleme sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini değerlendirmesini kapsar. Okul öncesi dönemdeki çocuklar günlük yaşamda pek çok işitsel ve görsel uyaranla karşılaşmakta, bu uyaranlara yönelik anlam oluşturma çabası içine girmektedir. Başlangıçta kısa süreli ve yetişkin desteğiyle gerçekleşen dinleme / izleme etkinlikleri, çocuğun gelişimiyle birlikte daha bağımsız, uzun süreli ve eleştirel bir nitelik kazanmaktadır.

4.1.2. Okuma

Okuma becerisi; okul öncesi dönemde çocuğun resimli öykü kitabı, hikâye kartları, dijital materyaller, afiş ve broşür gibi görsel okuma materyallerini inceleyerek seçmesini, bu materyallerden anlamlar üretmesini, materyali oluşturan unsurları ve bu unsurlar arasındaki ilişkileri çözümlemesini, ayrıca sürece dair duygu ve düşüncelerini değerlendirebilmesini kapsar. Bu dönemde okuma becerisi; harfleri ve sözcükleri çözümleyen geleneksel okumayı değil görselleri, resimleri ve yazılı çevreyi anlamlandırmayı içeren görsel okumayı kapsamaktadır. Çocuklar çevrelerindeki görselleri anlamlandırmaya çalışarak okuma sürecinin temellerini oluşturmaktadır. Başlangıçta yetişkin desteğiyle ve sınırlı sayıda materyalle gerçekleşen görsel okuma deneyimleri; gelişimle birlikte bağımsız, çok yönlü ve eleştirel bir nitelik kazanmaktadır.

4.1.3. Konuşma

Konuşma becerisi; çocuğun konuşma sürecini yönetmesini, konuşmasının içeriğini oluşturmalarını, Türkçeyi dil bilgisi kurallarına uygun biçimde kullanmasını ve konuşma sürecine ilişkin duygu ile görüşlerini değerlendirebilmesini kapsar. Okul öncesi dönemdeki çocuklar yakın çevreleriyle etkileşim kurarak dil becerilerini hızla geliştirmekte, söz varlıklarını zenginleştirmekte ve iletişim kurallarını deneyimleyerek öğrenmektedir. Başlangıçta yetişkin rehberliğinde ve basit ifadelerle gerçekleşen konuşma deneyimleri; gelişimle birlikte bağımsız, planlı ve kurallara uygun bir nitelik kazanmaktadır.

4.1.4. Erken Okuryazarlık

Erken okuryazarlık becerisi; çocuğun yazı farkındalığı geliştirmesini, ses bilgisel farkındalık becerileri göstermesini, sözcük-harf ilişkisini kavramasını, okuma öncesi ve yazma öncesi becerileri kazanmasını kapsar. Erken okuryazarlık, okuma ve yazma öğretimi değildir. Okul öncesi dönemde çocuklara okuma ve yazma öğretilmez. Bu dönemde gerçekleştirilen erken okuryazarlık çalışmaları, çocukların birinci sınıfta okuma ve yazmayı daha kolay öğrenmelerini sağlayacak ön becerileri kazanmalarına yöneliktir. Çocuklar çevrelerindeki semboller, yazılar, kitaplar ve çeşitli materyaller aracılığıyla yazılı dilin işlevini fark etmeye ve okuryazarlığın temellerini oluşturmaya başlamaktadır. Bu beceriler, çocukların kitaplarla, çevrelerinde karşılaştıkları sembol ve yazılı materyallerle tanıştıkları andan itibaren ortaya çıkmakta ve ilerleyen yıllardaki akademik başarılarını doğrudan etkilemektedir. Başlangıçta yetişkin rehberliğinde ve somut deneyimlerle şekillenen bu süreç, gelişimle birlikte çocuğun yazı sistemine ilişkin daha bilinçli ve bağımsız farkındalıklar geliştirmesine zemin hazırlamaktadır.

TÜRKÇE ALANI AÇIKLAMALARI

TADB. Dinleme / İzleme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

TADB.1. Dinleyecekleri / izleyecekleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri yönetebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun dinleme ve izleme sürecini yetişkin desteğiyle yönetmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, kendisine sunulan sınırlı sayıda seçenek arasından dinlemek ya da izlemek istediği materyali tercih eder. Bu süreçte çocuğun dikkat süresi henüz kısa olduğundan, seçilen materyalleri kısa süreli olarak dinler veya izler. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun dinleme / izleme etkinliklerine ilgi göstermesi, seçim yapma deneyimi kazanması ve kısa süreli de olsa bir materyale odaklanabilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun dinleme ve izleme sürecini daha etkin biçimde yönetebilmesini ifade eder. Çocuk, kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyeceği ya da izleyeceği materyali belirler. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, seçtiği materyalleri daha uzun süreli ve sürdürülebilir biçimde dinler veya izler. Bu dönemde çocuğun dikkat süresi artmakta, dinleme / izleme etkinliklerine daha bilinçli katılım göstermesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun dinleme ve izleme sürecini bağımsız olarak yönetebilmesini ifade eder. Çocuk, önceki yaş gruplarından farklı olarak kendisine sunulan seçeneklerle sınırlı kalmayıp dinleyeceği veya izleyeceği materyalleri kendi başına seçer. Seçtiği materyalleri dikkatini sürdürerek dinler ya da izler. Bu dönemde çocuğun hem materyal tercihinde özerklik göstermesi hem de dinleme / izleme sürecini kendi kendine düzenleyebilmesi beklenmektedir.

TADB.2. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyaller ile ilgili yeni anlamlar oluşturabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun dinlediği / izlediği materyallerden hareketle yetişkin rehberliğinde anlam oluşturmaya başlamasını ifade eder. Çocuk, yetişkin rehberliğinde dinlediği / izlediği materyallerde yer alan bilgiler ile kendi günlük yaşam deneyimleri arasında basit düzeyde ilişki kurar ve görsellerin desteğiyle dinleyeceği veya izleyeceği materyalin içeriği hakkında basit tahminlerde bulunur. Bu yaş grubunda anlam oluşturma süreci büyük ölçüde yetişkin rehberliğine, somut deneyimlere ve görsel ipuçlarına dayalı olup çocuğun ön bilgilerini harekete geçirmesi hedeflenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun anlam oluşturma sürecini daha geniş bir yelpazede gerçekleştirmesini ifade eder. Çocuk, dinlediği / izlediği materyallerdeki bilgiler ile günlük yaşamı arasında ilişki kurmaya devam ederken, görselleri kullanarak dinleyeceği / izleyeceği hakkındaki tahminlerini söyler. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yetişkin rehberliğinde ya da kendiliğinden dinlediklerine / izlediklerine ilişkin çıkarımda bulunmaya başlar. Bu dönemde çocuğun tahmin etme ve çıkarım yapma becerilerinin gelişmeye başlaması beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun anlam oluşturma sürecini çok yönlü ve bağımsız biçimde yürütebilmesini ifade eder. Çocuk, dinlediği / izlediği materyaller ile ön bilgileri arasında bağlantı kurar, tahminlerini söyler ve çıkarım yapar. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuk; materyalleri karşılaştırır, özelliklerine göre sınıflandırır ve dinledikleri / izledikleri hakkında onaylama ya da reddetme gibi uygun tepkiler verir. Bu dönemde çocuğun, dinlediği / izlediği materyalleri sorgulayıp karşılaştırarak değerlendirmesi ve bunlara ilişkin onaylama ya da reddetme gibi gerekçeli tepkiler vermesi belirgin biçimde gelişmektedir.

TADB.3. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri çözümleyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun dinlediği / izlediği materyalleri çözümleme sürecine yetişkin desteğiyle başlamasını ifade eder. Çocuk, yetişkin rehberliğinde dinledikleri / izledikleri materyalleri oluşturan karakter, mekân, zaman ve olay gibi unsurları söyler. Bu yaş grubunda çözümleme becerisi henüz başlangıç düzeyinde olup çocuğun materyalin temel yapı taşlarını fark etmesi ve bunları ifade edebilmesi hedeflenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun çözümleme becerisini daha ileri bir düzeye taşımamasını ifade eder. Çocuk, dinlediği / izlediği materyallerdeki temel olayları belirler. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yetişkin rehberliğinde materyali oluşturan parçalar arasındaki ilişkileri de belirlemeye başlar. Bu dönemde çocuğun yalnızca unsurları tanımakla kalmayıp unsurlar arası bağlantıları fark etmeye yönelmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun çözümleme becerisini bağımsız ve kapsamlı biçimde kullanabilmesini ifade eder. Çocuk, dinlediği / izlediği materyalleri oluşturan karakter, mekân, zaman ve olay gibi unsurları belirler ve bu unsurlar arasındaki ilişkileri ortaya koyar. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuk, parçalar arasındaki etkileşimleri de fark etmeye başlar. Bu dönemde çocuğun materyalleri bütüncül bir bakış açısıyla ele alarak unsurları, ilişkileri ve etkileşimleri birlikte değerlendirebilmesi beklenmektedir.

TADB.4. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri değerlendirebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun dinleme / izleme deneyimine ilişkin duygularını basit düzeyde yansıtmaya başlamasını ifade eder. Çocuk, yetişkin rehberliğinde dinlediği / izlediği materyalleri beğenip beğenmediğini jest, mimik veya kısa ifadelerle ortaya koyar. Bu yaş grubunda çocuğun değerlendirme becerisinin henüz başlangıç aşamasında olduğu göz önünde bulundurularak, duygusal tepkilerini herhangi bir biçimde dışı vurabilmesi beklenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun dinleme / izleme sürecini değerlendirmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, dinlediği / izlediği materyallere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder. Bu dönemde çocuğun dinlediği / izlediği bir materyali beğenip beğenmediğini ya da bu materyal hakkında neler hissettiğini sözel olarak aktarabilmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun değerlendirme becerisini daha kapsamlı biçimde kullanabilmesini ifade eder. Çocuk, yalnızca materyalin içeriğine değil aynı zamanda dinleme / izleme ortamına ilişkin de değerlendirmelerde bulunur. Bununla birlikte dinlediği / izlediği materyallere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder. Önceki yaş grubundan farklı olarak çocuğun hem materyali hem de ortamı birlikte değerlendirebilmesi beklenmektedir.

TAOB. Okuma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

TAOB.1. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini seçebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun görsel okuma sürecini yetişkin desteğiyle başlatmasını ifade eder. Çocuk, yetişkin rehberliğinde kendisine sunulan görsel okuma materyallerini inceler ve sunulan seçenekler arasından incelemek istediği materyali seçer. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun görsel okuma materyallerine ilgi göstermesi, bunları inceleme alışkanlığı kazanması ve basit düzeyde tercih yapabilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun görsel okuma sürecini daha bağımsız biçimde yönetmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, kendisine sunulan görsel okuma materyallerini inceler ve seçenekler arasından tercihinin belirler. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, inceleme sürecinde yetişkin rehberliğine daha az ihtiyaç duyar. Bu dönemde çocuğun materyalleri daha bilinçli biçimde inceleyerek seçim yapabilmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun görsel okuma sürecini bağımsız olarak yönetebilmesini ifade eder. Çocuk, önceki yaş gruplarından farklı olarak kendisine sunulan seçeneklerle sınırlı kalmayıp görsel okuma materyallerini kendi başına inceleyerek tercih ettiği materyali bağımsız biçimde seçer. Bu dönemde çocuğun görsel okuma materyallerine yönelik kişisel tercihlerini oluşturması ve seçim sürecinde özerklik göstermesi beklenmektedir.

TAOB.2. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerinden anlamlar oluşturabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun görsel okuma materyallerinden anlam oluşturmaya başlamasını ifade eder. Çocuk, görsel okuma materyallerinde yer alan bilgiler ile kendi günlük yaşam deneyimleri

arasında ilişki kurar. Ayrıca görsellerden hareketle metinle ilgili basit tahminlerde bulunur. Bu yaş grubunda anlam oluşturma süreci somut deneyimlere ve görsel ipuçlarına dayalı olup çocuğun ön bilgilerini harekete geçirmesi ve basit düzeyde tahmin yapabilmesi hedeflenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun görsel okuma materyallerinden anlam üretme sürecini daha geniş bir yelpazede gerçekleştirmesini ifade eder. Çocuk, görsel okuma materyallerindeki bilgiler ile günlük yaşamı arasında ilişki kurmaya devam ederken, görsellerden hareketle metinle ilgili tahminde bulunur. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yetişkin rehberliğinde ya da kendiliğinden görsel okuma materyallerine ilişkin çıkarımda bulunmaya başlar. Bu dönemde çocuğun tahmin etmenin ötesine geçerek çıkarım yapma becerisini geliştirmeye başlaması beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun görsel okuma materyallerinden anlam üretme sürecini çok yönlü ve bağımsız biçimde yürütebilmesini ifade eder. Çocuk, görsel okuma materyalleri ile ön bilgileri arasında ilişki kurar, tahminde bulunur ve görsellerde yer alan bilgilerden yararlanarak çıkarım yapar. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuk; görsel okuma materyallerini karşılaştırır, özelliklerine göre sınıflandırır, görüşlerini ifade eder ve özgün görsel okuma materyalleri oluşturur. Bu dönemde çocuğun, eleştirel düşünme becerisini kullanarak görsel okuma materyallerini sorgulayıp karşılaştırarak değerlendirmesi ve kendi görüşlerini gerekçeleriyle ifade etmesi; yaratıcı düşünme becerisini kullanarak ise görsellerden hareketle özgün anlamlar ve ürünler oluşturması belirgin biçimde gelişmektedir.

TAOB.3. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini çözümleyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun görsel okuma materyallerini çözümleme sürecine yetişkin desteğiyle başlamasını ifade eder. Çocuk, yetişkin rehberliğinde görsel okuma materyallerinde yer alan karakter, olay ve mekân gibi temel unsurları söyler. Bu yaş grubunda çözümleme becerisi başlangıç düzeyinde olup çocuğun görsellerdeki temel yapı taşlarını fark etmesi ve bunları ifade edebilmesi hedeflenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun çözümleme becerisini daha ileri bir düzeye taşımalarını ifade eder. Çocuk, görsel okuma materyallerini oluşturan temel unsurları belirler. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yetişkin rehberliğinde bu unsurlar arasındaki ilişkileri de belirlemeye başlar. Bu dönemde çocuğun yalnızca unsurları tanımakla kalmayıp unsurlar arası bağlantıları fark etmeye yönelmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun çözümleme becerisini bağımsız ve kapsamlı biçimde kullanabilmesini ifade eder. Çocuk, görsel okuma materyallerinde yer alan olayların parçalarını belirler ve bu parçalar arasındaki ilişkileri ortaya koyar. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuk, yetişkin rehberliğine ihtiyaç duymadan materyallerdeki unsurları, ilişkileri ve olay akışını bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirebilmektedir.

TAOB.4. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini değerlendirebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun görsel okuma deneyimine ilişkin duygularını basit düzeyde ifade etmeye başlamasını kapsar. Çocuk, yetişkin rehberliğinde görsel okuma materyalleri hakkında beğenip beğenmediğini jest, mimik veya kısa ifadelerle ortaya koyar. Bu yaş grubunda değerlendirme becerisi henüz başlangıç aşamasında olup çocuğun görsel okuma materyallerine yönelik duygusal tepkilerini herhangi bir biçimde dışı vurabilmesi beklenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun görsel okuma sürecini değerlendirmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, görsel okuma sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder. Bu dönemde çocuğun incelediği görsel okuma materyalleri hakkında neler hissettiğini, bu materyallerin hoşuna gidip gitmediğini ya da materyallerde neyi beğendiğini sözel olarak aktarabilmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun değerlendirme becerisini daha kapsamlı biçimde kullanabilmesini ifade eder. Çocuk, yalnızca materyalin içeriğine değil aynı zamanda görsel okuma ortamına ilişkin de duygu ve düşüncelerini söyler. Önceki yaş grubundan farklı olarak çocuğun hem görsel okuma sürecini hem de ortamı birlikte değerlendirerek görüşlerini ifade edebilmesi beklenmektedir.

TAKB. Konuşma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

TAKB.1. Konuşma sürecini yönetebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun konuşma sürecini yetişkin desteğiyle yönetmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, konuşacağı konuyu yetişkin rehberliğinde seçer ve konuşmak için uygun zamanı bekler. İlgili konu hakkında konuşurken göz teması kurar. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun konuşma etkinliklerine katılma isteği göstermesi, basit düzeyde konu tercih edebilmesi ve sıra bekleme gibi temel iletişim kurallarını deneyimlemeye başlamasıdır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun konuşma sürecini daha bağımsız biçimde yönetebilmesini ifade eder. Çocuk, konuşacağı konuyu yetişkin rehberliğinde ya da kendiliğinden seçer ve konuşmak için uygun zamanı bekleyerek seçtiği konu hakkında konuşur. İlgili konu hakkında konuşurken göz teması kurar. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuğun konu seçiminde kendi inisiyatifini kullanmaya başlaması ve konuşma sırasını daha bilinçli biçimde takip edebilmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun konuşma sürecini bağımsız olarak yönetebilmesini ifade eder. Çocuk, konuşacağı konuyu kendi başına seçer. Konuşmaya başlamak için uygun zamanı bekleyerek, konuşurken göz teması kurar. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuğun yetişkin rehberliğine ihtiyaç duymadan konu belirlemesi, söz alma kurallarına uyması ve konuşmayı tutarlı biçimde devam ettirebilmesi beklenmektedir.

TAKB.2. Konuşma sürecinin içeriğini oluşturabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun konuşma içeriğini yetişkin rehberliğinde basit düzeyde oluşturmaya başlamasını ifade eder. Çocuk, yetişkin rehberliğinde konuşacağı konu ile günlük yaşamı arasında bağlantı kurar ve konuşmanın devamı hakkında basit tahminini söyler. Bu yaş grubunda çocuğun kendi deneyimlerinden yola çıkarak konuşma içeriği üretmeye başlaması ve konuşmanın akışına yönelik temel düzeyde öngöründe bulunabilmesi hedeflenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun konuşma içeriğini daha zengin ve çok yönlü biçimde oluşturabilmesini ifade eder. Çocuk, konuşacağı konu ile günlük yaşamı arasında bağlantı kurar, konuşmanın devamı hakkındaki tahminini söyler, yetişkin rehberliğinde karşılaştırma ve sınıflandırmalar yapar ve bir konuyu basit cümlelerle yeniden ifade eder. Ayrıca konuşma sürecinde nefesini ve sesini uygun şekilde kullanarak vurgu ve tonlamaya dikkat etmeye başlar, yetişkin rehberliğinde konuşmasını desteklemek için görseller kullanır ve hedef kitleye uygun sözlü sunum yapar. Bu dönemde çocuğun içerik oluşturma becerisinin belirgin biçimde gelişmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun konuşma içeriğini bağımsız, eleştirel ve yaratıcı biçimde oluşturabilmesini ifade eder. Çocuk, konuşacağı konu ile ön bilgileri arasında bağlantı kurar, tahminini söyler, karşılaştırma ve sınıflandırmalar yapar, bir konuyu kendi cümleleriyle yeniden ifade eder ve özgün sözlü ürünler oluşturur. Başkalarının görüşlerini değerlendirir, konuşma sürecinde nefesini ve sesini vurgu, tonlama ve konuşma hızını ayarlayarak uygun biçimde kullanır, görselleri konuşmasını desteklemek için kullanır ve topluluk önünde sözlü sunum yapar. Bu dönemde çocuğun yetişkin rehberliğine ihtiyaç duymadan içerik üretebilmesi ve eleştirel bakış açısı geliştirebilmesi beklenmektedir.

TAKB.3. Konuşma sürecinde Türkçeyi doğru kullanabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun Türkçeyi kullanma sürecinde temel iletişim becerilerini yetişkin desteğiyle geliştirmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, konuşacağı konuyu yetişkin rehberliğinde seçer ve uygun zamanı bekleyerek bir konu hakkında konuşur. Konuşacağı konu ile günlük yaşamı arasında bağlantı kurar ve konuşmanın devamı hakkında basit tahminlerini söyler. Yetişkin rehberliğinde konuşacağı konuyu planlar, konuşurken benzetme ve örneklendirme içeren basit ifadeler kullanır ve öğrendiği yeni sözcükleri anlamına uygun biçimde kullanır. Söylemek istediklerini açık biçimde ifade eder ve Türkçenin basit sözcük ve cümle yapılarına uygun konuşur. Konuşmasında beden dilini kullanır. Sonraki yaş gruplarından farklı olarak bu dönemde çocuğun yetişkin rehberliğine ihtiyaç duyması ve basit dil yapılarıyla iletişim kurması beklenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun Türkçeyi dil kurallarına uygun biçimde kullanmaya başlamasını ifade eder. Çocuk, konuşacağı konuyu yetişkin rehberliğinde planlar, konuşurken benzetme ve örneklendirme içeren ifadeler kullanır ve öğrendiği yeni sözcükleri anlamına uygun biçimde kullanır. Söylemek istediklerini açık biçimde ifade eder ve Türkçe dil bilgisi kurallarına uygun konuşmaya başlar; bu süreçte temel söz dizimi yapılarını ve bağlaç, zamir gibi dil bilgisi öğelerini kullanmaya yönelir. Ayrıca konuşmasında beden dilini kullanır. Bu dönemde çocuğun söz varlığını genişletmesi ve dil kurallarını uygulamaya başlaması beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun Türkçeyi bağımsız ve kurallara uygun biçimde kullanabilmesini ifade eder. Çocuk; konuşacağı konuyu planlar, konuşurken benzetme ve örneklendirme içeren ifadeler kullanır ve öğrendiği yeni sözcükleri anlamına uygun kullanır. Bu süreçte eş anlamlı, zıt anlamlı ve sesteş sözcüklerin farkına vararak söz varlığını derinleştirir. Söylemek istediklerini açık biçimde ifade eder ve Türkçe dil bilgisi kurallarına uygun konuşur. Bu kapsamda söz dizimi yapılarına dikkat eder; bağlaç, zamir, sıfat, zarf, edat gibi dil bilgisi öğelerini doğru kullanır. Konuşmasında beden dilini etkili biçimde kullanır. Önceki yaş grubundan farklı olarak çocuğun yetişkin rehberliğine ihtiyaç duymadan dil kurallarını uygulayabilmesi beklenmektedir.

TAKB.4. Konuşma sürecini değerlendirebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun konuşma deneyimine ilişkin duygularını basit düzeyde ifade etmeye başlamasını kapsar. Çocuk, yetişkin rehberliğinde konuşma sürecinde yaşadığı duyguları jest, mimik veya kısa ifadelerle ortaya koyar.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun konuşma sürecini değerlendirmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, konuşma sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder ve başkalarının görüşleri hakkında kendi fikirlerini söyler. Bu dönemde çocuğun yalnızca kendi konuşma deneyimini değil aynı zamanda başkalarının ifadelerini de değerlendirmeye yönelmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun değerlendirme becerisini daha kapsamlı biçimde kullanabilmesini ifade eder. Çocuk, konuşma sürecine ilişkin görüşlerini söyler, konuşma ortamına ilişkin görüşlerini ifade eder ve başkalarının görüşleri hakkında kendi fikirlerini söyler. Önceki yaş grubundan farklı olarak çocuğun hem konuşma sürecini hem de konuşma ortamını birlikte değerlendirerek görüşlerini kapsamlı biçimde ifade edebilmesi beklenmektedir.

TAE0B. Erken Okuryazarlık

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

TAE0B.1. Yazı farkındalığına ilişkin becerileri gösterebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun yazı farkındalığını geliştirmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, yetişkin rehberliğinde çevresinde karşılaştığı görsel işaretler (logo, amblem vb.) arasından yazıyı ayırt etmeye başlar ve günlük yaşamda sık karşılaştığı temel yazılı ifadeleri ve görsel işaretleri fark eder. Bu yaş grubunda amaç, çocuğun yazının çevresinde yer aldığını fark etmesi ve yazılı uyaranları diğer görsel işaretlerden ayırt etmeye başlamasını desteklemektir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun yazı farkındalığını daha geniş bir çerçevede geliştirmesini ifade eder. Çocuk, görsel semboller arasından yazıyı gösterir ve günlük yaşamda sık karşılaştığı yazı ve sembolleri tanır. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yetişkin rehberliğinde yazının yönünü gösterir ve günlük yaşamdan örnekler vererek yazıya neden ihtiyaç duyulduğunu söyler. Bu dönemde çocuğun yazının işlevine ve biçimsel özelliklerine yönelik farkındalığının belirgin biçimde artması beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun yazı farkındalığını kapsamlı ve derinleşmiş biçimde ortaya koyabilmesini ifade eder. Çocuk, görsel semboller arasından yazıyı gösterir, günlük yaşamda sık karşılaştığı yazı ve sembolleri tanıyarak ne anlama geldiğini açıklar ve yazı yönünü gösterir. İletişimde yazıya neden ihtiyaç duyulduğunu açıklar ve yazıda nokta, soru işareti, ünlem gibi noktalama işaretlerinin bulunduğunu fark eder. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuğun yazının bir anlam taşıdığını fark etmesi ve yazı farkındalığını daha kapsamlı biçimde ortaya koyması beklenmektedir.

TAE0B.2. Ses bilgisel farkındalık becerileri gösterebilme

36-48 ay: Bu yaş grubunda çocuğun, konuşma dilinin sözcüklerden ve sözcüklerin hecelerden oluştuğunu fark etmeye başlaması hedeflenir. Bu doğrultuda yetişkin; iki sözcüklü cümleleri sözcüklerine, iki heceli sözcükleri ise hecelerine ayırarak çocuğa model olur. El çırpma, ritim tutma ve nesneleri hareket ettirme gibi somutlaştırıcı yollarla çocuğun sürece katılımı desteklenir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun ses bilgisel farkındalık becerilerini daha geniş bir yelpazede geliştirmesini ifade eder. Çocuk, cümlede sözcükler arasında boşluk olduğunu ifade eder ve üç sözcüklü cümleyi sözcüklerine ayırır. Üç heceli sözcükleri, yetişkinin sunduğu modeli (örneğin heceleri el çırparak vurgulamasını) taklit ederek hecelerine ayırır. Görselleri verilen uyaklı sözcükleri eşleştirir ve söylenen sözcükle uyaklı sözcükler üretir. Ayrıca sözcüklerin ilk sesini söyler ve ilk sesinden yeni sözcükler üretir. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuğun uyak farkındalığı ve ses farkındalığı becerilerinin gelişmeye başlaması beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun ses bilgisel farkındalık becerilerini kapsamlı ve ileri düzeyde kullanabilmesini ifade eder. Çocuk, cümlede sözcükler arasında boşluk olduğunu ifade eder, dört sözcüklü cümleyi sözcüklerine ayırır ve dört heceli sözcükleri hecelerine ayırarak sayar. Görselleri verilen uyaklı sözcükleri eşleştirir ve söylenen sözcükle uyaklı sözcükler üretir. Önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, sözcüklerin yalnızca ilk sesini değil son sesini de söyler ve ilk / son seslerinden yeni sözcükler üretir. Bu dönemde çocuğun ses farkındalığının hem sözcük başı hem de sözcük sonu düzeyinde derinleşmesi beklenmektedir.

TAE0B.3. Sözcük-harf ilişkisini açıklayabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun sözcük-harf ilişkisini fark etmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, yetişkin rehberliğinde sözcüklerin harflerden oluştuğunu söyler. Bu yaş grubunda çocuğun harflerin varlığını fark etmeye ve sözcüklerin harflerden meydana geldiğini temel düzeyde kavramaya başlaması hedeflenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun sözcük-harf ilişkisine yönelik farkındalığını geliştirmesini ifade eder. Çocuk, sözcüklerin harflerden oluştuğunu söyler. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk bu ifadeyi yetişkin rehberliğine ihtiyaç duymadan gerçekleştirir. Bu dönemde çocuğun harflerin sözcükleri oluşturan temel birimler olduğunu daha bilinçli biçimde kavraması beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun sözcük-harf ilişkisini daha ayrıntılı biçimde açıklayabilmesini ifade eder. Çocuk, sözcüklerin harflerden oluştuğunu söyler ve önceki yaş gruplarından farklı olarak bir sözcükte harflerin büyük ve küçük biçimlerde yazılabildiğini fark eder (örneğin kendi adının baş harfinin büyük, diğer harflerinin küçük yazıldığını gösterme gibi). Bu dönemde amaç, harflerin adlarını ya da tüm büyük ve küçük harfleri öğretmek değil; çocuğun harflerin farklı biçimleri olduğunu fark etmesini ve büyük ile küçük harfler arasındaki farklılığı ayırt etmesini sağlamaktır.

TAE0B.4. Okuma öncesi becerileri kazanabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun okuma öncesi becerileri edinmeye başlamasını ifade eder. Çocuk, yetişkin rehberliğinde uygun okuma şeklini gösterir. Bu yaş grubunda çocuğun kitabı doğru tutma, sayfaları çevirme gibi temel kitap kullanım davranışlarını yetişkin desteğiyle deneyimlemeye başlaması hedeflenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun okuma öncesi becerilerini daha bilinçli biçimde geliştirmesini ifade eder. Çocuk, kitabın ön kapak, arka kapak, sırt, sayfa, yazar adı ve resimleyen gibi temel unsurlarını açıklar ve uygun okuma şeklini gösterir. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuğun yetişkin rehberliğine daha az ihtiyaç duyarak kitabın fiziksel yapısını tanıması ve kitap kullanım becerilerini bağımsız biçimde sergilemesi beklenmektedir.

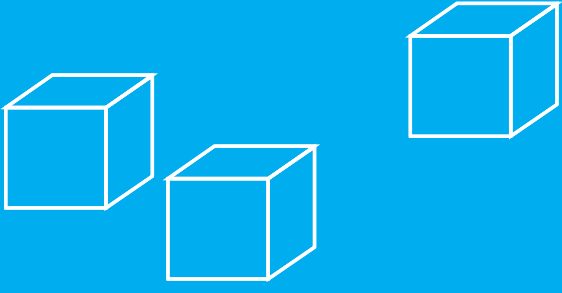
60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun okuma öncesi becerilerini bağımsız ve kapsamlı biçimde kullanabilmesini ifade eder. Çocuk, uygun okuma şeklini gösterir ve kitabın ön kapak, arka kapak, sırt, sayfa, yazar adı, resimleyen, yayınevi gibi temel unsurlarını açıklar. Bu dönemde çocuğun kitap kullanım davranışlarını alışkanlık hâline getirmesi, kitabın yapısal özelliklerini eksiksiz biçimde tanıması ve okuma sürecine hazır bir tutum sergilemesi beklenmektedir.

TAE0B.5. Yazma öncesi becerileri kazanabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

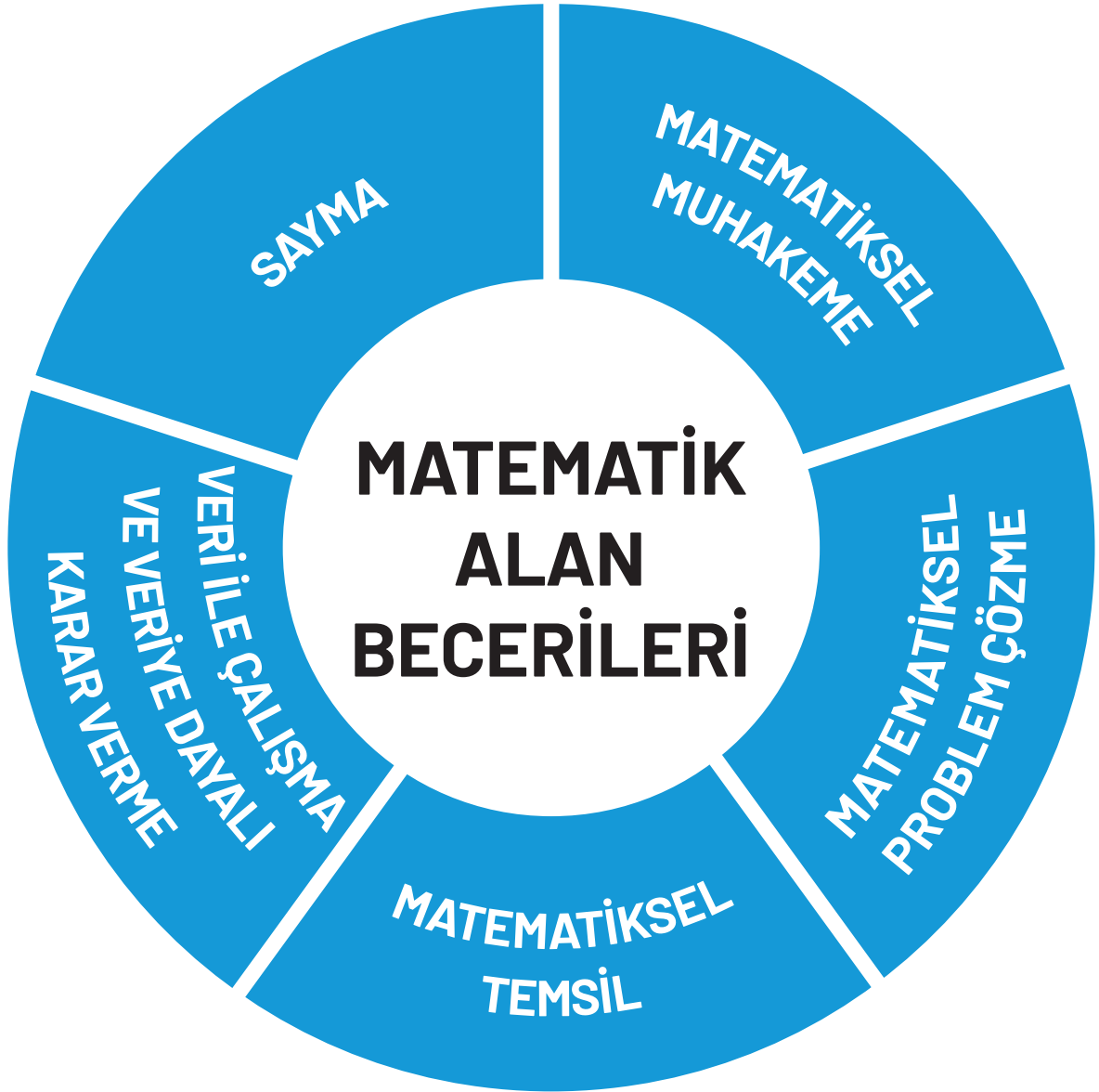
60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun yazma öncesi becerilerini işlevsel biçimde kullanabilmesini kapsar. Çocuğun çizim ve yazmaya hazırlık çalışmalarında uygun oturma pozisyonu alması, kalemi üç parmağını işlevsel biçimde kullanarak doğru tutması ve bu tutuşu yazma etkinlikleri boyunca sürdürebilmesi beklenir.

MATEMATİK ALAN BECERİLERİ

4.2. MATEMATİK ALAN BECERİLERİ

Matematik; sayıları ve sayıların niceliklerini, işlemleri ve cebirsel düşünmeyi, nesnelerin geometrisini ve matematiksel problemleri verilere dayalı olarak araştırma süreçlerini içerir. Okul öncesi dönemdeki çocuklar için bu süreçler, aktif katılıma imkân sağlayan, olabildiğince somut örnek ve materyallerle zenginleştirilerek tüm duylara hitap eden ve günlük yaşamla ilişkilendirilmiş bir şekilde yürütülmelidir. Matematik alanı çocukların matematiği sevmeleri, matematiksel bakış açısı geliştirmeleri, temel matematiksel bilgi ve becerileri kazanmaları açısından önemlidir.

4.2.1. Sayma

Sayma becerisi; sayı sözcüklerini doğru ifade etmeyi, sayılar arasındaki büyük-küçük ilişkisini kavrayarak belirli aralıkta ritmik ve düzenli saymayı, sayıların temsil ettiği nesne miktarını ve nesne miktarının temsil ettiği sayıyı belirlemeyi, nesne miktarını belirten sayıyı bir bakışta söylemeyi kapsar. Okul öncesi dönemdeki çocuklar günlük yaşamın hemen her anında sayılarla karşılaşmakta, sayıların nasıl telaffuz edildiğini duymakta ve zamanla bu sayıların bir şeyleri ifade ettiğini fark etmeye başlamaktadır. Başlangıçta henüz anlamlı bir sayma eylemi gerçekleştiremeseler de bu süreçte kazandıkları deneyimler, ilerleyen dönemdeki matematik becerilerinin temelini oluşturması bakımından son derece değerlidir.

4.2.2. Matematiksel Muhakeme

Matematiksel muhakeme becerisi, matematik bilgisinden yola çıkarak mantıklı sonuçlara ulaşma sürecini kapsar. Bunun yanı sıra geniş kapsamlı ve düzenli bir düşünme biçimi olarak da tanımlanabilir ve matematiğin soru sorma ve sorgulama boyutu olarak değerlendirilebilir. Çocuklar daha küçük yaşlardan itibaren çevrelerinde olup bitenleri merak edip sorgulama eğilimindedir. Bu doğal meraktan yararlanılarak çocukların matematikle ilgili olgu, olay ve ilişkiler üzerine düşünmelerine, soru sormalarına ve sorgulamalar yapmalarına fırsat sunulmalıdır. Bu sayede çocukların matematiğe dair kendi bakış açılarını ve anlayışlarını geliştirmeleri desteklenebilir.

4.2.3. Matematiksel Problem Çözme

Matematiksel problem çözme becerisi; olay, olgu ya da durumların içerdiği problemler karşısında matematiksel çözümler üretme sürecini kapsar. Bu beceri; problemin ne olduğunun belirlenmesi, problemin derinlemesine incelenmesi, probleme ait verilerle çözümden beklentilerin ilişkilendirilmesi, çözüme yönelik yöntemler / stratejiler geliştirilmesi, olası sonuçlara dair tahminlerin ortaya konulması, problemi çözme sürecinin farklı biçimlerde paylaşarak somutlaştırılması gibi aşamaları içerir. Okul öncesi dönemdeki çocuklar, başta günlük yaşam deneyimleri olmak üzere matematiği öğrenip keşfettikleri her ortamda birbirinden farklı problemlerle karşı karşıya gelmektedir. Bu problemler çocukların daha fazla matematiksel muhakeme yapmalarına, sahip oldukları bilgi ve becerileri yeniden kullanmalarına, farklı ilişkiler kurmalarına ve böylece yeni bilgiler edinmelerine olanak sağlar.

4.2.4. Matematiksel Temsil

Matematiksel temsil becerisi; matematiksel ya da matematiksel bir boyut kazandırılacak bir durumu, problemi, çözümü veya açıklamayı görünür kılma ve ifade etme sürecini kapsar. Bu süreçte en sık başvurulan temsil araçları semboller, grafikler, şekiller ve somut nesnelerdir. Okul öncesi dönemdeki çocukların bilişsel gelişim özellikleri dikkate alındığında öğrenme süreçlerinde birden fazla duyuya hitap edilmesinin önemli olduğu bilinmektedir. Matematik alanı açısından temsiller, hem anlamlı bir içerik sunmalı hem de matematiksel özellik ve ilişkilerin daha açık, net ve somut biçimde ortaya konulmasına yardımcı olmalıdır. Bu nedenle matematiksel içeriğin çocuklara sunulması ve temsillerin taşıdığı anlamların çocuklar tarafından fark edilerek çözümlenmesi, onların matematiksel anlayış geliştirmeleri açısından kritik bir rol oynar.

4.2.5. Veri ile Çalışma ve Veriye Dayalı Karar Verme

Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme becerisi, çocukların günlük yaşamdan hareketle araştırmaya değer bir soru ya da sorun belirlemelerini, bu doğrultuda sorular oluşturmalarını, sorularına yanıt elde edebilecekleri verileri toplamalarını, elde ettikleri verileri çeşitli yöntemlerle düzenleyip analiz etmelerini, ulaştıkları bulgulardan anlamlı sonuçlar çıkarmalarını ve bu sonuçları değerlendirmelerini kapsar. Okul öncesi dönemdeki çocuklar dünyayı tanıma ve keşfetme sürecinde matematiksel özellik ve ilişkilere dair pek çok veriyle karşılaşmaktadır. Bu verileri kendi deneyimleri doğrultusunda anlamlandırmaya çalışan çocuklar; matematikle ilgili olay ve olgulara ilişkin ölçümler yapar, değerlendirmelerde bulunur, tahminler yürütür, çıkarımlar geliştirir, elde ettikleri verileri farklı biçimlerde ifade eder ve bu bilgiler doğrultusunda veriye dayalı kararlar verebilirler.

MATEMATİK ALANI AÇIKLAMALARI

MAB6. Sayma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

MAB.1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri; çocuğun nesneleri tek tek fark edip işaret etmesini, her nesneyi bir sayı ile eşleştirmesini, sayıları fark edip kullanmaya başlamasını kapsar. Çocuk, 1 ile 5 arasındaki sayıları ileriye doğru birer ritmik sayar, 1 ile 5 arasındaki nesne / varlık miktarını sayarak belirler ve 1 ile 3 arasındaki nesne / varlık miktarını saymadan bir bakışta söyler. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun nesneler ile sayı sözcükleri arasında ilişki kurmasını ve sayı dizisini tutarlı biçimde kullanmaya başlamasını sağlamaktır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun hem ritmik olarak hem de yön bakımından ileriye ve geriye doğru sayabilmesini ifade eder. Çocuk; 1 ile 10 arasındaki sayıları ileriye doğru, 5 ile 1 arasındaki sayıları ise geriye doğru birer ritmik sayar. Saydığı nesne grubunda son söylediği sayı sözcüğünün, toplam miktarı ifade ettiğini fark eder. 1 ile 10 arasındaki nesne / varlık miktarını sayarak belirler. 1 ile 5 arasındaki nesne / varlık miktarını ise saymadan bir bakışta söyler. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak bu düzeyde çocuk, sayıların yalnızca miktarını belirlemekle kalmaz, nesne ya da kişilerin sayısını sıra bildiren sayı sözcükleriyle ifade etmeye başlar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun sayma sonucunu miktarla ilişkilendirmesi ve sayıları günlük yaşamda işlevsel olarak kullanmasıdır.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun sayma becerilerini çok yönlü ve ilişkisel biçimde kullanabilmesini kapsar. Çocuk; 1 ile 20 arasındaki sayıları ileriye doğru, 10 ile 1 arasındaki sayıları ise geriye doğru birer ritmik sayar. 1 ile 20 arasındaki nesne / varlık miktarını sayarak belirler. 1 ile 5 arasındaki nesne / varlık miktarını saymadan bir bakışta söyler. Çocuk, bir önceki yaş grubunda kazandığı sıra bildirme becerisini koruyarak verilen bir sayıdan önce ya da sonra gelen sayıyı belirler ve sayıları küçükten büyüğe veya büyükten küçüğe doğru sıralar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun sayma becerisini yalnızca miktar belirleme amacıyla değil karşılaştırma, sıralama ve ilişki kurma süreçlerinde kullanabilmesidir.

MAB1. Matematiksel Muhakeme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

MAB.2. Parça-bütün özelliklerini çözümleyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun parça-bütün ilişkisini temel düzeyde kavramasını kapsar. Çocuk, bir bütünü oluşturan parçaları ayırt edip gösterir, ilişkili parçaları birleştirerek bütünlüğü oluşturur. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun parça ile bütün arasındaki temel ilişkiyi tanıması ve uygun parçaların birleşmesiyle anlamlı bir bütünün ortaya çıktığını kavramaya başlamasıdır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun parça-bütün ilişkisini yapı odaklı bir şekilde ele almasını kapsar. Çocuk, bir bütünü oluşturan parçaları gösterir ve parçalar arasındaki benzerlik, eşlik ya da bütüne uygunluk ilişkisini söyler. Ardından ilişkili parçaları birleştirerek bütünü oluşturur ve bütündeki eksik parçayı bularak yapısal bütünlüğü tamamlar. 36-48 ay grubundaki iki beceriye ek olarak bu düzeyde çocuk, parçaları birbirine ve bütüne göre karşılaştırmaya ve eksikliği bilişsel olarak tamamlamaya başlar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun parça-bütün ilişkisini görsel ve işlevsel açıdan değerlendirebilmesi, hangi parçanın neden o bütüne ait olduğunu ayırt etmesi ve bütündeki eksikliği fark ederek genel yapıyı bilişsel olarak tamamlamaya başlamasıdır.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun parça-bütün ilişkisini kavrayarak yapı odaklı düşünme becerisini geliştirmeyi kapsar. Çocuk, bir bütünü oluşturan temel parçaları ayırıştırıp gösterir ve parçalar arasındaki benzerlik, eşlik veya uygunluk ilişkilerini analiz etmeye başlar. Sürecin devamında, tespit ettiği ilişkili parçaları birleştirerek bütünü oluşturur ve yapıdaki eksik parçayı bularak bütünlüğü tamamlar. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak bu düzeyde eksik parçanın bütündeki yeri daha belirgin biçimde kavranır. Bu düzeyde temel amaç; çocuğun parçaları basitçe bir araya getirmesinin ötesine geçerek, parçaların bütündeki işlevini ve yapının bütünü üzerindeki etkisini sistemli bir şekilde çözümlemesidir.

MAB.3. Matematikle ilgili durumları yorumlayabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun matematiksel temsili sistemli, esnek ve günlük yaşamla ilişkili bir biçimde kullanmasını kapsar. Çocuk, matematikle ilgili durumları ve sayıları nesne, çizim veya semboller kullanarak farklı biçimlerde ifade eder. Geometrik şekilleri farklı büyüklük ve yönlerde sunulduğunda da doğru isimlendirir (örneğin üçgeni döndürülmüş ya da büyütülmüş hâliyle de üçgen olarak tanıır) ve nesne / varlıkların birbirine göre konumlarını üstünde, altında, yanında, önünde, arkasında gibi yer / yön belirten kavramlarla ifade eder. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun matematiksel durumları tanımasının yanı sıra uygun temsil biçimleriyle yorumlaması ve şekil ile konum özelliklerini günlük yaşamla ilişkilendirebilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun matematiksel temsili daha sistemli, esnek ve günlük yaşamla ilişkili bir biçimde kullanmasını kapsar. Çocuk, matematikle ilgili durumları nesne, çizim veya sembollerle ifade eder, sayıları farklı temsil biçimlerine (rakam, çizim, nesne) dönüştürür ve geometrik şekilleri farklı boyut ve konumlarda tanıyıp isimlendirir. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak bu düzeyde çocuk, küp ve küre gibi üç boyutlu cisimlerin günlük hayattaki karşılıklarını fark eder. Örneğin topu küreye, kutuyu küpe benzetir. Ayrıca bir nesnenin konumunu ok / şema / çizim kullanarak gösterir. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun matematiksel durumları yalnızca tanıması değil, uygun temsil biçimleriyle yorumlaması ve bu bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilmesidir.

MAB.4. Karşılaştırmaya ve tahmine dayalı çıkarım yapabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, örüntü ve karşılaştırma süreçlerinin temel düzeyde anlaşılmasını kapsar. Çocuk verilen basit bir örüntüdeki kuralı açıklar. Ayrıca modele bakıp, örüntüyü nesne veya çizim kullanarak kopyalar. Nesne, olgu ve olaylar arasında uzunluk, büyüklük, ağırlık veya miktar gibi ölçülebilir niteliklere ilişkin basit düzeyde karşılaştırma yapar. İpucuna dayalı tahminlerde bulunur. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun örüntülerdeki temel kuralı fark edebilmesi ve temel düzeyde karşılaştırma yapabilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun örüntü, karşılaştırma ve tahmine dayalı çıkarım yapma süreçlerini tek bir belirgin özelliğe odaklanarak yürütmesini kapsar. Çocuk, verilen bir örüntüyü kuralına uygun şekilde devam ettirir. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak basit özgün örüntüler oluşturur ve basit bir örüntü içerisinde kurala uygun olmayan durumu fark ederek açıklar. Ayrıca nesne, olgu ve olayları tek bir ayırt edici özelliğe göre karşılaştırır; uzunluk, büyüklük, ağırlık veya miktar gibi ölçülebilir niteliklerden herhangi birini dikkate alarak tahminlerini, gerçek sonuçlarla karşılaştırarak değerlendirir. Bu düzeyde çocuk henüz birden çok özelliği bir arada değerlendirememektedir. Gözleme dayalı tahminlerde bulunur. Bu karşılaştırma, tahmine dayalı çıkarım yapma süreçleri somut materyaller ve günlük yaşam deneyimleri üzerinden ele alınmalıdır. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun tahmine dayalı çıkarım yapabilme becerisinin gelişimi bağlamında daha kapsamlı karşılaştırmalar yapabilmesi ve örüntüler oluşturabilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun karşılaştırma, tahmin yürütme ve örüntü kurma süreçlerini daha ilişkisel olarak anlamasını kapsar. Çocuk, bir örüntüyü kuralına uygun devam ettirir, özgün örüntüler oluşturur ve örüntü içindeki kurala uygun olmayan durumları fark edip açıklar. Uzunluk, büyüklük, ağırlık veya miktar gibi özelliklere dair yaptığı öngörü ile ölçüm sonucunu karşılaştırarak muhakeme yürütür. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak bu düzeyde çocuk; nesne, olgu veya olayları birden fazla özelliği aynı anda değerlendirerek karşılaştırır. Ayrıca gerçekleşmesi mümkün olan ve olmayan durumları ayırt ederek mantıksal akıl yürütmeyi öğrenir. Örneğin "Bir üçgenin üç köşesi vardır." önermesinin doğru, "Bir karenin üç kenarı vardır." önermesinin yanlış olduğunu ayırt eder. Bu süreç, çocuğun gerçek ile olasılığı ayırmasını sağlayarak bilimsel düşünme becerisinin temelini atar. Deneyime dayalı tahminlerde bulunur. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun karşılaştırma ve tahmin süreçlerini daha bilinçli yürütmesi, örüntü mantığını kavrayıp uygulaması ve olasılık-gerçeklik ilişkisini erken düzeyde fark etmeye başlamasıdır.

MAB2. Matematiksel Problem Çözme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

MAB.5. Matematikle ilgili problemleri çözümleyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun problem durumunu gözlemlemesini ve problemdeki düzensizliği ya da değişimi fark ederek anlamlandırmasını kapsar. Çocuk, verilen bir problemde eksik, fazla ya da uyumsuz durumları söyler. 1 ile 10 arasındaki nesne / varlıkların artması veya azalmasıyla ortaya çıkan yeni sonucu somut destekle belirtir ve 10'a kadar olan nesneleri eşit olarak paylaşır. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun matematikle ilgili bir problemin parçalarını belirleyebilmesi ve bunlar arasındaki ilişkileri fark edebilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun problem durumunu daha bağımsız biçimde çözümlemesini, değişimin sonuç üzerindeki etkisini daha net kavramasını ve eşit paylaşma ilkesini daha bilinçli uygulamasını kapsar. Çocuk, bir önceki yaş grubundan farklı olarak problem durumunu daha bağımsız şekilde çözer. Çocuk, problemde eksik, fazla ya da uyumsuz olanı somut desteğe daha az ihtiyaç duyarak söyler. Nesne / varlıkların artıp azalması sonucunda ortaya çıkan yeni miktarı daha tutarlı biçimde belirtir. Paylaşım yaparken her grupta eşit sayıda nesne bulunmasına bilinçli biçimde dikkat eder. Bu düzeyde amaç, çocuğun problem durumunu oluşturan parçaları analiz etmesi, nicelikteki değişimi yorumlaması ve eşitlik ilişkisini daha bilinçli biçimde kurabilmesidir.

MAB.6. Matematikle ilgili problemleri yorumlayabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun matematikle ilgili bir problemi nesnelerle, çizimle ya da sözel olarak ifade edebilmesini kapsar. Çocuk, problemi kendi ifadeleriyle açıklar. Problemin çözümünden önceki durum ile çözümden sonraki durumu karşılaştırarak nelerin değiştiğini ve nelerin aynı kaldığını fark etmeye başlar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun problemi somut şekilde anlamlandırarak temel düzeyde yorumlayabilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun matematik ile ilgili problemi açıklayabilmesini ve çözümün öncesi-sonrası ilişkisini daha net biçimde karşılaştırarak yorumlayabilmesini kapsar. Çocuk, problem durumunu nesnelerle, çizimle ya da sözel olarak açıklarken bir önceki yaş grubundan farklı olarak problemin çözümünden önceki ve sonraki durumlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları daha kapsamlı şekilde yorumlar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun problem durumunu bütüncül biçimde anlamlandırarak yorumlayabilmesidir.

MAB.7. Matematikle ilgili problemlere çözüm yolları geliştirebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun bir problemi çözmek için kendisine önerilen çözüm yolunu denemesini ve bu çözüm yoluyla ulaştığı sonucu açıklamasını kapsar. Bu süreçte çocuk, yetişkin rehberliğinde sunulan çözüm önerisini uygulamaya çalışır, deneme-yanılma yoluyla sonuca ulaşır ve elde ettiği sonucu sözel olarak açıklar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun problem çözme sürecine aktif katılım göstermesi, verilen bir çözüm yolunu takip edebilmesi ve sürecin sonunda ulaştığı sonucu basit ifadelerle paylaşabilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun basit bir matematik problemine ilişkin çözüm yolları önerebilmesini ve seçtiği bir çözüm yolunu denemesini kapsar. Bu süreçte çocuk, gerektiğinde yetişkinin rehberliğinden yararlanarak denediği yolun işe yarayıp yaramadığını gerekçeleriyle açıklamaya çalışır. Çocuk, probleme ilişkin stratejisini tek bir çözüm yolu üzerinden yürütür. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun yetişkin desteğiyle problemin çözümüne ilişkin strateji geliştirmesi, uygulaması ve denediği çözüm yolunu temel düzeyde gerekçelendirebilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun matematikle ilgili probleme çözüm geliştirme sürecini daha bağımsız, bilinçli ve esnek şekilde yürütmesini kapsar. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak bu düzeyde çocuk, denediği yolun işe yarayıp yaramadığına ilişkin açıklamalarını daha açık ve gerekçeli biçimde yapabilir. Çözüme ulaşamadığında farklı bir stratejiye geçişte daha kararlı davranır ve yetişkin desteğine duyulan ihtiyaç belirgin biçimde azalır. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun çözüm sürecini yönetebilmesi, farklı yolları düşünebilmesi ve kendi çözümünü gerekçelendirebilmesidir.

MAB.8. Problem çözme deneyimlerini yansıtabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun bir matematik problemine çözüm ararken yaşadığı süreci anlatabilmesini ve kendi çözümünü arkadaşlarının çözümü ile karşılaştırabilmesini kapsar. Çocuk,

problem çözme sürecinde kullandığı yolu basit cümlelerle anlatır. Kendi çözüm yolunu, başka bir çocuğun aynı problemi çözerken kullandığı çözüm yoluyla karşılaştırarak aralarındaki benzerlik ve farklılıkları kavrar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun problem çözüm sürecini düşünebilmesi ve bir problemin çözümünde farklı yolların var olabileceğini anlayabilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun bir problemin çözüm sürecindeki deneyimlerini ifade edebilmesini, deneyimlediği çözümü arkadaşlarının çözümleri ile karşılaştırmasını kapsar. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak deneyimlerini benzer problemleri çözmek için de kullanır. Çocuk, problemi nasıl çözdüğünü daha detaylı biçimde anlatır. Kendi çözümünün başka bir çözümle hangi yönlerden benzer ya da farklı olduğunu söyler. Daha önce işe yarayan bir çözüm yolunu benzer bir problem durumunda yeniden kullanır. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun problem çözme deneyimini yalnızca hatırlamakla kalmaması, bu deneyimi yeni durumlara aktararak çözüm sürecine yansıtabilmesidir.

MAB3. Matematiksel Temsil

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

MAB.9. Matematikle ilgili temsillerden yararlanabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, matematikle ilgili temsillerden yararlanabilmesini kapsar. Çocuk, kendisine sorulan geometrik şekli gösterir, çeşitli semboller arasında matematikle ilgili olanı işaret eder ve 1-5 arasındaki miktarları nesne, çizim ve rakam gibi farklı temsillerle gösterir. Ayrıca çocuk günün zamanını gece ve gündüz şeklinde tanımlayabilir. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun matematiksel temsilleri belirleyebilmesi ve bunlar arasındaki ilişkileri anlamaya başlayabilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun matematikle ilgili temel kavramları tanıması, günlük yaşamla ilişkilendirmesi ve farklı temsil yollarıyla ifade edebilmesini kapsar. Bu düzeyde çocuk, çeşitli semboller arasından matematikle ilgili olanları seçer. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yalnızca kendisine sorulan geometrik şekli tanımakla ve göstermekle sınırlı kalmayıp bunları ayırt ederek isimlendirir. 1-10 arasındaki miktarları nesne, çizim ve rakam gibi farklı temsillerle ifade eder; günün zamanını sabah, öğle, akşam ya da gece ve gündüz şeklinde daha ayrıntılı ifade eder ve temel geometrik şekilleri farklı materyaller kullanarak oluşturur. Çocuğun tek bir özelliğe dayalı verileri grafik kullanımı yoluyla temel düzeyde sembolleştirme becerileri gelişmeye başlar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun matematiksel temsili belirleme, kullanma ve oluşturma becerilerini deneyimlemeye başlaması ve matematikle ilgili kavramları farklı yollarla / temsillerle ifade edebilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun matematikle ilgili kavramları tanıması, günlük yaşamla ilişkilendirmesi ve farklı temsil yollarıyla ifade edebilmesini kapsar. Bu düzeyde çocuk, temel geometrik şekilleri ayırt ederek isimlendirir ve bu şekilleri farklı materyaller kullanarak yeniden oluşturur. Günün zaman dilimlerine ilişkin özellikleri (örneğin sabah kahvaltı yapmak, gece uyumak gibi) ifade ederek zamanı günlük yaşantısıyla ilişkilendirir. Matematikle ilgili sembolleri diğer semboller arasından seçip gösterir, aynı zamanda 1-10 arasındaki miktarları nesne, çizim ve rakam gibi farklı temsil biçimleriyle ifade eder. Tanıdık çevresine ait basit krokileri kullanarak mekânsal farkındalık geliştirir. Ayrıca tek bir özelliğe dayalı verileri grafik aracılığıyla sembolleştirerek temel veri okuma ve ifade etme becerileri sergiler. Bu düzeyde temel amaç; çocuğun matematik kavramlarını farklı yollarla ifade edebilme, günlük yaşamla ilişkilendirebilme ve somut temsillerden yararlanarak anlamlandırma becerilerini geliştirmektir.

MAB.10. Matematikle ilgili temsilleri değerlendirebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun basit geometrik şekillerin özelliklerini (dairenin köşesinin olmaması, üçgenin üç kenarının bulunması) ifade edebilmesini ve matematikle ilgili temsil / sembol grubunda birbirine benzer olanları fark ederek ifade edebilmesini kapsar. Bu düzeyde çocuk, matematikle ilgili nesne ve görselleri belirgin özelliklerine göre inceler ve benzer olanları eşleştirir. Örneğin 3 rakamını üç nesnenin bulunduğu görselle eşleştirir ya da görünümü benzer olan geometrik şekilleri bir araya getirir. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun geometrik şekillerin kolayca fark edilen özelliklerini ifade etmesi ve nesneler, görseller ve rakamlar arasında basit ilişkiler kurarak matematikle ilgili temsilleri temel düzeyde değerlendirebilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun matematikle ilgili temsilleri değerlendirebilmesinde geometrik şekillerin belirgin özelliklerini dikkate alarak isimlendirebilmesini ve bu temsiller arasında özellikle benzerliklere odaklanarak karşılaştırmalar yapabilmesini kapsar. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak

bu düzeyde çocuk, basit bir geometrik şeklin yalnızca adını söylemek ya da temel bir özelliğini belirtmekle sınırlı kalmaz, şekiller arasındaki ortak yönleri fark etmeye ve bu benzerlikleri ifade etmeye odaklanır (Örneğin çocuk, üçgen ve kareyi incelerken her ikisinin de köşeleri ve kenarları olan şekiller olduğunu söyleyebilir). Bu düzeyde temel amaç, çocuğun matematiksel temsilleri karşılaştırabilmesi, benzerlikler üzerinden ilişki kurabilmesi ve bu ilişkileri basit düzeyde analiz ederek değerlendirme yapabilmesi ve böylece matematiksel kavramları daha bütüncül bir bakış açısıyla anlamlandırma başlatılabilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun geometrik şekilleri yalnızca görsel olarak tanımakla kalmayıp kenar ve köşe sayısı gibi belirgin özelliklerine göre isimlendirmesini ve sınıflandırmasını kapsar. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak bu düzeyde çocuk, matematikle ilgili temsiller ve semboller arasındaki benzerliklerin yanı sıra farklılıkları da daha bilinçli şekilde fark eder ve açıklar. Örneğin çocuk, kare ile dikdörtgenin her ikisinin de dört kenarlı olduğunu söyler ancak karenin tüm kenarlarının eşit olduğunu, dikdörtgende ise karşılıklı kenarların eşit olduğunu ifade eder. Benzer şekilde çocuk, üç nesne ile her bir nesneyi göstermek üzere çizilen üç çizgiyi eşleştirir ve 3 rakamının hem nesnelerin hem de çizgilerin üç tane olduğunu gösterdiğini açıklar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun matematiksel temsilleri karşılaştırması, aralarındaki ilişkileri gerekçelendirmesi ve çözümlemesi; böylece aynı matematiksel düşüncenin somut nesneler, çizgisel temsiller ve rakamlar aracılığıyla farklı biçimlerde ifade edilebildiğini anlayarak daha derin bir öğrenme gerçekleştirmesidir.

MAB4. Veri ile Çalışma ve Veriye Dayalı Karar Verme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

MAB.11. Veriyle çalışabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun veriyle çalışabilmesi için yetişkin rehberliğinde, veriyi toplayabilmesi, bu verinin kaynağını ifade edebilmesi ve veriyi sınıflandırabilmesini kapsar. Çocuk, bir problem durumuna yönelik veri toplarken neyi neden topladığını ifade eder. Örneğin "Sınıfta en sevilen meyve hangisi?" sorusu için arkadaşlarına sorular sorarak veri toplar ve verinin kaynağı sorulduğunda "Arkadaşlarıma sordum." diyerek verinin kaynağını açıklar. Ayrıca çocuk elde ettiği verileri benzer özelliklerine göre sınıflandırır. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun bir problem durumuna ilişkin veri toplama ve düzenleme becerisini temel düzeyde edinebilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun yetişkin desteği olmaksızın veriyi toplayabilmesi, bu verinin kaynağını ifade edebilmesi ve veriyi sınıflandırabilmesini kapsar. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuktan veri toplanması amacıyla bir planlama yapabilmesi beklenmektedir. Çocuk, verilen yönergeleri takip etmekle kalmayıp hangi veriyi, nereden ve nasıl toplayacağını sistemli şekilde planlayarak süreci yürütür. Örneğin çocuk "Sınıfta en çok sevilen geometrik şekil hangisidir?" sorusunu yanıtlamaya yönelik öncelikle bir plan yapar, soruyu arkadaşlarına yönelterek verilen yanıtları nesne / çizim vb. kullanarak kaydeder ve yaptığı sınıflandırma sonucunda en çok sevilen geometrik şekli belirler. Veriyi nasıl elde ettiği sorulduğunda "Arkadaşlarıma sordum." diyerek verinin kaynağını açıklar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun veri toplama sürecini bağımsız olarak planlayabilmesi, veriyi sistemli bir şekilde toplayıp sınıflandırabilmesi ve elde ettiği veriyi anlamlandırarak ifade edebilmesidir.

MAB.12. Bulguya ulaşabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun elde ettiği verilerle çalıştıktan sonra bulgulara ulaşabilmesini kapsar. Çocuk, bir yetişkin rehberliğinde sınıflandırılmış verileri göstermek için grafik, tablo ve çizim gibi uygun bir yol seçer ve ulaştığı sonuçları çeşitli yollarla (sözlü ifade, işaret etme, basit çizim yapma gibi) ifade eder. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun veriyi sadece fark etmesi değil, aynı zamanda uygun bir temsil yolu ile göstermesi ve elde ettiği sonucu basit ifadelerle paylaşıp veri ile ifade arasında ilişki kurabilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun elde ettiği veriler üzerinde çalışarak bu verileri anlamlandırması, analiz etmesi ve anlamlı sonuçlara ulaşabilmesini kapsar. Çocuk, elde ettiği verileri sınıflandırır, sonuçları göstermek için grafik, tablo ve çizim gibi uygun bir yol ile gösterir. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuğun, veri analizinde yetişkin yönlendirmesi olmaksızın amacına uygun bir yöntem seçmesi ve

uygulaması beklenmektedir. Örneğin sınıftaki çocukların en sevdiği meyveyi belirlemek için aynı meyveyi seçenleri gruplayabilir, hangi meyvenin daha çok tercih edildiğini görmek amacıyla sayma yapabilir ya da elde ettiği verileri basit bir grafik üzerinde gösterebilir. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun veri analizinde farklı yöntemler arasından uygun olanı seçebilmesi ve bu yöntemi bağımsız olarak kullanabilmesidir.

MAB.13. Bulguyu yorumlayabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun verilerle elde ettiği bulguları yorumlayabilmesini kapsar. Çocuk, elde ettiği sonuçlara ilişkin basit düzeyde çıkarımlarda bulunur ve bu sonuçlara yönelik kendine yöneltilen soruları yanıtlar, bulguları yorumlar. Örneğin farklı renklerdeki bloklar sayıldığında çocuk "Mavi bloklar daha fazla, sarı bloklar daha az." şeklinde çıkarımda bulunur ve "Neden daha fazla olabilir?" sorusuna "Çünkü maviyi daha çok kişi seçmiş." yanıtını vererek elde ettiği sonucu basit bir şekilde yorumlar. Bu düzeyde temel amaç, çocuğun verilerden hareketle karşılaştırma yapabilmesi, basit neden-sonuç ilişkileri kurabilmesi ve elde ettiği bilgileri anlamlandırarak ifade edebilmesidir.

FEN ALAN BECERİLERİ

4.3. FEN ALAN BECERİLERİ

Fen bilimleri, çocuğun dünyayı merak etme, keşfetme, sorgulama ve anlamlandırma çabasını bilimsel düşünme süreçleriyle buluşturan temel bir bilim alanıdır. Okul öncesi dönemde fen eğitimi, çocuklara hazır bilgileri aktarmaktan çok; onların çevrelerinde karşılaştıkları olay, olgu ve durumlara dikkatlerini yöneltmelerini, gözlem yapmalarını, soru sormalarını, kanıta dayalı düşüncelerini ve açıklamalar geliştirmelerini destekler. Bu yönüyle fen alanı becerileri, çocukların bilime yönelik ilgi ve meraklarını güçlendirmeyi; bilimsel süreç becerilerinin, araştırma kültürünün ve bilimin doğasına ilişkin çağdaş bir anlayışın erken yaşlardan itibaren gelişimini desteklemeyi amaçlar.

4.3.1. Bilimsel Gözlem

Bilimsel gözlem, çocuğun nesne, olay, olgu ve durumlara ilişkin dikkatini yönelterek duyuları aracılığıyla veri toplamasını; topladığı verilerden hareketle gözlemlenebilir özellikleri fark etmesini, ayırt etmesini, tanımlamasını, karşılaştırmasını ve uygun biçimde açıklamasını kapsayan temel bir fen alanı becerisidir. Bu beceri, çocuğun çevresini dikkatle incelemesini, farklı duyularını kullanarak bilgi edinmesini, elde ettiği verileri anlamlandırmasını ve gözlemlerini ifade etmesini destekler. Okul öncesi dönemde bilimsel gözlem becerisi, başlangıçta daha çok çocuğun yakın çevresindeki somut varlıkların ve kolay fark edilebilen özelliklerin gözlemlenmesiyle gelişmeye başlar; zamanla nesne, durum, olay ve olguların daha dikkatli, ayrıntılı, karşılaştırmalı ve bilinçli biçimde incelenmesine doğru ilerler. Bu süreçte çocuk; nesnelerin betimsel ve fiziksel özelliklerine dikkat eder, canlı ve cansız varlıkların gözlemlenebilir niteliklerini ayırt eder, duyularını kullanarak veri toplar, elde ettiği verileri uygun yollarla kaydeder ve gözlem sonuçlarını açıklamaya başlar. Bu kapsamda çocukların nesne, varlık, olay ve durumlara dikkatlerini yönelterek duyuları aracılığıyla veri toplamalarını destekleyen etkinliklere yer verilebilir. Örneğin sert-yumuşak, pürüzlü-düz, kokulu-kokusuz, sesli-sessiz, tatlı-ekşi ve sıcak-soğuk gibi özelliklerin duyular yoluyla fark edilmesine yönelik etkinlikler düzenlenebilir; bitkilerin yaprak, gövde ve renk özellikleri incelenebilir; farklı taşların yüzey, büyüklük ve renk özellikleri karşılaştırılabilir; hava durumundaki günlük değişimler gözlemlenebilir ve ışık alan ile almayan ortamlardaki farklılıklar fark ettirilebilir. Böylece çocukların gözlemledikleri özellikleri ayırt etmeleri, karşılaştırmaları, elde ettikleri verileri anlamlandırmaları ve gözlem sonuçlarını uygun biçimlerde ifade etmeleri desteklenmiş olur.

4.3.2. Sınıflandırma

Sınıflandırma becerisi, çocuğun gözlemlerinden elde ettiği verilerden hareketle nesne, olay ve olguları belirli özelliklerine göre ayırt etmesini, karşılaştırmasını, gruplandırmasını, sınıflandırmasını ve uygun biçimde adlandırmasını kapsar. Bu beceri, çocuğun çevresindeki varlık ve durumlar arasında benzerlik ve farklılıkları fark etmesini, elde ettiği gözlem verilerini belirli ölçütlere göre düzenlemesini ve bu düzenlemeyi anlamlı biçimde ifade etmesini destekler. Okul öncesi dönemde sınıflandırma becerisi, çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak başlangıçta daha belirgin ve somut özelliklere dayalı ayırt etme ve gruplama çalışmalarıyla gelişmekte; gelişim süreci içinde farklı özellikleri dikkate alarak karşılaştırma yapma, niteliklerine göre ayırıştırma, belirli ölçütlere göre gruplandırma ve oluşturduğu grupları uygun biçimde adlandırma yönünde ilerlemektedir. Süreç içinde çocuk, varlıkların ve durumların ayırt edici özelliklerini fark etmekte, benzerlik ve farklılıkları karşılaştırmakta, gözlem verilerini belirli ölçütlere göre düzenlemekte, gruplandırmakta ve sınıflandırma sonuçlarını uygun ifadelerle adlandırmaktadır. Örneğin canlı ve cansız varlıkların ayrılması, yaprakların büyüklüklerine ya da şekillerine göre gruplanması, taşların renklerine ve dokularına göre ayrılması, nesnelerin sert-yumuşak veya ağır-hafif olma durumlarına göre sınıflandırılması, mıknaşın çektiği ve çekmediği materyallerin ayrıştırılması ve atıkların türlerine göre gruplanması gibi etkinliklere yer verilebilir. Böylece çocukların benzerlik ve farklılıkları fark etmeleri, belirli ölçütlere göre gruplar oluşturmaları, oluşturdukları grupları uygun ifadelerle adlandırmaları ve sınıflandırma sonuçlarını anlamlı biçimde ifade etmeleri desteklenmiş olur.

4.3.3. Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin

Bilimsel gözleme dayalı tahmin becerisi, çocuğun gözlemlerinden, çevredeki ipuçlarından ve günlük yaşam deneyimlerinden hareketle olay, durum ve değişimlere ilişkin tahminlerde bulunmasını kapsar. Bu beceri, çocuğun çevresinde gerçekleşen durumları yalnızca fark etmesiyle sınırlı kalmayıp, elde ettiği gözlem verilerini kullanarak olası sonuçlar hakkında düşünmesini, önceden kestirimlerde bulunmasını ve bu kestirimleri günlük yaşamla ilişkilendirmesini destekler. Okul öncesi dönemde bilimsel gözleme dayalı tahmin becerisi, çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak başlangıçta gözlemlenen belirgin ipuçlarına dayalı basit tahminler yapmasıyla gelişmekte; gelişim süreci içinde çevredeki değişimleri, olayların olası sonuçlarını ve belirli durumların etkilerini daha bilinçli, ilişkilendirilmiş ve açıklanabilir biçimde öngörmesine doğru ilerlemektedir. Süreç içinde çocuk, çevresindeki ipuçlarını fark etmekte, gözlem verileri ile önceki deneyimleri arasında ilişki kurmakta, olay ve durumların olası sonuçlarını kestirmekte ve yaptığı tahminleri uygun ifadelerle açıklamaktadır. Örneğin bulutların durumuna bakarak yağmur yağıp yağmayacağına ilişkin öngöründe bulunma, suya bırakılan bir nesnenin batıp batmayacağını tahmin etme, ışık kaynağının konumuna göre gölgenin nasıl değişeceğini kestirme ve sulanan ya da sulanmayan bir bitkide ne tür değişimlerin ortaya çıkabileceğini söyleme gibi etkinliklere yer verilebilir. Böylece çocukların çevresel ipuçlarını fark etmeleri, gözlem verilerini kullanarak olası sonuçları öngörmeleri, günlük yaşam deneyimleriyle ilişki kurmaları ve tahminlerini uygun biçimde ifade etmeleri desteklenmiş olur.

4.3.4. Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin

Bilimsel veriye dayalı tahmin becerisi, çocuğun edindiği bilgilerden, önceki deneyimlerinden ve elde ettiği verilerden hareketle farklı durumlara ilişkin tahminlerde bulunmasını kapsar. Bu beceri, çocuğun yalnızca anlık gözlemlerine değil, edindiği bilgilere, karşılaştığı örneklerle ve ulaştığı verilere dayanarak düşünmesini, olası sonuçları öngörmesini ve bu öngörülerini uygun biçimde açıklamasını destekler. Okul öncesi dönemde bilimsel veriye dayalı tahmin becerisi, çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak başlangıçta edindiği bilgi ve deneyimlerden hareketle basit tahminler geliştirmesiyle gelişmekte; gelişim süreci içinde verileri ve ön bilgileri ilişkilendirerek neden-sonuç ilişkileri kurması, olası sonuçları değerlendirmesi ve tahminlerini kontrol etme süreçleriyle ilişkilendirmesine doğru ilerlemektedir. Süreç içinde çocuk, edindiği bilgileri anlamlandırmakta, önceki deneyimleri ile yeni veriler arasında ilişki kurmakta, olay ve durumların olası sonuçlarını öngörmekte, tahminlerini uygun ifadelerle açıklamakta ve uygun durumlarda bu tahminleri kontrol etmektedir. Örneğin önceki günlere ait hava durumu kayıtlarından hareketle ertesi güne ilişkin tahminde bulunma, daha önce yapılan mıknaş denemelerinden yararlanarak yeni bir nesnenin çekilip çekilmeyeceğini öngörme, önceki batma-yüzme uygulamalarına dayanarak yeni bir nesnenin su içindeki durumunu tahmin etme ve belirli aralıklarla gözlemlenen bitki gelişiminden hareketle sonraki değişimleri kestirme gibi etkinliklere yer verilebilir. Böylece çocukların bilgi, veri ve deneyim arasında ilişki kurmaları, olası sonuçları değerlendirmeleri, tahminlerini uygun biçimde açıklamaları ve uygun durumlarda bu tahminleri kontrol etmeleri desteklenmiş olur.

4.3.5. Deney Yapma

Deney yapma becerisi, çocuğun merak ettiği olay ve durumlara ilişkin veri elde etmek amacıyla uygun malzemeleri kullanarak basit denemeler ve deneyler gerçekleştirmesini kapsar. Bu beceri, çocuğun yalnızca gözlem yapmakla yetinmeyip, belirli bir durum hakkında daha fazla bilgi edinmek için malzemeleri kullanarak sürece etkin biçimde katılmasını destekler. Okul öncesi dönemde deney yapma becerisi, çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak başlangıçta deney yapmaya ilgi göstermesi ve deney sürecinde kullanılan temel malzemeleri fark etmesiyle gelişmekte; gelişim süreci içinde problem durumuna uygun malzemeleri seçmesi, bu malzemeleri kullanarak basit deneyler gerçekleştirmesi ve deneme-yanılma yoluyla sonuçlara ulaşmasına doğru ilerlemektedir. Süreç içinde çocuk, deney yapmaya istek göstermekte, uygun malzemeleri ayırt etmekte, amaca uygun seçimler yapmakta, seçtiği malzemelerle denemeler gerçekleştirmekte ve elde ettiği sonuçları fark ederek ifade etmektedir. Örneğin farklı nesnelerin suya bırakılarak batma-yüzme durumlarının incelenmesi, renklerin karıştırılarak yeni renklerin elde edilmesi, ışık kaynağının konumu değiştirilerek gölgenin nasıl farklılaştığının gözlemlenmesi, mıknaşla farklı materyallerin denenmesi, suda çözünen ve çözünmeyen maddelerin karşılaştırılması ve bitki gelişiminde su, ışık ya da toprağın etkisinin incelenmesi gibi etkinliklere yer verilebilir. Böylece çocukların amaca uygun malzemeleri seçmeleri, deneme-yanılma yoluyla uygulama yapmaları, süreçteki değişimleri fark etmeleri ve elde ettikleri sonuçları uygun biçimde ifade etmeleri desteklenmiş olur.

4.3.6. Bilimsel Çıkarım Yapma

Bilimsel çıkarım yapma becerisi, çocuğun gözlem ve verilerden hareketle varlıklar, olaylar ve karşılaştığı durumlara ilişkin anlamlı sonuçlara ulaşmasını kapsar. Bu beceri, çocuğun yalnızca gözlemlediği özellikleri fark etmesiyle sınırlı kalmayıp, elde ettiği verileri anlamlandırmasını, bu veriler arasında ilişkiler kurmasını ve ulaştığı sonuçları uygun biçimde ifade etmesini destekler. Okul öncesi dönemde bilimsel çıkarım yapma becerisi, çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak gözlem ve verilerden hareketle temel sonuçlara ulaşmasıyla gelişir. Bu süreçte çocuk, karşılaştığı durumlara ilişkin neden-sonuç ilişkileri kurar, gözlemlediği değişimleri anlamlandırır ve ulaştığı sonuçları veriye dayalı olarak açıklar. Süreç içinde çocuk, gözlem ve verileri dikkate almakta, bunlardan hareketle anlamlı sonuçlara ulaşmakta, neden-sonuç ilişkileri kurmakta ve ulaştığı sonuçları uygun ifadelerle açıklamaktadır. Örneğin bitkinin su ya da güneş ışığı almadığında neden solduğunu açıklama, ışığın engellendiği durumlarda neden gölge oluştuğunu ifade etme, mıknaşın bazı nesneleri neden çektiğini belirtme, havanın soğumasının günlük yaşam üzerindeki etkilerini açıklama ve bazı nesnelerin neden battığına ilişkin düşünce geliştirme gibi etkinliklere yer verilebilir. Böylece çocukların gözlemledikleri değişimleri anlamlandırmaları, veriler arasında ilişki kurmaları, neden-sonuç ilişkileri geliştirmeleri ve ulaştıkları sonuçları uygun ifadelerle ortaya koymaları desteklenmiş olur.

4.3.7. Bilimsel Model Oluşturma

Bilimsel model oluşturma becerisi; çocuğun olay, durum ve problem durumlarını açıklamak ya da bunlara çözüm üretmek amacıyla basit modeller önermesini ve geliştirdiği modelleri gereksinimleri doğrultusunda yeniden düzenlemesini kapsar. Bu beceri, çocuğun düşüncelerini sözlü olarak ifade etmenin yanı sıra çözüm önerilerini somutlaştırmasını, yapılandırmasını ve bir amaca yönelik olarak düzenlemesini destekler. Okul öncesi dönemde bilimsel model oluşturma becerisi, çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak başlangıçta karşılaştığı durumlara yönelik hayal gücüne dayalı çözüm önerileri sunmakla gelişmekte; gelişim süreci içinde bu önerileri model hâline getirmesi ve oluşturduğu modeli gereksinimlere göre yeniden düzenlemesi yönünde ilerlemektedir. Süreç içinde çocuk, problem durumlarını fark etmekte, çözüm üretmeye yönelik fikirler geliştirmekte, bu fikirleri model hâline getirmekte ve oluşturduğu modeli amacına göre yeniden düzenleyebilmektedir. Örneğin gece-gündüz oluşumunu gösteren basit düzenekler hazırlama, Güneş-Dünya-Ay ilişkisini temsil eden materyaller oluşturma, geri dönüşüm kutularını farklı atık türlerine göre tasarlama, bitkinin büyüme sürecini gösteren model hazırlama ya da bir canlı için uygun yaşam alanı oluşturma gibi etkinliklere yer verilebilir. Böylece çocukların problem durumlarını fark etmeleri, çözüm üretmeye yönelik düşüncelerini somutlaştırmaları, geliştirdikleri modeli amaca uygun biçimde oluşturmaları ve gerekli durumlarda yeniden düzenlemeleri desteklenmiş olur. Bu becerinin desteklenmesinde STEM, kodlama, tasarım ve mühendislik temelli uygulamalardan yararlanılabilir. Bu kapsamda çocukların köprü, yol, barınak ya da geri dönüşüm kutusu gibi basit yapılar tasarlamalarına; gece-gündüz oluşumunu, bitkinin büyümesini ya da bir oyuncağın hareketini modelle göstermelerine; oluşturdukları modeli gereksinim doğrultusunda gözden geçirip yeniden düzenlemelerine imkân tanıyan etkinliklere yer verilebilir. Böylece çocukların çözüm üretmeye yönelik düşüncelerini model yoluyla somutlaştırmaları ve geliştirmeleri desteklenmiş olur.

4.3.8. Kanıt Kullanma

Kanıt kullanma becerisi, çocuğun gözlem, deney ve günlük yaşantılarından elde ettiği verileri kullanarak olaylara, durumlara ve problem çözümüne yönelik düşüncelerini açıklamasını kapsar. Bu beceri, çocuğun düşüncelerini yalnızca kişisel görüş düzeyinde ifade etmesiyle sınırlı kalmayıp, ulaştığı sonuçları belirli veri ve gözlemlerle ilişkilendirerek gerekçelendirmesini destekler. Okul öncesi dönemde kanıt kullanma becerisi, çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak başlangıçta elde ettiği verileri fark etmesi ve bunları basit yollarla kaydetmesiyle gelişmekte; gelişim süreci içinde verileri düzenlemesi, benzer özelliklerine göre gruplandırması, çözüm önerilerini basit kanıtlarla gerekçelendirmesi ve açıklamalarını gözlem ile verilere dayandırması yönünde ilerlemektedir. Süreç içinde çocuk, elde ettiği verileri anlamlandırmakta, uygun yollarla kaydetmekte, benzer özelliklerine göre düzenlemekte, düşüncelerini bu verilere dayalı olarak açıklamakta ve ulaştığı sonuçları basit kanıtlarla desteklemektedir. Örneğin çocukların deney sonuçlarını çizim, işaret, sembol ya da görsellerle kaydetmelerine; bir bitkinin daha çok büyümesini düzenli sulanma ile ilişkilendirmelerine; bir nesnenin batmasını ağırlığıyla gerekçelendirmelerine; bir materyalin mıknaş tarafından çekilmesini metal olma özelliğiyle açıklamalarına ve atıkların uygun kutulara neden ayrılması gerektiğini verilerden hareketle ifade etmelerine imkân tanıyan etkinliklere yer verilebilir. Böylece çocukların düşüncelerini veri ve gözlemlerle destekleyerek açıklamaları, ulaştıkları sonuçları gerekçelendirmeleri ve çözüm önerilerini basit kanıtlarla temellendirmeleri desteklenmiş olur.

4.3.9. Bilimsel Sorgulama

Bilimsel sorgulama becerisi, çocuğun merak ettiği olay ve durumlara ilişkin sorular sormasını, basit incelemeler yapmasını, elde ettiği bilgi ve bulguları değerlendirmesini ve ulaştığı sonuçları açıklamasını kapsar. Bu beceri, çocuğun yalnızca gözlem yapmak ya da bilgi edinmekle yetinmeyip, merak ettiği durumlara yönelik araştırma sürecine etkin biçimde katılmasını, elde ettiği bilgi ve bulguları birlikte değerlendirmesini ve ulaştığı sonuçları anlamlandırmasını destekler. Okul öncesi dönemde bilimsel sorgulama becerisi, çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak başlangıçta merak ettiği durumlara ilişkin sorular sorması ve basit incelemeler yapmasıyla gelişmekte; gelişim süreci içinde elde ettiği bilgi ve bulguları değerlendirmesi, ulaştığı sonuçlara dayalı açıklamalar yapması ve görüşlerini başkalarıyla paylaşması yönünde ilerlemektedir. Süreç içinde çocuk, sorular oluşturmakta, inceleme yaparak bilgi edinmekte, elde ettiği bilgi ve bulguları değerlendirmekte, ulaştığı sonuçları anlamlandırmakta ve görüşlerini uygun biçimde ifade etmektedir. Örneğin "Bitkiler neden güneşe yönelir?", "Bazı nesneler neden suda yüzer?", "Ay neden her zaman aynı görünmez?", "Mıknaş neden bazı şeyleri çeker?" ve "Yağmur yağmadan önce gökyüzünde ne tür değişimler olur?" gibi sorular üzerinden inceleme süreçleri planlanabilir. Böylece çocukların merak ettikleri durumlara ilişkin sorular oluşturmaları, bilgi edinmek amacıyla basit araştırmalar yapmaları, elde

ettikleri bulguları değerlendirmeleri, ulaştıkları sonuçları açıklamaları ve görüşlerini akranlarıyla paylaşmaları desteklenmiş olur. Bu becerinin desteklenmesinde STEM, kodlama, tasarım ve mühendislik temelli uygulamalardan yararlanılabilir. Bu kapsamda çocukların “Oyuncak arabayı hedefe nasıl ulaştırabiliriz?”, “Top hangi rampada daha uzağa gider?”, “Robot hangi yönergeleri izlerse hedefe varır?” ve “Hangi malzeme suyu daha iyi geçirir?” gibi sorular üzerinden farklı çözüm yollarını denemelerine, elde ettikleri bilgi ve bulguları değerlendirmelerine ve ulaştıkları sonuçları paylaşmalarına imkân tanıyan etkinliklere yer verilebilir. Böylece çocukların araştırma sürecine etkin katılım göstermeleri ve ulaştıkları sonuçları anlamlandırmaları desteklenmiş olur.

FEN ALANI AÇIKLAMALARI

FBAB1. Bilimsel Gözlem

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

FAB.1. Günlük yaşamında fenle ilgili olaylara / olgulara ve durumlara yönelik bilimsel gözlem yapabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun nesne, olay, olgu ve durumlara ilişkin gözlem yapmaya başlamasını; gözlemlediği varlık ve durumların dikkat çekici ve kolay fark edilebilen temel özelliklerini ayırt ederek basit biçimde ifade etmesini kapsar. Bu dönemde çocuk, gözlem sürecine çoğunlukla yetişkinin yönlendirmesi, model olması ve destekleyici soruları eşliğinde katılır. Gözlem süreci daha çok yakın çevredeki somut, doğrudan algılanabilen ve belirgin özellikler üzerinden yürütülür. Çocuğun dikkatini gözlem sürecine yöneltmesi, gözlemlediği varlık ve durumların temel özelliklerini fark etmesi, canlı ve cansız olma durumuna ilişkin basit ayrımlar yapması ve gözlemlerini sözlü ya da basit gösterim yollarıyla ifade etmesi beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun yakın çevresindeki varlık ve olaylara dikkat etmesi, gözlem yoluyla veri toplamaya başlaması ve gözlemlediği temel özellikleri basit biçimde ifade edebilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun gözlem sürecine daha dikkatli ve amaçlı biçimde katılmasını, gözlemlediği varlık ve durumların belirgin ayrıntılarını fark etmesini, duyularını kullanarak veri toplamasını ve elde ettiği gözlem sonuçlarını açıklamaya başlamasını kapsar. Bir önceki yaş grubuna göre çocuk, gözlem sürecine daha etkin katılır; yetişkin desteğiyle gözlemlediği özellikleri ilişkilendirir, benzerlik ve farklılıkları ayırt eder ve bunları uygun ifadelerle açıklama düzeyi artar. Bu dönemde çocuğun gözlemlediği nesne, olay, olgu ve durumların gözlemlenebilir özelliklerini belirlemesi, veri toplaması, bu verileri basit yollarla kaydetmesi ve gözlem sonuçlarını karşılaştırmalı biçimde ifade etmesi beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun gözlem yoluyla elde ettiği verileri daha dikkatli biçimde fark etmesi, karşılaştırması ve açıklamaya başlamasıdır.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun çevresinde gerçekleşen nesne, olay, olgulara ilişkin gözlem verilerini daha bağımsız, dikkatli ve sistemli biçimde toplamasını, kaydetmesini, düzenlemesini ve açıklamasını kapsar. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuk, gözlem sürecinde yalnızca fark ettiği özellikleri belirtmekle yetinmez; elde ettiği verileri belirli bir amaç doğrultusunda ele alır, karşılaştırır, anlamlandırır ve gözlem sonuçlarını daha ayrıntılı biçimde ifade eder. Bu dönemde çocuğun dikkatini gözlem sürecine daha uzun süre yöneltmesi, farklı duyularını birlikte kullanarak veri toplaması, uygun kayıt araçlarından yararlanması ve gözlem verilerine dayalı açıklamalar yapması beklenir. Çocuğun gözlemlediği varlık ve durumlara ilişkin verileri sistemli biçimde toplaması, benzerlik ve farklılıkları gözlem verilerine dayalı olarak açıklaması ve ulaştığı sonuçları uygun ifadelerle ortaya koyması beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun gözlem verilerini daha planlı ve düzenli biçimde toplaması, kaydetmesi, karşılaştırması ve bu verilere dayalı açıklamalar yapabilmesidir.

FBAB2. Sınıflandırma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

FAB.2. Fene yönelik nesne / olay / olguları benzerlik ve farklılıklarına göre sınıflandırabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun gözlemlerinden hareketle nesne, olay ve olguların belirgin özelliklerini fark etmeye, bunları ayırt etmeye, benzer özelliklerine göre gruplandırmaya ve uygun biçimde adlandırmaya başlamasını ifade eder. Bu dönemde çocuk, çoğunlukla yetişkin desteği ve yönlendirmesiyle sınıflandırma sürecine katılır. Sınıflandırma daha çok kolay fark edilebilen, somut ve belirgin özellikler üzerinden yürütülür. Çocuğun gözlemlediği nesne ve varlıkların belirgin özelliklerini fark etmesi, bunları benzer ve farklı yönlerine göre ayırt etmesi, benzer olanları aynı grupta toplaması ve oluşturduğu grupları uygun biçimde adlandırması beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun benzerlik ve farklılıkları fark etmeye başlaması, gözlem verilerini basit ölçütlere göre ayırması ve oluşturduğu grupları temel düzeyde ifade edebilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun nesne, olay ve olguların gözlemlenebilir özelliklerini belirlemesini, bu özelliklere dayalı olarak benzer ve farklı yönlerini ayırt etmesini, uygun biçimde gruplandırmasını ve adlandırmasını ifade eder. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yalnızca belirgin özellikleri fark etmekle kalmayıp gözlemlenebilir özellikleri daha dikkatli biçimde belirlemeye, bu özelliklere göre karşılaştırmalar yapmaya ve uygun gruplar oluşturmaya başlar. Bu dönemde çocuk, sınıflandırma sürecine daha etkin katılır; yetişkin desteği sürmekle birlikte benzerlik ve farklılıkları belirleme, gözlemlenebilir özelliklere göre gruplandırma

yapma ve oluşturduğu grupları uygun ifadelerle adlandırma düzeyi artar. Çocuğun nesne, olay ve durumların gözlemlenebilir özelliklerini belirlemesi, benzer ve farklı yönlerini ayırt etmesi, bunları uygun gruplar içinde değerlendirmesi ve oluşturduğu grupları ortak özelliklerine göre adlandırması beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun gözlem verilerine dayalı olarak özellik belirlemesi, karşılaştırmalar yapması, belirli ölçütlere göre gruplar oluşturması ve bu grupları sözlü olarak ifade edebilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun gözlemlerinden elde ettiği verileri kullanarak nesne, olay ve olguların gözlemlenebilir özelliklerini karşılaştırarak belirlemesini, niteliklerine göre ayırıştırmasını, benzerlik ve farklılıklarına göre gruplandırmasını, sınıflandırmasını ve uygun ifadelerle adlandırmasını ifade eder. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuk, sınıflandırma sürecinde yalnızca benzerlik ve farklılıkları fark etmekle yetinmez; bu özellikleri belirli ölçütlere göre düzenler, niteliklerine göre ayırıştırır, gruplar oluşturur ve oluşturduğu grupları anlamlandırarak adlandırır. Bu dönemde çocuğun sınıflandırma sürecini daha bağımsız yürütmesi, birden fazla özelliği dikkate alması ve gözlem verilerini daha sistemli biçimde kullanması beklenir. Çocuğun gözlemlediği nesne, süreç ve durumların özelliklerini karşılaştırarak belirlemesi, niteliklerine göre ayırıştırması, benzer özellikler taşıyanları aynı grupta toplaması, oluşturduğu grupları sınıflandırması ve uygun ifadelerle adlandırması beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun gözlem verilerini belirli ölçütlere göre düzenlemesi, sistemli biçimde sınıflandırması ve sınıflandırma sonuçlarını uygun ifadelerle açıklayabilmesidir.

FBAB3. Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

FAB.3. Günlük yaşamda fen olaylarına yönelik bilimsel gözleme dayalı tahminlerde bulunabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun gözlemlerinden ve çevredeki ipuçlarından hareketle olay, durum ve değişimlere ilişkin basit tahminlerde bulunmaya başlamasını ifade eder. Bu dönemde çocuk, çoğunlukla yetişkin yönlendirmesi ve hatırlatmalarıyla dikkatini çevredeki belirgin ipuçlarına yöneltir ve bu ipuçlarından hareketle basit kestirimlerde bulunur. Tahmin süreci daha çok doğrudan gözlemlenebilen durumlar ve günlük yaşamda sık karşılaşılan yaşantılar üzerinden yürütülür. Çocuğun çevredeki ipuçlarını fark etmesi, bu ipuçlarına dayalı olarak olası durumları söylemesi ve günlük yaşamına ilişkin basit tercihlerini tahminleri doğrultusunda ifade etmesi beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun gözlem ve ipuçlarından hareketle basit tahminlerde bulunmaya başlaması ve tahminlerini günlük yaşamla ilişkilendirerek ifade edebilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun gözlemlediği durumları günlük yaşamla ilişkilendirerek çevrede meydana gelebilecek değişimlere yönelik tahminlerde bulunmasını ifade eder. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yalnızca belirgin ipuçlarını fark etmekle kalmayıp gözlemlediği durumlar ile günlük yaşantısı arasında ilişki kurarak daha bilinçli tahminler geliştirmeye başlar. Bu dönemde çocuk, tahmin sürecine daha etkin katılır; yetişkin desteği sürmekle birlikte gözlemlediklerinden hareketle olası değişimleri öngörme ve buna uygun tercihlerini belirleme düzeyi artar. Çocuğun gözlemlediği durumlara ilişkin olası değişimleri tahmin etmesi, bu tahminlerini günlük yaşamla ilişkilendirmesi ve gözlemlerinden hareketle günlük yaşamına ilişkin uygun tercihlerini belirlemesi beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun gözlem verilerini günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirerek çevrede meydana gelebilecek değişimlere yönelik tahminlerde bulunabilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun gözlem verileri ve deneyimlerinden hareketle çevresindeki olay, durum ve değişimlere ilişkin tahminlerde bulunmasını, bu tahminlerini açıklamasını ve olası sonuçları ifade etmesini kapsar. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuk, yalnızca olası durumu söylemekle yetinmez; tahminini gözlem verileri ve önceki deneyimleriyle ilişkilendirerek açıklamaya başlar. Bu dönemde çocuğun tahmin sürecini daha bağımsız yürütmesi, gözlemlediği değişimleri anlamlandırması ve tahminlerine dayanak oluşturan ipuçlarını fark ederek bunları sözlü olarak ifade etmesi beklenir. Çocuğun çevresindeki olay ve durumlara ilişkin tahminlerde bulunması, bu tahminlerini gözlem ve deneyimlerine dayalı olarak açıklaması, olası sonuçları ifade etmesi ve günlük yaşam davranışlarını bu öngörüler doğrultusunda düzenlemesi beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun gözlem verileri ve deneyimlerinden hareketle daha ilişkili tahminler geliştirmesi, bu tahminlerini açıklaması ve olası sonuçları ifade edebilmesidir.

FBAB4. Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin**Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar****FAB.4. Fene yönelik olay ve / veya olgular hakkında bilimsel veriye dayalı tahminlerde bulunabilme**

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun kendi yaşantılarından ve edindiği bilgilerden hareketle basit tahminler ve öngörüler geliştirmeye başlamasını ifade eder. Bu dönemde çocuk, çoğunlukla yetişkin yönlendirmesi ve destekleyici sorular eşliğinde sahip olduğu bilgiler ile günlük yaşam deneyimleri arasında ilişki kurar. Doğrudan gözlemlediği durumların ötesine geçerek daha önce edindiği bilgilerden yararlanır ve bu bilgilerden hareketle basit tahminlerde bulunur. Çocuğun edindiği bilgiler ile kendi yaşantıları arasında ilişki kurması, bu bilgilerden hareketle olay ve durumlara ilişkin tahminler geliştirmesi ve olası sonuçlara yönelik basit öngörülerde bulunması beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun sahip olduğu bilgi ve deneyimlerden yararlanarak basit düzeyde tahminler ve öngörüler geliştirmeye başlamasıdır.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun ön deneyimlerinden, edindiği bilgilerden ve elde ettiği verilerden hareketle çeşitli durumlara yönelik tahminlerde bulunmasını, bu tahminlerini açıklamasını ve uygun yollarla kontrol etmesini ifade eder. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yalnızca sahip olduğu bilgilerden hareketle tahminde bulunmakla kalmayıp veriler ve ön bilgileri ilişkilendirerek olası durumları öngörmeye, bu öngörülerini açıklamaya ve uygun yollarla sınamaya başlar. Bu dönemde çocuğun bilgi, deneyim, gözlem ve elde ettiği verilerden hareketle olay ve durumların olası sonuçlarına ilişkin tahminlerde bulunması, tahminlerini uygun ifadelerle açıklaması, bu tahminlerini gözlem, karşılaştırma ya da ölçme gibi uygun yollarla kontrol etmesi ve elde ettiği bulgular doğrultusunda gerektiğinde gözden geçirmesi beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun bilgi, deneyim ve verilerden yararlanarak daha ilişkili tahminler geliştirmesi, bu tahminleri açıklaması ve uygun süreçlerle kontrol edebilmesidir.

FBAB7. Deney Yapma**Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar****FAB.7. Merak ettiği konular / olay / durum hakkında deneyler yapabilme**

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun deney yapmaya ilgi göstermesini ve deney sürecinde kullanılan temel malzemeleri fark etmeye başlamasını ifade eder. Bu dönemde çocuk, çoğunlukla yetişkin desteği ve yönlendirmesiyle deney sürecine katılır. Deney yapma süreci daha çok malzemeleri tanıma, sürece ilgi gösterme ve uygulamaya katılma üzerinden ilerler. Çocuğun deney yapmaya yönelik istek göstermesi, deney sürecinde kullanılan temel malzemeleri ayırt etmesi ve deney etkinliklerine katılmaya istekli olması beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun deney yapma sürecine ilgi duyması, kullanılan malzemeleri fark etmesi ve yetişkin desteğiyle deney etkinliklerine katılabilesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun basit bir problem durumuna yönelik deney yapmak için uygun malzemeleri seçmesini ve seçtiği malzemelerle basit deneyler gerçekleştirmesini ifade eder. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, yalnızca deney sürecine ilgi göstermekle kalmayıp belirli bir amaç doğrultusunda malzeme seçmeye ve bu malzemeleri kullanarak uygulama yapmaya başlar. Bu dönemde çocuk, deney sürecine daha etkin katılır; yetişkin desteği sürmekle birlikte problem durumuna uygun malzemeleri belirleme ve seçtiği malzemelerle işlem yapma düzeyi artar. Çocuğun amaca uygun malzemeleri seçmesi, seçtiği malzemelerle basit deneyler gerçekleştirmesi ve deney sürecindeki değişimleri gözlemlemesi beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun deney yapmak için gerekli malzemeleri amacına uygun biçimde seçmesi, bu malzemelerle basit deneyler gerçekleştirmesi ve deney sürecinde ortaya çıkan değişimleri fark edebilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun merak ettiği konuya ilişkin deney yapmak için uygun malzemeleri seçmesini, deneme-yanılma yoluyla deney yapmasını ve deney sonucunda gözlemlediği durumu ifade etmesini kapsar. Önceki yaş gruplarından farklı olarak çocuk, yalnızca malzeme seçip basit uygulamalar yapmakla yetinmez; merak ettiği duruma ilişkin denemeler yapar, uygulama sürecinde ortaya çıkan sonuçları dikkate alır ve gözlemlediklerini ifade etmeye başlar. Bu dönemde çocuğun deney sürecini daha bağımsız yürütmesi, seçtiği malzemeleri amacına uygun biçimde kullanması, deneme-yanılma yoluyla sonuca ulaşmaya çalışması ve elde ettiği sonucu ifade etmesi beklenir. Çocuğun merak ettiği konuya ilişkin uygun malzemeleri seçmesi, deney yapması, uygulama sürecinde ortaya çıkan durumu gözlemlemesi ve deney sonucunda ulaştığı

durumu uygun ifadelerle belirtmesi beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun deney sürecini daha bağımsız biçimde yürütmesi, deneme-yanılma yoluyla sonuca ulaşmaya çalışması ve gözlemlediği sonucu ifade edebilmesidir.

FBAB8. Bilimsel Çıkarım Yapma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

FAB.8. Günlük hayatındaki fene yönelik olaylar hakkında gözlemlerine dayalı basit düzeyde bilimsel çıkarımlar yapabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun gözlem ve verilerden hareketle karşılaştığı olay ve durumlara ilişkin anlamlı sonuçlara ulaşmasını, gözlemlediği değişimlere ilişkin basit neden-sonuç ilişkileri kurmasını ve ulaştığı sonuçları açıklamasını ifade eder. Bu dönemde çocuk, yalnızca gözlemlediği özellikleri belirtmekle yetinmez; elde ettiği verileri anlamlandırır, bunlar arasında ilişki kurar ve ulaştığı sonuçları uygun ifadelerle açıklar. Çocuğun gözlem ve verilerden hareketle basit sonuçlara ulaşması, gözlemlediği değişimlere ilişkin neden-sonuç ilişkileri kurması ve günlük yaşamda karşılaştığı olay ve durumlara ilişkin gözlem ve verilerine dayalı açıklamalar yapması beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun gözlem ve verileri kullanarak anlamlı çıkarımlar yapabilmesi, bu çıkarımları neden-sonuç ilişkileriyle ilişkilendirebilmesi ve uygun biçimde ifade edebilmesidir.

FBAB9. Bilimsel Model Oluşturma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

FAB.9. Fene yönelik olay ve / veya olguları açıklamak için basit düzeyde bilimsel modellerden faydalanabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun karşılaştığı problem durumlarına yönelik hayal gücüne dayalı modeller önermesini ve oluşturduğu modeli gereksinim doğrultusunda yeniden düzenlemesini ifade eder. Bu dönemde çocuk, yalnızca bir çözüm önermekle yetinmez; geliştirdiği düşüncüyü basit bir modelle ortaya koyar ve modelini işlevine göre gözden geçirerek yeniden düzenlemeye başlar. Çocuğun problem durumlarına yönelik hayal gücüne dayalı modeller önermesi ve oluşturduğu modeli gereksinim doğrultusunda yeniden düzenlemesi beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun çözüm üretmeye yönelik düşüncelerini model yoluyla somutlaştırabilmesi ve oluşturduğu modeli amaca uygun biçimde yeniden düzenleyebilmesidir.

FBAB12. Kanıt Kullanma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

FAB.12. Bilimsel olayları / olguları açıklamak için kanıtlar kullanabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun gözlem, deney ve günlük yaşantılarından elde ettiği verileri kullanarak karşılaştığı durumlara ilişkin açıklamalar yapmasını, bu verileri uygun yollarla kaydetmesini, benzer özelliklerine göre gruplandırmasını ve çözüm önerilerini basit kanıtlarla gerekçelendirmesini ifade eder. Bu dönemde çocuk, yalnızca bir düşünce ya da çözüm önerisi sunmakla yetinmez; bu düşüncüyü destekleyen veri ve gözlemleri dikkate alarak açıklama yapmaya başlar. Çocuğun elde ettiği verileri çizim, işaret, sembol ve görsellerle kaydetmesi, problem durumuna ilişkin verileri benzer özelliklerine göre gruplandırması, çözüm önerilerini basit kanıtlarla gerekçelendirmesi ve gözlem ile verilere dayalı açıklamalar yapması beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun düşüncelerini veri ve gözlemlerle destekleyerek açıklayabilmesi, elde ettiği verileri düzenleyebilmesi ve çözüm önerilerini basit kanıtlarla gerekçelendirebilmesidir.

FBAB13. Bilimsel Sorgulama**Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar****FAB.13. Fene yönelik günlük hayatla ilişkili olay, olgu ve / veya durumlara yönelik bilimsel sorgulama yapabilme**

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun merak ettiği olay ve durumlara ilişkin sorular sormasını, basit incelemeler yapmasını, elde ettiği bilgi ve bulguları değerlendirmesini, ulaştığı sonuçlara dayalı açıklamalar yapmasını ve görüşlerini akranlarıyla paylaşmasını ifade eder. Bu dönemde çocuk, yalnızca merak ettiği durumu fark etmekle yetinmez; buna ilişkin sorular oluşturur, bilgi edinmek için inceleme yapar ve ulaştığı bulguları değerlendirerek anlamlandırmaya başlar. Çocuğun merak ettiği durumlara ilişkin sorular sorması, basit incelemeler yapması, elde ettiği bilgi ve bulguları değerlendirmesi, ulaştığı sonuçlara dayalı açıklamalar yapması ve görüşlerini akranlarıyla paylaşması beklenir. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocuğun araştırma sürecine etkin katılması, elde ettiği bilgi ve bulguları anlamlandırması, ulaştığı sonuçları açıklayabilmesi ve görüşlerini uygun biçimde paylaşabilmesidir.

SOSYAL ALAN BECERİLERİ

4.4. SOSYAL ALAN BECERİLERİ

Toplumsal ilişkiler ve insanın doğayla olan etkileşimlerini inceleyen sosyal alan becerileri, çocukların yaşadığı topluma etkin bir şekilde uyum sağlamasına ve katılım göstermesine destek olan becerilerdir. Okul öncesi dönemde çocuklara kazandırılacak sosyal alan becerileriyle çocuğun yaşadığı yakın çevreye yönelik sorular sorması kendini, ailesini, yakın çevresini tanıması yaşadığı toplumun doğal, tarihî ve kültürel zenginliklerini fark etmesi yakın çevresindeki problemlere duyarlı olması ve bu problemlere yönelik çözüm yolları üretmesi, demokratik bir ortamda etkin bir vatandaş olarak hak ve sorumluluklarının farkına varması kendisi, ailesi ve yakın çevresinin geçmişi ile bugün arasında bağlantılar kurması, yaşadığı topluma karşı olumlu benlik algısı / saygısı oluşturan bireyler olması amaçlanmaktadır. Sosyal alan becerilerinin kazandırılması planlanırken çocuğun yakın çevresinden faydalanılmalıdır (aile, sosyokültürel çevre, yakın tarih gibi). Okul dışı yapılacak etkinliklerde bu çevreyi içerecek oyuncak müzeleri, etnografya müzeleri, farklı tür ve içerikteki kapalı ve açık hava müzeleri, ören yerleri, kervansaray, tarihî camiler, coğrafi mekânlar, sivil toplum kuruluşları, ticari işletmeler gibi farklı kurum ve kuruluşlara ziyaretler gerçekleştirilebilir. Sınıf içerisinde gerçekleştirilecek millî ve dinî (Ramazan ve Kurban Bayramı) bayramlar, anma günleri, belirli gün ve haftalara yönelik etkinlikler çocuklara sosyal alan becerilerinin yaparak yaşayarak kazandırılacağı fırsatlar olarak değerlendirilebilir. Sosyal alan becerileri, çocukların günlük yaşamlarındaki kişisel deneyimlerinin merceğinden keşfetmeleri ve deneyimlemeleri için yaşa uygun, oyun temelli öğrenme etkinlikleri yoluyla aktif, bilgili ve sorumlu vatandaşlar olmalarını sağlayacak tutum ve becerileri geliştirmelerine çeşitli olanaklar sunacaktır.

4.4.1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme

Okul öncesinde zamanı algılama becerisi zaman ifadelerini (dün, bugün, yarın, önce, sonra, geçmiş, gelecek, takvim, saat) yerinde kullanmak, geçmiş ve bugünü birbirinden ayırabilmeyi sağlarken kronoloji becerisi de ardışık zamanda meydana gelen olayları anlayabilme ve hangisinin önce hangisinin sonra oluştuğunu tahmin edebilmeyi, yakın çevresinde yaşanan olayları geçmişten günümüze oluş sırasına koyabilmeyi sağlamaktadır. Aynı zamanda bu beceri bireylerin ve toplumların zaman içinde nasıl değiştiğini bilmek, belirli unsurların ve taleplerin mevcut durumu nasıl koruduğunu anlamak, tarihsel olayları anlamlandırmak adına da önemlidir. Örneğin çocuklara kendilerine ve ailelerine ait zaman şeritleri yaptırılarak onlardan günlük rutinlerine ilişkin görselleri oluş sırasına göre sıralamaları istenir.

4.4.2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma

Eğitim süreçlerinde resim, animasyon, tablo, grafik, harita, fotoğraf, müzelerde sergilenen nesnelere ait görseller veya dijital içerikler inceleme ve değerlendirme süreçlerinde kanıt olarak kullanılabilir. Kanıtların incelenmesi yoluyla çocukların merak duyguları harekete geçirilerek düşünme, sorgulama ve merakı doğrultusunda araştırma yapma becerileri kazandırılabilir. Kanıta dayalı sorgulama becerisinin harekete geçirilmesi yoluyla bilgi çocuğa hazır olarak verilmemeli ve çocuktan o bilgiyi ezberlemesi istenmemelidir. Çocukların yakın çevresinde karşılaştığı geçmiş ve günümüze ait görsel, nesne ve mekânlardan her biri incelenebilecek kanıtlar olarak ele alınabilir.

4.4.3. Mekânsal Düşünme

Mekânsal düşünme; mekân kavramlarını bilme, temsil araçlarını kullanma ve akıl yürütme süreçlerini uygulama şeklinde üç unsurun yapıcı bir bileşimi olarak tanımlanabilir. Mekânsal düşünme becerisinde hedef; mekânsal düşünme alışkanlığına sahip, mekânsal düşünmeyi bilinçli bir şekilde kullanan ve mekânsal düşünmeye eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşan bireylerin yetiştirilmesidir. Coğrafyaya yönelik beceriler çerçevesinde düşünülecek bu beceri, okul öncesi dönem çocuklarının özellikleri göz önünde bulundurulduğunda mekâna yönelik uzamsal algılarını desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu algı, okul öncesi dönem çocuklarının özelinde üç bileşende tanımlanabilir: Yanında, altında, üstünde gibi mekânsal konum belirleyici yön kavramlarını bilme; basit taslak harita gibi mekâna ilişkin temsil araçlarını kullanma, akıl yürütme süreçlerini kullanarak bildiklerini uygulama. Bu çerçevede çocukların bulunduğu mekânda kendisini başka bir nesneye göre konum terimlerini kullanarak ifade etmesi, yakınlığını uzaklığını ifade etmesi, basit taslak harita üzerinde konum belirlemesi, rota izlemesi; sınıfına, okuluna ait basit bir taslak harita çizebilmesi, mekânı tanımlarken dağ, tepe, deniz, göl gibi yeryüzü şekilleri ve insan yapımı olan bina, köprü, baraj gibi belirgin coğrafi özellikleri tanımlaması beklenmektedir. Bu hususlar göz önünde bulundurularak okul içi ve okul dışı ortamlarda düzenlenecek etkinlikler hazırlanmalıdır.

4.4.4. Coğrafi Sorgulama

Bu beceri çocukların merak duygusunu harekete geçirerek yakın çevrelerinde gözlemledikleri coğrafi olay, olgu ve mekânlar ile ilgili gözlemler yapmalarını; bunlar hakkında sorular sormalarını, bunlara cevap aramak üzere doğru kaynaklara başvurmalarını ve veri toplamalarını içermektedir. Ayrıca toplanan verilerin sözel ya da görsel olarak düzenlenerek paylaşılması da okul öncesi dönemde çocuktan beklenen beceriler arasında yer almaktadır. Bu beceri kapsamında çocukların yakın çevrelerinde meydana gelen coğrafi olayları ve hava olaylarını (yağmur, sis, fırtına, dolu, kar, iklim değişikliği, nehirlerin taşması, ormansızlaşma vb.) sorgulamaları; yakın çevrelerinde bulunan göl, deniz, dağ, baraj, akarsu gibi temel coğrafi oluşumları tanımlarına yönelik çalışmalar yapılması coğrafi sorgulama becerisinin kazandırılmasını sağlamaktadır.

4.4.5. Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması

Coğrafi gözlem coğrafi bir olay, olgu, konu ve mekân hakkında bilgi ve görüş edinmek; fikir sahibi olmak amacıyla duyu organları veya gözlem yoluyla yapılan incelemedir. Okulun bulunduğu coğrafi şartlar doğrultusunda bir orman, doğal park, hayvanların yaşam alanı incelenebilir. Ayrıca yaprakların, ağaç türleri incelenebilir. Doğal kaynakların olumlu ve olumsuz kullanım örneklerinin gözlemlenebileceği göl, akarsu gibi kaynaklara yakın mekânlarda yapılacak inceleme gezileriyle okul öncesi dönemde coğrafi gözlem ve saha çalışması becerisine yönelik etkinlikler gerçekleştirilebilir.

4.4.6. Harita

Harita, küre ve modeller coğrafi bilgi ve becerilerin çocuğa kazandırılmasında yararlanılan önemli materyallerdendir. Okul öncesi dönemde bu beceri gerçek nesneler, üç boyutlu nesneler, basitleştirilmiş çizimler ve çocuklar tarafından üretilmiş basit harita ve krokiler kullanılarak kazandırılabilir. Çocukların sınıfındaki büyük nesnelerin yerini konum ve yön kavramlarını da kullanarak tarif etmesi ya da basit kroki ve harita üzerinde görsellerden hareketle belirlenen bir nesnenin yerini tarif edebilmesi ve bulabilmesine yönelik etkinliklerle becerinin temelleri atılabilir. Harita okumaya yönelik faaliyetleri, harita oluşturma etkinlikleri takip edecektir. Bu kapsamda çocukların kendi basit harita ve krokisini oluşturmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir.

4.4.7. Eleştirel Sosyolojik Düşünme

Eleştirel sosyolojik düşünme, çocukların toplumla uyum ve iş birliği içerisinde yaşamasına katkıda bulunacak bir beceridir. Uyumun sağlanması için ilk olarak somut ve somut olmayan kültürel unsurlar kullanılarak çocukların kendi kültürünü tanıması amaçlanır. Çocukların kendi kültürünü tanımasıyla başlayan süreci farklı kültürleri tanıma aşaması takip eder. Çocukların yaşantılarında, yetişkin rehberliğinde karşılaştıkları görsel ve yazılı kaynaklar, resimli çocuk kitapları ve çeşitli öğrenme materyalleri aracılığıyla farklı kültürlerle ilişkin farkındalık kazanmalarını ve farklılıklara saygı duymalarını desteklemek önemlidir. Bu becerinin kazandırılmasına yönelik sınıf içi etkinliklerde millî kültürü ve farklı kültürleri temsil eden çeşitli kıyafetler, yiyecekler, bayraklar, eşyalar, müzikler, çizgi filmler, resimli çocuk kitapları vb. kullanılabilir.

SOSYAL ALAN AÇIKLAMALARI

SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SAB.1. Günlük hayatta karşılaştığı kavram / nesne / yer / toplum / olay / kişilere ilişkin zaman içerisinde değişen ve benzerlik gösteren özellikleri karşılaştırabilme

36-48 ay: Çocukların yakın çevrelerindeki somut değişimleri fark etmeleri üzerine odaklanılır. Çocukların sabah, akşam, gece ve gündüz zaman dilimlerine ilişkin günlük rutinleri (uyanma, yemek yeme, uyuma vb.) söylemeleri ve göstermeleri sağlanır. Görseller ve etkinlikler aracılığıyla farklı zaman dilimlerinde yapılan günlük rutinleri eşleştirmeleri ve karşılaştırmaları desteklenir. Millî ve dinî bayramların bir araya gelme ve sevinç paylaşma gibi "süreklilik" arz eden yönlerini basit düzeyde fark etmeleri sağlanır. Millî ve dinî bayramlar ile Atatürk Haftası gibi günlerde yapılan etkinlikleri yetişkin desteğiyle söylemeleri ve örneklerle açıklamaları için fırsatlar sunulur.

48-60 ay: Bu dönemde değişim ve süreklilik kavramı nesne ve aile düzleminde ele alınarak genişletilir. Bu bağlamda, değişimin sadece kendisiyle sınırlı kalmadığı, nesnelerin (iletişim araçları, oyuncaklar vb.) ve yakın çevresindeki bireylerin de zamanla farklılıklarını karşılaştırabilmesi beklenir. Çocukların farklı zaman dilimlerinde gerçekleştirilen etkinlikleri söylemeleri, karşılaştırmaları ve sınıflandırmaları desteklenir. Hikâye, drama ve görseller aracılığıyla zaman dilimlerine ait özellikleri göstermeleri ve açıklamaları sağlanır. Millî ve dinî bayramlar ile 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü gibi günlerde yapılan etkinlikleri tanımlamaları, örneklerle açıklamaları için etkinlikler planlanır.

60-72 ay: Bu dönemde çocuklar toplumsal, tarihî ve mekânsal değişimleri anlamlandırmaya başlar. Bu öğrenme çıktısında çocuk; gece-gündüz, sabah-akşam, dün-bugün-yarın gibi zaman ifadelerini yerinde kullanarak kronolojik sıra oluşturur. Çocukların bu kavramları uygun şekilde kullanabilecekleri olay / olgular, hikâyeler, drama çalışmaları ile kavramların özelliklerini açıklamalarına ve göstermelerine fırsat tanınır. Görsel materyallerle sabah rutinleri ile akşam rutinleri arasındaki benzerlikler ve farklılıkları karşılaştırmalarına ve belirtmelerine imkân verilebilir. Millî bayramlar, dinî bayramlar ile özel günler ve Atatürk Haftası gibi günlerde ailesi ve yakın çevresinde yapılanları (bayram ziyaretleri, anma törenleri, kutlamalar) söyler ve açıklar. Bahsi geçen millî ve dinî bayramların tarihleri, kaç gün sürdüğü, anlam ve önemleri, gelenekleri, oluşturulan programlar gibi özellikleri açısından benzerlik ve farklılıkları açıklar. Çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak bayramlar ve anma günlerinde şiir, drama, şarkı gibi çalışmalar aracılığıyla duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri, sürece aktif katılım sağlamaları ve ilgili becerilerini farklı yollarla ortaya koymaları desteklenir.

SAB.2. Yakın çevresindeki olay / dönem / kavramları kronolojik olarak sıralayabilme

36-48 ay: Bu yaş grubundaki çocukların ardışıklığı fark etmesi beklenir. Çocuktan gün içindeki temel rutinleri (önce yemek, sonra oyun vb.) "önce-sonra" kavramlarını kullanarak ifade etmesi önemlidir. Çocuklar iki basamaklı olay dizilerini (el yıkama-kurulama) oluş sırasına göre gösterir.

48-60 ay: Çocukların günlük yaşam etkinliklerini (uyanma, oyun, yemek, uyku vb.) oluş sırasına göre sıralamaları ve ifade etmeleri sağlanır. Görseller ve hikâye kartları kullanılarak olayları kronolojik sıraya göre yerleştirmeleri ve sıralamaları desteklenir. Hikâyelerdeki olayları başlangıç-gelişme-sonuç şeklinde düzenlemeleri ve açıklamaları için etkinlikler planlanır. Ayrıca farklı olay dizilerini karşılaştırmaları ve benzerlik / farklılıklarını söylemeleri teşvik edilir.

60-72 ay: Kronoloji becerisi, ardışık zamanda meydana gelen olayları sıralayabilme ve hangisinin önce hangisinin sonra oluştuğunu belirtme ve karşılaştırma becerilerini içerir. Çocukların yakın çevresinde yaşanan olayları geçmişten günümüze oluş sırasına göre sıralamaları ve ifade etmeleri beklenir. Çocuklara kendilerine ve ailelerine ait zaman şeritleri yaptırılarak günlük rutinlerine ilişkin görselleri oluş sırasına göre yerleştirmeleri ve sıralamaları istenebilir.

SAB.3. Olay / dönem ve kavramların zamanla geçirdikleri değişim / dönüşümleri karşılaştırarak ifade edebilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Geçmişte kullanılan çeşitli nesnelerin günümüzdeki hâlleri ile benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırmaları ve değerlendirmeleri için görsellerden ve gerçek materyallerden yararlanılabilir. Örneğin anne babasının geçmiş yaşantısında kullanmış olduğu telefon ile günümüzde kullandığı telefonun benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırmaları ve sonuçlarını ifade etmeleri sağlanır. Günlük hayatta kullanılan nesnelerin özelliklerini (renk, koku, tat, miktar vb.) ve karşılaşılan mekânların fiziksel özelliklerini (yükseklik, sıcaklık, iç-dış mekân, aydınlık-karanlık vb.) söylemeleri, sınıflandırmaları ve karşılaştırmaları beklenir. Bu kapsamda çocukların farklı özelliklerde nesne ve mekânları gözlemlemeleri, karşılaştırmaları ve değerlendirmeleri için okul dışı öğrenme etkinlikleri düzenlenebilir. Bununla birlikte çocukların günlük hayatta kullandığı nesnelerin ve mekânların kullanım (işlev) özelliklerini açıklamaları ve değerlendirmeleri için gezi-gözlem ve gerçek materyallerle etkinlikler planlanabilir. Günlük hayatta karşılaştığı çeşitli nesne ve mekânların zaman içerisinde değişen ve değişmeyen fiziksel ve kullanım özelliklerini karşılaştırmaları, ayırt etmeleri ve sonuçlarını ifade etmeleri beklenir. Örneğin aynı mekânın farklı zamanlarda çekilmiş fotoğraflarını karşılaştırarak değişen ve değişmeyen özellikleri belirlemeleri ve değerlendirmeleri sağlanabilir. Benzer şekilde geçmişten günümüze bilgisayar, telefon, televizyon gibi araçların görünüm, işlev ve kullanım özelliklerini karşılaştırmaları ve değerlendirmeleri desteklenir. Bu süreçte çocukların elde ettikleri sonuçları sözlü olarak ifade etmeleri, örnek vermeleri ve gerekçelendirmeleri teşvik edilerek değerlendirme becerileri güçlendirilir.

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SAB.4. Yakın çevresindeki yaşantılardan yola çıkarak ülkemizle ilgili merak ettiği konulara yönelik sorular sorabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Yakın çevresinde karşılaştığı nesneler, kişiler, yerler ve olaylar ile ilgili dikkatini çeken, merak ettiği konu ya da problemlerden yola çıkarak ülkemizle ilgili sorular sormayı içerir. Kanıt niteliğindeki materyalleri (fotoğraf, harita, animasyon, tablo) inceleyerek bu kanıtların işaret ettiği değişimleri veya problemleri söyler ve ifade eder. Çocukların ilgi alanları doğrultusunda dikkat çekici uyarıcılar ve öğrenme ortamları oluşturularak, konu / problemi ifade eden çocukların buna yönelik sorular sorması teşvik edilir. Çocukların yakın çevresindeki ve ülkemizdeki nesne, kişi, yer ve olaylara ilişkin merak ettikleri durumları söylemeleri, bu durumlara yönelik sorular sormaları ve sorularını paylaşmaları sağlanır; süreçte Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamına ve Türk bayrağı ile İstiklâl Marşı'nın anlamına ilişkin dikkat çeken unsurları ifade etmeleri ve bu konulara yönelik sorular sormaları desteklenir.

SAB.5. Yakın çevresiyle / ülkemizle ilgili merak ettiği konuya yönelik kaynakları inceleyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Çocukların çeşitli görsel materyalleri (resimli öykü kitapları, dijital araçlar, afişler, broşürler vb.) incelemelerine odaklanılmalıdır. Çocukların kendisine sunulan seçenekler arasından merak ettiği materyalleri seçmesini ve materyalleri ilgi alanına göre incelemesi beklenir. Yakın çevresiyle ilgili merak ettiği bir soruya ("Eskiden çocuklar hangi oyuncaklarla oynardı?", "Geçmişte insanlar nasıl haberleşirdi?", "Yaşadığımız yerde eskiden hangi meslekler vardı?", "Büyüklerimiz küçükken hangi oyunları oynardı?" vb.) cevap bulmak için birden fazla kaynağı bir arada incelemesi istenebilir. Kaynaklardaki benzer bilgileri karşılaştırır ve söyler. "Buna nereden bakabiliriz?" sorusuna "kitaptan, bilgisayardan veya dedeme sorarak" gibi kaynak çeşitliliği içeren cevaplar vermeye başlar.

Çocukların yakın çevresine ilişkin merak ettikleri konulara yönelik görsel ve işitsel kaynakları seçmeleri, incelemeleri ve karşılaştırmaları sağlanırken; Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatına ve Türk bayrağı ile İstiklâl Marşı'na ilişkin bilgileri içeren farklı kaynakları incelemeleri ve bu kaynaklardan edindikleri bilgileri söylemeleri desteklenir.

SBAB7. Mekânsal Düşünme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SAB.6. Yakın çevresinde yer alan mekânın coğrafi koşullarını tanımlayabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Çocuklar coğrafi gözlem ve duyuşal deneyimlerle coğrafi koşulları tanımlayabilirler. Bunun için, yakın çevresine ait hava olaylarını (yağmur, kar, dolu gibi) ve yakın çevresinde karşılaştığı yeryüzü şekillerini (dağ, göl, akarsu, deniz gibi) söylemesi beklenir. Çocukların bu özellikleri söylemeleri ve tanımlamaları için resimli öykü kitapları, dijital araçlar, afişler, broşürler ve benzeri görsel materyallerden yararlanılabilir. Öğretmenler, çocukların yakın çevrelerindeki coğrafi özellikleri tanımlamalarını ve açıklamalarını sağlamak için duyuşal deneyimler düzenler. Örneğin çocuklar yağmur yağdığı bir kaptan yağmur damlalarını gözlemler ve gösterir veya bir göl, deniz ya da akarsu kenarına gezi düzenlenerek coğrafi özellikleri gözlemler, karşılaştırır ve açıklar. Öğretmenler, doğa yürüyüşleri ve geziler sırasında çocukların doğrudan deneyimler yaşamasını sağlar ve gözlem sonuçlarını söylemelerini isteyebilir. Çocukları teşvik etmek için "Bugün hava nasıl? Dışarıda neler görüyorsunuz?" gibi sorular sorulabilir. Coğrafi özellikleri tanımlamak ve göstermek için oyun ve drama etkinlikleri kullanılabilir. Bu etkinlikler sırasında öğretmenler; dağların yüksek alanlar olduğunu, göllerin etrafı karalarla çevrili su alanları olduğunu ve denizlerin çok büyük su alanları olduğunu görseller, videolar ve çeşitli materyaller aracılığıyla çocukların gelişim özelliklerine uygun şekilde açıklayabilir. Ayrıca çocuklar oyun sırasında yağmur, kar veya güneşli havayı canlandırabilir.

SBAB8. Coğrafi Sorgulama

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SAB.7. Merak ettiği coğrafi olay / olgu ve mekân / durumlara yönelik sorular sorabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Çocukların günlük yaşamda karşılaştıkları hava olaylarına (yağmur, rüzgâr, güneşli hava gibi) ilişkin gözlemlerini söylemeleri ve bu olaylara yönelik sorular sormaları desteklenir. Görseller, hikâyeler ve günlük yaşantılardan örnekler aracılığıyla çocukların merak ettikleri durumlara ilişkin soru oluşturmaları teşvik edilir. Öğretmenler açık uçlu sorular ve yönlendirmelerle çocukların "neden?", "nasıl?" gibi soru kalıplarını kullanmalarını destekler. Hava olaylarını ve yeryüzü şekillerini (dağ, göl, deniz gibi) fark etmeleriyle birlikte çocukların bunlara yönelik sorular sorması beklenir. Çocukların merak ettikleri durumlara yönelik soru üretmeleri için uygun öğrenme ortamları oluşturulmalıdır. Öğretmenler çocukların merak ettiği hava olaylarını ve yeryüzü şekillerini doğal çevrelerinde keşfetmelerine fırsat tanımalıdır. Örneğin yağmur yağdığı bir gün dışarı çıkarak gözlemlerini sağlayabilir, yağmur suyu ile oluşan su birikintileri incelenerek yağmur suları toplanabilir. Bir gölün veya akarsuyun yakınından geçerken neler gözlemlediklerini tartışabilir. Görsel materyaller, videolar, resimler veya hikâyeler aracılığıyla hava olayları ve yeryüzü şekilleri hakkında konuşulabilir. Çocuklara bir akarsuyun veya denizin şeklini kumla oluşturmaları için fırsatlar sunulabilir.

60-72 ay: Görseli / sembolü gösterilen yağmur, gökkuşağı, kar, dolu gibi hava olaylarının isimlerini söylemeleri beklenir. Çocukların bu kavramları uygun şekilde kullanabilecekleri olay / olgular, hikâyeler, drama, fen çalışmaları ile kavramların özelliklerini keşfetmelerine fırsat tanınır. Bu süreçte çocukların gözlemledikleri hava olaylarına yönelik sorular sormaları ve sorularını ifade etmeleri teşvik edilir. Bu becerinin gerçekleştirilmesine yönelik öğretmenler çocuklara yağmur, kar, gökkuşağı gibi coğrafi olayları deneyimleyebilecekleri somut etkinlikler ve gözlemler sunabilir. Örneğin yapay kar oluşturarak oynamak veya sisli bir havada gözlem yapmak gibi etkinlikler düzenlenebilir. Hava olayları ve yeryüzü şekilleri ile ilgili kartlar hazırlanarak çeşitli kart oyunları oynatılabilir. Sınıfta bulunan hava grafiği üzerinde incelemeler yaptırarak hava olaylarını ifade etmeleri, özellikleri hakkında tahminler yürütmeleri sağlanabilir. Doğa yürüyüşleri ve açık hava etkinlikleri düzenleyerek çocukların çevrelerindeki coğrafi olayları keşfetmeleri sağlanabilir.

Bu yaş grubunda görseli / sembolü gösterilen dağ, deniz, göl, akarsu gibi yeryüzü şekillerinin isimlerini söylemeleri beklenir. Çocukların bu kavramları uygun şekilde kullanabilecekleri olay / olgular, hikâyeler, drama, çevre ve fen çalışmaları ile kavramların özelliklerini keşfetmelerine fırsat tanınır. Çocukların gözlemledikleri yeryüzü

şekillerine yönelik sorular sormaları desteklenir. Öğretmenler doğa gezileri düzenleyerek çocukların dağları, denizleri ve gölleri görmelerini ve / veya yeryüzü şekillerini gösteren resimler, kartlar veya semboller kullanarak kavramları tanımlarını sağlayabilir. Göl, deniz, dağ, akarsu gibi yeryüzü şekillerini gösteren videolar izletilebilir. Bu kavramların geçtiği hikâyeler okunarak çocukların ilgili kavramı fark etmeleri sağlanabilir. Kavramlar ile ilgili öykünme oyunları oynatılabilir, çocuk verilen kavramı çeşitli hareketler veya sesler çıkararak anlatmaya çalışabilir. Hava olaylarını ve yeryüzü şekillerini (dağ, göl, akarsu ve deniz gibi) fark etmeleriyle birlikte çocukların bunlara yönelik sorular sorması beklenir. Örneğin güneşli bir günde açık alanda doğal materyaller ile güneş saati uygulaması yapılarak gün boyu oluşan değişimleri gözlemlemeleri sağlanabilir.

Bir gölün veya akarsuyun yakınından geçerken neler gözlemlediklerini tartışabilir. Görsel materyaller, videolar, resimler veya hikâyeler aracılığıyla hava olayları ve yeryüzü şekilleri hakkında konuşulabilir. Çocukların yeryüzü şekillerini (dağ, deniz gibi) çeşitli materyallerle oluşturabilmeleri için fırsatlar tanınır. Öğretmenler çocuklara hava olayları ve yeryüzü şekilleri ile ilgili açık uçlu sorular sorarak düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak tanıyabilir.

SBAB9. Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SAB.8. Coğrafi gözlem ve saha çalışmasını gerçekleştirebilmek için gerekli olan hazırlığı yapabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Bu yaş grubunda bulunan çocukların gezi öncesinde gidilecek mekâna ilişkin görselleri incelemeleri, söylemeleri ve sorular sormaları desteklenir. Öğretmen gezi öncesi sınıfa gezi-gözlem çalışması kapsamında gidilecek mekâna ilişkin resimli öykü kitapları, poster, afiş, broşür gibi yazılı materyaller veya dijital materyaller getirerek çocukların incelemesini ve gidilecek yer hakkında sorular sormalarını sağlayabilir. Çocukların görsellerden yola çıkarak gidilecek yerde görülecek unsurları tahmin etmeleri teşvik edilir. Mekânın iç ve dış görselleri ile yapılacak çalışmaları içeren görsellerin incelenmesi sağlanabilir. Bu süreçte çocukların görsellerdeki unsurları söylemeleri, göstermeleri ve açıklamaları sağlanır. Çocuklardan gezi-gözlem çalışması sırasında kendisinin güvenliği için dikkatli ve kontrollü bir şekilde hareket etmesi beklenir. Öğretmenler, gezi-gözlem sırasında meydana gelebilecek sorunlara ilişkin afişler hazırlayarak sınıfta bu afişleri çocuklara inceletebilir. Çocukların bu afişlerde yer alan kuralları söylemeleri, açıklamaları ve örnek vermeleri sağlanır. Gezi-gözlem çalışması sırasında sorun yaşanmaması için, kendi güvenliklerini ve sağlıklarını korumak için neler yapmaları, neler yapmamaları gerektiği sorularak çocuklarla birlikte gezi-gözlem kuralları listesi oluşturulabilir. Çocukların kuralları söylemeleri, sınıflandırmaları ve açıklamaları teşvik edilir. Her çocuk söylediği bir kural ile ilgili resim çizebilir. Kuralı ve kurala uyulmadığında yaşanabilecekleri arkadaşlarına anlatabilir.

SAB.9. Coğrafi gözlem ve okul dışı planlanan çalışmaları çevreye duyarlı biçimde uygulayabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Gezi-gözlem çalışması sırasında takip edilecek sözel / görsel (kroki, tablo, grafik, görseller gibi) yönergelerine uygun olarak hareket etmesi beklenir. Bu doğrultuda öğretmen, becerinin oluşması için çocuklara gezi-gözlem sırasında basit bir kroki üzerinde gösterilen noktaları takip etmeleri ve eşleştirmeleri için basit oryantiring tarzı oyunlar tasarlayabilir. Çocuklardan gezi-gözlem çalışma sahasında çevreyi olumsuz etkileyecek davranışlardan (yere çöp atma, bitkiyi koparma gibi) kaçınması ve uygun davranışları göstermeleri ve uygulamaları beklenir. Bunun için öğretmenin gezi-gözlem sahasına gitmeden önce gerekli bilgilendirmeleri yaparak çocuklarda duyarlılık oluşturmaları önemlidir. Çevrenin neden korunması gerektiği ve olumsuz davranışların çevreye olası zararlarını anlatmak, çocukların bilinçlenmesine yardımcı olacaktır. Çocukların çevreye zarar veren ve koruyan davranışları karşılaştırmaları ve ifade etmeleri sağlanabilir. Çocukların çevreyi koruma konusundaki davranışları hakkında geri bildirim verilmeli ve olumlu davranışlar teşvik edilmelidir.

SAB.10. Coğrafi gözlem ve çalışma sahasından elde edilen sonuçları sözel / görsel yolla sunabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Gezi-gözlem çalışma sahasında elde ettiği materyallerden (taş, yaprak, dal, kozalak gibi) ürün oluşturur ve sergilemesi beklenir. Öğretmen gezi-gözlem sırasında çocukların dikkatini çeken bitki, taş, ağaç, böcek, kuş, bulut, yol, köprü, baraj, göl vb. gezi-gözlem sahasında bulunan canlı-cansız, doğal ve beşerî unsurları gözlemlmelerine; büyüteç kullanarak çevreden topladıkları ve gördükleri bu örnekleri incelemelerine yönelik yönergeler verebilir. Çocukların bu unsurları gözlemlmeleri, sınıflandırmaları ve açıklamaları desteklenir. Bu ürünler sanat çalışmaları, fen ve matematik çalışmaları kapsamında değerlendirilebilir. Öğretmenler çocukların elde ettikleri materyalleri kullanarak yaratıcı sanat projeleri yapmalarını sağlayabilir. Örneğin taşları boyama veya üzerlerine desenler yapma, yaprak ve dallardan doğa temalı resimler oluşturma gibi aktiviteler düzenleyebilir, taşları kullanarak bir doğa parkı modeli, kozalaklardan hayvan figürleri veya yaprak ve dalları kullanarak bir minyatür orman oluşturabilir. Çocuklar bu aktiviteleri yaparken gruplar hâlinde çalışmaya yönlendirilebilir, grup içinde iş birliği yapmaları ve ürünlerini birlikte oluşturmaları sağlanabilir. Her grup kendi materyallerini kullanarak bir ürün oluşturabilir ve sonunda ürünlerini sınıfta sergileyebilirler. Çocukların ürünlerini sınıflandırmaları, göstermeleri ve tanımlamaları teşvik edilir, sözel ve görsel olarak sunmalarına yönelik çalışmalar planlanabilir. Çocukların sunum sırasında ürünlerini göstermeleri, açıklamaları ve sorulara yanıt vermeleri desteklenir. Sergi günü düzenleyerek çocukların ürünlerini sergilemelerine ve sınıf arkadaşlarına / okula / ebeveynlere göstermelerine olanak tanınabilir. Olumlu ve yapıcı geri bildirimlerle çocukların kendilerini ifade etme ve sunma becerilerini göstermeleri ve sürdürmeleri desteklenir.

SBAB10. Harita

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SAB.11. Yakın çevresi ile ilgili olan basit krokiyi / haritayı okuyabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Çocuklar nesnelerin ve kişilerin birbirine göre konumunu (yakın, uzak, yanında) çevresel bir bakış açısıyla tarif ederler. Sınıf içindeki belirgin yerleri (öğretmen masası, kitap merkezi) nirengi noktası kabul ederek yön bulma oyunlarına dahil olur. Çevresindeki doğal unsurları (dağ, deniz, tepe) ve insan yapımı yapıları (köprü, bina, park) fark ederek bunların genel konumlarını basit cümlelerle ifade eder. Yakın, uzak, yanında, üstünde, altında gibi konum terimlerini nesneleri eşleştirme, yerleştirme ve karşılaştırmak için kullanır. Sınıf içinde belirlenen merkez, nesne ve bireylerin konumuna göre nesne bulma, yer tarif etme ve basit yönlendirme oyunları ile çocukların konum bildiren ifadeleri kullanmaları ve göstermeleri desteklenir.

60-72 ay: Krokiye yaygın olarak kullanılan basit şekil (üçgen, kare), renk (mavi, yeşil) ve sembollerin (hastane, oyun parkı, market, eczane) isimlerini söylemesi beklenir. Bu becerinin desteklenmesi için renkli kartlar, kesilmiş karton şekiller ve sembollerini temsil eden resim / kartlar kullanılabilir. Kroki / haritalardaki renk standartları doğayla ilişkilendirilerek mavi (denizler, göller, nehirler), yeşil (parklar, ormanlar), kahverengi (dağlar ve yüksek yerler) ve sarı / turuncu (plajlar veya kurak alanlar) şeklinde eşleştirilir. Basit geometrik şekillerin binalar, parklar ve önemli yapıları temsil ettiği gösterilir ve buna yönelik etkinlikler düzenlenir. Renk, şekil ve sembollerini içeren eşleştirme, yap-boz ve bulma oyunları düzenlenir. Örneğin bir kâğıdın bir yanında park, ev, nehir resimleri; diğer yanında ise harita sembolleri (yeşil daire, küçük kare, mavi çizgi) verilerek eşleştirme yapılabilir. Hastane, eczane, okul, market, oyun parkı gibi alanları temsil eden semboller gösterilerek "Bu sembol nereyi gösteriyor olabilir?" sorusu yöneltilir ve sembol ile temsil ettiği yer arasında ilişki kurmaları sağlanır.

Çocukların kroki, harita, küre ve pusulayı gördüğünde isimlerini doğru şekilde söylemesi ve ayırt etmesi beklenir. Öğretmen bu araçları sınıfta uygun yerlere yerleştirir ve etkinliklerde kullanır. Bu süreçte hikâyeler, görseller ve yaşa uygun dijital içerikler kullanılabilir. Çocuklara "Sizce küre ne işe yarar?", "Haritayı hangi bilgiler için kullanabiliriz?" gibi sorular yöneltilerek düşünmeleri ve örnek vermeleri sağlanır. Sınıf veya okul içerisinde belirgin özelliklere sahip (öğretmen masası, müdür odası, yemekhane gibi) yerleri gösteren krokiler hazırlanarak başlangıç ve varış noktaları arasında belirli bir rota doğrultusunda çocukların hedeflenen yere ya da nesneye ulaşması beklenmektedir. Yine benzer şekilde okul bahçesi de kullanılarak hazırlanacak define haritası etkinliği ile çocukların bireysel veya grup olarak rotayı takip ederek hedefe ulaşması sağlanabilir. Öğretmen çocuklara hedeflerini belirlemede rehberlik edebilir, krokide belirli yönleri izleyerek hedefe ulaşmalarını sağlayacak yönergeler verebilir. Örneğin "Masanın yanındaki kitaplığa giderken hangi yolu izlersiniz?" gibi sorularla yönlendirme yapabilir. Çocukların verilen yönergeleri takip etmeleri, uygulamaları ve hedefe ulaşmaları desteklenir. Okul bahçesinde belirli bir bölgeyi bulmak için kroki kullanılabilir. Çocukların nesneleri ve hedef bölgeleri bulmaları, göstermeleri ve ifade etmeleri desteklenir.

SAB.12. Yakın çevresinde bulunan kişi / nesne / mekânın konumunu belirlemek üzere takip edeceği krokiyi çözümleyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Krokini işlevini yapılan etkinlikler yoluyla pekiştiren çocuklardan kroki içerisine yönergeye uygun şekilde sınıftaki nesnelerin görsellerini yerleştirmesi beklenmektedir. Krokide kullanılması olası her bir nesnenin adını ve özelliğini açıklayarak çocukların nesneleri tanımları sağlanmalıdır. Öğretmen yazılı veya dijital olarak sınıfın boş bir krokisini hazırlamalıdır. Büyük boyutta hazırlanan boş kroki uygun yere asılabilir ya da akıllı tahtadan yansıtılabilir. Çocuklara krokideki boş alanlara hangi nesnenin yerleştirileceği adım adım açıklanabilir. Çocukların verilen yönergeleri uygulamaları ve nesneleri doğru konumlara yerleştirmeleri sağlanır. Çocukları küçük gruplara ayırarak her gruba verilen boş kroki üzerine nesnelerin görsellerini birlikte yerleştirmeleri sağlanabilir. Grup içinde iş birliği yapma ve fikir alışverişi yapma fırsatı verilebilir.

SAB.13. Yakın çevresinde bulunan belirli bir kişi / nesne / mekânın konumunu gösteren kendi krokisini oluşturabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Bu beceri çocukların tasarladığı krokinin amacı doğrultusunda seçtiği görselleri (oyuncak, oyuncak dolabı, salıncak görselleri gibi) veya sembolleri (hastane, eczane, okul gibi) uygun yere yerleştirmeyi içerir. Çocukların çevrelerinde bulunan nesneleri ve mekânları gözlemlemeleri, söylemeleri ve göstermeleri sağlanır. Hangi nesnelerin veya mekânların krokide yer alması gerektiği konusunda fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Çocukların krokide yer alacak nesneleri söylemeleri ve seçmeleri desteklenerek çocukların ilgi alanlarını keşfetmek için onlara hangi nesneleri veya mekânları krokiye eklemek istedikleri sorulabilir. Örneğin bir ev krokisinde, odaya mobilyaların nasıl yerleştirileceğini gösterilebilir.

Hazırladığı kroki ile krokide yer alan herhangi bir nesnenin yerini yer-yön terimlerini kullanarak tarif etmesi, söylemesi ve göstermesi beklenir. Çocuklara yaptıkları krokiyi kullanarak belirli bir nesnenin yerinin nasıl bulunacağına yönelik örnek uygulamalar yapılabilir. Bir park krokisi üzerindeki bir ağacın veya bankın yerini belirlemeleri istenebilir. "Parkın girişinden sola doğru ilerleyin ve büyük ağacı bulun. Ağacın arkasındaki salıncağa ilerleyin" gibi yönergeler verilebilir. Çocukların verilen yönergeleri takip etmeleri ve uygulamaları desteklenir. Kroki üzerinde belirli nesneleri veya mekânları göstermek için görsel işaretler veya ok işaretleri kullanmaları istenebilir. Çocukların işaretleri kullanmaları ve göstermeleri sağlanır. Çocuklara bireysel olarak ya da grupça yaptıkları kroki üzerinde bir nesnenin / nesnelerin yerini tespit edip tarif etmeleri istenebilir.

SBAB16. Eleştirel Sosyolojik Düşünme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SAB.14. Toplumsal yaşama yönelik nesne, olgu ve olayları çözümleyebilme

36-48 ay: Çocukların yakın çevresindeki özel günlerde karşılaştıkları yemek, kıyafet ve şarkı gibi kültürel unsurları fark etmeleri ve bunlara örnek vermeleri beklenir. Günlük yaşamdan örnekler, görseller ve etkinlikler aracılığıyla çocukların bu unsurları tanımları desteklenir. Toplumsal yaşamda önemli yeri bulunan kişilerden söz edilir; bu kapsamda Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk toplumu için önemini yaşlarına uygun ifadelerle söylemeleri desteklenir.

48-60 ay: Çocukların yakın çevresine ait kültürel unsurları fark etmeleri, bunları söylemeleri ve günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirmeleri desteklenir. Özel günler, yemekler, giysiler ve müzikler gibi unsurlar üzerinden Türk kültürüne ilişkin deneyimlerini ifade etmelerine fırsat verilir. Toplumsal yaşamda önemli yeri bulunan kişilerle ilgili sohbet ve etkinliklere yer verilir; bu kapsamda Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk toplumu için önemini söylemeleri desteklenir.

60-72 ay: Türk kültürüne ait özel gün, yemek, giysi, müzik gibi özellikleri belirlemelerini içerir. Çocukların Türk kültürüne ait unsurları söylemeleri, tanımlamaları ve sınıflandırmaları desteklenir. Türk kültürüne ait özel gün (bayramlar, anma günleri gibi), yemek (bölgelere / illere özgü yiyecekler), giysi ve müzik gibi unsurlar etkinlikler yoluyla ele alınır. Öğretmen beceri ediniminin desteklenmesine yönelik olarak sınıfta Millî bayramlar, özel günler

ve Türk kültürü içerikli geçici öğrenme merkezi oluşturabilir. Bayrağımız, geleneksel kıyafetlerin resimleri, Türk mutfağından yemek fotoğrafları gibi materyaller çocukların ilgisini çekebilir. Çocuklarla birlikte bayrak yapımı, bayram kartı hazırlama gibi etkinlikler yapılabilir. Çocukların oluşturdukları ürünleri göstermeleri ve açıklamaları teşvik edilir. Çocuklarla birlikte Türk mutfağına ait basit tarifleri deneyerek yemek yapma etkinlikleri düzenlenebilir. Çocukların kullanılan malzemeleri ve yapılan işlemleri söylemeleri ve sınıflandırmaları desteklenir. Türk kültürüne ait geleneksel giysiler tanıtılarak çocukların bu giysileri deneyimlemeleri sağlanabilir. Türk müziğini, danslarını ve halk oyunlarını tanıtmak amacıyla ritim aletleriyle etkinlikler düzenlenebilir. Çocukların ritim ve hareketleri göstermeleri ve uygulamaları desteklenir. Ayrıca geleneksel Türk dansları ve halk oyunlarına ilişkin videolar izletilebilir; çocuklarla birlikte basit dans ve halk oyunu hareketleri yapılabilir. Türk kültürüne ait hikâyeler ve masallar okunarak çocukların bu unsurları tanımaları desteklenir.

Bu beceri çocukların Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı, kişisel özellikleri ve yaptığı çalışmaları ifade etmesini de içerir. Çocukların Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatına ilişkin bilgileri söylemeleri, tanımlamaları ve örnek vermeleri desteklenir. Öğretmen sınıfa çocuklar tarafından hazırlanan görsel materyalleri, Türk bayrağını ve Türkiye haritasını asarak bu beceriyi destekleyebilir. Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatını ve değerlerini anlamaya yönelik proje çalışmaları düzenlenebilir. Çocukların proje sürecinde yaptıkları çalışmaları göstermeleri ve açıklamaları sağlanır.

SAB.15. Toplumsal yaşama yönelik merak ettiği konuyu sorgulayabilme

36-48 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

48-60 ay: Bu yaş grubunun özellikleri gereği süreç bileşenleri yer almamaktadır.

60-72 ay: Bu yaş grubundaki çocukların sınıf içerisinde oluşturulacak ortamlarda farklı toplumların özel gün, yemek, giysi, müzik gibi kültürel özelliklerini sormasını, söylemesini ve karşılaştırmasını içerir. Öğretmen, çocukların farklı kültürleri tanımaları ve farkındalık geliştirmelerini desteklemek amacıyla farklı kültürlerle ait oyun, müzik, dans, hikâye, görsel materyal, geleneksel kıyafet, yiyecek ve günlük yaşam örneklerinin ele alındığı etkinlikler planlayabilir. Çocukların bu etkinliklerde sunulan unsurları göstermeleri, söylemeleri ve karşılaştırmaları sağlanır. Haritalar, bayraklar, geleneksel giysilerin resimleri, o ülkenin simgesel yiyecekleri gibi materyalleri sınıfa asarak çocukların ilgisini çekebilir ve meraklarını artırabilir. Çocukların bu materyallerle ilgili sorular sormaları, göstermeleri ve açıklamaları teşvik edilir. Farklı kültürlerle ait hikâyeler ve masalları çocuklara okuyarak veya anlatarak onların o kültürü daha yakından tanımalarını sağlayabilir.

Çocukların hikâyelerde geçen kültürel unsurlara yönelik sorular sormaları ve söylemeleri desteklenir. Bu hikâyeler aracılığıyla, o kültürün değerleri, gelenekleri ve yaşam tarzı hakkında bilgi verilebilir. Farklı kültürlerle ait müzikleri ve dansları çocuklara tanıtılarak onların müzikal ve ritmik becerilerini geliştirebilir. Çocukların dinledikleri ve izledikleri unsurlara ilişkin sorular sormaları teşvik edilir. Farklı kültürlerle ait yiyecekleri çocuklara tanıtılarak onların damak tadını ve kültürel zenginliği keşfetmeleri sağlanabilir. Çocuklarla birlikte basit tariflerle yemek yapma etkinlikleri düzenlenerek bu deneyim daha kalıcı / keyifli hâle getirilebilir.

HAREKET VE SAĞLIK ALAN BECERİLERİ

4.5. HAREKET VE SAĞLIK ALAN BECERİLERİ

Okul öncesi dönemde çocuklar, motor, dil, bilişsel ve sosyal-duygusal gelişimlerini bütüncül olarak oyun yoluyla deneyimlerler. Hareket ve sağlık alanına ilişkin tüm öğrenme çıktılarının, çocukların doğal merak, keşfetme ve deneme eğilimleri göz önünde bulundurularak oyunla kazandırılması önemlidir. Bu dönemde çocukların soyut düşünme becerileri ile uzun süreli odaklanma kapasiteleri henüz tam gelişmemiştir. Bu nedenle öğrenmelerini somut ve deneyimsel etkinliklerle gerçekleştirmeleri gerekir. Öğretmenin rolü rehber ve kolaylaştırıcı olmaktır. Öğretmen, çocukların kendi hızlarında keşfetmelerine, risk alarak sınırlarını öğrenmelerine ve deneyimlerinden çıkarımlar yapmalarına fırsat tanır. Aktif yaşam için motor beceriler, temel hareket becerileri, küçük kas motor becerileri, el-göz koordinasyonu ve ritimle hareket becerilerini kapsayan, çocuğun motor gelişimini destekleyen dinamik bir öğrenme alanıdır. Bireyin sağlıklı bir yaşam sürdürmesi için fiziksel aktivite katılımında gerekli temel hareket becerilerinin bu dönemde edinilmesi, kritik bir öneme sahiptir. Sağlıklı yaşam ve öz bakım becerileri, yalnızca bedensel iyilik hâliyle sınırlı kalmayıp bilişsel, duygusal ve sosyal boyutlarıyla ele alınması gereken bütüncül bir kavramdır. Bu dönemde kazanılan beslenme alışkanlıkları, uyku düzeni, beden temizliği ve hijyen davranışları ilerleyen yıllarda da kalıcı örüntüler olarak sürmektedir. Çocukların ellerini yıkama, dişlerini fırçalama, düzenli uyuma ve sağlıklı besinleri tercih etme gibi temel sağlık davranışlarını yalnızca söylem yoluyla değil oyun, dramatik oyun, hikâye ve günlük rutinler aracılığıyla içselleştirmeleri sağlanmalıdır. Aile iş birliği de bu sürecin ayrılmaz bir parçasıdır. Okul ortamında kazanılan sağlık davranışlarının ev ortamında da desteklenmesi, kalıcı ve tutarlı bir gelişim için vazgeçilmezdir. Bunun yanı sıra beden farkındalığı, çocukların kendi bedenlerini tanımaları, açlık-tokluk gibi iç sinyalleri fark etmeleri ve duygusal durumlarının beden üzerindeki yansımalarını anlamlandırabilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Güvenli ve destekleyici bir ortamda gerçekleştirilen hareket etkinlikleri, çocukların yalnızca büyük kas ve küçük kas motor becerilerini değil aynı zamanda öz güvenlerini, öz düzenleme kapasitelerini ve stresle başa çıkma becerilerini de desteklemektedir. Etkinlikler, çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olarak planlanmalı motor gelişimlerini destekleyen, koordinasyon ve dengeyi geliştiren, aynı zamanda sağlıklı yaşam bilincini erken yaşta pekiştiren oyun temelli uygulamalar içermelidir.

4.5.1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler

Aktif yaşam için motor beceriler alanı; temel hareket becerileri, küçük ve büyük kas motor gelişimi, el-göz koordinasyonu ile ritim ve hareket uyumunu kapsayan, çocukların motor gelişimini destekleyen bütüncül öğrenme-öğretme uygulamalarını ifade etmektedir. Bu süreçte beden farkındalığı, yön, alan ve zaman algısını içeren algısal motor beceriler desteklenmekte; çocukların çevreden gelen duyuşsal uyarıları anlamlandırarak hareketleriyle uyumlu biçimde kullanmaları amaçlanmaktadır. Görsel-motor koordinasyon, el-göz koordinasyonu ve temel hareket becerilerinin geliştirilmesiyle çocukların daha karmaşık beceriler kazanması ve hareket repertuvarlarının zenginleşmesi hedeflenmektedir. Ayrıca öğretmenlerin, çocukların gelişim özelliklerini dikkate alarak gün içinde fiziksel aktiviteye katılabilecekleri uygun ortam ve fırsatlar sunmaları önem taşımaktadır. Erken çocukluk döneminde kazanılan temel hareket becerileri, bireyin yaşam boyu sağlıklı ve aktif bir yaşam sürdürmesinde kritik rol oynamaktadır.

4.5.2. Sağlıklı Yaşam ve Öz Bakım Becerileri

Erken çocukluk dönemi, bireyin kendi bedenini tanıması, biyolojik ihtiyaçlarını anlamlandırması ve yaşam boyu sürecek sağlıklı alışkanlıkların temellerini atması açısından en kritik evredir. Sağlıklı yaşam ve öz bakım becerileri, çocuğun sadece dışsal bir rehberle temizlik yapması veya yemek yemesi değil açlık, tokluk, yorgunluk gibi içsel sinyalleri doğru okuyabilmesi üzerine inşa edilir. Süreç, küçük yaş gruplarında yetişkin yönlendirmesi ve somut deneyimlerle (besinlere dokunma, kalp atışını dinleme) başlarken yaş ilerledikçe bu davranışlar bilişsel bir akıl yürütme sürecine dönüşür. Çocuk, 36. aydan itibaren besinleri tanımaya başlar; 60. aya geldiğinde ise yararlı besinleri ayırt etme, açlık ve tokluk durumunu fark etme ve beslenmeye ilişkin tercihlerini ifade etme becerileri sergiler. Sonuç olarak okul öncesi eğitimin son evresinde, fiziksel aktivite ile bedensel değişimler arasındaki neden-sonuç ilişkisini kurabilen, kişisel hijyenini toplumsal bir sorumluluk bilinciyle içselleştiren ve kendi porsiyonunu belirleyebilen yetkin bireylerin gelişimi hedeflenir.

4.5.3. Güvenlik Becerileri

Çocuğun güvenli bir yaşam alanı oluşturma ve karşılaştığı tehlikelerle başa çıkma becerisi bilişsel şemaların gelişimiyle doğrudan ilişkilidir. Güvenlik becerileri ilk aşamada toplumdaki meslek gruplarının (polis, itfaiye, doktor) somut özellikleriyle tanınması ve basit güvenlik kurallarının yetişkin gözetiminde uygulanmasıyla başlar. Gelişim süreci ilerledikçe bu kurallar dışsal birer emir olmaktan çıkarak çocuğun kendi güvenliğini sağlayan mantıklı düzenlemeler olarak içselleştirilir. Özellikle 60-72 ay döneminde, acil durum bilgilerinin sadece ezberlenmiş bir veri olmaktan çıkıp stres anında kullanılabilen bir yürütücü işleve dönüştüğü görülür. Bu becerinin en ileri basamağı, afet veya kaza anında çocuğun bir komuta ihtiyaç duymadan, otomatikleşmiş bir refleksle (çök-kapan-tutun gibi) kendini koruma pozisyonuna geçebilmesidir. Böylece çocuk çevresindeki riskleri sezen, güvenli alanları ayırt eden ve kriz anında kendi bedenini koruma yetisine sahip bir birey olarak toplumsal hayata hazırlanır.

HAREKET VE SAĞLIK ALANI AÇIKLAMALARI

HSAB1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

HSAB.1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun yer değiştirme, nesne kontrolü ve denge becerilerini (statik ve dinamik denge) keşfetmesiyle temel hareket becerilerini başlangıç düzeyinde sergilemesi ve hareket sırasında beden kontrolünü geliştirmesini ifade eder. Çocukların bu dönemde yürüme, koşma, tek ayak üzerinde durma, nesne atma, atılan nesneyi gövdesi ve kollarıyla yakalaması ve duran topa ayakla vurma gibi temel hareket becerilerini gerçekleştirmesi beklenir. Çocuklar çoğunlukla düz zeminlerde hareket etmeyi tercih eder, farklı zeminlerde hareket ederken destek gereksinimi duyabilir. Ancak çocukların toprak, kum, taş gibi farklı ve engebeli yapıdaki zeminler üzerinde yürümeleri beklenir. Buna ek olarak derinlik algısını devreye sokan farklı yüksekliklerdeki (denge yürüme tahtaları gibi) alanlarda yürümeleri beklenmektedir. Böylece farklı yer değiştirme hareketleri ile denge gerektiren hareketleri deneyen çocuk beden farkındalığını geliştirir ve temel denge kontrolünü oluşturmaya başlar. Bu yaş grubunda hareketler henüz tam olarak koordineli değildir. Yön ve hız kontrolü sınırlı düzeydedir. Çocuklar, hareketlerini genellikle kısa süreli gerçekleştirir ve süreklilik sağlamakta zorlanır. Verilen basit yönergeleri (yavaş yürü, parmak ucunda yürü, dur gibi) kısmen yerine getirir. Nesne kontrol becerileri boyutunda ise bu yaş grubunda el-göz ve ayak-göz koordinasyonu gelişmeye başlar ancak kontrol düzeyi sınırlıdır. Topu çift elle yere vurup tutar ve topu yönlendirme becerileri gelişim aşamasındadır. Ayakla topa vurabilir ancak hareketler kaba ve koordinasyonsuzdur. Bu yaş grubunda temel beklenti, hareket sırasında denge ve beden kontrolünü geliştirmesi, çocuğun farklı nesnelerle etkileşime girmesi, temel nesne kontrol hareketlerini denemesi ve koordinasyonunu geliştirmeye başlamasıdır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, yer değiştirme ve nesne kontrolü becerileri boyutunda daha kontrollü, dengeli ve koordineli biçimde, farklı koşullara uyum sağlayarak hareket etmesini ifade eder. Denge becerileri boyutunda ise statik ve dinamik dengeyi daha kontrollü biçimde sergilemesini ve farklı hareketler sırasında dinamik dengeyi koruyabilmesini ifade eder. Çocukların bu dönemde bir önceki yaş grubundan farklı olarak yer değiştirme ve denge becerilerinde, dairesel çizgi üzerinde yürümesi, denge tahtası üzerinde yetişkin desteği olmadan yürümesi, tek ayak üzerinde 3-4 kez sıçraması, galop ve kayma adımı denemeleri ile daha gelişmiş düzeyde statik ve dinamik denge becerilerini sergilemesi beklenmektedir. Çocuklar bu dönemde yer değiştirme becerilerini daha kontrollü ve ritmik bir biçimde gerçekleştirir ancak koordinasyon henüz tam olarak gelişmemiştir. Buna ek olarak çocuklar verilen yönergeler doğrultusunda (ileri-geri, sağa-sola, hızlı-yavaş gibi) hareket edebilir ve hareket anında yön değiştirme, durma ile hız ayarlama gibi davranışları sergileyebilirler. Nesne kontrol becerileri boyutunda ise gelişen el-göz ve ayak-göz koordinasyonu ile belirtilen alanda daha kontrollü hâle gelir. Bu dönemde çocuklar, nesneleri belirli bir hedefe doğru atar, yuvarlar, atılan nesneyi elleriyle yakalar, raket / sopa ile topa vurma denemeleri yapar, olduğu yerde topu çift elle kontrollü bir şekilde sektirirken tek elle sektirme denemeleri de yapar. Topa ayakla vurur, topu yuvarlar ve basit yönlendirmeler yapar. Bu yaş grubunda temel beklenti, çocukların hareketlerini daha kontrollü yapabilmesi, farklı hareket türlerini bir arada kullanabilmesi, hareket anında değişen koşullara (yönergelere uyum sağlama gibi) ve denge becerilerini farklı durumlarda sürdürebilmesidir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun tüm temel hareket becerilerini planlı ve yüksek düzeyde koordinasyonla gerçekleştirmesini ve bu becerileri oyun içinde işlevsel olarak kullanmasını ifade eder. Çocuklar bu dönemde önceki yaş gruplarından farklı olarak yer değiştirme ve denge becerileri boyutunda tek ayak üzerinde uzun süre dengede durabilir, farklı zeminlerde ve yüksekliklerde dengeyi sürdürebilir, denge tahtasında ileriye ve geriye doğru yürüyebilir, tırmanabilir, galop ve kayma adımı yapabilir, ağırlık aktarımı gerektiren atlama, dönme, durma ve yön değiştirme gibi hareketleri koordineli biçimde gerçekleştirir. Nesne kontrol becerileri boyutunda ise topu hedefe doğru atar, yakalar, topa kontrollü şekilde ayakla vurur ve yönlendirir. Topu olduğu yerde daha düzenli şekilde tek elle sektirir, durdurur ve farklı nesnelerle (kurdele, tül vb.) hareket kombinasyonları oluşturur. Atma, yakalama ve vurma hareketlerinde doğru hareket formunu (ağırlık aktarımı, destek ayağı kullanımı, kol-bacak koordinasyonu gibi) uygular. Raketle / sopayla vurma ve ip atlama gibi koordinasyon gerektiren becerileri oyun içinde etkili ve işlevsel biçimde kullanır. Çocuk farklı zemin ve ortamlarda kontrollü ve koordineli şekilde hareket eder, hareket sırasında hız, yön ve kuvvet ayarlamalarını

etkili biçimde yapar. Verilen birden fazla yönergeyi (örneğin önce koş, sonra sağa dön gibi) doğru ve sıralı şekilde yerine getirir. Oyun ve hareket sırasında değişen koşullara hızlı ve uygun biçimde uyum sağlar. Beden kontrolü belirgin şekilde gelişmiştir. Bu yaş grubunda temel beklenti, tüm temel hareket becerilerini farklı durumlara uyarlayabilmesi, oyunlarda etkili, amaçlı ve işlevsel biçimde kullanmasıdır.

HSAB.2. Farklı büyüklük ve özellikteki nesneleri kullanabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun farklı büyüklükteki nesneleri kavramasını, bırakmasını ve bu nesnelere farklı şekiller vermesini ifade eder. Çocuklar için bu dönemde nesneleri üst üste, iç içe koyma, yan yana dizme, nesneleri kaptan kaba boşaltma ve doldurma (önce katı sonra sıvı maddeler), nesneleri toplama, sıkma, yoğurma gibi nesneleri kavrayarak hareket ettirme becerilerine yönelik eğitim ortamları düzenlenebilir. Ayrıca bu dönemde farklı materyaller (kalın boya kalemli, parmak boyası vb.) kullanarak büyük kâğıt veya farklı yüzeylerde kontrollü karalamalar yapılabilir. Bu süreçte çocuğun el-göz koordinasyonu gelişim sürecindedir. Bu süreçte temel amaç kusursuz bir ürün ortaya koymak değil, çocuğun nesneyle etkileşime girmesi ve bu etkileşim sırasında küçük kas becerilerini aktif olarak kullanmasıdır. Bu yaş grubunda temel beklenti, farklı boyut, ağırlık ve dokudaki nesneleri keşfetmeleri, onları amaca yönelik hareket ettirmeleri ve el-göz koordinasyonlarını geliştirmeleridir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun nesnelere farklı şekiller verme, nesneyi parmak uçları ile tutma, farklı nesneleri takip, çıkartma, söküp takma gerektiren becerileri kullanabilmeyi ifade eder. Çocukların nesneleri kopartma, yırtma, yapıştırma ve şekillendirme yoluyla nesnelere farklı formlar verdikleri, nesneleri açıp kapatma, itme-çekme, eğme, bükme, döndürme ve çevirerek açma-kapatma, ipe boncuk dizme gibi el-göz koordinasyonu ile güç kullanımı gerektiren becerileri sergiledikleri ayrıca çeşitli figürler ve temel şekiller çizerek desenler oluşturup özgün çizimler yapabilecekleri eğitim ortamları sunulmalıdır. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, farklı boyut ve yapıdaki materyallerle açma-kapama, birleştirme ve aktarma gibi koordinasyon gerektiren eylemleri daha yetkin biçimde gerçekleştirir. Bu dönemde çocuğun kavrama becerisi ve eş zamanlı hareket hakimiyetinin artması, nesneleri kullanarak özgün ürünler ve figürler oluşturması, çizimlerinde kendine has imgeler kullanması beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun parmaklarını, ellerini ve bileklerini koordineli bir şekilde kullanmasını ve küçük kas motor becerilerini eş zamanlı kullanarak özgün ürünler üretebilmesini ifade eder. Çocuklara bu dönemde; farklı boyut, renk ve dokunsal özelliklere sahip nesnelerle gelişmiş şekillendirme ve birleştirme çalışmaları yapabilecekleri, düğüm atma ve ip bağlama gibi becerilerini destekleyen ortamlar sağlanmalıdır. Ayrıca çocukların ayrıntılı ve özgün çizimler yapmalarına, üç boyutlu tasarımlar kurgulamalarına imkân tanıyan oyun temelli ve keşif odaklı zenginleştirilmiş fırsatlar sağlanmalıdır. Bu dönemde el-göz koordinasyonu gelişen çocuğun, farklı zeminlerde iki / üç boyutlu özgün tasarımlar üretmesi, ellerini / parmaklarını / ayaklarını eş zamanlı ve koordineli kullanması (yürürken elindeki kurdeleyi sallama gibi) ve buna yönelik bütüncül eylemleri sergilemesi beklenmektedir.

HSAB.3. Müzik ve ritim eşliğinde hareket örüntüleri sergileyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun ritim eşliğinde bedensel hareketleri deneyimlemesini ifade eder. Çocuk; sallanma, zıplama ve dönme gibi basit hareket becerileri sergiler. Ritmik uyum henüz sınırlı düzeyde olsa da çocuk, müziğe uygun hareket etmeye yönelik ilk farkındalığını geliştirir. Bu süreçte öğretmenin temel dans figürlerinde model olması, çocuğun belirlenen ritme (yavaş, hızlı vb.) uyum sağlayarak hareketleri bireysel olarak tekrar etmesi beklenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun tempo ve ritme dayalı daha koordineli hareketler sergilemesini odağa alır. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocuk, müziğe uygun ardışık ritmik hareketleri ve basit dans figürlerini bireysel ve eşli olarak yapar. Ayrıca müzikteki hız, yön ve ritim değişikliklerini algılayarak hareketlerini bu değişimlere göre uyarlamaya başlar. Çocuklara bu dönemde müziğe ve ritme uygun farklı materyaller (kurdele, şerit kumaş, tül, balon vb.) sağlanarak hareket örüntüleri oluşturabilecekleri ortam sağlanmalıdır. Aynı zamanda parmak, el, kol ya da beden ile ritme uygun çizgi takip etme gibi (müzikogram) müzik eşliğinde bu görsel akışı takip uygulamalarına da yer verilmelidir. Ritmik koordinasyonunu geliştiren çocuğun; eşli danslarda eş zamanlı, aynı veya zıt yönlü hareketleri sergileme becerisinin artması beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun müzik ve ritim eşliğinde bireysel, eşli ve grup hâlinde aynı / zıt yönde ve eş zamanlı koordineli dans edebilmesini ve hayal gücünü kullanarak özgün hareket

örüntüleri oluşturmalarını ifade eder. Öğretmen, çocukların farklı materyaller (tül, kurdele vb.) aracılığıyla bireysel, eşli veya grup hâlinde bedenlerini yaratıcı biçimde kullanmalarına, ritmik hareketler oluşturmalarına ve kendilerini hareket yoluyla ifade etmelerine olanak sağlayacak esnek fiziksel alanlar düzenlemelidir. Beden kontrolünün ve koordinasyonun gelişimsel olarak en üst seviyeye çıktığı bu dönemde, çocuğun hayal gücünü kullanarak hareketlerini çeşitlendirmesi hem ritimle hem de grup dinamikleriyle tam bir uyum içerisinde hareket etmesi beklenmektedir.

HSAB.4. Beden farkındalığına dayalı doğru duruş sergileyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun kendi bedeninin bölümlerini tanımasını ve basit yönergeler doğrultusunda bedenini kullanabilmesini kapsar. Bu dönemde çocuklar, el, kol, diz ve boyun gibi beden bölümlerini gösterir ve 'kollarını kaldır', 'dizlerini göster' gibi yönlendirmelere uygun tepkiler verirler. Beden farkındalığının gelişmeye başladığı bu süreçte, çocukların oturma ve ayakta durma gibi temel durumlarda kısa süreli olarak doğru duruşu sergilemeleri beklenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun beden pozisyonunu ayarlayarak doğru duruşunu koruyabilmesini ve beden bölümlerini amaca uygun şekilde koordineli kullanabilmesini kapsar. Bu dönemde çocuklar, oturma, ayakta durma ve hareket sırasında gövde kontrolünü sağlayarak duruşlarını sürdürebilir. Ayrıca nesne taşıma, uzanma ve eğilme gibi durumlarda bedenlerini dengeli ve uyumlu biçimde kullanırlar. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocukların, hareket sırasında duruşlarını daha kontrollü biçimde ayarlamaları ve beden bölümleri arasında eşgüdüm sağlamaları beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun beden farkındalığı doğrultusunda hareketlerini bilinçli olarak kontrol edebilmesini ve beden pozisyonunu uygun şekilde ayarlayıp sürdürebilmesini kapsar. Bu dönemde çocuklar, 'dik duruyorum', 'öne eğildim' gibi ifadelerle duruşlarını tanımlayabilir ve farklı durumlara göre beden pozisyonlarını bilinçli biçimde düzenleyebilirler. Nesne ve çevreye göre beden pozisyonunu bilinçli şekilde ayarlayabilirler. Örneğin sıvı dolu bir bardağı taşıırken dengeli yürüyebilir veya belirli bir çizgi üzerinde ilerleyebilirler. Çocukların, oturma, ayakta durma ve hareket sırasında doğru duruşlarını koruyarak gövde kontrolünü sürdürmeleri ve beden bölümlerini amaca uygun, koordineli şekilde kullanmaları beklenmektedir.

HSAB.5. Kişisel ve genel alanın farkında olarak hareket edebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun hareket ettiği alan içinde (genel alan) bedeninin konumunu fark etmeye başlamasını ve başkalarıyla olan mesafesini koruyarak (kişisel alan) hareket etmesini kapsar. Bu dönemde çocuklar genel alan içerisinde hareket ederken kişisel alanlarını korumayı ve başkalarına çarpmadan ilerlemeyi yetişkin rehberliğinde deneyimleyerek öğrenirler. Alan farkındalığı henüz gelişim sürecinde olduğundan, çocukların güvenli hareket edebilmeleri için yapılandırılmış yönlendirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu evrede çocuğun genel alan içerisinde kişisel alanında kalarak hareket etmeyi öğrenmesi, başkalarının kişisel alanına girmemesi ve başkalarına çarpmadan hareket edebilme farkındalığını geliştirmesi beklenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun hareket ettiği alan içinde kişisel alanını koruyarak hareket etmesini ve grup etkinliklerinde diğer bireylerle arasındaki mesafeyi ayarlayabilmesini kapsar. Bu dönemde çocuklar, genel alan içerisinde hareket ederken çevrelerini gözlemleyerek yönlerini ve hızlarını ayarlayıp kişisel alanlarını koruyarak başkalarıyla çarpışmadan hareket edebilirler. Bir önceki yaş grubundan farklı olarak çocukların, hareket sırasında kişisel alanlarını koruma davranışını daha kontrollü ve bilinçli şekilde sergilemeleri beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun kişisel alan ile genel alan arasındaki ayrımı kavrayarak hareketlerini bu doğrultuda düzenleyebilmesini kapsar. Bu dönemde çocuklar, hareket etkinlikleri sırasında başkalarının kişisel alanına girmeden kontrollü bir şekilde hareket eder ve kendi alanlarına yönelik müdahalelerde uygun tepkiler vererek (kendi alanına giren arkadaşını uarması, kollarını öne uzatarak ya da yana açarak somut bir şekilde alanını arkadaşına göstererek vb.) kişisel alanlarını korurlar. Grup etkinliklerinde çocukların, çevrelerindeki bireylerin alanlarına duyarlı biçimde hareket etmeleri ve alanlarını bilinçli olarak yönetmeleri beklenmektedir.

HSAB2. Sağlıklı Yaşam ve Öz Bakım Becerileri**Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar****HSAB.6. Yeterli ve dengeli beslenebilme**

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun öncelikle vücudunun gelişimini destekleyen temel yiyecek ve içecekleri (su, süt gibi) yetişkin yönlendirmesiyle tanımasını ve günlük yaşamda basit düzeyde ayırım yapabilmesini ifade eder. Somut işlemler öncesi bilişsel gelişimin erken aşamasında olan çocukta sembolik düşünme kapasitesi gelişmekte, nesneleri kategorilere ayırma başlamaktadır. Dil gelişimiyle paralel biçimde besin adlarını ve işlevlerini ilişkilendirme becerileri ortaya çıkmaktadır. Vücudunun gelişimini destekleyen besinleri ele alırken öğretmen, çocuğun süt kemiklerini güçlendirir veya sebze benini büyütür düzeyinde işlevsel bir bilgiye sahip olup olmadığını gözlemler. Söz konusu bilgi, ezber değil deneyimsel öğrenmeye dayanmalıdır. Ayrıca etkinliklerde sınıf ortamında gerçek besinlerin incelenmesi, dokunma ve tatma etkinlikleri ile besin hikâye kartları gibi somut materyaller kullanılmalıdır. Sürecin devamında çocuk, tabağındaki yiyecekleri renkleri ve besleyici özellikleri olarak ayırt ederek yetişkinin teşvikiyle bunları denemeye yönelik isteklilik gösterir. Burada çocukta beklenen, öğretmen rehberliğinde renkli ve çeşitli besinlerden oluşan bir tabak seçimi yapmasıdır. Renk ayırımı ve az / çok kavramsal çerçevesi bu yaş grubunda temel araçlardır. Tabak oluşturma etkinliği oyun temelli ve desteklenmiş öğrenme bağlamında gerçekleştirilmelidir. Bu dönemde açlık ve tokluk hissine ilişkin farkındalık henüz gelişim aşamasındadır; çocuk karnım doydum gibi basit ifadeler kullanmaya başlasa da bu sinyallerin yemek sonlandırma davranışına dönüşmesi büyük ölçüde yetişkin yönlendirmesine bağlıdır. Öğretmen, bu süreçte çocuğa direktif vermek yerine tabağın görünümüne odaklanmasını sağlayarak sorularla ne kadar yediğine yönelik farkındalık oluşturur.

48-60 ay: Bu dönemde sınıflandırma, gruplama ve karşılaştırma becerileri belirgin biçimde gelişir. Çocuklar besinleri yalnızca tek bir özelliğe göre değil, birden fazla ölçüte göre değerlendirmeye başlar. Öz düzenleme kapasitesinin artmasıyla birlikte seçimlerini gerekçelendirme eğilimi de güçlenir. Önceki dönemin bilme düzeyinden, burada ayırt etme düzeyine geçiş söz konusudur. Çocuğun meyve, sebze, tahıl, protein ve süt ürünleri gibi besin gruplarını kavramsal düzeyde tanıyabilmesi ve her gruptan somut örnekler sunabilmesi beklenir. Bu durum hem bilişsel kategorileştirmeye hem de dil gelişimiyle doğrudan ilişkilidir. Çocuktan beklenen, vücuda faydalı olan ile olmayan besinler arasında bilinçli bir ayırım yapabilmesidir. Bu ayırım, eleştirel düşüncenin erken biçimidir. Öğretmen, besin eşleştirme etkinlikleri ve vücut organları kullanarak besin ilişkilendirme çalışmaları yoluyla bu beceriyi destekler. Ayrıca besin gruplarını görsel destekli materyallerle sunmalı ve çocukların gruplama oyunları ile pekiştirme yapmasına fırsat tanımalıdır. Bu süreçte renkli yiyecekleri fark etme davranışı pekişmiş olup çocuk bunları bağımsız biçimde denemeye başlar. Bu dönemde tabak oluşturma etkinliği daha bilinçli ve gerekçeli bir seçim sürecine dönüşür. Çocuğun yalnızca beğendiklerini değil farklı besin gruplarından öğeleri bir araya getirmeye çalışması beklenir. Bu dönemin belirleyici süreç bileşeni, yemek sırasında açlık ve tokluk hissini fark edilmesi ve doyduğunda yemeğin çocuk tarafından sonlandırılmasıdır. Çocuğun açlık ve tokluk durumunu fark etmeye başlaması, beslenme davranışını düzenleme sürecini desteklemektedir. Sürecin devamında çocuk, tabağındaki porsiyon miktarını kendi ihtiyacına göre belirlemeye başlar ve öz farkındalık geliştirir. Ayrıca çocukta muhakeme yetisi geliştirmek için besinin neye iyi geldiği ya da bazı besinlerin neden nadiren yenmesi gerektiği gibi sorularla çocuk yönlendirilir.

60-72 ay: Bu yaş grubunda çocukların üstbilişsel farkındalığı artmakta, kendi bedenlerine ve ihtiyaçlarına yönelik içsel referans sistemleri gelişmektedir. Öz yeterlilik duygusu güçlenir ve çocuklar karar alma süreçlerine aktif katılım talep eder. Çocuktan öz farkındalık ve bedensel sinyalleri okuma becerisi gelişerek ne kadar acıktığı gibi farkındalığa dayalı sorularla porsiyon miktarını ayarlayabilmesi beklenir. Bu, dürtü kontrolü ve öz düzenleme mekanizmalarının devreye girmesini gerektirir. Öğretmen, çocukları yeme öncesinde açlık düzeylerini fark etmeye yönlendirecek kısa bilişsel hazırlık etkinlikleri uygulayabilir. Çocukların tabakta yiyecek bırakmaması için zorlanmaması, yeme üzerindeki öz denetim saygı gösterilmesi esastır. Bu dönemde yer alan süreç bileşenlerinden biri olan öğün planlamasına katılım, çocuğun planlama, sıralama ve seçim yapma becerilerini destekler. Çocuktan beklenen, sadece anlık bir tabak seçimi değil, öğün bütününe göz önünde bulundurarak dengeli bir yapı kurmasıdır. Dengeli bir tabak oluşturma sürecinin vücuduna olan katkısını kendi cümleleriyle açıklayabilmesi beklenir. Öğretmen bu süreci; haftalık menü panosu oluşturma, küçük grup planlaması veya bugün nasıl bir öğün yapalım tartışmaları gibi demokratik katılım etkinlikleriyle destekleyebilir. Porsiyon belirleme davranışı bu dönemde bağımsızlaşarak tabağındaki miktarı kendi gereksinimini göz önünde bulundurarak düzenleyebilir. Bu

süreç bileşeni; Tutum, Yatırım ve Türk Malları Haftası, yemek hazırlama etkinlikleri ve ortak sofraya uygulamaları gibi çocuğa kendi tabağını oluşturma fırsatı sunulan durumlarda desteklenebilir ve gözlemlenebilir. Sürecin en ileri basamağı olarak çocuk, öğün kavramını öğrenerek gün içinde belirli zamanlarda yemek yenildiğinin farkına varır. Gelişen bu farkındalık, öğün planlamasına sözel ve eylemsel düzeyde katılım davranışına dönüşmektedir.

HSAB.7. İç ve dış mekânda fiziksel aktivitelere katılabilme

36-48 ay: Bu dönemde çocuklar büyük kas gelişimi açısından hızlı bir ilerleme kaydetseler de dikkat süreleri kısadır ve öz düzenleme becerileri henüz gelişmektedir. Hareketli etkinliklere katılım büyük ölçüde yetişkin rehberliğine bağlıdır. Bunun yanı sıra etkinliği başlatma ve sürdürme girişimi de büyük ölçüde yetişkine bağlıdır. Çocuk, organize edilen oyunlara dahil olur ancak kendi başına karmaşık oyun kurguları oluşturmaz. Yakalamaca veya top atma-tutma gibi basit kurallı oyunlarda sıra bekleme ve kurallara uyma davranışları gelişmektedir. İç ve dış mekânın sunduğu fiziksel imkânları keşfetme ve bunları oyununa entegre etme kapasitesi henüz sınırlıdır. Bu yaş grubundaki çocuklar egzersiz sonrasında kalp atışının hızlandığını, nefes alışverişinin değiştiğini veya terlemeyi henüz kendiliğinden sözelleştiremez. Öğretmenin ne hissediyorsun ya da kalbine dokun, nasıl atıyor gibi yönlendirici sorularla bu farkındalığı yapılandırması beklenmektedir. Bedensel değişimlerin dil ile eşleştirilmesi bu dönemin temel hedefidir. Çocuğun hareketli oyunlar sonrasında vücudunda meydana gelen temel değişimleri (kalp atışının hızlanması, terleme, nefes güçlüğü gibi) yetişkinin yönlendirici soruları ve gözlemleri aracılığıyla fark etmesini ifade eder. Bu dönemde bedensel değişimlerin sözelleştirilmesi büyük ölçüde dışsal uyarıcıya bağlıdır; çocuk yoruldum ya da bacaklarım ağrıyor gibi basit ifadeler kullanabilmekle birlikte bu değişimleri hareket yoğunluğuyla ilişkilendirme kapasitesi henüz gelişmemiştir. Neden-sonuç ilişkisi kurma bu yaş grubunun süreç bileşenlerinin arasında yer almamakta ancak fark etme süreci tamamen yetişkin desteğiyle şekillenmektedir. Öğretmenin rolü yalnızca etkinliği yönlendirmek değil, aynı zamanda çocuğun bedensel farkındalığını desteklemektir. Etkinlik öncesinde kısa, net yönergeler verilerek model olunmalıdır. Dış mekân etkinlikleri çocukların duyuşal bütünlemesine ve mekânsal algısına önemli katkı sağlar.

48-60 ay: Bu dönemde çocuklar, yetişkin yönlendirmesine olan bağımlılıklarını azaltarak hareketli etkinliklere bireysel girişimle katılabilir hâle gelir. Öz düzenleme, dikkat süresi ve sosyal koordinasyon belirgin biçimde gelişir. Çocuklar artık yapılandırılmış oyun kurallarını anlayabilir, grup etkinliklerinde sıraya girebilir ve etkinliği kısmen bağımsız sürdürebilir. Öğretmen, teşvik edici ve düzenleyici bir rol benimsemelidir. Doğrudan müdahale yerine geri planda kalarak yönlendirme kullanılmalıdır. Bu yaş grubundaki çocuklardan egzersiz sonrasında yoruldum, kalbim hızlı atıyor, terledim gibi ifadeler beklenir. Öğretmen, bu sözlü ifadeleri pekiştirmeli ve çocuğun bedensel deneyimini sözel repertuvara kazandırmasına alan açmalıdır. Sınıf içi paylaşım çemberleri bu beceriyi desteklemek için etkili bir yöntemdir.

60-72 ay: Bu dönemde çocuklar artık basit neden-sonuç ilişkilerini kurabilmekte ve fiziksel aktiviteye katılımı bir alışkanlık olarak içselleştirmeye başlamaktadır. Çocukların “Çok hızlı koştum, bu yüzden nefes nefese kaldım.” ya da “Spor yaptık, bu yüzden vücudum ısındı.” gibi açıklamalar yapması bu dönemin karakteristik bir göstergesidir. Öğretmen, bu tür açıklamaları teşvik eden sorular sorarak (“Koştuktan sonra bedeninde ne gibi değişiklikler oldu?”, “Sence neden nefesin hızlandı?”, “Hareket ettiğinde vücudunun ısınmasının nedeni ne olabilir?” vb.) çocuğun kendi yorumunu geliştirmesine fırsat tanımalıdır. Fiziksel aktivitenin türü, süresi ve yoğunluğu ile vücudun verdiği tepkiler arasındaki ilişkiyi fark etmek, çocuğun günlük yaşamında bedensel farkındalık geliştirmesini destekler. Bu süreç, ilerleyen yıllarda sağlıklı yaşam becerilerinin önemli bir temelini oluşturan çocuğun kendi bedenini tanıma, ihtiyaçlarını fark etme ve davranışlarını düzenleme becerilerinin erken dönemde gelişmesine katkı sağlar. Öğretmen, çocukların iç ve dış mekânın fiziksel özelliklerini bütünleştirerek çoklu kural, sıra yönetimi ve mekânsal geçiş içeren özgün ve karmaşık oyun kurguları tasarlayabilmelerine olanak tanıyacak ortamlar hazırlamalıdır. Öğretmen süreçte müdahaleden kaçınarak gözlemci ve kolaylaştırıcı bir rol üstlenmelidir. Öğretmen, çocukların oyun süreçlerinde yürütücü işlev bileşenlerini nasıl kullandığını sistematik gözlem kayıtlarıyla izlemelidir. Bunun yanı sıra öğretmen, fiziksel aktiviteyi günlük rutinin ayrılmaz bir parçası hâline getirmek amacıyla etkinlikleri tutarlı biçimde programlamalıdır. Çocukları seçme, planlama ve değerlendirme süreçlerine dahil ederek öz yeterlilik duygusunu güçlendirmeli ve egzersiz sonrasında kurulan neden-sonuç ilişkilerini teşvik ederek hem dil gelişimini hem de bilimsel düşüncenin temellerini desteklemelidir.

HSAB.8. Temel kişisel hijyen ve bulunduğu ortamın düzeninin farkında olabilme

36-48 ay: Çocuğun bu dönemde bağımsız hareket edemediği ancak yetişkin desteğiyle gerçekleştirebildiği

görevler öğrenme potansiyelinin merkezini oluşturmaktadır. Çocuk, el yıkama, yüz silme veya dişlerini fırçalama gibi temel kişisel temizlik eylemlerini yetişkinin sözel yönlendirmesi ve fiziksel rehberliği eşliğinde gerçekleştirebilir. Bu aşamada yetişkin rolü, modelleme ve destekli katılım ilkeleri doğrultusunda belirleyici niteliktedir. Görsel destekler sayesinde beyin süreci daha hızlı öğrenir ve o işi düşünmeden yapabilecek kadar ustalaşabilir. Çocuk, kullandığı oyuncak ve materyalleri yetişkinin belirlediği ve gösterdiği alanlara yerleştirebilir. Bu beceri sadece vücudu hareket ettirmek değildir; aynı zamanda zihni de çalıştırır. Kişi bir yandan yapacağı hamleyi aklında tutarken bir yandan da kendini kontrol eder; böylece zihinle beden tam bir uyum içinde hareket etmeyi öğrenir. Öğretmenin görevi materyallerin depolandığı yerleri sabit ve tutarlı biçimde korumak, düzeni görsel etiketlerle (resimli kutu etiketleri vb.) desteklemek ve düzenleme eylemini oyun sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak konumlandırmaktır.

48-60 ay: Bu dönemde çocukta öz yeterlilik algısı belirgin biçimde gelişmeye başlar. Kişisel temizlik eylemlerinin yetişkin yönlendirmesi olmaksızın yerine getirilmesi, çocuğun hem bilişsel kapasitesinde hem de öz düzenleme becerisinde önemli bir olgunlaşmaya işaret etmektedir. Çocuk artık rutinleşmiş temizlik davranışlarını (el yıkama, burnunu silme, tuvalet sonrası temizlik vb.) herhangi bir hatırlatma gereksizsin başlatabilir ve tamamlayabilir. Bu durum, alışkanlık oluşumu açısından sınıf içi rutinlerin tutarlılığının önemine dikkat çekmektedir. Öğretmenin rolü, hatırlatıcı olmaktan çıkarak gözlemci ve onaylayıcı konumuna geçer. Bu yaş grubunda gözlemlenen en önemli gelişimsel süreç bileşenlerinden biri, çocuğun çevresel dağınıklığı kendiliğinden fark edebilme kapasitesidir. Bu farkındalık, sosyal bilişsel gelişim kuramları bağlamında perspektif alma ve empati becerilerinin erken biçimleriyle ilişkilendirilebilir. Çocuk artık yalnızca kendi eşyasının değil, paylaşılan alanın düzeninden de etkilendiğini kavramaya başlamaktadır. Öğretmen, bu farkındalığı pekiştirmek amacıyla sınıf kurallarını katılımcı bir süreçle birlikte oluşturabilir ve ortak sorumluluk söylemlerini günlük dile taşıyabilir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, önceki dönemlerde yetişkin desteğiyle şekillenen hijyen ve düzen davranışlarının bu yaş grubunda içselleşmiş ve bağımsız bir nitelik kazanmasını ifade eder. Çocuk, yetişkin yönlendirmesinden bağımsız olarak hem kişisel hem de toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etme kapasitesine ulaşmaktadır. El, yüz ve ağız temizliği gibi temel rutinler herhangi bir hatırlatma olmaksızın gerçekleştirilmektedir. Öğretmenin bu süreçteki rolü, çocuğun bakım pratiklerini sözle onaylamak ve ihlal durumlarında yargılamaktan kaçınarak çözüm odaklı bir iletişim kurmaktır. Sürecin devamında çocuk, ortak kullanım alanlarındaki dağınıklığı fark etmenin ötesine geçerek çevresini düzenli tutma sorumluluğunu etkin biçimde üstlenir ve bu sorumluluğu akranlara model olarak yansıtır. Ortak yaşam alanlarının kurallarına uyum artık dışsal denetimden bağımsız olup çocuk bu kuralları gerekçelendirme ve çevresine açıklama kapasitesine ulaşmaktadır. Çocuk bu aşamada, ortak kullanım alanlarını düzenli tutmayı toplumsal bir yükümlülük olarak kavrar. Öğretmenler, çocukları sınıf düzeninin planlanmasına ve karar süreçlerine ortak ederek bu sorumluluğu derinleştirebilir. Sınıf sorumlusu gibi dönemsel roller, liderlik ve sorumluluk becerilerinin birlikte gelişimini destekler.

HSAB3.Güvenlik Becerileri

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

HSAB.9. Kaza, afet ve tehlikeli durumlarda güvenli davranışları sergileyebilme

36-48 ay: Bu dönemde çocuklar somut ve tanıdık figürlere yönelik bilişsel şemalar geliştirmeye başlar. Polis memuru, itfaiyeci ve sağlık görevlisi gibi toplumsal rollerin somutlaştırılması, çocuğun sosyal çevreyi algılama kapasitesiyle doğrudan örtüşmektedir. Öğretmen, bu süreç bileşenlerini desteklerken soyut kavramlardan ziyade gözlemlenebilir üniformalar, araçlar ve işlevler üzerinden ilerlemelidir. Acil durumlarda yardım istenebilecek meslek gruplarına (itfaiyeci, polis, doktor gibi) ilişkin farkındalık bu dönemde temellenmeye başlar; ancak bu kişilere nasıl ulaşılabileceği konusundaki bilgi henüz sınırlıdır. Bu dönemde psikomotor gelişim, büyük kas hareketlerinde belirginleşmektedir. Afet ve acil durumlara yönelik temel beden koruma pozisyonları bu yaş grubunda henüz süreç bileşeni kapsamında yer almamakta ve beden koordinasyonu henüz tam anlamıyla bağımsız değildir. Bu nedenle süreç bileşeni, yetişkin yönergesiyle sınırlı tutulmuş olup çocuğun görevi bağımsız olarak planlamasından ziyade modeli taklit etmesi ve uygulayabilmesi beklenmektedir. Öğretmen rehberliği bu yaş grubu için bir iskele işlevi görmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun okul ve ev ortamındaki güvenlik işaretlerini ve kurallarını artık daha bağımsız biçimde fark etmesini ve bu doğrultuda riskli alanlardan kaçınma davranışını

pekiştirmesini ifade eder. Sürecin devamında çocuk, acil durumlarda yardım isteyebileceği meslek gruplarını (itfaiyeci, polis, sağlık görevlisi gibi) tanır ve bu kişilerin işlevlerini basit düzeyde açıklar. Afet ve acil durumlara yönelik temel beden koruma pozisyonları bu dönemde yetişkin rehberliği ve yönlendirmesiyle uygulanmaya başlanmaktadır. Çocukların bu davranışları farklı durumlarda doğru şekilde kullanabilmeleri ise tekrar eden uygulamalarla desteklenmektedir. Bu süreç bileşeni bir önceki grubuyla aynı ifadeyi taşımakla birlikte, bu dönemde psikomotor koordinasyon artmış, çalışma belleği güçlenmiş ve bir eylemi adım adım sonuca ulaştırma becerisi (prosedürel bilgi) daha ileri bir seviyeye ulaşmıştır. Bu nedenle öğretmen, süreç bileşeni değişmediği için niteliği kademeli olarak artırabilir ve yönerge sayısını azaltmak, yönergeler arasındaki süreyi uzatmak ya da pozisyonun doğruluğunu daha ayrıntılı ölçütlerle değerlendirmek uygun bir farklılaştırma stratejisi oluşturur.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, önceki dönemlerde edindikleri güvenlik, risk farkındalığı ve toplumdaki yardımcı meslek gruplarına ilişkin bilgilerini günlük yaşam durumlarıyla ilişkilendirmeye başlar.

Gelişim süreci ilerledikçe çocuklar, güvenlik kurallarının nedenlerini anlamaya ve bu kuralları farklı durumlarla ilişkilendirmeye başlar. Bu yaş grubunda çocukların yalnızca güvenlik kurallarını ifade etmeleri değil karşılaşılabilecekleri riskleri fark etmeleri, güvenli ve güvenli olmayan durumları ayırt etmeleri ve farklı durumlara uygun güvenli davranış yollarını tanımaları desteklenir. Afet ve acil durumlara yönelik gerçekleştirilen uygulamalar aracılığıyla çocukların afet türüne ve karşılaşılan duruma uygun davranışları (çök-kapan-tutun gibi) tanımaları ve güvenli davranışları uygulama becerisi geliştirmeleri amaçlanır.

SANAT ALAN BECERİLERİ

4.6. SANAT ALAN BECERİLERİ

Sanat alanı, erken çocukluk döneminde çocuğun çevresini algılama, anlamlandırma ve ifade etme biçimlerini zenginleştiren çok boyutlu bir alandır. Bu alan kapsamında çocukların sanat türlerini tanıması, sanat eserlerini dikkatle inceleyip yorumlaması, sanata yönelik farkındalık ve değer geliştirme ile kendi özgün sanatsal üretimlerini planlayıp gerçekleştirmesi hedeflenmektedir. Süreç odaklı bu yaklaşım, çocukların gözlem yapma, soru sorma, estetik duyarlılık geliştirme ve düşüncelerini farklı yollarla ifade etme becerilerini desteklerken; aynı zamanda yaratıcılık, eleştirel düşünme ve karar verme gibi üst düzey bilişsel süreçlerin gelişimine katkı sağlar. Böylece sanat, yalnızca bir ürün ortaya koyma etkinliği değil, çocuğun aktif katılımıyla şekillenen, anlam kurma ve kendini ifade etme süreci olarak ele alınmaktadır.

4.6.1. Sanat Türlerini Anlama

Sanat türlerini anlama becerisi; çocuğun farklı sanat türlerini tanımasını, adlandırmasını ve sanat eserlerinde kullanılan materyalleri fark ederek ifade etmesini kapsar. Okul öncesi dönemde çocuklar; resim, seramik, fotoğraf, mimari, ebru, çini, minyatür, tezhip, kukla, tiyatro, drama, müzik, dans ve halk oyunları gibi farklı sanat türleriyle görsel, işitsel, bedensel ve dokunsal deneyimler yoluyla karşılaşır. Hikâye, tekerleme ve bilmece gibi sözlü kültür ürünlerini dinleyerek ve söyleyerek deneyimlemeleri desteklenir. Mimari eserler ele alınırken çocukların yakın çevrelerindeki ve farklı bölgelerdeki tarihî yapıları tanımaları, bu yapıların temel özelliklerini fark etmeleri ve kültürel mirasın korunmasına ilişkin farkındalık geliştirmeleri sağlanır. Bu süreçte çocukların sanat türlerini temel özellikleriyle ayırt etmeleri; kullanılan boya, kil, kâğıt, kumaş, ahşap, taş, kukla ve kostüm gibi materyalleri tanımaları ve gelişim düzeylerine uygun olanları kullanarak sanatsal deneyimler yaşamaları beklenir.

4.6.2. Sanat Eseri İnceleme

Sanat eseri inceleme becerisi; çocuğun bir sanat eserine odaklanmasını, eserde gördüklerini söylemesini, dikkatini çeken özellikleri fark etmesini, esere ilişkin sorular sormasını, eserin konusu hakkında tahmin yürütmesini ve sanat eserine yönelik duygu ile düşüncelerini gerekçeleriyle ifade etmesini kapsar. Okul öncesi dönemde çocuklar sanat eserlerini renk, biçim, çizgi, doku, figür, konu ve kullanılan malzemeler üzerinden anlamlandırmaya başlar. Başlangıçta yetişkin rehberliğinde gerçekleşen bu süreç, zamanla çocuğun eseri betimleme, çözümleme, yorumlama ve eser hakkında yargıda bulunma becerilerinin gelişmesiyle daha bilinçli, bağımsız ve eleştirel bir nitelik kazanır.

4.6.3. Sanata Değer Verme

Sanata değer verme becerisi; çocuğun sanatın bireysel, kültürel ve toplumsal yaşamdaki önemini fark etmesini, sanata ve sanatçıya ilgi duymasını, sanat eserlerinin nasıl üretildiğine ilişkin merak geliştirmesini kapsar. Okul öncesi dönemde çocuklar sanatla gerçek ya da dijital sanat ortamlarında karşılaşarak sanat eserlerini inceleme, sanatçılar hakkında soru sorma ve sanat eserlerinin oluşum sürecine ilişkin tahminlerde bulunma fırsatı elde eder. Bu süreç, çocuğun sanat eserlerine dikkatle bakmasını, sanatçının emeğini fark etmesini ve sanatsal etkinliklere katılım yoluyla estetik duyarlılık geliştirmesini destekler.

4.6.4. Sanatsal Uygulama Yapma

Sanatsal uygulama yapma becerisi; çocuğun yapmak istediği sanat etkinliğinin türüne karar vermesini, etkinlik için gerekli materyalleri seçmesini, bu materyalleri amacına uygun biçimde kullanmasını ve sanat etkinliklerine aktif olarak katılmasını kapsar. Okul öncesi dönemde çocuklar resim, seramik, kolaj, baskı, drama, müzik ve dans gibi farklı sanat etkinlikleri aracılığıyla duygu, düşünce ve hayal güçlerini ifade eder. Bu süreçte çocuğun yalnızca verilen yönergeyi uygulaması değil; seçim yapması, plan oluşturmaları, denemeler yapması ve özgün ürünler ortaya koyması beklenir.

SANAT ALANI AÇIKLAMALARI

SNAB1. Sanat Türlerini Anlama

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SNAB.1. Sanat türlerini tanıyabilme

36-48 ay: Bu dönemde çocuk, çevresinde karşılaştığı sanat türlerini fark eder, öğretmen desteğiyle temel düzeyde tanır ve basit biçimde ifade eder. Bu yaş grubunda çocuklardan sanat türlerini sınıflandırmaları, teknik özellikleri açıklamaları ya da karşılaştırmalar yapmaları beklenmez. Öğretmen; çocukların sanatla karşılaşmalarını sağlamalı, temel kavramları kazandırmalı ve dikkatlerini sanat eserine yönlendirmelidir. Öğrenme yaşantıları kısa süreli, somut ve oyun temelli olmalıdır. Bu dönemde temel beklenti, çocuğun gözlem yapması ve gördüğünü adlandırmasıdır.

48-60 ay: Bu dönemde çocuk, farklı sanat türlerini tanır ve temel düzeyde ifade eder. Birden fazla sanat türünü ayırt edebilir. Bu yaş grubunda çocuklardan ayrıntılı sınıflamalar ya da kapsamlı açıklamalar beklenmez. Temel amaç; sanat türlerini ayırt etmeye başlamasıdır. Çocukların gelişen gözlem ve karşılaştırma becerileri doğrultusunda birden fazla sanat örneği üzerinde konuşulabilir. Çocuk, bir eserin türünü temel düzeyde ifade edebilir. Öğretmen; çocukların yalnızca etkinlik yapmalarına değil, sanat eserlerini incelemelerine, gözlem yapmalarına ve ifade etmelerine rehberlik etmelidir. Süreç somut yaşantılarla (sınıf ortamı, görseller, sanat merkezi, müze / sanat gezileri) desteklenmelidir. Bu dönemde temel beklenti ezber değil; sanat türlerini ayırt etmeye başlamasıdır.

60-72 ay: Bu dönemde çocuk, sanat türlerini daha bağımsız biçimde tanır ve ifade eder; farklı sanat türlerini karşılaştırabilir, eserlerin türünü ve kullanılan materyalleri daha ayrıntılı biçimde açıklar. Bu kapsamda çocukların resim, seramik, mimari, drama, tiyatro ve dans gibi sanat türleriyle karşılaşmaları; bu türlere ait örnekleri gözlemlemeleri ve temel düzeyde adlandırmaları desteklenmelidir. Aynı zamanda çocukların boya, kil, taş, ahşap, kâğıt, kumaş, metal ve cam gibi materyalleri fark etmeleri ve bunları sözlü olarak ifade etmeleri beklenir. Çocuklardan bir sanat eserinin türünü söylemeleri ve hangi materyallerle oluşturulduğunu uygun ifadelerle belirtmeleri beklenir; ancak amaç teknik bilgileri ezberletmek değil, tür ile materyal arasında ilişki kurmalarını sağlamaktır. Bu yaş grubunda çocukların gözlem, karşılaştırma ve ifade becerileri geliştiği için birden fazla sanat türü birlikte ele alınabilir; süreç görseller, gerçek sanat ortamları ve dijital içeriklerle desteklenmelidir. Bu dönemde temel beklenti, çocuğun sanat eserini dikkatle incelemesi, türünü ayırt etmesi ve kullanılan malzemeleri kendi ifadeleriyle açıklamasıdır.

SNAB2. Sanat Eseri İnceleme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SNAB.2. Sanat eserini eleştirebilme

36-48 ay: Bu dönemde çocuk, bir sanat eserine dikkatini yöneltir, eserde gördüklerini ifade eder ve dikkatini çeken özellikleri fark eder. Bu yaş grubunda sanat eserini eleştirebilme; estetik ölçütlerle değerlendirme yapmak değil, esere bakmayı öğrenmek, gördüğünü fark etmek ve ilk izlenimlerini ifade etmektir. Çocuklardan sanatçıyı, dönemi ya da teknik özellikleri açıklamaları beklenmez; bunun yerine renk, biçim, büyüklük ve figür gibi belirgin özellikleri fark etmeleri desteklenir. Öğretmen, inceleme sürecini kısa süreli, somut ve ilgi çekici biçimde planlamalı; çocukların dikkatini esere yöneltmeli ve açık uçlu sorularla gözlem yapmalarını, merak etmelerini ve kendilerini ifade etmelerini desteklemelidir. Bu dönemde önemli olan doğru cevaba ulaşmak değil; çocuğun gözlem yapması, dikkatini yöneltmesi ve basit ifadelerle kendini ifade edebilmesidir.

48-60 ay: Bu dönemde çocuk, sanat eserine dikkatle bakar, gördüklerini ifade eder, dikkatini çeken özellikleri fark eder, sanat eserinin konusu hakkında tahminlerde bulunarak duygu ve düşüncelerini basit gerekçelerle açıklamaya başlar. Bu yaş grubunda sanat eserini eleştirebilme; eseri estetik açıdan çözümlemek değil, anlamlandırmaya çalışmak, yorum geliştirmek ve kişisel tepkilerini ifade etmektir. Çocuklar dikkatlerini daha uzun süre sürdürebilir, ayrıntıları daha bilinçli fark edebilir ve düşüncelerini daha açık ifade edebilirler. Çocuklardan tek bir doğru yorum yapmaları beklenmez; önemli olan gördüklerini anlamlandırmaları ve kendi ifadeleriyle açıklamalarıdır. Öğretmen, çocukların gözlem yapmalarını ve açık uçlu sorularla yorumlarda bulunmalarını desteklemeli, düşünmelerini derinleştirmelidir. Bu dönemde süreç; somut yaşantılar, görseller ve mümkün olduğunca gerçek sanat ortamlarıyla desteklenmelidir.

60-72 ay: Bu dönemde çocuk, bir sanat eserini dikkatle inceler, gördüklerini ayrıntılandırarak ifade eder, dikkatini çeken özellikleri belirtir, eserle ilgili sorular sorar, tahminlerde bulunur ve duygu ile düşüncelerini nedenleriyle açıklar. Bu yaş grubunda sanat eserini eleştirebilme; yetişkin düzeyinde değerlendirme yapmak değil, eseri incelemek, anlamlandırmak, yorumlamak ve görüşlerini gerekçelendirmektir. Çocuklar birden fazla ayrıntıyı fark edebilir, neden-sonuç ilişkisi kurabilir ve düşüncelerini daha düzenli ifade edebilirler. Çocuklardan eserin doğru anlamını bulmaları beklenmez; önemli olan gözlem yapmaları, yorum geliştirmeleri ve düşüncelerini gerekçeleriyle ifade etmeleridir. Öğretmen, inceleme sürecine yeterli zaman tanımalı, açık uçlu sorularla düşünmeyi desteklemeli ve farklı yorumlara açık bir ortam oluşturmalıdır. Bu süreçte çocukların farklı duygular geliştirmeleri ve bunları ifade etmeleri desteklenir.

SNAB3. Sanata Değer Verme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SNAB.3. Sanatın önemini fark edebilme

36-48 ay: Bu dönemde çocuk, sanat eserlerine ve sanatçılara karşı merak geliştirir ve dijital ya da gerçek sanat ortamlarıyla tanışarak bu ortamlardaki eserleri öğretmen rehberliğinde inceler. Bu yaş grubunda çocuklardan sanatın toplumsal ya da estetik önemini açıklamaları beklenmez; temel amaç sanatla karşılaşmaları, ilgi duymaları ve sanat ortamlarını tanımaya başlamalarıdır. Öğretmen, çocukların sanat eserleriyle karşılaşmalarını sağlamalı, meraklarını desteklemeli ve sanat ortamlarını tanımalarına rehberlik etmelidir. Süreç kısa süreli, somut ve ilgi çekici olmalı; müze, sergi, görseller ve dijital içeriklerle desteklenmelidir. Bu dönemde önemli olan, çocuğun sanatın bir üretim süreci olduğunu fark etmeye başlamasıdır.

48-60 ay: Bu dönemde çocuk, sanat eserleri ve sanatçılar hakkında daha bilinçli sorular sorar, eserlerin yapılış sürecine ilişkin daha anlamlı tahminlerde bulunur ve sanat ortamlarında gördüklerini daha dikkatli inceler. Sanatın önemini fark etme; çocuğun bir eserin kim tarafından yapıldığını, nasıl üretildiğini ve neden sergilendiğini düşünmeye başlamasıyla gelişir. Çocuk, sanatın emek ve süreç gerektiren bir üretim olduğunu sezgisel olarak kavrar. Öğretmen, çocukların yalnızca eserleri görmelerini değil, üretim süreci üzerine düşünmelerini de desteklemelidir. Bu süreçte çocukların eserleri karşılaştırmaları, soru sormaları ve gözlemlerini ifade etmeleri teşvik edilmelidir. Öğrenme yaşantıları; müze, sergi, sanat atölyesi ve dijital ortamlarla desteklenmeli, çocukların aktif katılımı sağlanmalıdır. Bu dönemde önemli olan, sanatın oluşum sürecine yönelik farkındalık geliştirmeleridir.

60-72 ay: Bu dönemde çocuk, sanat eserleri ve sanatçılar hakkında daha derinlemesine sorular sorar, eserlerin yapılış sürecine ilişkin daha tutarlı tahminlerde bulunur ve sanat ortamlarını bilinçli biçimde inceleyerek anlam kurmaya çalışır. Sanatın önemini fark etme; çocuğun bir eserin arkasında sanatçı, düşünce, emek ve üretim süreci olduğunu kavramaya başlamasıyla gelişir. Çocuklar eserlerin nasıl yapıldığını, neden sergilendiğini ve sanatçının ne hissetmiş olabileceğini düşünür; farklı eserleri karşılaştırabilir ve üretim süreci hakkında yorum yapabilirler. Öğretmen, çocukların bu süreçte yalnızca gözlem yapmalarını değil, anlamlandırmalarını ve ilişki kurmalarını desteklemelidir. Öğrenme yaşantıları; müze, galeri, sergi, sanat atölyesi ve dijital ortamlarla zenginleştirilmeli, çocukların aktif katılımı sağlanmalıdır. Bu dönemde önemli olan, çocuğun sanatın emek, süreç, üretim ve ifade boyutlarını fark etmesi ve sanata yönelik bilinçli bir bakış geliştirmesidir.

SNAB4. Sanatsal Uygulama Yapma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme

36-48 ay: Bu dönemde çocuk, eğitim-öğretim döneminin başlarında öğretmenin sunduğu seçenekler arasından, ilerleyen zamanlarda ise kendisinin belirlediği sanat etkinliğini seçer, temel materyalleri belirler, bu materyalleri basit ve işlevsel biçimde kullanır, sürece katılır ve kendi izlerini taşıyan ürünler oluşturur. Bu yaş grubunda temel amaç sanat sürecine katılmaları, seçim yapmaları ve ürünün kendilerine ait olduğunu hissetmeleridir. Çocuklar sanatsal etkinliklere daha çok deneme, keşfetme ve duysal deneyim yoluyla katılır; boya sürme, baskı yapma, hamurla şekil verme gibi etkinlikler ön plandadır. Materyalleri kontrollü kullanmaları beklenmez; önemli olan materyalin işlevini fark etmeye başlamalarıdır. Öğretmen, doğru ürüne odaklanmak yerine sürece katılımı desteklemeli ve farklı ürünlere alan açmalıdır. Bu dönemde temel vurgu; katılım, deneme ve kendine ait izler oluşturmaktır.

48-60 ay: Bu dönemde çocuk, farklı sanat etkinlikleri arasından daha bilinçli seçim yapar, gerekli materyalleri belirler, materyalleri daha kontrollü kullanır, sürece etkin katılır ve kendi düşüncelerini yansıtan özgün ürünler oluşturur. Çocuklar ne yapmak istediklerine dair daha belirgin tercihler gösterebilir ve materyal seçimi ile etkinlik arasında ilişki kurmaya başlar. Sanat materyallerini kullanma becerileri gelişir; ancak amaç teknik beceri değil, materyalin işlevini fark etmeleridir. Çocuklar etkinliğe daha uzun süre odaklanabilir ve sürece aktif katılım gösterir. Öğretmen, farklı seçimlere ve ürünlere alan açmalı, hazır şablonlardan kaçınmalı ve çocukların özgün üretimlerini desteklemelidir. Bu dönemde temel vurgu; bilinçli seçim, katılım ve özgün üretimdir.

60-72 ay: Bu dönemde çocuk, yapmak istediği sanat etkinliğini planlar, uygun materyalleri amaçlarına göre seçer, materyalleri kontrollü ve yerinde kullanır, sürece sürdürülebilir biçimde katılır ve düşünce, gözlem ve hayal gücünü yansıtan özgün ürünler oluşturur. Çocuklar ne yapmak istediklerini daha açık ifade edebilir, etkinlik sürecini kısmen planlayabilir ve seçimlerini gerekçelendirebilirler. Materyal seçimi daha bilinçli hâle gelir ve çocuklar farklı çözüm yolları deneyerek ürünlerini geliştirebilirler. Bu yaş grubunda amaç teknik mükemmellik değil, çocuğun materyali amaca uygun kullanabilmesi ve süreci yönetebilmesidir. Öğretmen, çocukların planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerini desteklemeli ve farklı üretim yollarına fırsat tanımalıdır. Bu dönemde temel beklenti; çocuğun süreci yönetmesi, seçimlerini gerekçelendirmesi ve özgün ürünler ortaya koymasidir.

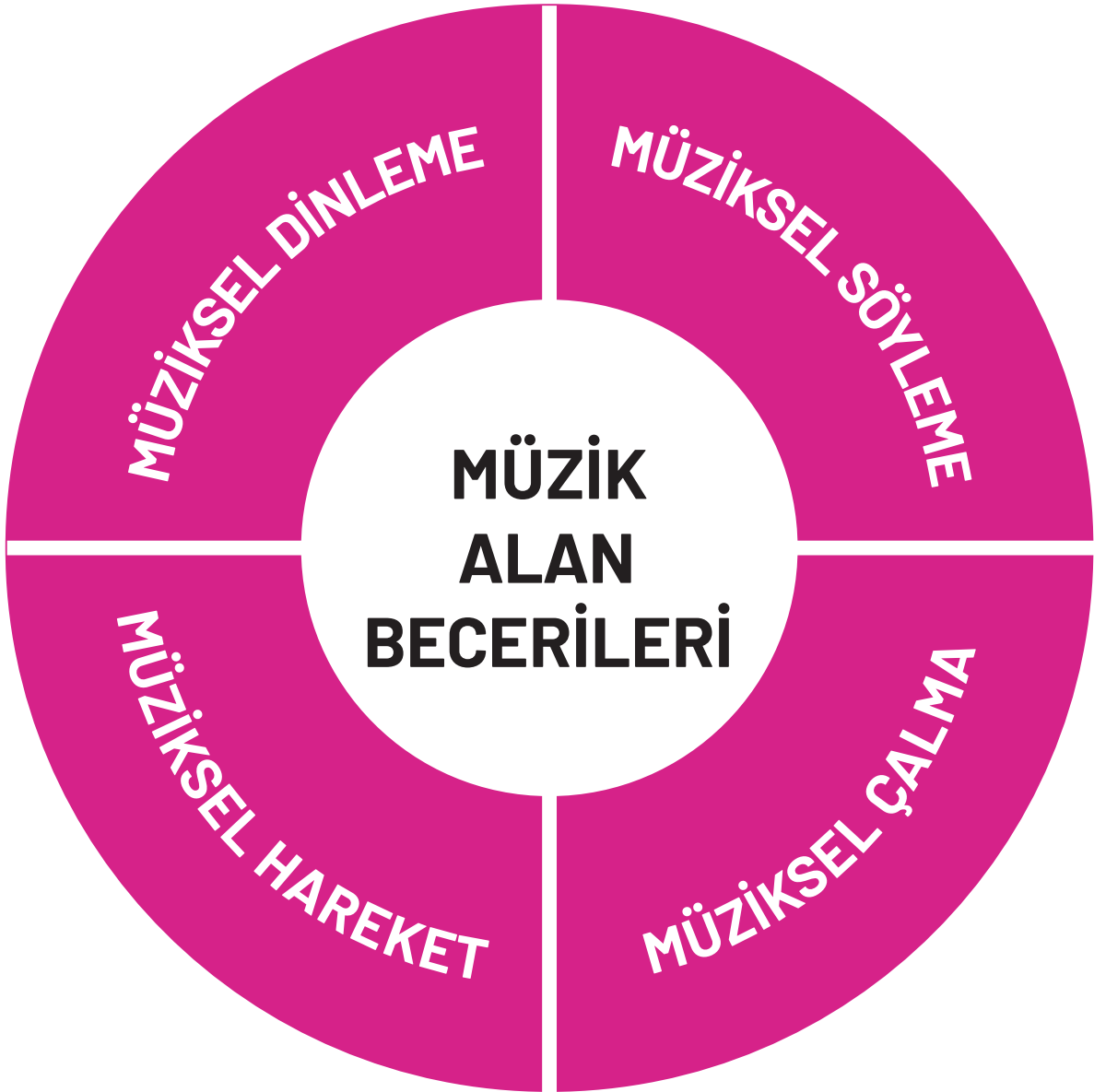
MÜZİK ALAN BECERİLERİ

4.7. MÜZİK ALAN BECERİLERİ

Müzik, temel yapı taşı “ses” olan ve bu yönüyle sanat dalları içerisinde en soyut nitelik taşıyan ifade biçimlerinden biridir. Müzik, çocukların bütüncül gelişimini destekleyen önemli bir öğrenme alanıdır. İçeriğinde barındırdığı sosyal ve sayısal unsurlar sayesinde disiplinler arası bir özellik gösteren müzik, yalnızca estetik bir ifade alanı sunmakla kalmayıp aynı zamanda çocukların farklı disiplinlere yönelik öğrenme süreçlerini destekleyen işlevsel bir araç olarak da öne çıkmaktadır.

Bu doğrultuda müzik alanına ilişkin beceriler; uluslararası yaklaşımlar ile Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde yer alan kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, okuryazarlık becerileri ve değerler gibi program bileşenleri dikkate alınarak yapılandırılmıştır.

Bu kapsamda planlanan etkinlikler; çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun biçimde ses ve müzik dinleme, sesleri ve müziği ayırt etme, ritim çalışmaları yapma, şarkı söyleme, çalgı kullanma, müzik eşliğinde hareket ve dans etme ve bireysel ya da grup hâlinde müzik performansları sergileme süreçlerini içermektedir.

4.7.1. Müziksel Dinleme

Müziksel dinleme becerisi, çocuğun çeşitli müzik eserlerini seçerek dinlemesini, duyduğu sesleri ve müzik eserlerini anlamlandırmasını, bunların temel özelliklerini ayırt etmesini ve dinleme sürecinde işitsel dikkatini kullanmasını kapsar. Okul öncesi dönemdeki çocuklar günlük yaşamlarında çevresel sesler, insan sesi, çalgı sesleri ve farklı müzik türleriyle karşılaşmakta; bu işitsel uyaranlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt etmeye başlamaktadır. Başlangıçta daha sınırlı ve somut işitsel uyaranlarla şekillenen dinleme deneyimleri, gelişimle birlikte daha seçici, ayrıntılı ve karşılaştırmalı bir nitelik kazanmaktadır.

4.7.2. Müziksel Söyleme

Müziksel söyleme becerisi, çocuğun şarkılara sesiyle eşlik etmesini, nefesini ve sesini uygun biçimde kullanmasını, ritim ve tempo doğrultusunda söylemesini ve söyleme becerilerini bireysel ya da grup içinde sergilemesini kapsar. Okul öncesi dönemde çocuklar şarkılar aracılığıyla hem müziksel hem de dilsel deneyimler kazanmakta, seslerini kontrollü kullanmayı ve birlikte söyleme kültürünü öğrenmektedir. Başlangıçta taklit ve eşlik etme yoluyla gelişen söyleme deneyimleri, zamanla daha kontrollü, ritmik ve ifade gücü taşıyan bir yapıya dönüşmektedir.

4.7.3. Müziksel Çalma

Müziksel çalma becerisi, çocuğun çalgıları ve farklı ses kaynaklarını tanımasını, bedenini, nesneleri ve vurmali çalgıları kullanarak ritim üretmesini, duyduğu sesleri ve müzik eserlerini temel müziksel özelliklerine göre çalmasını ve çalma becerilerini sergilemesini kapsar. Okul öncesi dönemde çocuklar ritim ve ses üretme deneyimleri yoluyla müziğe etkin katılım gösterirler. Başlangıçta basit vuruşlar ve taklit yoluyla gerçekleşen çalma etkinlikleri, gelişimle birlikte daha kontrollü, uyumlu ve yaratıcı bir nitelik kazanmaktadır.

4.7.4. Müziksel Hareket

Müziksel hareket becerisi, çocuğun müziğin temel özelliklerini bedeniyle ifade etmesini, müzik eşliğinde hareket etmesini, dans etmesini ve doğaçlama hareketler sergilemesini kapsar. Okul öncesi dönemde çocuklar müziği yalnızca işiterek değil, bedensel olarak da deneyimlerler. Başlangıçta en basit beden hareketleriyle müziğe tepki veren çocuklar, gelişimle birlikte tempo, ses yüksekliği, ezgi ve ritim gibi müziksel özellikleri hareket yoluyla daha bilinçli biçimde ifade etmeye başlarlar.

MÜZİK ALANI AÇIKLAMALARI

MDB1. Müziksel Dinleme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

MDB.1. Çeşitli müzik eserlerini dinleyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun kendisine sunulan seçenekler arasından dinlemek istediği müzik eserini seçmesini ve seçtiği eseri dikkatini kısa süreli de olsa sürdürerek dinlemesini ifade eder. Bu dönemde beklenti, çocuğun müzik dinleme etkinliğine ilgi göstermesi, seçim yapma deneyimi kazanması ve bir müzik eserine dikkatini vermesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubunda çocukların sunulan seçenekler arasından dinlemek istedikleri müzik eserini seçmeleri ve seçtikleri eseri dikkatlerini sürdürerek dinlemeleri beklenmektedir. Bu dönemde çocukların dinleme sürecine daha bilinçli katılmaları ve müzik eserine yönelik dikkatlerini önceki dönemlere göre daha uzun süre korumaları desteklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun sunulan seçenekler arasından dinleyeceği müzik eserini seçmesini ve seçtiği eseri dikkatini sürdürerek dinlemesini ifade eder. Bu dönemde çocuğun müzik dinleme sürecini daha bağımsız yönetmesi, dinleme etkinliğine istekli katılması ve dinlediği esere odaklanabilmesi beklenmektedir. Dinletilecek müzikler, çocuk şarkılarının yanı sıra hem ulusal hem de uluslararası müzik türlerinden nitelikli örnekleri kapsayacak şekilde çeşitlendirilebilir.

MDB.2. Seslerin kaynağını anlayabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun bir sesin kaynağını göstermesi ve ifade etmesi yoluyla ses-kaynak ilişkisini kurmaya başlamasını ifade eder.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun sesin kaynağını göstermesi ve ifade etmesiyle birlikte işitsel ayırt etme becerisini daha tutarlı kullanmasını ifade eder. Bu dönemde çocuğun, aynı anda verilen iki farklı sesin nereden geldiğini ya da hangi kaynağa ait olduğunu söylemesi beklenir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun yalnızca tek bir sesi değil aynı anda verilen farklı seslerin kaynaklarını da ifade edebilmesini kapsar. Bu dönemde çocuğun işitsel dikkatini aynı anda verilen 2 ya da daha fazla uyarana yöneltebilmesi, sesleri ayırt ederek kaynaklarıyla eşleştirebilmesi beklenmektedir.

MDB.3. Müzik eserlerindeki temel özellikleri ifade edebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun müzik eserlerindeki hızlı-yavaş tempo ve kuvvetli-hafif ses farklılıklarını ifade etmesini kapsar. Bu dönemde çocuğun müzikteki hızlı-yavaş tempo ve kuvvetli-hafif ses farklılıklarını ayırt etmesi ve bunları sözlü olarak ifade etmesi beklenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun müzik eserlerindeki hızlı-yavaş tempo, kuvvetli-hafif ses, kalın-ince ses, ezgi ve çalgı farklılıklarını ifade etmesini kapsar. Bu dönemde çocuğun müzikteki hızlı-yavaş tempo, kuvvetli-hafif ses, kalın-ince, ezgi ve çalgı farklılıklarını ayırt etmesi ve bunları sözlü olarak ifade etmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun müzik eserlerindeki hızlı-yavaş tempo, kuvvetli-hafif ses, kalın-ince ses, ezgi, çalgı ve ritim farklılıklarını ifade etmesini kapsar. Bu dönemde çocuğun müzikteki hızlı-yavaş tempo, kuvvetli-hafif ses, kalın-ince, ezgi, çalgı ve ritim farklılıklarını ayırt etmesi ve bunları sözlü olarak ifade etmesi beklenmektedir.

MSB2. Müziksel Söyleme

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

MSB.1. Şarkılara kendi sesiyle eşlik edebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun nefesini kullanmaya yönelik hazırlık çalışmaları yapmasını, şarkıdaki ezgi iniş ve çıkışlarını sesiyle taklit etmesini ve dinlediği yaşına uygun basit şarkıyı temposuna uyum sağlayarak söylemesini kapsar. Bu dönemde çocuğun şarkıya katılması, ezgiyi taklit etmesi ve söylemeye istekli olması temel beklentidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun nefesini uygun kullanma çalışmalarını sürdürmesini, şarkıdaki ezgi iniş ve çıkışlarını sesiyle taklit etmesini, yaşına uygun şarkıyı temposuna uyum sağlayarak söylemesini ve şarkıdaki sözcükleri müziğin ritmine uygun biçimde seslendirmesini, şarkıya müzikle aynı anda başlayıp bitirmesini kapsar. Bu dönemde çocuğun yalnızca melodiye değil, ritim ve sözcük uyumuna da dikkat etmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun nefesini uygun kullanma çalışmalarını çeşitlendirerek yapmasını, yaşına ve gelişim düzeyine uygun şarkıyı temposuna uyum sağlayarak söylemesini, şarkıdaki ezgi iniş ve çıkışlarını sesiyle taklit etmesini, şarkıdaki sözcükleri ritmine uygun biçimde seslendirmesini, şarkıyı müzikle aynı anda başlayıp bitirmesini kapsar. Bu dönemde çocuğun söyleme sürecini daha kontrollü yürütmesi, doğru nefes alma çalışmalarını öğretmen desteğinde çeşitlendirmesi, şarkıyı doğru ezgiyle söylemesi, sözcükleri doğru telaffuz etmesi, sözcükleri ritmik yapısına uygun söylemesi, şarkıyı müzikle ve grupla birlikte aynı anda başlayıp bitirebilmesi beklenmektedir.

MSB.2. Söyleme becerilerini sınıf içinde sergileyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşeni, çocuğun şarkıyı grup ile birlikte ya da tek başına söylemesini ifade eder. Bu dönemde çocuğun ortak söyleme deneyimine katılması ve grubun parçası olarak sesini kullanması beklenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun şarkıyı grup içinde ya da tek başına söylemesini ve şarkı söylerken sesini sınıf ortamına ve grubun ses yüksekliğine uygun şekilde ayarlamasını kapsar. Bu dönemde çocuğun hem katılım hem de ses kontrolü açısından gelişim göstermesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun şarkıyı grup içinde ya da tek başına söylemesini ve şarkı söylerken sesini bulunduğu ortama ve grubun ses düzeyine uygun biçimde ayarlamasını, grupla birlikte ve tek başına başarıyla şarkı söylemesini kapsar. Bu dönemde çocuğun söyleme becerisini daha bağımsız ve dengeli biçimde sergilemesi beklenmektedir.

MÇB3. Müziksel Çalma

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

MÇB.1. Duyduğu sesleri / müzik eserlerini çalabilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun tanıdığı basit çalgıların isimlerini söylemesini, bedenini, nesneleri ya da ritim çubukları gibi basit vurmali çalgıları kullanarak, en temel ve basit düzeyde ritim çalışmaları yapmasını, duyduğu sesleri-müzik eserlerini hızlı ve yavaş tempo farklılıklarına uyum sağlayarak çalabilmelerini kapsar. Bu yaş grubunda çocukların dinlediği bir müziğin ana vuruşlarına uygun ritim vurabilmeleri, grupla birlikte ritim vurma deneyimini edinebilmeleri beklenmektedir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun tanıtılan ve daha önceden tanıdığı çalgıların ismini söylemesini, duyduğu seslere ya da müzik eserlerine bedenini, nesneleri ve ritim çubukları, tahta ses blokları, küçük davul gibi vurmali çalgıları kullanarak eşlik etmesini, ritim çalışmaları yapmasını, ayrıca hızlı-yavaş tempo ve kuvvetli-hafif ses farklılıklarına uyum sağlayarak çalmasını kapsar. Öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilen etkinliklerde çocukların tempo ve ses farklılıklarını ayırt ederek bunlara uygun ritimlerle eşlik etmeleri beklenir.

60-72 ay: Bu yaş grubunda çocukların farklı türlerdeki vurmali, nefesli ve tuşlu çalgıların isimlerini söylemeleri; duydukları seslere ya da müzik eserlerine bedenlerini, nesneleri ve vurmali çalgıları kullanarak eşlik etmeleri, ritim çalışmaları yapmaları beklenmektedir. Ayrıca çocukların hızlı-yavaş tempo ile kuvvetli-hafif ses farklılıklarına uyum sağlayarak müzik çalışmalarına katılmaları desteklenir. Çocukların dinledikleri müziklerdeki farklı ritim yapılarını fark etmeleri ve bu ritimleri vurmali çalgılarla tekrar edebilmeleri hedeflenmektedir. Öğretmen eşliğinde hızlı-yavaş, hızlı daha hızlı, yavaş-daha yavaş, kuvvetli-hafif, kuvvetli-daha kuvvetli, hafif-daha hafif farklılıklarını anlayarak çalması beklenir.

MÇB.2. Çalgıları çalma becerilerini sergileyebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşeni, çocuğun vurmali çalgıyı grupla birlikte çalmasını ifade eder. Bu dönemde temel beklenti, çocuğun grup içindeki ortak ritim deneyimine katılmasıdır.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun vurmali çalgıyı grupla birlikte ya da tek başına çalmasını ve vurmali çalgıyla doğaçlama / planlı ritim vurmasını kapsar. Bu dönemde çocuğun hem ortak çalmaya katılması hem de basit yaratıcı ritim denemeleri yapması beklenmektedir. Öğretmenin çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun verdiği bir ritim kalıbını, çocuklar vurmali çalgıları çalarak sergileyebilir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun vurmali çalgıyı grupla birlikte ya da tek başına çalmasını, vurmali çalgıyla doğaçlama ritim üretebilmesini ve öğretmen tarafından çocuğun yaş ve gelişim özelliklerine uygun olarak verilen planlı ritmi tekrar edebilmesini ve sergilemesini kapsar. Bu dönemde çocuğun farklı iki ya da daha fazla ritim kalıbını kullanarak ritim örüntüsü oluşturmaya ve çalarak sergileyebilmesi beklenmektedir.

MHB4. Müziksel Hareket

Öğrenme Çıktılarına Yönelik Açıklamalar

MHB.1. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerinin temel özelliklerini ifade edebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşeni, çocuğun harekete ya da dansa eşlik eden müzik eserlerindeki tempo farklılıklarını bedeniyile ifade etmesini kapsar. Bu dönemde temel beklenti, çocuğun müzikteki hızlı-yavaş değişimleri hareket yoluyla yansıtabilmesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun harekete ya da dansa eşlik eden müzik eserlerindeki hızlı-yavaş tempo, kuvvetli-hafif ses, kalın-ince ses, ezgi ve basit ritim farklılıklarını bedeniyile ifade etmesini kapsar. Bu dönemde çocuğun müzikteki farklı özellikleri hareketle ilişkilendirmesi ve bedensel anlatımını çeşitlendirmesi beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun harekete ya da dansa eşlik eden müzik eserlerindeki tempo, kuvvetli-hafif ses, kalın-ince ses, ezgi ve ritim farklılıklarını bedeniyile ifade etmesini kapsar. Bu dönemde çocuğun müziği daha ayrıntılı çözümleyerek bedensel anlatımına yansıtması beklenmektedir.

MHB.2. Müzik eserleriyle hareket / dans edebilme

36-48 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun müzik eşliğinde grupla birlikte hareket etmesini ya da dans etmesini ve basit doğaçlama hareketler sergilemesini kapsar. Bu dönemde temel beklenti, çocuğun grupla birlikte müzikle eş zamanlı hareket etmeye istek göstermesidir.

48-60 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun müzik eşliğinde grupla birlikte hareket / dans etmesini, doğaçlama dans figürleri sergilemesini ve öğretmen tarafından çocuğun yaş ve gelişim özelliklerine uygun olarak verilen planlı dans figürlerini tekrar edebilmesini ve sergilemesini kapsar. Bu dönemde çocuğun müzikle ilişkili beden kullanımını çeşitlendirmesi ve hareket üretmede daha özgür davranması beklenmektedir.

60-72 ay: Bu yaş grubuna yönelik süreç bileşenleri, çocuğun müzik eşliğinde grupla birlikte hareket / dans etmesini, doğaçlama dans figürleri sergilemesini ve öğretmen tarafından çocuğun yaş ve gelişim özelliklerine uygun olarak verilen planlı dans figürlerini tekrar edebilmesini ve sergilemesini kapsar. Bu yaş grubunda çocuklar daha öz güvenle, daha gelişmiş figürlerle dans edebilir. Bu dönemde çocuk, öğretmenin teşvik etmesi ile bildiği bir şarkıyı söyleyerek aynı anda hareket / dans edebilir.

5. SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ

Sosyal-duygusal öğrenme, çocukların kendilerini tanıma, başkalarının duygu ve düşüncelerini fark etme, sağlıklı ilişkiler kurma, sosyal ortamlara uyum sağlama ve sorumlu karar verme becerilerini edinmelerini ve geliştirmelerini kapsar. Bu beceriler, çocukların yalnızca okul yaşamında değil, aynı zamanda aile, akran ilişkileri ve ilerleyen yaşam deneyimlerinde de ihtiyaç duyacakları temel yeterlikler arasında yer almaktadır. Okul öncesi eğitim programında sosyal-duygusal öğrenme becerileri; çocukların bireysel ve sosyal gelişimlerini destekleyen; duygularını düzenlemelerine, hedef belirlemelerine, olumlu ilişkiler geliştirmelerine ve etik kararlar vermelerine katkı sağlayan önemli bir beceri alanı olarak kabul edilmektedir. Bu yönüyle sosyal-duygusal öğrenme becerileri, çocukların sağlıklı bir kimlik geliştirmelerini ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmelerini desteklemektedir.

Nörobilim alanında yapılan araştırmalar, okul öncesi dönemde çocukların öğrenmesinin temelinde sosyal-duygusal gelişimin yer aldığını göstermektedir. Çocukların kendilerini güvende hissettiklerinde, duygularını tanıyıp ifade edebildiklerinde ve başkalarıyla olumlu ilişkiler kurabildiklerinde beyinleri öğrenmeye daha açık hâle gelmektedir. Bireyin yaşam yolculuğunda ilerleyen yaşlarda ortaya çıkabilecek çeşitli bireysel ve toplumsal güçlüklerin önlenmesinde okul öncesi dönemden başlayarak çocukların sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin geliştirilmesi son derece önemlidir. Bu nedenle dil gelişimi, bilişsel gelişim ya da motor gelişim gibi gelişim alanlarının da sosyal, matematik, fen, müzik gibi alan becerilerinin de sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile desteklenmesi önerilmektedir. Örneğin bir çocuk; dikkatini sürdürülebilmek, problem çözebilmek ya da yeni bilgileri öğrenebilmek için önce duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını düzenleyebilmeyi öğrenmelidir. Okul öncesi öğretmeni sadece akademik becerilere odaklanmak yerine sınıfta güvenli, destekleyici ve duyguları ifade etmeye izin veren bir ortam oluşturmalıdır. Böyle bir ortamda çocuklar hem kendilerini hem de başkalarını anlamayı öğrenirler. Aynı zamanda sosyal-duygusal öğrenme becerileri çocukların iyi oluşunu destekleyerek onların sağlıklı ilişkiler kurabilen, empati geliştirebilen ve toplumsal uyum içinde yaşayabilen güçlü bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlar. Bu nedenle okul öncesi eğitimde çocuklara yönelik hazırlanacak tüm etkinlik planlarında sosyal-duygusal öğrenme becerilerine yer verilmesi ve bu becerilerin bütünleştirilmesi gereklidir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde sosyal-duygusal öğrenme becerileri, ayrı bir içerik alanı olarak değil, eğitim sürecinin bütününe yayılan ve diğer becerilerin bütüncül gelişimini destekleyen bir yapı olarak ele alınmaktadır. Bu beceriler; alan becerileri ile bütünleşik bir şekilde çocuklara kazandırılmakta, çocukların öğrenme-öğretme uygulamalarına aktif katılımını desteklerken sosyal ve duygusal iyi oluşlarını da güçlendirmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde ele alınan sosyal-duygusal öğrenme becerileri ana çerçevesi temel alınarak okul öncesi sosyal-duygusal öğrenme becerileri (SDÖB) hazırlanmıştır. Okul öncesi eğitim programında SDÖB, okul öncesi dönem çocuklarının gelişimsel özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak üç ana başlık, yedi beceri olarak sınıflandırılmıştır. Aylık eğitim planında ve günlük planlarda ele alınması gereken SDÖB süreç bileşenleri ve göstergeleri Ek-11'de listelenmiştir.

1. Benlik Becerileri

Benlik becerileri; bireyin kendine ilişkin farkındalık geliştirmesini, duygu, düşünce ve davranışlarını tanıyıp anlamlandırmasını ve bu doğrultuda kendini düzenleyerek hedeflerine yönelik davranışlarını yönlendirebilmesini ifade eder. Okul Öncesi Eğitim Programı'nda "kendini tanıma (öz farkındalık)" ve "kendini düzenleme (öz düzenleme)" olmak üzere iki benlik becerisi ele alınmıştır.

a. Kendini Tanıma: Kişisel özelliklerin duygu, düşünce ve davranışlara yansımalarının bilincinde olunmasını ifade eder.

b. Kendini Düzenleme: Kişisel hedeflere ulaşabilmek için duygu, düşünce ve davranışların fark edilip değerlendirilmesi ve kontrol edilmesini ifade eder.

2. Sosyal Yaşam Becerileri

Sosyal yaşam becerileri, kişinin toplumsal hayata etkin olarak katılabilmek ve günlük hayatta karşılaştığı problemlerin üstesinden gelebilmek için kullandığı becerileri ifade etmektedir ve bu açıdan kişinin toplumsal yönü ile ilişkilidir. Okul Öncesi Eğitim Programı'nda "iletişim", "iş birliği" ve "sosyal farkındalık" olmak üzere üç sosyal yaşam becerisi ele alınmıştır.

a. İletişim: Duygu, düşünce veya bilgilerin sözlü ya da sözsüz olarak başkalarına iletilmesini ifade eder.

b. İş Birliği: Ortak bir hedefe ulaşmak için iki veya daha fazla kişinin birlikte çalışabilmesini ifade eder.

c. Sosyal Farkındalık: Farklı geçmiş, kültür ve yaşam koşullarına sahip bireyler de dâhil olmak üzere başkalarının bakış açılarını anlamayı ve onlara karşı duyarlı davranmayı ifade eder.

3. Ortak / Birleşik Beceriler

Ortak / birleşik beceriler; benlik becerileri ile sosyal yaşam becerilerinin kesişiminde yer alan, bu becerileri bütünleştirerek bireyin hem kendisiyle hem de çevresiyle uyumlu bir şekilde etkileşim kurmasını destekleyen bir beceri alanıdır. Bu yönüyle bireyin gelişimi hem kişisel hem de toplumsal boyutta ele alınmaktadır. Okul Öncesi Eğitim Programı'nda "uyum" ve "sorumlu karar verme" olmak üzere iki ortak / birleşik beceri ele alınmıştır.

a. Uyum: Kişinin kendisiyle ve çevresiyle dengeli bir ilişki kurmasını ve bu ilişkiyi sürdürebilmesini ifade eder.

b. Sorumlu Karar Verme: Kişinin farklı durumlarda ahlaki sorumluluk alarak kendi davranışları ve insanlarla olan ilişkilerinde doğru ve yapıcı seçimler yapma becerisini ifade eder.

6. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA KAVRAMSAL BECERİLER

Kavramsal beceriler, okul öncesi eğitimde çocukların bilgiye ulaşma, bilgiyi seçme, anlamlandırma, düzenleme ve farklı durumlarda kullanma süreçlerini destekleyen zihinsel işlevleri ifade eder. Bununla birlikte okul öncesi dönemin gelişimsel özellikleri dikkate alındığında bu beceriler, program yapısında bağımsız bir başlık olarak ele alınmamakta; alan becerilerinin doğal ve işlevsel bir boyutu olarak öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleriyle bütünleşik biçimde yapılandırılmaktadır. Bu yaklaşım, çocukların düşünme süreçlerini soyut ve ayrıştırılmış içerikler üzerinden değil; oyun, etkileşim, keşif, deneyim ve günlük yaşam durumları içinde anlamlı öğrenme yaşantıları yoluyla geliştirmeyi esas almaktadır.

Bu çerçevede gözlem yapma, karşılaştırma, sınıflandırma, eşleştirme, çıkarımda bulunma, tahmin etme, ilişki kurma, açıklama, yorumlama ve değerlendirme gibi zihinsel süreçler; Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık alanlarında ele alınan beceriler içinde görünür hâle gelmektedir. Başka bir ifadeyle kavramsal beceriler, çocukların alan becerilerini edinme ve kullanma sürecinde devreye giren düşünme ve anlamlandırma boyutunu oluşturmaktadır.

Sonuç olarak programda kavramsal beceriler, ayrı bir beceri alanı olarak yapılandırılmamakta; alan becerilerinin anlamlı ve işlevsel biçimde geliştirilmesini destekleyen bütünleşik bir yapı içerisinde ele alınmaktadır. Bu anlayış, çocukların yalnızca belirli bilgi ve becerileri edinmelerini değil; düşünmelerini, sorgulamalarını, ilişki kurmalarını ve öğrendiklerini günlük yaşam deneyimlerine aktarabilmelerini de desteklemektedir.

7. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA EĞİLİMLER

Eğilimler, çocukların sahip oldukları bilgi ve becerileri uygun durum ve bağlamlarda istekli, farkında ve süreklilik gösteren bir biçimde kullanmalarını destekleyen zihinsel, duyuşsal ve davranışsal yönelimlerdir. Okul öncesi eğitimde eğilimler; çocukların öğrenmeye katılımını, keşfetme isteğini, oyun yoluyla anlam kurmasını, dikkatini sürdürmesini, soru sormasını, iletişim ve etkileşim içinde öğrenmesini güçlendiren temel bir yapı olarak ele alınmaktadır. Bu yönüyle eğilimler, alan becerilerinin öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri doğrultusunda işlevsel hâle gelmesini destekleyen, öğrenmenin niteliğini ve kalıcılığını artıran önemli bir program bileşenidir.

Okul öncesi dönemde eğilimler, çocukların gelişim özellikleri doğrultusunda benlik, sosyal ve entelektüel eğilimler olarak ele alınmaktadır. Merak, oyunseverlik, odaklanma, soru sorma, girişkenlik, bağımsızlık ve kendine inanma gibi eğilimler; çocukların öğrenme yaşantılarına etkin katılımını desteklemekte, kazandıkları bilgi ve becerileri yeni durumlara aktarmalarını kolaylaştırmaktadır. Bu nedenle eğilimler, programda ayrı ve yalıtılmış bir içerik alanı olarak değil; alan becerileri, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri ile sosyal-duygusal öğrenme becerileri, Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi ve okuryazarlık becerileriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir anlayışla ele alınmaktadır.

Planlama sürecinde eğilimler, aylık eğitim planında ilgili ayda ele alınacak alan becerileri, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleriyle birlikte belirlenmekte; günlük planda ise güne başlama zamanı, öğrenme merkezlerinde oyun, bütünleştirilmiş etkinlikler, rutinler, değerlendirme süreçleri, aile / toplum katılımı ve eğitim ortamının düzenlenmesi yoluyla öğrenme-öğretme uygulamalarına dönüştürülmektedir. Böylece eğilimler, çocukların bireysel farklılıkları, ilgi ve gereksinimleri dikkate alınarak desteklenmekte; zenginleştirme ve destekleme uygulamalarıyla her çocuğun öğrenmeye aktif ve anlamlı biçimde katılımı güçlendirilmektedir.

Aylık eğitim planlarında ve günlük planlarda ele alınması gereken Eğilimler EK-13'te listelenmiştir.

8. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA ERDEM: DEĞER-EYLEM ÇERÇEVESİ

8.1. Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi'nin Uygulanmasına Yönelik İlke ve Esaslar

Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi'nin etkili biçimde uygulanabilmesi için öğretmenin; planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde değerleri bilinçli ve gelişimsel olarak uygun biçimde yapılandırması gerekmektedir. Öğretmenlere uygulama sürecinde rehberlik etmek amacıyla hazırlanan ilke ve esaslar aşağıda sunulmuştur.

- 1. Planlama ve Sorumluluk:** Öğretmenler aylık eğitim planlarını ve günlük planlarını hazırlarken Ek-12'de yer alan değerleri ve değerlere ilişkin eylemleri dikkate almalıdır. Değerlerin çocukların günlük yaşantılarına yansıtılması, gözlemlenmesi ve izlenmesi süreci öğretmenin rehberliğinde yürütülür.
- 2. Değer Seçimi ve Esneklik:** Aylık eğitim planları hazırlanırken hangi değerlerin ele alınacağına çocukların gelişimsel özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre karar verilir. Aylık olarak ele alınacak değerler zümre kararı ile belirlenerek okul genelinde de uygulanabilir. Bu durumda her öğretmen, bu değerleri kendi sınıfındaki çocukların ihtiyaçlarına ve gelişimsel özelliklerine göre uyarlamalıdır.
- 3. Zamanlama ve Çizelge:** Eğitim öğretim yılı boyunca tüm değerlere dengeli bir şekilde yer verilmelidir. Her ay en az dört değer seçilmeli ve ilgili değerler "Aylık Eğitim Planı Kontrol Çizelgesi"ne işlenmelidir. Çocuklar tarafından değerlerin sürekli tekrarlarla edinilebileceği unutulmamalıdır. Bu nedenle değerlerin sarmal bir şekilde birçok kez ele alınması önemlidir.
- 4. Özel Günlerden Yararlanma:** Özel gün, kutlama ve anma günleri çocukların değerleri anlamlandırması ve yaşantılarıyla ilişkilendirmesi açısından önemli fırsatlar sunar. Aylık eğitim planları ve günlük planları hazırlama sürecinde Ek-8'de yer alan "Belirli Gün ve Haftalar Listesi" dikkate alınarak ilgili değerlerle ilişkilendirme yapılmalıdır.
- 5. Etkinlik Tasarlamada İki Farklı Yol:** Değerlere yönelik etkinlik hazırlanırken, önce kazandırılmak istenen alan becerisi seçilip ardından değer bu beceriyi desteklemek için kullanılabilir. Değer ediniminde diğer bir yol ise değerlerin alan becerilerinden bağımsız olarak seçilip etkinliklerin planlanmasıdır.

6. Oyun ve Somut Yaşantılar Yoluyla Öğrenme: Değerlerin ediniminde oyun temelli ve çocuk merkezli gelişimsel yaklaşım benimsenmelidir. Çocuklara farklı yaklaşımlar ve yöntemler (Ek-12’de örnek yöntem ve yaklaşımlar verilmiştir) kullanılarak hazırlanmış öğrenme yaşantıları sunulmalıdır.

7. Rutinler ve Değer Edinimi: Rutinler, değer ediniminin yalnızca planlanan etkinlikler aracılığıyla değil, gün boyunca sürdürülen tüm eğitim süreçleri içinde desteklenmesini sağlar. Çocukların değerleri içselleştirebilmesi için okula geliş, güne başlama zamanı, öğrenme merkezlerindeki ve açık alandaki oyun, temizlik, toplanma, geçişler ve değerlendirme gibi günlük rutinler boyunca bu değerlerin tutarlı biçimde ele alınması ve doğal yaşantılar içinde pekiştirilmesi gerekmektedir.

8. Yakından Uzağa ve Kültürel Öncelik: Değerlere ilişkin etkinlikler hazırlanırken yakından uzağa ilkesi esas alınır. Ayrıca değer edinimi çocukların yakın çevresine ait yerel ve kültürel değerlerden hareket edilerek evrensel değerlere doğru yapılandırılır.

9. Rehberlik Etme ve Rol Model Olma: Öğretmen, çocukların değerleri benimsemesine rehberlik eder ve çocukların sergilediği değerlere uygun eylemlerini teşvik ederek pekiştirir. Değerlerin edinilmesi için kendisini çocukla beraber öğrenen olarak kabul ederek kendi davranış ve tutumlarıyla da çocuklara rol modeli olur.

10. Aile ile İş Birliği: Okulda ele alınan değerlerin evde de pekiştirilebilmesi için ailelerle etkili iş birlikleri yapılmalıdır. Bu kapsamda aile eğitimi ve katılımı çalışmalarıyla ailelerin değerlere yönelik farkındalık oluşturmaları desteklenir ve değerlerin edinimi sürecinde sorumluluk alması teşvik edilir.

11. Gözlem ve İzleme: Öğretmen, çocukların değer edinim sürecini düzenli olarak izler. “Anekdöt Kayıt Formu (Ek-2)” gibi formları kullanarak çocukların gelişimlerini takip eder. Çocukların ihtiyaçları doğrultusunda aylık eğitim planında ve günlük planda düzenlemeler yapar.

Değerler alanında yapılan çalışmalar, değerlerin erken çocukluk döneminden itibaren edinilmeye başladığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile uyumlu olarak okul öncesi dönemde çocukların millî, manevî, kültürel ve insani değerleri kazanmaları ve içselleştirmeleri desteklenmektedir. Bu süreçte çocukların değerleri yalnızca tanımaları değil, aynı zamanda bu değerlere uygun davranışlar sergilemeleri hedeflenmektedir. Değerlerin çocukların gelişimindeki belirleyici rolü doğrultusunda, programda değerler programlar arası bir bileşen olarak ele alınmıştır. Değerlerin öğrenme-öğretme uygulamaları sürecinde bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekir. Değerlerin edinimi ailede başlar, okulda ve toplumda pekiştirilir. Bu doğrultuda değerler; çocuğun okula gelişinden güne başlama ve temizlik sürecine, öğrenme merkezlerindeki etkinliklerden oyun zamanlarına ve sınıf içi-dışı tüm yaşantılara kadar günün akışı içerisinde doğal ve sürekli olarak ele alınmalıdır.

Okul Öncesi Eğitim Programı’nda yer alan değerler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde tanımlanan “Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi” temel alınarak belirlenmiştir. Bu çerçeve, bireyin aile ve toplumla uyum içinde, yaşanabilir bir çevrede huzurlu bir yaşam sürdürebilmesini amaçlayan bütüncül bir değer anlayışına dayanmaktadır. Bu doğrultuda çerçevenin nihai hedefi, “huzurlu aile ve toplum” ile “yaşanabilir çevrede huzurlu insan” yetiştirmektir.

Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi’nde, değerler belirli çatı değerler etrafında yapılandırılmıştır. Çatı değerler diğer değerlerle yüksek düzeyde ilişki kuran, değer sisteminin merkezinde yer alan ve farklı değer alanlarını bütünleştiren temel yapılardır. Bu kapsamda saygı, sorumluluk ve adalet olmak üzere 3 çatı değer belirlenmiştir. Çerçevede çatı değerler dâhil olmak üzere toplam yirmi değer tanımlanmış olup bu değerler, okul öncesi dönem çocuklarının gelişimsel özellikleri dikkate alınarak programın tüm alanlarında bütüncül bir yaklaşımla ele alınmıştır. Çocuklar; sınıfta yapılan etkinliklere, rutinlere ek olarak okul içinde yapılan belirli gün ve hafta etkinlikleri, millî ve dinî bayramlar, projeler ve sergilerle edindikleri değerleri pekiştirerek içselleştirme fırsatları bulurlar. Müze, bilim merkezi, sanat merkezi, tarihî ve kültürel mekânlar, kütüphaneler gibi okul dışı öğrenme ortamlarında planlanan etkinlikler yoluyla da çocukların edindikleri değerleri günlük yaşam deneyimlerine aktarmaları desteklenir. Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi’nde ele alınan değerlerin açıklamaları aşağıda sunulmuştur.

Adalet: Hak ve özgürlükleri, eşitliği, etik davranmayı, hakkaniyeti, ön yargısızlığı, ölçülülükü ve liyakati kapsar.

Aile Bütünlüğü: Aile içi iletişim ve iş birliğini güçlendirmeyi, ailede sorumlulukları yerine getirmeyi, aileyle vakit geçirmeyi; saygı, sevgi ve güvene dayalı ilişkiler kurmayı kapsar. Bu değerın edinimi ve ilgili eylemlerin takibinde ailelerle iş birliği esastır.

Çalışkanlık: Disiplinli, planlı ve istikrarlı olmayı; bilimselliğe önem vermeyi, iç motivasyon ve öz denetim sahibi olmayı, hayat boyu öğrenmeyi, görev ve sorumluluk üstlenmeyi kapsar.

Dostluk: Sosyal ilişkilerde duyarlılık göstermeyi, dayanışma içinde olmayı, etkili iletişimle sevgi, saygı ve güvene dayalı ilişkiler kurmayı, nitelikli vakit geçirmeyi ve evrensel bağ kurmayı kapsar.

Duyarlılık: Kendisine, içinde yaşadığı topluma, kültürel zenginliklere, tüm varlıklara değer vermeyi; sürdürülebilirliği önemsemeyi ve afetlere karşı hazırlıklı olmayı kapsar.

Dürüstlük: Söz ve davranışlarında tutarlı, doğru ve güvenilir olmayı kapsar.

Estetik: Sanatsal bakış açısı kazanmayı, sanatsal ve kültürel varlığı koruyup zenginleştirmeyi, doğal güzelliklerin ve çevrenin korunması ile ilgili duyarlı olmayı ve sorumluluk üstlenmeyi, estetik aracılığıyla özgün üretkenliği ve ruhsal gelişimi desteklemeyi, sanatı hayatın bir parçası hâline getirmeyi kapsar.

Mahremiyet: Kendisinin, ailesinin ve başkalarının kişisel alanını ve bilgilerini korumayı; başkalarının özgürlüklerini ihlal etmemeyi, kişisel sınırlarına saygı duymayı ve millî ve manevi değerlerde mahremiyetin sınırlarını kapsar.

Merhamet: İnsanlara ve diğer canlılara karşı vicdanlı, şefkatli, sevgi dolu, duyarlı ve sorumlu olmayı kapsar.

Mütevazılık: Kendini bilmeyi; gösterişten ve kibirden uzak, sade, sabırlı, saygılı, duyarlı ve yapıcı olmayı kapsar.

Özgürlük: Cesur, girişimci ve kararlı olmayı; özgürlüklerini kullanırken kişisel ve toplumsal haklara saygı göstermeyi kapsar.

Sabır: Olumlu bakış açısına sahip olmayı, zor ve kötü durumlara karşı dayanmayı, istikrarlı davranmayı, süreci yönetmeyi, sorumlulukları yerine getirmeyi; duygu, düşünce ve eylemleri kontrol etmeyi kapsar.

Sağlıklı Yaşam: Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmeyi; sosyal ve sportif etkinliklere katılmayı, bağımlılıktan kaçınmayı, bağımlılıkla mücadele etmeyi ve insan sağlığını önemsemeyi kapsar.

Saygı: Nazik olmayı, ilkel davranmayı, empati ve etkili iletişim kurmayı, sağlıklı yaşamayı; kendisine, çevresine, millî ve manevi değerlere önem vermeyi kapsar.

Sevgi: Ailesine, dostlarına ve ülkesine karşı vefalı, dürüst, sadık ve özverili olmayı; barışçıl bakış açısına sahip olmayı; misafirperverliği, doğaya ve bütün canlılara karşı merhametli davranmayı kapsar.

Sorumluluk: Kendisine ve çevresine karşı görevlerini tam ve zamanında yerine getirmeyi; duygu, düşünce ve eylemlerinin sonucunu kabul etmeyi kapsar.

Tasarruf: Maddi kaynakları planlı ve kontrollü harcamayı, israftan kaçınmayı, tutumlu olmayı, birikim yapmayı, sahip olduklarının değerini bilmeyi ve bilinçli tüketici olmayı kapsar.

Temizlik: Kişisel temizlik ve bakıma dikkat ederek kendisine ve topluma saygı duymayı, yaşadığı ortamın ve çevrenin temizliğine önem vererek toplumdaki genel yaşam kalitesine ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunmayı kapsar.

Vatanseverlik: Millî, manevi, insani, kültürel değerleri ve ülke varlıklarını korumayı, sevmeyi ve onlara saygı duymayı; bağımsızlığa önem vermeyi, ülkesi için sorumluluk almayı kapsar.

Yardımseverlik: İnsanlara ve canlılara duyarlı olmayı, onları sevmeyi, onlara merhamet etmeyi, cömertliği, dayanışmayı, fedakârlık yapmayı, iyiliksever olmayı kapsar.

Aylık eğitim planlarında ve günlük planlarda ele alınması gereken Erdem: Değer-Eylemler Ek-12’de listelenmiştir.

9. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA OKURYAZARLIK BECERİLERİ

Okuryazarlık becerileri, okul öncesi eğitim programında alan becerileriyle kurulan tüm öğrenme yaşantılarının niteliğini artıran programlar arası bir yapı olarak ele alınmaktadır. Programda yer alan Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık alanlarına ilişkin öğrenme çıktıları ile süreç bileşenleri; çocukların çevrelerindeki sözlü, görsel, işitsel, simgesel, kültürel ve dijital uyarıcıları fark etmelerini, anlamlandırmalarını, ilişkilendirmelerini ve uygun bağlamlarda kullanmalarını destekleyecek biçimde kurgulanır. Bu yönüyle okuryazarlık becerileri, bağımsız bir alan becerisi ya da doğrudan ayrı bir öğrenme çıktısı kümesi olmaktan çok, programın bütününe yayılan ve öğrenme-öğretme uygulamalarına yansıtılan bütüncül bir boyut niteliği taşımaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde okuryazarlık becerileri sistem düşüncesiyle ilişkilendirilmekte ve farkındalık, işlevsellik ve eylemsellik düzeylerinde ele alınmaktadır. Okul öncesi dönemde ise gelişimsel özellikler gereği öncelik farkındalık düzeyindedir. Bu düzeyde amaç; çocukların günlük yaşamda karşılaştıkları yazı, işaret, görsel, sembol, dijital içeriklere yönelik dikkat geliştirmeleri, bunların temel özelliklerini tanımaları, aralarındaki basit ilişkileri fark etmeleri ve bu uyarıcıları kendi yaşantıları içinde anlamlandırmalarıdır. Bu nedenle okuryazarlık becerileri, okul öncesi eğitimde çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak oyun temelli öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde farkındalık düzeyinde ele alınır.

Planlama sürecinde okuryazarlık becerileri; aylık eğitim planında alan becerileri, öğrenme çıktıları, süreç bileşenleri, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi ile ilişkilendirilerek ele alınır. Günlük planda ise aylık çerçeveden seçilen öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri doğrultusunda öğrenme merkezlerinde oyun, büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinlikler, rutinler, aile / toplum katılımı ve farklılaştırma uygulamaları içinde somutlaştırılır. Böylece okuryazarlık becerileri çocukların doğal öğrenme yaşantıları içinde görünür hâle gelir; programın oyun temelli, sarmal, esnek, kapsayıcı ve bütüncül yapısı korunurken çocukların farklı okuryazarlık becerisi türlerine yönelik farkındalıkları da gelişim düzeylerine uygun biçimde desteklenmiş olur.

Değerlendirme boyutunda okuryazarlık becerileri ayrı bir alan olarak değil, çocukların süreç içindeki katılımlarından elde edilen öğrenme kanıtları yoluyla izlenir. Gözlem kayıtları, anekdotlar, çocuk ürünleri, konuşma örnekleri, görsel ve simgesel uyaranlara verdikleri tepkiler, işaret ve sembolleri ayırt etme biçimleri, oyun içindeki seçimleri ve açıklamaları bu izleme sürecine veri sağlar. Bu yaklaşım, hem öğretmene bir sonraki planlama döngüsünü geliştirecek nitelikli geri bildirim sunar hem de çocukların okuryazarlık becerilerinin doğal, anlamlı ve gelişimsel açıdan uygun yollarla desteklenmesine imkân verir.

Aylık eğitim planlarında ve günlük planlarda ele alınması gereken Okuryazarlık Becerileri Ek-14'te listelenmiştir.

10. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ

Okul öncesi dönemde çocukların gelişimleri oldukça hızlıdır. Bu dönemde çocukların etkili ve sağlıklı biçimde desteklenmesi, gelişimsel ihtiyaçlarının karşılanmasına ve sonraki gelişim dönemlerine yönelik hazır bulunuşluk düzeylerinin güçlenmesine katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda çocuklara önleyici ve gelişimsel bir anlayışla yaklaşılması, eğitim süreçlerinin çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak planlanması ve gerektiğinde uygun desteklerin sunulması rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin temelini oluşturmaktadır.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; çocukların kendilerini tanımalarını, bağımsız bireyler olarak gelişmelerini, sosyal ilişkiler kurmalarını, öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmelerini, ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini ve gelişimlerini bütüncül olarak desteklemeyi amaçlayan gelişimsel bir süreçtir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bu hizmetler, çocukların gelişim özellikleri ve bireysel gereksinimleri doğrultusunda öğrenme-öğretme uygulamalarıyla bütüncül, önleyici ve gelişimsel bir yaklaşımla ele alınmaktadır.

Rehberlik hizmetlerinin etkili biçimde yürütülebilmesi için okul öncesi öğretmeni, rehber öğretmen ve aile arasında güçlü bir iş birliği kurulması önemlidir. Öğretmenin güvenli, destekleyici ve çocukların kendilerini rahatça ifade edebilecekleri bir öğrenme ortamı oluşturması; çocukların gelişimlerini düzenli olarak gözlemlemesi, bireysel farklılıklarını dikkate alması ve gerekli durumlarda rehber öğretmenle iş birliği içerisinde önleyici ve destekleyici çalışmalar planlaması beklenmektedir. Çocukların gelişimlerinde destek gerektirebilecek durumların erken fark edilmesi ve uygun yönlendirmelerin yapılması, gelişimlerinin etkili biçimde desteklenmesine katkı sağlamaktadır.

Okul öncesi dönemde aile, çocuğun gelişimini destekleyen en önemli yapı taşlarından biridir. Bu nedenle rehberlik hizmetleri kapsamında ailelerle etkili iletişim kurulması, çocukların gelişim özellikleri hakkında bilgilendirme yapılması ve aile eğitimlerinin desteklenmesi önem taşımaktadır. Aile, öğretmen ve rehber öğretmen arasında kurulacak iş birliği, çocukların gelişimlerinin desteklenmesine önemli katkı sağlamaktadır.

Rehberlik hizmetleri, çocukların gelişimsel özellikleri ve bireysel gereksinimleri doğrultusunda eğitim sürecinin tüm aşamalarında yürütülmektedir. Bu kapsamda çocukların sosyal ilişkiler kurmaları, öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmeleri, ilgi ve yeteneklerini keşfetmeleri, sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmaları, güvenli yaşam becerileri geliştirmeleri, değerleri edinerek içselleştirmeleri ve aile ile toplum yaşamına ilişkin farkındalık kazanmaları desteklenmektedir. Ayrıca çocukların güvenli ve destekleyici akran ilişkileri geliştirmeleri sağlanmalı, akran zorbalığının önlenmesine yönelik gelişimsel özelliklerine uygun rehberlik çalışmaları yürütülmelidir. Travmatik yaşantılar geçirmiş, sosyoekonomik açıdan dezavantajlı koşullarda yaşayan ya da ihmal ve istismar riski taşıyan çocuklar öncelikli olmak üzere desteğe ihtiyaç duyan çocuklar için önleyici ve destekleyici rehberlik çalışmaları planlanmalı, gerekli durumlarda ilgili uzmanlara yönlendirme yapılmalıdır.

Okul öncesi eğitim kademesinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında yürütülen çalışmalar içerisinde çocukların eğitsel gelişimlerinin desteklenmesi ve okula uyumlarının güçlendirilmesi önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle okul öncesi dönemde çocukların okula güven duymaları, eğitim ortamına uyum sağlamaları ve öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmeleri, eğitim yaşantılarının sağlıklı biçimde sürdürülmesi açısından önem taşımaktadır.

Okula Uyum

Okul öncesi eğitim birçok çocuk için aile ortamı dışındaki ilk düzenli eğitim deneyimidir. Bu süreçte çocuklar ilk kez yapılandırılmış bir eğitim programıyla karşılaşmakta, akranlarıyla uzun süreli etkileşim kurmakta, okulun işleyişini ve kurallarını öğrenmekte ve ailelerinden ilk kez uzun süre ayrı kalabilmektedir. Bu nedenle okula uyum sürecinin çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak planlanması önemlidir. Okula uyum çalışmaları kapsamında çocukların

- Okulu, sınıfı, öğretmenlerini, arkadaşlarını ve okul personelini tanımaları, okulun farklı bölümlerini ve yakın çevreyi keşfetmeleri,
- Okul, sınıf ve oyun kurallarını benimsemeleri, okul ortamında kendilerini güvende hissetmeleri ve öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmeleri,
- Verilen sözel ve görsel yönergeleri anlayıp uygulamaları, başladıkları işleri sabır ve çaba göstererek tamamlamaları, bireysel çalışmalara ve grup çalışmalarına katılmaları,
- Okuldaki risk oluşturabilecek durumları fark etmeleri ve okula uyum sürecinde karşılaştıkları güçlüklerle baş etmeleri,
- Bir üst eğitim kademesine gelişim özelliklerine uygun biçimde hazırlanmaları desteklenmektedir.

Okula uyum süreci yalnızca çocukları değil aileleri de kapsamaktadır. Bu nedenle okulun ilk günlerinde çocuklara ve ailelere yönelik oryantasyon çalışmaları planlanması önem taşımaktadır. Oryantasyon sürecinde

- Okulun ve çalışanlarının tanıtılması,
- Ailelerin okul öncesi eğitimin amacı ve eğitim süreci hakkında bilgilendirilmeleri,
- Çocukların okula uyum sürecinde ailelerin rolü ve okul-aile iş birliğinin önemi konusunda bilgilendirilmeleri,
- Çocukların okula uyumunu destekleyecek uygulamalar ve okulun beklentileri hakkında ailelerle paylaşım yapılması,
- Okulda sunulan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile yürütülen rehberlik etkinlikleri hakkında bilgi verilmesi önerilmektedir.

Gerektiğinde okul öncesi öğretmeni, rehber öğretmen ve aile iş birliği içerisinde çocukların ihtiyaçlarına yönelik destekleyici çalışmalar yürütülmelidir.

11. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA FARKLILAŞTIRMA

Farklılaştırma, çocukların bireysel farklılıklarını dikkate alarak öğretim içeriğinin, sürecinin, ürününün ve öğrenme ortamının uyarlanmasını esas alan bir öğretim yaklaşımıdır. Bu yaklaşımın nihai amacı, tüm çocukların öğrenmeye etkin katılımını sağlayarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmaktır.

Farklılaştırma, okul öncesi dönemde her çocuğun bireysel öğrenme ihtiyacına yanıt verecek biçimde kapsayıcı bir eğitim ortamı ve eğitim süreci oluşturmayı içerir. Bu uygulamalar içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamı olmak üzere dört temel boyutta ele alınır. Okul öncesi öğretmenlerinin bu boyutları göz önünde bulundurarak esnek gruplama ve uyarlanmış etkinlikler gibi çeşitli farklılaştırma stratejilerini etkili bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğretmenlerden aylık eğitim planlarını ve günlük planlarını hazırlarken öğrenme için evrensel tasarım ilkelerine uymaları; çocukların farklılaşan ihtiyaçları doğrultusunda sınıfın geneline, belirli çocuk gruplarına veya çocukların bireysel ihtiyaçlarına yönelik farklılaştırma uygulamalarına, öğretimsel uyarlamalara ve bireyselleştirmelere yer vermeleri beklenmektedir.

Programda farklılaştırma uygulamaları zenginleştirme ve destekleme başlıklarında açıklanmıştır. Her çocuğun farklı gelişim ve öğrenme alanlarında güçlü yönleri olabileceği gibi desteklenmeye ihtiyaç duyduğu alanlar da olabilir. Bu nedenle öğretmen, bir çocuğun belirli bir alanda zenginleştirme stratejilerinden yararlanırken başka bir alanda destekleme stratejilerine ihtiyaç duyabileceğini göz önünde bulundurmalıdır. Farklılaştırmada önemli olan, sürekli gözlem ve değerlendirme yoluyla her çocuğun değişen ihtiyaçlarına esnek biçimde yanıt vermektir.

11.1. Zenginleştirme

Zenginleştirme, farklılaştırmanın temel bileşenlerinden biri olup çocukların mevcut bilgi ve becerilerini genişleten, derinleştiren ve anlamlı öğrenme deneyimleri yoluyla potansiyellerini en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan uygulamaları ifade eder. Zenginleştirme, yalnızca ileri düzeyde performans gösteren çocuklara yönelik bir uygulama değildir. Çocukların ilgi alanları, güçlü yönleri, hazır bulunuşlukları ve öğrenme ihtiyaçları doğrultusunda belirli alanlarda daha ileri ve derinlemesine öğrenme deneyimleri yaşamalarını destekleyen kapsayıcı bir yaklaşımdır.

Okul öncesi dönemde zenginleştirme, çocukların doğal merak duygusunu besleyerek öğrenmeye karşı içsel motivasyonlarını artırmayı hedefler. Bu süreçte öğretmen, çocukların ilgi alanlarını, güçlü yönlerini, hazır bulunuşluklarını, öğrenme profillerini ve öğrenme ihtiyaçlarını gözlem yoluyla belirleyerek ihtiyaç doğrultusunda bireysel olarak, belirli gruplara veya sınıfın geneline içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamı boyutlarında zenginleştirme fırsatları sunar.

Zenginleştirme Nasıl Uygulanır?

İçerik boyutunda öğretmen, programda yer alan öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrenme-öğretme uygulamalarını çeşitlendirerek çocukların hazır bulunuşluklarına, ilgi alanlarına, tercihlerine, güçlü yönlerine ve öğrenme ihtiyaçlarına göre etkinlikler planlar. Aile / toplum katılımı etkinlikleri ve okul dışı öğrenme etkinlikleri de buna göre hazırlanır.

Süreç boyutunda çocukların üst düzey düşünme becerilerini harekete geçiren etkinlikler uygulanır. Proje tabanlı öğrenme, araştırma yapma ve problem çözme gibi süreçler, çocukların bilgiyi sadece edinmelerini değil aynı zamanda sorgulamalarını ve yapılandırmalarını destekler. Öğrenme-öğretme uygulamaları, ihtiyaç doğrultusunda akran ve yetişkin desteği ile zenginleştirilir.

Ürün boyutunda çocuklara öğrendiklerini farklı biçimlerde ifade etme fırsatı tanınır. Bir çocuk öğrendiği konuyu resimle anlatırken bir diğeri dramatize edebilir ya da bir model oluşturabilir. Bu çeşitlilik, çocukların güçlü oldukları ifade biçimlerini kullanmalarına imkân sağlar. Bunun yanı sıra çocukların hazır bulunuşlukları ve öğrenme ihtiyaçları doğrultusunda yöneltilen farklı sorularla onların farklı düzeylerde düşünmelerine ve cevap vermelerine fırsat verilebilir.

Çocukların verdikleri yanıtları açıklamalarını, gerekçelendirmelerini ve düşünme süreçlerini ifade etmelerini desteklemek amacıyla ek sorular ve yönlendirici ifadeler kullanılabilir. Örneğin "Bu cevabın bana çok ilginç geldi, neden böyle düşündün?", "Bana bununla ilgili biraz daha açıklama yapabilir misin?", "Öyle olmasaydı o zaman bunu nasıl açıklardın?", "Başka neler olabilirdi?", "Bana bununla ilgili örnek verir misin?" gibi sorularla çocukların yanıtları derinleştirilebilir.

Öğretmenin Rolü

Zenginleştirme uygulamaları ile öğretmenler çocukların öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerini, bağımsız düşünme ve öğrenme becerileri kazanmalarını sağlar. Farklı öğrenme profillerine uygun deneyimler yaşamalarını ve grup çalışmaları aracılığıyla becerilerini güçlendirmelerini destekler.

Öğretmenin buradaki temel rolü, çocukları sürekli gözlemleyerek her birinin hangi alanlarda zenginleştirmeye açık olduğunu belirlemek ve buna uygun fırsatlar oluşturmaktır. Unutulmamalıdır ki aynı çocuk bir alanda zenginleştirmeden yararlanırken başka bir alanda desteklemeye ihtiyaç duyabilir.

11.2. Destekleme

Destekleme, farklılaştırmanın diğer temel bileşeni olup çocukların öğrenme-öğretme uygulamalarında henüz bağımsız olarak gerçekleştiremedikleri becerilerde geçici, yapılandırılmış ve kademeli olarak geri çekilebilen destek sağlamayı ifade eder. Destekleme, geliştirmeyi ve potansiyellerini desteklemeyi amaçlayan bir süreçtir. Her çocuğun belirli alanlarda daha fazla zamana, tekrara veya rehberliğe ihtiyaç duyabileceğini kabul eden gelişimsel bir bakış açısidir. Okul öncesi dönemde desteklemenin nihai amacı, çocuğun bağımsız öğrenme becerisini geliştirmektir.

Destekleme Nasıl Uygulanır?

İçerik boyutunda öğretmen çocuğun bireysel farklılıklarına, ilgi ve tercihlerine uygun öğrenme-öğretme uygulamaları planlar. Farklı öğrenme hızlarındaki çocuklar için aynı beceriye yönelik aşamalılık ilkesi dikkate alınarak çeşitli içerikler hazırlanabilir. Böylece her çocuğun bu içeriğe erişmesine imkân sağlanır. Öğrenme içeriği aile / toplum katılımı etkinliklerinde ve okul dışı öğrenme etkinliklerinde de farklılaştırılabilir.

Süreç boyutunda etkinlikler, çocuğun ihtiyacına göre daha küçük adımlara bölünür. Öğretmen model olma, sesli düşünme, görsel ipuçları sunma ve yönlendirici sorular sorma gibi stratejilerle çocuğun öğrenme-öğretme uygulamalarına rehberlik eder. Çocuk beceri kazandıkça bu destekler kademeli olarak geri çekilir.

Ürün boyutunda yapılan farklılaştırma uygulamaları, çocukların var olan becerilerini işaret ederek gösterme, sözel olarak ifade etme veya canlandırma gibi farklı yollarla ortaya koymalarına olanak tanır. Çocukların tepkilerinin çok çeşitli olabileceği dikkate alınarak öğretmenlerin, ihtiyaç duyduklarında öğrenme çıktılarına farklılaştırması ve çocuklardan gelen basit düzeydeki geri bildirimleri kabul etmesi beklenir. Örneğin "... söyler." ifadesi ile biten bir süreç bileşeni "... işaret eder." şeklinde farklılaştırılarak çocuktan gelen bu tepki de kabul edilir.

Öğrenme ortamı boyutunda sınıf düzeni, çeşitli duyuşsal materyaller, esnek oturma düzenleri ve sakin çalışma alanları gibi fiziksel ve sosyal çevrede uyarlamalar yapılarak çocukların kendilerini güvende ve rahat hissedecekleri bir sınıf ortamı oluşturulabilir. Öğretmenlerin sınıflarında yer alan materyallerde ya da merkezlerde çocukları desteklemeye ilişkin farklılaştırmalar yapması beklenir.

Öğretmenin Rolü

Öğretmenin görevi; destekleme sürecinin niteliğini ve zamanlamasını planlayabilmek için sürekli gözlem ve değerlendirme yoluyla her çocuğun hangi alanlarda, hangi öğrenme çıktılarına, hangi süreç bileşenlerinde, ne düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu belirlemektir. Öğretmen, ailelerle ve ilgili uzmanlarla iş birliği içinde çalışarak çocuğun okul ve ev ortamında da tutarlı biçimde desteklenmesini sağlar. Çocukların gelişimsel ihtiyaçları dinamik ve sağlanan destek düzenli değerlendirmelerle yeniden gözden geçirilmelidir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda çocuk, ilgili beceride bağımsızlaştıkça destek, kademeli olarak azaltılmalı ve tamamen geri çekilmelidir.

12. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NIN PLANLANMASI VE UYGULANMASI

12.1. Okul Öncesi Eğitimde Oyun

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda Oyun

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda oyun, çocukların doğal oyun yaşantılarından öğretmenin amaçlı olarak planladığı oyun temelli öğrenme süreçlerine uzanan bütüncül bir anlayış içinde, okul öncesi eğitimde öğrenme-öğretme uygulamalarını planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında başvuru olan temel bir uygulama olarak ele alınmaktadır. Program, oyunu çocuğun bütüncül gelişimini destekleyen ve öğrenme-öğretme uygulamalarının merkezinde yer alan temel bir unsur olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlama, oyunun yalnızca bir etkinlik türü olmadığını, beceri temelli programın bütünü kapsayan bir yaklaşım oluşturduğunu göstermektedir. Çok boyutlu işlevleriyle oyun, program içinde tüm alan becerilerinin, eğilimlerin ve programlar arası bileşenlerin kazandırılmasına aracılık eden bir süreç ve sistematik bir öğretim yöntemi olarak da konumlandırılmaktadır. Öğretmenin tüm alan becerilerine ilişkin etkinlik tasarımlarında oyunu merkeze alması bu nedenle bir tercih değil, programın yapısal bir gereğidir.

Okul öncesi eğitimde oyun, çocuğun yaşamının merkezinde yer almasının yanı sıra çocuğun gelişim özelliklerine, öğrenme biçimine ve ihtiyaçlarına en uygun temel öğrenme yöntemidir. Okul öncesi eğitimde oyunun yöntem olarak merkeze alınması, programın beceri temelli yapısıyla doğrudan örtüşmektedir. Günlük planlarda öğrenme-öğretme uygulamaları yapılandırılırken alan becerileri, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin bütüncül biçimde ele alınması önem taşımaktadır. Oyun ise bu bileşenler arasında anlamlı ilişkiler kurulmasını sağlayan en güçlü öğrenme bağlarından birini oluşturmaktadır. Bu nedenle oyun, okul öncesi eğitimde yalnızca belirli zaman dilimlerine ayrılmış bir etkinlik olarak değil; planlama, uygulama, değerlendirme, farklılaştırma ve aile katılımı boyutlarıyla eğitim sürecinin tamamına yayılan temel yöntem olarak değerlendirilmelidir.

Alan becerileri oyun içinde doğal bir akışla ortaya çıkmakta, kullanılmakta ve pekiştirilmektedir. Bu yönüyle oyun, becerilerin birbirinden bağımsız değil; bütüncül, etkileşimli ve anlamlı bir yapı içerisinde gelişmesini destekleyen temel öğrenme bağlarından biridir. Oyunun öğrenme-öğretme süreçlerinde etkili biçimde kullanılabilmesi için ise farklı oyun türlerine tüm alanlarda dengeli ve amaçlı biçimde yer verilmesi önem taşımaktadır.

Oyun, Türkçe alan becerilerinin doğal ve işlevsel biçimde gelişmesini destekleyen etkili bir yöntemdir. Oyun, Türkçe alan becerilerinde; dinleme, konuşma, karşılıklı iletişim kurma, kendini sözlü olarak ifade etme, görsel ve işitsel uyarıları anlamlandırma ve erken okuryazarlık farkındalığı geliştirme fırsatı sunar. Dramatik oyunlar, dil oyunları, sembolik oyunlar ve kurallı oyunlar çocukların kelime dağarcıklarını zenginleştirir.

Matematik alan becerileri açısından oyun; sayma, eşleştirme, karşılaştırma, sıralama, örüntü oluşturma, parça-bütün ilişkisi kurma, ölçülebilir özellikleri fark etme, tahminde bulunma ve matematiksel problem çözme süreçlerini yaşantı içinde görünür hâle getirir.

Fen alan becerileri bakımından oyun, çocuğun merakını harekete geçiren, gözlem yapmasını teşvik eden, yeniden deneme cesareti oluşturan güçlü bir öğrenme fırsatı sunar. Açık hava oyunları, keşif oyunları, doğa temelli oyunlar, materyalle etkileşime dayalı serbest oyunlar ve deneysel oyunlarla çocuk, canlı ve cansız varlıkların özelliklerini inceler, benzerlik ve farklılıkları fark eder, tahminlerde bulunur, sonuçları gözlemler ve elde ettiği bulguları paylaşarak deneyim yoluyla öğrenir. Bu süreçte oyun neden-sonuç ilişkileri kurma, sınıflandırmalar yapma ve çıkarımlarda bulunma özellikleriyle bilimsel sorgulamanın erken biçimlerinin yaşanmasına imkân tanır.

Sosyal alan becerileri bakımından oyun, çocuğun öğrenmelerini daha derin ve kalıcı biçimde yapılandırma olanağı sunar. Çocuklar dramatik oyunlar, grup oyunları, kurallı oyunlar aracılığıyla toplumsal rolleri tanır ve toplumsal kuralları deneyimlerler.

Hareket ve sağlık alan becerilerinin desteklenmesinde oyun, çocukların gelişim özelliklerine en uygun öğrenme yöntemlerinden biridir. Hareketli oyunlar, nesneyle oynanan oyunlar, parkur çalışmaları, müzikli oyunlar, açık hava oyunları ile eşli ve grup oyunları; çocukların kaba ve ince motor becerilerini, denge ve koordinasyonlarını, çevikliklerini, mekânda konum alma ve yön bulma becerilerini, ritme uygun hareket etmelerini, nesne kontrolünü ve beden farkındalıklarını geliştirmelerine katkı sağlar. Oyun süreçleri aynı zamanda çocukların güvenli hareket etme, bedensel sınırlarını tanıma, etkinliğe uygun giyinme, kişisel temizlik kurallarını uygulama, dinlenme ve hareket

dengeğini kurma, oyun alanının düzeni ve güvenliğine katkı sağlama gibi sağlıklı ilişkili davranışları doğal yaşantılar içinde deneyimlemelerine ve içselleştirmelerine fırsat sunar.

Sanat ve müzik alan becerileri bakımından oyun, hayal gücü, estetik duyarlılık, ritim, yaratıcılık ve farklı anlatım biçimlerini kullanma becerilerini destekleyen doğal bir ortam oluşturur. Dramatik, kurgusal, müzikli ve materyal temelli oyunlar aracılığıyla çocuklar duygu ve düşüncelerini sanat ve müzik yoluyla ifade ederken hayal güçlerini de kullanma fırsatı bulurlar. Oyun içinde müziğe eşlik eden hareketler, çocukların beden-müzik koordinasyonunu güçlendirirken müziksel yaratıcılıklarını da ortaya çıkarır.

Sosyal-duygusal öğrenme becerileri bakımından oyun; çocukların duygularını tanımlarına, ifade etmelerine, başkalarının duygularını fark etmelerine ve sosyal ilişkilerini düzenlemelerine olanak tanıyan doğal bir öğrenme ortamı sunar. Grup oyunları, dramatik oyunlar, iş birliğine dayalı oyunlar ve kurallı oyunlar aracılığıyla çocuklar sıra bekleme, paylaşma, iş birliği yapma, empati kurma, çatışmaları çözme, sorumluluk alma ve aidiyet geliştirme gibi sosyal-duygusal becerileri yaşantı içinde deneyimlerler. Oyun süreçleri aynı zamanda çocukların öz düzenleme, dikkatini sürdürme, dürtü kontrolü sağlama ve farklı durumlara uyum gösterme becerilerini destekleyerek sosyal-duygusal gelişimlerine katkı sağlar.

Değerler bakımından oyun; çocukların değerleri günlük yaşantılar içinde anlamlandırmalarına fırsat sunar. İş birliği gerektiren oyunlar, paylaşım temelli oyunlar, grup oyunları ve dramatik oyunlar aracılığıyla çocuklar dostluk, saygı, sorumluluk, yardımseverlik, adalet, sabır, dürüstlük gibi değerleri doğal etkileşimler içinde deneyimlerler. Oyun sırasında ortaya çıkan gerçek yaşam durumları, çocukların farklı bakış açılarını fark etmelerine, birlikte hareket etmelerine ve toplumsal yaşamın temel kurallarını içselleştirmelerine katkı sağlar.

Okuryazarlık becerileri bakımından oyun; çocukların sözel, görsel, işitsel, simgesel, kültürel ve dijital uyarıcıları fark etmelerine, anlamlandırmalarına ve günlük yaşamla ilişkilendirmelerine olanak tanıyan doğal bir öğrenme ortamı sunar. Bu süreçte çocuklar bilgi ihtiyacını fark etme, görselleri ve sembolleri tanıma, sorular sorma, toplumsal kuralları fark etme ve sürdürülebilir olan ile olmayan durumları ayırt etme gibi okuryazarlık becerilerine yönelik farkındalık geliştirirler.

Eğilimler bakımından oyun; çocukların sahip oldukları bilgi, beceri ve öğrenme potansiyellerini eyleme dönüştürmelerini destekleyen doğal ve zengin bir öğrenme bağlamı sunar. Açık uçlu, keşfe dayalı ve etkileşim gerektiren oyunlar; çocukların benlik, sosyal ve entelektüel eğilimlerini destekleyerek becerilerin kullanılmasını kolaylaştırır ve öğrenme süreçlerinin niteliğini zenginleştirir. Bu süreçte çocuk; kendine inanma, girişkenlik, oyunseverlik, empati, muhakeme, yaratıcılık, sistematik düşünme ve eleştirel bakma gibi eğilimlerini oyun içinde somut davranışlara dönüştürme imkânı bulur. Oyun aynı zamanda çocukların eğilimlerini gözlenebilir hâle getirerek bu eğilimlerin desteklenmesine uygun öğrenme ortamları oluşturulmasına katkı sağlar.

Çocuğun Yaşamında Oyun

Oyun, çocukların aktif katılım gösterdiği, içsel olarak motive olduğu, keşifler yaptığı, deneyimler edindiği, sosyal etkileşim kurduğu, kendini ifade ettiği, zevk alarak gerçekleştirdiği ve yaşama uyum sağladığı bir süreçtir. Doğal bir öğrenme yolu olarak çocuğun çevresini, ilişkilerini, yaşantılarını ve olaylar hakkında anlam oluşturduğu bir süreci ifade eder. Oyun çocuğun gelişimine bütüncül ve çok yönlü olarak katkı sağlar. Oyun çocuğun gelişimini desteklemenin yanı sıra ifade özgürlüğü sunan, yaratıcılığı destekleyen, iyi olma halini güçlendiren bir araç olarak değerlendirilir. Çocukların güvenli, kapsayıcı ve gelişimsel olarak uygun oyun fırsatlarına erişimi yetişkinlerin ve toplumun temel sorumluluklarından biri olarak kabul edilmelidir.

Okul öncesi dönemde çocuk dünyayı büyük ölçüde oyun yoluyla tanır, dener, keşfeder, hayal eder, ilişki kurar, problem durumlarıyla karşılaşır ve çözüm üretir. Bu yönüyle oyun, yalnızca çocuğun hoşça vakit geçirdiği bir etkinlik değil, öğrenmenin gerçekleştiği temel yaşantılardır. Oyunun doğal yapısına öğrenme unsurlarının dâhil edilmesi; çocuk merkezli, aktif ve deneyim odaklı bir sürecin gerçekleşmesini sağlar. Oyun, öğrenmenin doğal bağlamını oluştururken öğrenme de oyunun anlamlandırma ve gelişim bağlamını oluşturur. Oyun temelli öğrenme anlayışı oyun ve öğrenme arasındaki karşılıklı ilişkinin sistematik biçimde eğitim ortamlarında hayata geçirilmesini sağlar.

Oyun bir süreç olarak ele alınarak farklı sınıflandırmalar yapılabilir. Çocukların gelişimsel özellikleri, oyundaki sosyal etkileşimleri, öğrenme ve deneyim biçimleri gözletildiğinde öne çıkan oyun türleri şu şekilde ifade edilebilir:

Doğal / çocuk yönelimli oyun, rehberli oyun, yapılandırılmış oyun, hayalî oyun, dramatik oyun, kurallı oyun, geleneksel oyun, sözlü kültür olarak dil oyunu, keşif oyunu, müzikli oyun, açık havada oyun, doğada oyun, fiziksel oyun, riskli oyun, yapı inşa oyunu, dijital oyun, iş birlikli oyun, yalnız oyun

Eğitim ortamlarında farklı türlerde oyunlara yer verilmesi çocuk yaşamında oyunun sürekliliğini ve bütüncül gelişimi destekleyen işlevini güçlendirir.

Oyunda Öğretmenin Rolü

Okul öncesi dönemde öğretmen, oyun ortamının ve oyun zamanının en temel mimarıdır. Çocukların sağlıklı bir şekilde oynayabilmesi için fiziksel ortamın güvenli, erişilebilir ve uyarıcı materyallerle donatılmış olması ve oyuna yeterli zaman ayrılması gerekir. Bu düzenleme öğretmenin birincil sorumlulukları arasında yer alır. Öğretmen oyun ortamını, materyalleri ve oyunda kurulan etkileşimleri çocukların merakını, iletişimini, problem çözmesini ve iş birliğini destekleyecek biçimde düzenler. Gerekğinde açık uçlu sorular sorar, yeni materyaller sunar, oyuna kısa süreli katılır ya da çocukların düşüncelerini görünür hâle getirecek yönlendirmeler yapar. Bu yönlendirmeler, oyunun doğal akışını bozmadan çocukların öğrenmelerini derinleştirir, çocuğun özerkliğini zedelemekten oyunun bilişsel derinliğini artırır. Öte yandan öğretmen, model olma işlevini de üstlenir. Bir yapıyı birlikte inşa ederek, bir rolü canlandırarak ya da bir problemi sesli düşünüp çözerek çocuğa yeni oyun stratejileri, düşünme biçimleri, sosyal etkileşim yolları ve dil kullanımları kazandırır.

Oyun, çocukların yoğun sosyal ve duygusal deneyimler yaşadığı bir yaşantı olduğu için öğretmenin bu süreçteki duyarlılığı büyük önem taşır. Çatışma durumlarında öğretmen, öncelikle çocukların kendi aralarında çözüm üretmelerini ve uzlaşi geliştirmelerini destekler. Gerekli durumlarda ise ara bulucu rolü üstlenerek çocukların duygularını ifade etmelerine, birbirlerini anlamalarına ve problemi iş birliği içinde çözmelerine rehberlik eder. Kurallı oyunlar aracılığıyla öğretmen; çocukların öz düzenleme, akran etkileşimi ve birlikte hareket etme süreçlerini desteklerken oyunun akışına rehberlik eder, grupla birlikte kurallar belirleyebilir ve gerektiğinde bu kuralları yeniden düzenleyebilir.

Tüm bu süreçlerin sonunda öğretmen, yaptığı gözlemleri ve etkileşimleri bütüncül bir değerlendirme anlayışıyla ele alarak her çocuğun gelişim örüntüsünü anlamlandırır ve bir sonraki oyun deneyimini bu anlayış üzerine inşa eder. Böylece oyun, yalnızca bir etkinlik olmaktan çıkar, çocuğun tüm gelişim alanlarını besleyen ve öğretmen tarafından bilinçli bir şekilde desteklenen bir uygulamaya dönüşür.

Oyun Ortamının Düzenlenmesi

Okul öncesi eğitim kurumlarında oyun her yerdedir. Bu anlamda sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesi, zenginleştirilmesi oyun temelli eğitimin niteliğini belirleyen temel unsurlardan biridir. Öğrenme merkezleri, çocukların serbest oyun, rehberli oyun ve yapılandırılmış oyun yaşantıları yoluyla alan becerilerini destekleyen ortamlardır. Blok, kitap, erken okuryazarlık, müzik, sanat, fen, matematik, dramatik oyun ve açık hava öğrenme merkezleri bu yapının temel bileşenlerini oluşturur. Bu merkezlerin çocukların ilgi ve meraklarına göre seçim yapabilecekleri, akranlarıyla etkileşim kurabilecekleri, materyalleri farklı amaçlarla kullanabilecekleri ve kendi oyunlarını sürdürebilecekleri biçimde düzenlenmesi önemlidir. Öğretmen, merkezleri çocukların gelişim özellikleri, hazır bulunuşluk düzeyleri ve programda yer alan becerileri doğrultusunda planlar, gerektiğinde materyal, etkileşim ve ortam düzenlemeleriyle oyunu zenginleştirir.

Fiziksel ortamın bir unsuru olarak oyun ortamlarında kullanılan materyallerin çeşitli, erişilebilir, güvenli ve açık uçlu olması önem taşır. Bloklar, kuklalar, kostümler, yapbozlar, kutu oyunları, doğal ve artık materyaller çocukların hayal gücünü, problem çözme becerilerini, iş birliğini ve üretkenliğini destekler. Açık alanlar ve doğa ortamları da oyun temelli öğrenmenin önemli bir parçasıdır. Açık hava öğrenme merkezi çocukların hareket etme, keşfetme, gözlem yapma, doğal materyallerle etkileşim kurma ve kontrollü risk içeren deneyimler yaşama fırsatlarını artırır.

Farklılaştırma

Oyunda çocukların ve ailelerinin özellikleri dikkate alınarak gereksinim duyulan durumlarda farklılaştırmaların yapılması ve kapsayıcı bir anlayışın benimsenmesi, olumlu bir sınıf ikliminin oluşturulmasına katkı sağlar. Oyun temelli uygulamalarda farklılaştırma yalnızca oyunun kolaylaştırılması ya da zorlaştırılması anlamına gelmez. Farklılaştırma; gereksinim duyan çocukların gelişimsel özellikleri, ilgi alanları ve öğrenme gereksinimleri doğrultusunda oyuna anlamlı biçimde katılabilmelerini sağlayacak düzenlemeleri kapsar.

Bu doğrultuda öğretmen, ihtiyaç duyulan durumlarda bazı çocuklara daha fazla sözel destek sunabilir, görsel ya da somut materyaller kullanabilir, oyuna farklı rollerle katılım sağlayabilir veya oyun sürecini küçük grup, eşli çalışma ya da bireysel katılım biçiminde yeniden düzenleyebilir. Gereksinime göre yapılan zenginleştirme uygulamalarında çocukların hayali, kurallı ve hareketli oyun becerilerini daha karmaşık, yaratıcı ve bağımsız düzeylerde kullanmalarına

olanak sağlanırken; destekleme uygulamalarında ise çocukların oyunu başlatmaları, kurallara uymaları, materyalleri kullanmaları ve akranlarıyla iş birliği içinde oyuna katılmaları desteklenir.

Değerlendirme Aracı Olarak Oyun

Okul öncesi dönemde çocuğun gelişimini anlamlandırmanın en doğal ve güvenilir yollarından biri oyun sürecini sistematik biçimde gözlemlemektir. Çocuk, oyun sırasında kendini ifade ederken en samimi ve doğal haliyle hareket eder. Bu nedenle oyun ortamı, beceri ediniminin ve gelişimsel örüntülerin en açık şekliyle gözlemlenebildiği bir alan oluşturur. Oyun temelli değerlendirme, öğretmene çocuğun gerçek yeterliklerine ilişkin betimleyici, detaylı, bütüncül ve bağlama dayalı bir görünüm sağlamada alternatif bir kaynak sunar.

Oyun temelli değerlendirmenin etkili olabilmesi için öğretmenin gözlem sürecini planlı ve sistematik bir yaklaşımla yürütmesi gerekir. Öğretmen belirli bir gelişim alanına odaklanarak yapılandırılmış gözlemler yapabileceği gibi, çocuk yönelimli oyun sırasında ortaya çıkan beklenmedik davranışları da anekdot kayıtlarıyla belgeler.

Oyun temelli değerlendirme, tek başına bir veri toplama etkinliği olmayıp, planlama sürecinin doğrudan girdisini oluşturur. Öğretmen gözlemler aracılığıyla edindiği bilgileri analiz ederek hangi çocuğun hangi gelişim alanında desteğe ihtiyaç duyduğunu, hangi becerilerin pekiştirilmesi gerektiğini ve ortamda ne tür değişiklikler yapılması gerektiğini belirler. Örneğin akran etkileşiminde geri çekilen bir çocuğu fark eden öğretmen, oyun bölgelerini ve materyal düzenlemesini bu doğrultuda yeniden şekillendirerek çocuğun girişimci özelliğini teşvik eden koşullar yaratabilir. Bunun yanı sıra oyun temelli değerlendirme bulguları, aile ile paylaşılan beceri edinim raporlarının, bireyselleştirilen öğrenme çıktılarının ve gerektiğinde uzman yönlendirmelerinin temelini oluşturur.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı, oyunu bir etkinlik türü olarak değil; çocuğun öğrenmesinin, keşfetmesinin ve büyümesinin doğal yolu olarak ele almaktadır. Programda oyun, öğrenme-öğretme süreçlerinin merkezinde konumlanmakta; çocukların aktif katılımını, yaşantı yoluyla öğrenmelerini ve bütüncül gelişimlerini destekleyen temel bir öğrenme bağlamı oluşturmaktadır. Oyun yalnızca okul ortamıyla sınırlı tutulmamakta, “Evde Oyun Rehberi” aracılığıyla ailelerin de sürece katılımı desteklenerek çocuğun oyun yaşantısının evde, açık havada ve günlük yaşamın farklı bağlamlarında sürdürülmesi amaçlanmaktadır.

12.2. Aylık Eğitim Planı

Aylık eğitim planı, ilgili ayda ele alınması planlanan Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık alanlarına ilişkin beceriler doğrultusunda belirlenen öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, eğilimler ve programlar arası bileşenlerin (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) bütüncül olarak ele alındığı bir eğitim planıdır. Aylık eğitim planında ayrıca kavramlar, aile ve toplum katılımına yönelik düzenlemeler, belirli gün ve haftalar ile öğrenme kanıtlarına da yer verilir. Planlama süreci; çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve öğrenme gereksinimleri dikkate alınarak programın sarmal yapısına uygun biçimde kurgulanır.

Aylık eğitim planı, çocukların bireysel özellikleri, gelişim düzeyleri ve hazır bulunuşlukları dikkate alınarak belirlenen öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin, eğilimler ve programlar arası bileşenlerle (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) birlikte günlük planlarda öğrenme-öğretme yaşantısı olarak düzenlenmesine temel oluşturur.

Öğretmen aylık eğitim planında yer alan öğrenme kanıtları (Değerlendirme) bölümüne etkinliklerin gerçekleştirme durumuna, yaşanan sorunlara, çocukların ihtiyaçlarına yer vererek bir sonraki ay için kendisine yol çizer. Aylık eğitim planında değerlendirme; çocuk, program ve öğretmen açısından değerlendirmeyi kapsayacak şekilde üç boyutta ele alınmıştır. Öğretmen aylık eğitim planında, günlük planlarda ve eğitim süreçlerinde yaşadığı sorunlara, uyguladığı programın güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin notlar alır. Böylece programı değerlendirmiş olur. Ayrıca program kapsamında öğretmenin kendini de değerlendirmesi beklenmektedir. Bu kapsamda öğretmen o ay uyguladığı etkinlikleri ve çocuklarla kurduğu etkileşimleri göz önünde bulundurarak süreci değerlendirir. Böylece öğretmen yaptığı uygulamaları dikkate alarak sonraki aylara yönelik ön çalışma yapmış olur. Bu değerlendirmeler aylık eğitim planında yer alan öğrenme kanıtları (Değerlendirme) bölümüne yazılır. Ayrıca öğretmenin “Beceri Edinim Raporu”nu doldururken anekdot kayıtlarını ve aylık eğitim planında yer alan değerlendirmelerini dikkate alması, çocukların beceri edinim süreçlerinin daha bütüncül ve sistemli biçimde izlenmesine katkı sağlayacaktır.

Aylık Eğitim Planı Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı’nda, öğretmenin eğitim sürecini aylık dönemler hâlinde planlaması önerilmektedir. Aylık eğitim planları öğretmenin çocukların ilgili alanlardaki gelişim düzeyleri, ilgi, ihtiyaç

ve etkileşimlerine, okulun sosyoekonomik ve kültürel durumuna yönelik gözlemleri doğrultusunda o ayın başında sistematik olarak hazırlanır.

Ek-1’de yer alan tablolarda, yaş grupları bağlamında Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık alan becerileri ile bu alanlara ilişkin öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yer verilmektedir. Öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri tabloda basitten karmaşığa, somuttan soyuta ve yakından uzağa ilkeleri doğrultusunda hiyerarşik bir düzende sıralanmıştır. Öğretmen, bir önceki ayın değerlendirmesine dayanarak bu hiyerarşik yapı doğrultusunda en temel düzeyden başlayarak planlama yapmalıdır.

İlgili ay için ele alınması planlanan alan becerileri, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri belirlendikten sonra; eğilimler ve programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri) çocukların gelişim özellikleri ve ihtiyaçları doğrultusunda dengeli bir biçimde ve eğitim-öğretim yılı boyunca sarmal bir yapı içinde ele alınmalıdır.

Aylık eğitim planları oluşturulurken aşağıda belirtilen adımlar göz önünde bulundurulur:

Planlama Öncesi

1. Öncelikle farklı yaş gruplarının gelişimsel özelliklerine göre hazırlanmış tablo (36-48 ay, 48-60 ay, 60-72 ay) incelenerek sınıftaki çocukların gelişim özelliklerine ve yaş gruplarına uygun tablo seçilmelidir.
2. Yaş grupları için detaylı bir şekilde hazırlanmış öğrenme çıktılarına ait açıklamalar dikkatli bir şekilde okunmalıdır.
3. Eğilimler ile programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri) açıklamaları ile birlikte incelenmelidir.
4. Örnek olarak hazırlanmış aylık eğitim planları dikkatlice incelenmelidir.

Planlama Süreci

1. Ek-1’de yer alan tablodan ilgili yaş grubuna ait o ay için ele alınacak alan becerileri seçilmelidir.
2. Belirlenen alan becerileri içerisinde ele alınacak öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri hiyerarşik düzene dikkat edilerek seçilmelidir.
3. Eğilimler ve programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak seçilmelidir.
4. Ele alınacak kavramlar Ek-7’de yer alan kavram listesinden alan becerileri, eğilimler ve programlar arası bileşenlerle (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) ilişkilendirilerek seçilmelidir.
5. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı’nda öğrenme-öğretme uygulamaları günlük planlarda tasarlandığı için bu bölüme aşağıdaki örnek ifadeden yararlanarak standart bir metin yazılmalıdır.

“Öğrenme-öğretme uygulamaları, çocukların bireysel özellikleri, gelişim düzeyleri ve hazır bulunuşlukları dikkate alınarak planlanır. Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık alan becerilerine ait öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, eğilimler ve programlar arası bileşenler ilişkilendirilerek günlük planlarda ele alınır. Belirli gün ve haftalar, ilgili ayda yer alması ve öğretmen tarafından ele alınmasının planlanması durumunda günlük planlarda yer alır. Günlük planlarda; güne başlama zamanı, öğrenme merkezlerinde oyun, beslenme, toplanma ve temizlik, oyun temelli büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinlikler ile değerlendirmeye yer verilir.”

6. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı’nda farklılaştırma bölümü günlük planlarda tasarlandığı için bu bölüme aşağıdaki örnek ifadeden yararlanarak standart bir metin yazılmalıdır.

Farklılaştırma

Aylık Eğitim Planı’nda yer alan tüm başlıklarda öğrenme içeriği, süreci, ürünü ve ortamında gerçekleştirilecek zenginleştirme ve destekleme çalışmaları, çocukların farklılaşan öğrenme profilleri ve ihtiyaçları doğrultusunda planlanmalıdır.

Zenginleştirme

Çocukların bireysel özellikleri ve gelişimsel seviyeleri göz önünde bulundurularak farklı etkinlikler tasarlanabilir. Her

bir etkinlik, çocukların kendi yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine olanak tanıyacak şekilde planlanabilir. Her çocuğun bireysel özellikleri ve hedeflenen öğrenme çıktıları doğrultusunda içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamına yönelik farklılaştırmalar planlanabilir.

Destekleme

Çocukların etkinliklere katılımını sağlamak amacıyla çevresel düzenlemeler (oturma düzenini değiştirme, çeşitli semboller kullanma vb.) yapılabilir. Materyaller çocukların gereksinimlerine göre düzenlenerek ihtiyaç hâlinde destek materyalleri eklenebilir. Öğrenme içeriği çocukların gelişim özellikleri, hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel gereksinimleri doğrultusunda sadeleştirilebilir, derinleştirilebilir veya çeşitlendirilebilir. Öğrenme-öğretme uygulamalarında çocuklara gereksinim duydukları farklı türlerde ipuçları veya yardım sunulabilir. Günlük planlarda ayrıntılı destekleme süreçleri hazırlanabilir.

7. Eğitim sürecini destekleyecek ve tamamlayacak aile / toplum katılım etkinlikleri yazılmalıdır.
8. Planın yapıldığı ay ele alınması planlanan belirli gün ve haftalar belirlenerek yazılmalıdır.
9. Her ay seçilen alan becerileri, eğilimler, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) ve kavramlar Ek-15'te yer alan Aylık Eğitim Planı Kontrol Çizelgesi'ne işaretlenmelidir. Bu sayede sonraki aylık eğitim planlarının hazırlanma süreci kolaylaşacak, yıl boyunca çocuklara kazandırılması planlanan becerilerin bütüncül olarak görülmesi mümkün olacaktır.

Planlama Sonu

1. Uygulaması tamamlanan aylık eğitim planının değerlendirilmesi; çocuk, program ve öğretmen boyutları temelinde yapılandırılır. Her ay kullanılması gereken formlar bu bölümde belirtilir.
2. Çocuklara yönelik değerlendirmede aylık eğitim planında ele alınan alan becerileri, eğilimler ve programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri) dikkate alınarak, çocukların bu becerilere ne düzeyde ve nasıl ulaştıkları bütüncül bir yaklaşımla ele alınır. Bu değerlendirmeler, süreç boyunca elde edilen gözlem ve kayıt verilerine dayandırılır. Her ay kullanılması gereken formlar bu bölümde belirtilir.
3. Program açısından değerlendirmede Tablo-2'de yer alan ölçütlerden faydalanılabilir.
4. Öğretmen açısından değerlendirmede öğretmenin planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerine ilişkin yansıtıcı değerlendirmeleri esas alınır. Değerlendirme yapılırken Tablo 3'te yer alan ölçütlerden faydalanılabilir.

12.3. Günlük Plan

Günlük plan, aylık eğitim planında belirlenmiş olan öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin, eğilimlerin ve programlar arası bileşenlerin (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri) bütüncül bir yapı içerisinde ilişkilendirilerek çocukların gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda öğrenme-öğretme uygulamalarına dönüştürüldüğü uygulama planıdır.

Günlük plan aylık eğitim planından o gün ele alınmak üzere seçilen öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri ile eğilimler, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri) ve kavramlar doğrultusunda tasarlanan etkinlikleri, güne başlama zamanını, öğrenme merkezlerinde oyunu, beslenme, toplanma, temizlik gibi rutinleri ve değerlendirmeyi kapsar.

Günlük plan kapsamında, çocukların bireysel farklılıkları doğrultusunda zenginleştirme ve destekleme uygulamalarına yer verilir. Planlanan etkinlikler çerçevesinde gerçekleştirilecek aile ve toplum katılımı çalışmaları belirlenir ve plana dâhil edilir. Günlük planda, öğrenme-öğretme uygulamalarına uygun olarak eğitim ortamının nasıl düzenleneceği açıklanır.

Günlük planda etkinlikler

- birden fazla alanın, örneğin Türkçe ve matematik alanının ilişkilendirilerek bütünleştirilmesi,
- bütünleştirilmiş etkinlikler ile tek bir alana dayalı etkinliklerin birlikte uygulanması,
- alanlara yönelik tasarlanmış etkinliklerin art arda uygulanması şeklinde düzenlenebilir.

Günlük Plan Hazırlanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Günlük plan hazırlanırken aşağıda belirtilen adımlar göz önünde bulundurulmalıdır:

1. Örnek olarak hazırlanmış günlük planlar dikkatlice incelenmelidir.
2. Öğretmen o gün için ele alacağı alan becerileri, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerini aylık eğitim planından seçmelidir.
3. Öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri belirlenirken süreç bileşenlerinin hiyerarşik yapısı göz önünde bulundurulmalıdır.
4. Aylık eğitim planında yer alan eğilimler, programlar arası bileşenlerden (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) ve kavramlardan öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleriyle ilişkilendirmeye uygun olanlar belirlenmelidir.
5. Etkinlikler başlığı altında, etkinliğin dayandığı alan becerisi / alan becerileri (Türkçe, matematik, hareket ve sağlık vb.) belirtilmelidir.
6. Etkinliğin uygulama biçimi (bütünleştirilmiş, büyük grup, küçük grup, bireysel) yazılmalıdır.
7. O gün yapılacak etkinliklerde yer alan ve çocukların sözcük dağarcığına katkı sağlayacak sözcükler yazılmalıdır.
8. O gün ihtiyaç duyulan materyaller belirlenmeli ve eğitim / öğrenme ortamlarının nasıl düzenleneceği yazılmalıdır.
9. Güne başlama zamanı, öğrenme merkezlerinde oyun, beslenme, toplanma ve temizlik başlıklarında o gün yapılacak rutinler yazılmalıdır.
10. Farklılaştırma bölümünde, planlanan etkinliklerle bağlantılı olarak çocukların öğrenme profilleri ve ihtiyaçları doğrultusunda zenginleştirme ve destekleme kapsamında gerçekleştirilecek uygulamalara yer verilmelidir.
11. Günü değerlendirme bölümünde çocukların gün içerisindeki öğrenme deneyimlerine ilişkin geri bildirimlerini almak amacıyla yöneltilecek açık uçlu sorulara yer verilmeli, öğretmen gözlemlerine dayanarak eğitim süreci çocuk, program ve öğretmen boyutları açısından bütüncül olarak değerlendirilmelidir. Gerektiğinde uygun değerlendirme araç ve yöntemlerinden yararlanılmalıdır.
12. Aile ve toplum katılımı bölümünde, eğitim sürecini destekleyecek ve tamamlayacak aile / toplum katılım etkinlikleri planlanarak gerekli durumlarda ailelere duyurulmalıdır.

12.4. Günlük Planda Rutinler

Rutinler, okul öncesi eğitim programında günlük eğitim sürecinin temelini oluşturan her gün düzenli ve tutarlı biçimde tekrarlanan etkinlikler ve / veya süreçlerdir.

Rutinler, çocukların gün içerisinde karşılaşacakları durumları önceden öngörebilmelerine olanak tanıyarak belirsizliği azaltır. Bu durum, çocukların sınıf ortamında kendilerinden ne beklendiğini anlamalarını kolaylaştırmakta ve davranış düzenleme becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda düzenli ve tutarlı bir sürecin varlığı, çocukların kendilerini güvende hissetmelerine yardımcı olur. Özellikle değişime uyum sağlamakta güçlük yaşayan çocuklar için rutinler, duygusal olarak güvende hissetme ve aidiyet duygusunun oluşmasında önemli rol oynar.

Rutinler, çocukların dikkat sürelerini uzatmalarına ve bir etkinliğe odaklanma becerilerini geliştirmelerine de katkı sağlar. Düzenli ve planlı rutinler aracılığıyla çocuklar, öğretmenleri, akranları ve öğrenme materyalleriyle daha nitelikli ve sürdürülebilir etkileşimler kurabilmektedir. Bununla birlikte rutinlerde çocuklara seçim yapma fırsatlarının sunulması, özerklik gelişimini desteklemekte ve öğrenme-öğretme uygulamalarına aktif katılımı artırmaktadır.

Rutinler; sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin geliştirilmesi, değerlerin edinimi ve çocukların günlük yaşam becerilerinin desteklenmesi açısından önemli öğrenme süreçleri arasında yer almaktadır. Çocukların okulda geçirdikleri zamanı öğrenme fırsatlarıyla zenginleştiren rutinler, öğrenmelerin günlük yaşam içinde doğal biçimde pekiştirilmesine katkı sağlar. Çocuklar; tekrar, pekiştirme ve günlük yaşam deneyimleri yoluyla öğrenmelerini yapılandırırlar. Bu doğrultuda TYMM (Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli) Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler yalnızca planlanan etkinlikler aracılığıyla değil, aynı zamanda rutinler içerisinde bütüncül biçimde entegre edilerek gün boyunca desteklenmelidir.

Güne Başlama Zamanı

Okul öncesi eğitim kurumlarında güne başlama zamanı, çocukların güne uyum sağlamalarını desteklemek amacıyla günün başlangıcında gerçekleştirilen bir süreçtir. Bu süreç, çocukların gün içinde yapılacak etkinliklere hazırlanmasına, sınıf ortamına uyum sağlamasına ve öz düzenleme becerilerini kullanmasına katkı sağlar.

Bu süreçte çocuklar, dış mekânda veya sınıf ortamında uygun oturma düzeni oluşturularak öğretmenleri ve arkadaşlarıyla etkileşim kurarlar. Güne başlama süreci selamlaşma ile başlatılır ve yoklama çalışmalarıyla sürdürülür. Yoklama çalışmalarında çocukların aktif katılımını destekleyen görsel materyal ve uygulamalara yer verilmesi önerilir. Sürecin başlamasının ardından sınıfa gelen çocuklar da uygun biçimde sürece dâhil edilir.

Güne başlama zamanında öğretmen rehberliğinde çocukların günlük yaşantıları, içinde bulunulan gün, hava durumu, mevsimsel değişiklikler ve okula gelmeden önce gerçekleştirdikleri deneyimler üzerine sohbet edilir. Ayrıca çocukların o güne ilişkin duygu ve düşüncelerini paylaşmalarına fırsat tanınır. Çocukların paylaşımları; onların ilgi, ihtiyaç, yaşantı ve gelişim özelliklerini tanımaya yönelik önemli bilgiler sunar. Öğretmen, çocukların yaşamlarında meydana gelen önemli değişiklikleri uygun durumlarda sohbet sürecine dâhil ederek çocukların kendilerini ifade etmelerini destekler. Bu kapsamda kardeş doğumu, taşınma, doğum günü ya da hastalık gibi yaşam olayları çocuklarla yapılan paylaşımlarda ele alınabilir.

Güne başlama zamanı, özellikle kendini ifade etmekte güçlük yaşayan ya da çekingen davranışlar gösteren çocukların düşünce, duygu ve deneyimlerini paylaşabilecekleri güvenli ve destekleyici bir etkileşim ortamı oluşturur.

Bunların dışında güne başlama zamanında sabah egzersizleri, parmak oyunları, tekerlemeler gibi etkinlikler de yapılabilir. Bu süreçte gerçekleştirilecek etkinliklerin, çocukların güne uyum sağlamalarını, grup aidiyeti geliştirmelerini ve arkadaşlarıyla olumlu etkileşim kurmalarını destekleyecek nitelikte planlanması önemlidir.

Güne başlama zamanı; çocukların sosyal-duygusal gelişimlerinin desteklenmesi, olumlu tutum ve değerlerin günlük yaşam deneyimleri içerisinde kazanılması açısından önemli öğrenme fırsatları sunar. Çocukların güne başlama ve bu süreci sürdürme sırasında sınıf kurallarına uyma, sıra bekleme, arkadaşlarıyla etkileşim kurma, sorumluluk alma ve birbirlerine karşı duyarlı davranma gibi yaşantılar yoluyla değerleri içselleştirmeleri desteklenir. Bu süreçte öğretmenin olumlu davranışları fark etmesi, pekiştirmesi ve model olması büyük önem taşır. Ayrıca güne başlama zamanı, çocukların çeşitli becerileri günlük yaşam bağlamı içerisinde aktif olarak kullanmalarına olanak sağlayarak öğrenmelerin pekiştirilmesine katkı sağlar.

Öğrenme merkezlerinde oyun zamanına geçmeden önce sınıfta yapılması gereken düzenlemelere dikkat edilmesi önemlidir. Eğer varsa yeni oluşturulan öğrenme merkezleri, eklenen materyaller ya da yapılan değişiklikler çocuklara tanıtılarak onların merak eğilimleri harekete geçirilebilir ve öğrenme-öğretme uygulamalarına daha istekli katılımları sağlanabilir. Ardından çocuklara hangi öğrenme merkezlerinde oynamak istedikleri sorulur. Çocuklar, hangi öğrenme merkezinde oynayacaklarını ve burada neler yapacaklarını planlar ve bu planlarını arkadaşlarına ve öğretmenlerine anlatırlar. Ardından farklı geçiş stratejileri kullanılarak öğrenme merkezlerinde oyuna geçilir.

Öğrenme Merkezlerinde Oyun

Öğrenme merkezlerinde oyun zamanı, okul öncesi eğitimde çocukların aktif katılımını esas alan, keşfetme ve deneyimleme yoluyla öğrenmelerini destekleyen temel bir süreçtir. Bu zaman diliminde çocuklar, ilgi, ihtiyaç ve gelişim düzeylerine uygun olarak düzenlenmiş öğrenme merkezlerinde özgürce seçim yaparak oyunlarını sürdürürler. Bu durum, çocukların bağımsız karar verme, problem çözme ve öz düzenleme becerilerinin gelişimini destekler. Aynı zamanda çocukların paylaşma, sıra bekleme, sorumluluk alma, iş birliği yapma ve başladıkları işi sürdürme gibi davranışlar yoluyla değerleri günlük yaşam deneyimleri içerisinde kazanmalarına katkı sağlar.

Öğretmen, bu süreçte doğrudan yönlendirici bir rol üstlenmekten ziyade rehberlik edici ve gözlem odaklı bir yaklaşım benimsemelidir. Çocukların oyunlarını dikkatle izleyerek onların ilgi alanlarını, sosyal etkileşimlerini ve gelişimsel ihtiyaçlarını belirler, gerektiğinde sürece dâhil olarak oyunu zenginleştirici sorular sorar, yeni materyaller sunar ya da akran etkileşimini destekler. Öğretmen aynı zamanda öğrenme merkezlerinin düzenli, erişilebilir ve çocukların yaratıcılığını teşvik edecek nitelikte olmasını sağlamalıdır.

Etkinlikler Arası Geçiş

Etkinlikler arası geçiş, gün içinde bir etkinlikten diğerine, bir mekândan başka bir mekâna ya da bir öğrenme deneyiminden farklı bir öğrenme deneyimine geçişi kolaylaştıran kısa süreli ve yapılandırılmış uygulamalardır. Okul öncesi dönemde oyun, çocukların öğrenmelerini kalıcı hâle getirmelerini sağlayan en önemli araçlardan biridir. Bir etkinlikten diğerine oyunla yapılan geçişler çocukların tüm günü keyifle bütüncül olarak yaşamaları ve öğrenmelerini kalıcı bir şekilde gerçekleştirmeleri için oldukça önemlidir.

Günlük eğitim sürecinde büyük grup etkinliğinden oyun zamanına, sınıftan açık alanda oyun zamanına, öğrenme merkezlerinden büyük grup etkinliklerine ya da günü değerlendirmeden okuldan ayrılış sürecine kadar yapılan her geçiş önemlidir ve çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak planlı bir şekilde yürütülmelidir. Etkinlik türü ve zaman fark etmeksizin bir süreçten başka bir sürece geçiş çocuklar açısından uyum gerektiren bir durumdur. Bu süreçlerin etkili yönetilmesi, sınıf içi düzenin sürdürülmesine ve öğrenme-öğretme uygulamalarının kesintiye uğramadan devam etmesine katkı sunar. Ayrıca bu süreçler, çocukların kurallara uyma, sorumluluk alma, düzeni koruma, arkadaşlarıyla iş birliği yapma ve başkalarının haklarına saygı gösterme gibi davranışlar yoluyla değerleri deneyimlemelerine fırsat sunar.

Geçiş strateji oyunlarında, müzik, ritim, dans, tekerleme, parmak oyunları, bilmece, kısa hikâyeler, görseller, semboller, sayma çalışmaları ve hareket oyunları gibi çeşitli araçlar kullanılabilir. Bununla birlikte geçiş süreçlerinde bireyselleştirme esastır. Her çocuğun dikkat süresi, uyum hızı ve yönergeyi algılama düzeyi farklı olabileceğinden, öğretmen tarafından farklılaştırılmış hatırlatmalar yapılmalıdır. Görsel ipuçları, zamanlayıcılar ve kademeli uyarılar (örneğin son beş dakika, son üç dakika gibi) bu süreçte etkili araçlar olarak kullanılabilir.

Açık Havada Oyun

Açık havada oyun, günlük eğitim akışı içinde çocukların hareket etme, keşfetme ve doğayla etkileşim kurma gereksinimlerini karşılayan bir zaman dilimidir. Çocukların her gün düzenli biçimde açık havada bulunmalarının desteklenmesi ve hava koşullarına uygun hazırlık yapmalarına rehberlik edilmesi; çocukların kendi ihtiyaçlarını fark etmelerine, kişisel sorumluluk almalarına ve öz bakım becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar. Bu süreç aynı zamanda çocukların günlük yaşam deneyimleri içerisinde değerleri uygulayarak öğrenmelerini destekler.

Açık havada oyun, açık hava öğrenme merkezlerinde yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış şekilde düzenlenebilir. Bu merkezde yer alan doğal materyaller, hareket alanları ve keşif köşeleri, çocukların problem çözme, yaratıcılık, iş birliği ve öz düzenleme becerilerini geliştirmelerine olanak tanıyacak biçimde planlanmalıdır. Gerektiğinde iç mekânda kullanılan bazı materyallerin dış ortama taşınmasıyla öğrenme ortamı zenginleştirilebilir ve süreklilik sağlanabilir.

Açık havada oyun zamanında çocukların güvenliği öncelikli olarak ele alınmalıdır. Bu doğrultuda oyun alanının güvenliği düzenli olarak kontrol edilmeli; oyun ekipmanlarının sağlamlığı, alan sınırlarının uygunluğu ve çocuklar açısından risk oluşturabilecek durumlar dikkatle değerlendirilmelidir. Bununla birlikte çocukların gelişim özelliklerine uygun, kontrollü risk alma deneyimleri yaşamalarına fırsat tanınması önemlidir. Bu süreç; çocukların kendi sınırlarını tanımlarını, karar verme becerilerini kullanmalarını, risk değerlendirmesi yapmalarını, problem çözmelerini ve çevreye ilişkin farkındalık geliştirmelerini destekler.

Günü Değerlendirme Süreçleri

Çocuklarla birlikte gün içerisinde yapılan tüm etkinlik ve uygulamaların değerlendirilmesidir. Gün sonunda, kısa ve açık uçlu sorular ile çocukların günlük yaşam deneyimleri hakkında deneyimlerinin, düşüncelerinin ve duygularının alındığı bir zaman dilimidir. Günlük değerlendirme sürecinde, öğrenme-öğretme uygulamalarına ilişkin sorulara, duyuşsal sorulara, yaşamla ilişkilendirme sorularına ve öz değerlendirme sorularına yer verilmesi önerilmektedir.

12.5. Etkinlik Çeşitleri

Türkçe, matematik, fen, sosyal, hareket ve sağlık, sanat, müzik alanlarına yönelik etkinlikler çocuklara kazandırılması hedeflenen beceriler, çocukların gelişimsel özellikleri ve günlük plandaki öğrenme-öğretme uygulamalarına bağlı olarak bireysel, küçük grup veya büyük grup şeklinde planlanıp uygulanabilir. Etkinlikler, tek alana yönelik planlanıp uygulanabileceği gibi birden fazla alan bir araya getirilerek bütünleştirilmiş etkinlikler de hazırlanabilir. Bu etkinlikler sınıf içinde yapılabileceği gibi açık havada da yapılabilir.

Bireysel etkinlikler, çocuğun kendi öğrenme hızına ve gelişim düzeyine uygun olarak bağımsız biçimde çalışmasına olanak tanıyan etkinliklerdir. Bu etkinliklerde temel amaç, çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesini desteklemek ve bireysel farklılıkları dikkate almaktır. Çocuğun, kendisine sunulan materyaller arasından ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda seçim yapması, süreci yönetmesi ve öğrenme sorumluluğu alması beklenir. Bu tür etkinlikler alan becerilerinin edinimini desteklemeye yönelik kullanılabilen gibi zenginleştirme ve destekleme amacıyla da kullanılabilir.

Küçük grup etkinlikleri çocukların ilgi, gereksinim ve gelişim düzeylerine göre oluşturulan gruplar hâlinde farklı ya da aynı öğrenme çıktılarına yönelik çeşitli öğrenme yaşantıları gerçekleştirdikleri etkinliklerdir. Bu etkinliklerde esas olan, çocukların etkileşim içinde öğrenmeleridir. Çocuklar akranlarıyla birlikte çalışırken fikir alışverişinde bulunur, tartışır, birlikte problem çözer ve yeni fikirler üretirler.

Küçük grup etkinliklerini planlama süreci, öğrenme çıktılarının ve süreç bileşenlerinin belirlenmesiyle başlar. Ancak bu öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri tek bir etkinlik üzerinden değil, farklı yollarla ulaşılabilecek biçimde kurgulanmalıdır. Bu nedenle öğretmen, her bir grup için farklı yöntem, teknik ve materyaller içeren etkinlikler planlamalıdır.

Küçük grup etkinliklerinde grupların oluşturulması planlamanın kritik bir boyutudur. İlgiye dayalı veya amaçlı gruplama yapılabilir. İlgiye dayalı gruplamada çocuklar kendi tercihlerine göre gruplanırken amaçlı gruplamada öğretmen; çocukların gelişim düzeyleri, hazır bulunuşlukları ve ihtiyaçlarına göre grupları oluşturur. Özellikle gelişimsel farklılıkların belirgin olduğu sınıflarda amaçlı gruplama, hedeflenen becerilerin desteklenmesi açısından daha işlevsel kabul edilmektedir.

Küçük grup etkinlikleri yalnızca bireysel görevlerin grup içinde yapılması şeklinde değil, çocukların birlikte düşünmelerini, tartışmalarını, problem çözmelerini ve ortak ürün ortaya koymalarını gerektirecek şekilde kurgulanmalıdır. Bu bağlamda açık uçlu sorular, problem durumları ve keşfe dayalı görevler planlamanın önemli bileşenleridir.

Planlama sürecinde öğretmenin hangi gruba ne tür destek vereceği, hangi gruplarda daha yoğun rehberlik yapacağı önceden düşünülmelidir.

Büyük grup etkinlikleri ise sınıftaki tüm çocukların aynı anda, aynı öğrenme çıktısına yönelik olarak, aynı yöntem, teknik ve materyallerle katılım gösterdiği etkinliklerdir.

Bütünleşik etkinlikler, farklı alanlara ait etkinliklerin örneğin Türkçe ve matematik alanına yönelik etkinliklerin bir bütün olarak tasarlanmasıdır. Günlük planın öğrenme-öğretme uygulamalarında etkinliklerin arka arkaya sıralanması, etkinliklerin bütünleştirildiği anlamına gelmez. Etkinlikler tasarlanırken alanların uygun geçişlerle ilişkilendirilerek bütünleştirilmesi önemlidir.

12.6. Aile ve Toplum Katılımı Etkinlikleri

Aile ve Toplum Katılımı

Okul öncesi dönemde eğitim, okul ortamının yanı sıra aile ve toplumun aktif katılımıyla bütünleşen çok boyutlu bir süreçtir. Çocuğun gelişimi, içinde bulunduğu aile ve sosyal çevre ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle aile ve toplum katılımı, çocukların öğrenme süreçlerini zenginleştiren, edindikleri bilgi, beceri ve değerleri yaşamla ilişkilendiren ve eğitimde sürekliliği sağlayan temel unsur olarak ele alınmaktadır. Bu sürecin etkili ve sürdürülebilir biçimde yürütülebilmesi için ailelerin çocuk gelişimi, eğitim süreci ve ebeveynlik yaklaşımları konusunda desteklenmesini içeren aile eğitimi çalışmaları önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bu yaklaşımı esas alarak, eğitim sürecinde aile ve toplumun etkin katılımını destekleyen, ailelerin çocuklarıyla evde etkili zaman geçirerek aile bağlarını güçlendiren, anne babaların ebeveynlik becerilerinin gelişimini destekleyen bütüncül bir anlayışı benimsemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinden aile katılımı, toplum katılımı ve aile eğitimi etkinliklerini; çocukların ve ailelerin bireysel ve kültürel özellikleri ile ailelerin gereksinimlerini dikkate alarak esnek, kapsayıcı ve bu özelliklere duyarlı biçimde planlamaları beklenmektedir. Aile ve toplum katılımı etkinlikleri, gereksinimler ve mevcut olanaklar doğrultusunda uygun zamanlarda ayrı ayrı veya birlikte planlanabilir.

Aile Katılımı

Aile çocuğun doğum öncesinden itibaren gelişim, beceri ve değer ediniminde birincil sorumluluğa sahip olan en temel toplumsal yapıdır. Çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna başlamasıyla birlikte, çocuğun gelişiminin bütüncül olarak desteklenmesi için aile ve okulun iş birliği içerisinde hareket etmesi gerekmektedir. Bu iş birliği, çocuğun yüksek yararını esas alan, güvene dayalı ve sürdürülebilir bir ortaklıktır.

Aile Katılımının Amaçları

- Ev ve okul arasındaki iş birliğini artırmak,
- Çocuğun eğitiminde tutarlılık sağlamak,
- Ebeveynlerin çocuklarının gelişimsel özelliklerini ve bireysel farklılıklarını tanımasına katkı sağlamak,
- Anne babaların ebeveynlik becerilerini desteklemek,
- Çocuğun öğrenme yaşantılarını zenginleştirmek,
- Çocuğun evdeki öğrenme ortamının niteliğini artırmak,
- Çocuklarda beceri edinimini desteklemek,
- Evde aile bağlarını güçlendirerek aile bütünlüğünün desteklenmesine katkı sağlamak.

Aile katılımı çalışmaları çocuk, aile ve okul arasında kurulan etkileşimi güçlendiren, öğrenme süreçlerinde süreklilik sağlayan ve çocuğun gelişimini çok yönlü destekleyen bir yapıyı ifade eder. Bu çalışmalar ile çocuk; ev ve okul ortamında tutarlı ve destekleyici deneyimler yaşar. Aile katılımı etkinlikleri, çocukların aile bütünlüğü, saygı, sorumluluk, duyarlılık gibi değerleri günlük yaşam içinde içselleştirmelerine ve davranışa dönüştürmelerine olanak sağlayacak yaşantılar sunmalıdır. Böylelikle öğrenme yalnızca okul ile sınırlı kalmaz, yaşamın tüm alanlarına yayılarak sürekli tekrarlarla pekiştirilerek kalıcı hâle gelir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda aile katılımı çalışmalarıyla, aileler eğitim sürecinin önemli bir paydaşı olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamda program; ailelerin eğitim sürecine etkin katılımını desteklemeyi, ebeveynlik becerilerini güçlendirmeyi, ailelerin güçlü yönlerini fark etmelerini sağlamayı ve aile-okul iş birliği yoluyla çocukların bütüncül gelişimini desteklemeyi hedeflemektedir.

Aile katılımının etkili şekilde yürütülebilmesi için öğretmenlerin çocukları ve ailelerini çok yönlü olarak tanıması gerekmektedir. Öğretmenin çocuk hakkında ön bilgi sahibi olması, eğitim ortamının ve öğrenme yaşantılarının etkin biçimde düzenlenmesine katkı sağlar. Bu doğrultuda eğitim sürecinin başlangıcında çocuk ve aileyi tanımaya yönelik formlar kullanılmalı (bk. Ek-10 Aile Katılımı Tercih Formu, Ek-9 Aile Eğitimi İhtiyaç Belirleme Formu), ailelerin sürece nasıl katılmak istedikleri belirlenmeli, elde edilen bilgiler öğretmen tarafından değerlendirilerek planlama sürecine yansıtılmalıdır. Öğretmenler her ailenin katılım şekli, tercihleri ve imkânlarını dikkate alarak esnek ve kapsayıcı planlamalar yapmalıdır.

Okul ve ailelerin birbirini tanıma sürecinde karşılıklı iletişim kurması önemlidir. Okulun ailelerin beklenti, ihtiyaç, tercih ve imkânlarını tanıması sayesinde aileler kendilerini değerli, anlaşılmış ve sürecin bir parçası olarak hisseder. Aile ve okul arasında kurulacak güvene dayalı ilişki sayesinde okul-aile iş birliği de güçlenir.

Toplum Katılımı

Okul öncesi eğitimde toplum katılımı, çocuğun gelişimini desteklemek amacıyla okul, aile ve toplum arasında kurulan iş birliği ve etkileşim süreçlerini ifade eder. Toplumun okul öncesi eğitime aktif katılım sağlayarak "çocuk dostu bir toplum" inşa etmesi; yerel yönetimler, muhtarlıklar, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, sağlık ve güvenlik birimleri, kültür ve sanat kurumları, sivil toplum kuruluşları gibi farklı toplum bileşenlerinin çocukların yararına olacak şekilde kaynaklarını, hizmetlerini ve uzmanlıklarını bütünleştirmesiyle mümkündür. Bu bütüncül yaklaşım; eğitimin okul sınırlarının dışına taşınması ve çocukların yakın çevrelerinde bulunan semt pazarı, orman işletme müdürlüğü, itfaiye, sağlık kuruluşu, kütüphane, müze, kültür merkezi, park, fırın, çiftlik, atölye ve farklı meslek gruplarına ait iş yerleri gibi kolay erişilebilir kurum, hizmet ve kaynaklardan düzenli olarak yararlanmasıyla sağlanır. Bu kapsamda kurum ve kuruluşlara geziler düzenlenebilir; farklı mesleklerden kişiler okula davet edilebilir; çocukların yaşadıkları çevreyi, toplumsal yaşamı ve sunulan hizmetleri tanımalarını sağlayan gözlem, inceleme ve uygulama çalışmaları gerçekleştirilebilir. Toplum bileşenlerinin erken çocukluk eğitiminin amaçlarına ve çocukların

gelişimsel gereksinimlerine ilişkin farkındalık kazanması, çocuklara sunulan öğrenme olanaklarını çeşitlendirerek fırsat eşitliğini güçlendirir. Çocuk açısından bu iş birliğinin en önemli yararları; öğrenme deneyimlerinin anlam kazanması ve edinilen becerilerin doğrudan yaşamla ilişkilendirilmesi, ev ve okul yaşantıları arasında tutarlılık sağlanması, beceri ve değer ediniminin kolaylaşması, çocuğun öz güveninin artması, kendisine değer verildiğini ve saygı duyulduğunu hissetmesi olarak öne çıkar. Bu güçlü iş birliği, çocuğun bireysel gelişiminin yanı sıra toplumsal bir varlık olarak gelişimini de destekleyerek uzun vadede eğitimsel eşitliğin sağlanmasına katkıda bulunan koruyucu ve önleyici bir görev üstlenir.

Aile Katılımı Etkinlik Örnekleri	Toplum Katılımı Etkinlik Örnekleri
• Tanışma toplantıları • Veli toplantıları • Bireysel görüşmeler • Ev ziyaretleri • Telefon ve dijital iletişim • Haber mektupları, bültenler, broşür, afiş, kitapçık • Konferans ve seminerler • Portfolyo ve gelişim dosyası paylaşımları • Dilek ve öneri kutuları • Okul panoları ve duyuru alanları • Belirli gün ve haftalar etkinlikleri • Yıl sonu şenlikleri ve sergiler • Proje mektubu	• Yerel işletmelerle iş birliği çalışmaları • Kamu kurumları ile ortak etkinlikler ve projeler • Meslek tanıtım etkinlikleri • Alan uzmanları ile uygulamalı çalışmalar / davetler • Sosyal sorumluluk projelerine katılım • Doğa ve çevre etkinlikleri • Geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik çalışmaları • Yerel kültür ve üretim faaliyetlerine katılım

Toplum katılımı, çocukların içinde yaşadıkları çevreyi tanımalarını, toplumsal değerlere ilişkin duyarlılık geliştirmelerini ve sosyal sorumluluk bilinci kazanmalarını destekler. Bu süreçte gerçekleştirilen etkinlikler; çocukların edindikleri bilgi, beceri ve değerleri günlük yaşamla ilişkilendirmelerine ve pekiştirmelerine de katkı sağlar. Aile, okul ve toplum arasındaki iş birliği; çocuğun yaşamında bütünlük oluşturarak, çocuğun, ailenin ve okulun refahının artmasına katkı sunar. Toplum katılımının etkili bir şekilde yürütülebilmesi için okul ve öğretmenler, aile ve çevreyi eğitim sürecinin doğal bir paydaşı olarak görmelidir. Bu doğrultuda planlanan çalışmaların gerçekçi, sürdürülebilir, kapsayıcı ve değerlendirilebilir olması önemlidir.

Aile Eğitimi

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) kapsamında aile eğitimi; ebeveynlerin çocuk yetiştirme becerilerini güçlendirmeyi, gereksinim duydukları konularda onlara destek sunmayı ve aileyi eğitim sürecinin etkin bir paydaşı hâline getirmeyi amaçlamaktadır. Her ailenin kendine özgü özellikleri, ihtiyaçları ve aile içi dinamikleri bulunmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin yalnızca çocukları değil, aileleri de tanımaları ve onların ihtiyaçlarını belirlemeleri, sürecin ilk ve temel adımını oluşturmaktadır. Belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlanan içeriklerin, uygun yöntemlerle ailelere sunulması gerekmektedir. Aileleri bir araya getiren eğitim çalışmalarının aile yaşamındaki karşılığını değerlendirmek, eğitimlerin etkililiğini izlemek açısından sürecin önemli bir aşamasıdır. Elde edilen izleme sonuçlarına göre yeni eğitimlerin planlanması ise ailelerin sürekli gelişimini destekleyecektir.

Aile Eğitiminin Amaçları

- Aileleri erken çocukluk eğitiminin amacı ve önemi konusunda bilgilendirmek,
- Aileleri çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirmek,
- Ailelerin çocuk yetiştirme tutumlarını desteklemek,
- Ailelerin çocukların davranış ve alışkanlıklarını düzenleme stratejilerini öğrenmelerini desteklemek,

- Aileleri çocuk hakları konusunda bilinçlendirmek,
- Ailelerin, çocuklarına rehberlik etmelerine destek sağlamak,
- Aile bireyleri arasında etkili iletişim kurulmasına katkıda bulunmak,
- Ailelerin ebeveynlik becerilerini desteklemek,
- Ailelerin çocukların ahlaki gelişimini desteklemelerine; nezaket, saygı, sorumluluk ve toplumsal yaşam kurallarının günlük yaşamda davranışa dönüşmesine rehberlik etmelerine katkı sağlamak,
- Ailelerin, çocukların akrabalarıyla güvenli, saygılı ve destekleyici ilişkiler kurmalarına rehberlik etmelerini ve kuşaklar arası iletişimi güçlendirmelerini desteklemek,
- Aileleri dijital okuryazarlık konusunda bilinçlendirmek ve ihtiyaç durumunda öğrendiklerini uygulama fırsatı sunabilmektir.

Aile eğitimleri, okul ve ev arasındaki uyumu güçlendirerek erken çocukluk eğitim sürecini zenginleştirmektedir. Bu eğitimler aracılığıyla ebeveynlerin çocuklarını daha yakından tanımaları, gelişimsel ihtiyaçlara karşı duyarlılık kazanmaları ve ebeveynlik becerilerine ilişkin öz yeterliklerinin güçlenmesi desteklenmektedir. Böylece çocukların ev ve okul yaşantıları arasında tutarlılık sağlanarak öz güvenleri desteklenmekte; bilgi, beceri ve değer edinimleri hızlanmakta ve okula yönelik olumlu tutum geliştirmelerine katkı sunulmaktadır.

Program metninde aile eğitimi ve aile katılımına ilişkin temel yaklaşım, amaç ve ilkelere yer verilmiş olup konuya ilişkin ayrıntılı içerik, uygulama örnekleri, modül yapıları, oturum akışları ve ailelere yönelik destekleyici açıklamalar ise Aile Eğitimi ve Katılımı Rehberi'nde sunulmuştur.

Oyunun, okul sınırları içerisinde kalmaması, evde de oyun yoluyla öğrenmelerin sürdürülmesi için Evde Oyun Rehberi hazırlanmıştır. Kitapta yer alan oyun önerileri, çocukların günlük yaşam içinde düşünme, iletişim kurma, problem çözme, iş birliği yapma, öz düzenleme ve sorumluluk alma gibi becerilerini oyun yoluyla geliştirmelerine katkı sunacaktır. Bununla birlikte aile üyelerinin çocukla nitelikli zaman geçirmesine katkı sunulması, aile içi etkileşimin güçlendirilmesi ve aile bütünlüğü değerinin desteklenmesi amaçlanmıştır.

13. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA ÖĞRENME ORTAMLARI

13.1. Okul İçi Öğrenme Ortamları-Öğrenme Merkezleri

Öğrenme Merkezleri

Çocukların bireysel olarak ya da akranlarıyla birlikte öğrenme deneyimleri yaşadıkları, sınıf içinde ve açık havada düzenlenmiş öğrenme alanlarıdır. Bu merkezler; sınıf içinde dolap, pano, halı, yer döşemesi, bant, tabela veya çeşitli sembollerle sınırları belirlenmiş ve uygun materyallerle zenginleştirilmiş alanlar olarak tanımlanmaktadır. Öğrenme merkezlerinin planlanması, düzenlenmesi ve zenginleştirilmesi sürecinde zümre öğretmenleriyle iş birliği yapılması; ortak uygulamaların geliştirilmesine, materyallerin etkili biçimde kullanılmasına ve çocukların gereksinimlerine uygun düzenlemelerin oluşturulmasına katkı sağlar. Çocukların aktif katılımını temel alan bu ortamlar, onların eğlenerek öğrenmelerine olanak tanırken karar verme, problem çözme, iş birliği ve kendini ifade etme gibi çok yönlü becerilerinin gelişimini; yaratıcılık, sorumluluk, merak ve oyunseverlik gibi eğilimlerinin desteklenmesini sağlar.

Öğrenme merkezleri düzenlenirken sınıfın fiziksel özellikleri, çocuk sayısı, gelişim düzeyi ve merkezlerin işlevleri dikkate alınmalıdır. Hareketli etkinliklerin yoğun olduğu blok, müzik ve dramatik oyun merkezlerinin birbirine yakın; odaklanma gerektiren kitap, fen ve matematik merkezlerinin ise daha sessiz alanlarda konumlandırılması önerilmektedir. Bu düzenleme, sınıf içi etkileşimi dengeleyerek çocukların farklı öğrenme deneyimlerinden etkin biçimde yararlanmalarını sağlar. Sınıf alanının sınırlı olduğu durumlarda bazı merkezler birleştirilebilir, dönüştürülebilir veya bahçe gibi okulun farklı alanları öğrenme ortamı olarak düzenlenebilir.

Öğrenme merkezlerinde yer alacak materyaller çocukların yaş, gelişim düzeyi, ilgi ve gereksinimlerine uygun çeşitlilikte olmalıdır. Merkezlerde yer alan materyallerin çocukların erişebileceği açık raf sistemlerinde düzenlenmesi, çocukların bağımsız hareket etmelerini ve öz düzenleme becerilerini desteklemektedir. Materyallerin çeşitliliği ve

belirli aralıklarla güncellenmesi, çocukların ilgilerini canlı tutarak farklı deneyimler kazanmalarına olanak sağlar. Öğretmen, öğrenme merkezlerini düzenlerken çocukların görüşlerini dikkate almalı, bu süreçte çocukların sınıf ortamını sahiplenmeleri ve sorumluluk almaları desteklenmelidir. Her merkeze ait isim ve sembollerin görünür şekilde yerleştirilmesi, çocukların merkezleri ayırt etmelerini kolaylaştırmaktadır.

Öğrenme merkezlerinin etkin kullanımı için belirli düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Her merkezin büyüklüğüne göre aynı anda bulunabilecek çocuk sayısının sınırlı tutulması amacıyla semboller kullanılabilir. Öğretmen, çocukların hangi merkezde ve kimlerle ne kadar süre oynadığını gözlemlemeli ve gözlem sonuçlarını kaydetmelidir. Çocuklar hep aynı merkezde oynamayı tercih edebilir. Bu durumda çocukların farklı deneyimler ve beceriler edinebilmesi için farklı merkezlerde de vakit geçirmeleri teşvik edilmelidir.

Öğrenme merkezleri yalnızca sabit alanlar olarak değil, aynı zamanda esnek ve geliştirilebilir yapılar olarak ele alınmalıdır. Çocukların ilgileri ve anlık öğrenme fırsatları doğrultusunda geçici merkezler oluşturulabilir. Örneğin meslek temelli ya da belirli gün ve haftalara yönelik tematik merkezler, çocukların yaşam becerilerini destekleyen zengin öğrenme deneyimleri sunmaktadır. Bu merkezlerde çocuklarla birlikte hazırlanan materyallere yer verilmesi, öğrenme-öğretme uygulamalarına aktif katılımı artırmaktadır.

Öğrenme merkezlerinde güvenli ve kapsayıcı bir ortam oluşturulması esastır. Öğretmenler tüm çocuklar için öğrenmenin en üst düzeyde gerçekleşmesini destekleyen bir öğrenme ortamı oluşturmalıdır. Öğrenme ortamlarının farklılaştırılması sürecinde öğretmenler, çocukların öğrenme ortamına katılımını ve erişimini desteklemek amacıyla fiziksel ortam değişiklikleri, iletişim ve etkileşimi artırmaya yönelik düzenlemeler, geçici merkez ve rutin süreçlerine ilişkin uyarlamalar, sınıf içi materyallerde değişiklikler ve bireysel ihtiyaçlara uygun özel materyal veya araç desteği sunabilirler.

Okul öncesi eğitim sınıflarında yaygın olarak yer verilen öğrenme merkezleri, blok, kitap, erken okuryazarlık, müzik, sanat, fen, matematik, dramatik oyun ve açık hava öğrenme merkezleridir. Bu merkezler, çocukların bütüncül gelişimini destekleyen, yapılandırılmış ancak esnek öğrenme ortamları sunan ve erken çocukluk eğitim programlarının temel bileşenlerinden biri olarak değerlendirilen ortamlardır.

Blok Merkezi

Blok merkezi, çocukların hayal güçlerini kullanarak zihinsel tasarımlarını somut ürünlere dönüştürdükleri, deneme-yanılma yoluyla problem çözme becerilerini geliştirdikleri ve yaratıcı düşüncelerini ortaya koydukları bir öğrenme alanıdır. Çocuklar bu merkezde, bireysel ya da küçük grup etkinlikleri aracılığıyla yapı kurma ve yeniden inşa etme süreçlerine aktif olarak katılırlar. Bu süreç, çocukların keşfetme, üretme ve yapıları yeniden düzenleme yoluyla aktif öğrenmelerini destekler.

Bloklarla oynama süreci çocukların şekil, boyut, denge, simetri, sıralama, ölçme ve uzamsal farkındalık gibi erken matematik becerilerini deneyimlemelerine olanak tanır. Bu süreçte çocuklar, çıkarım yapma, sınıflandırma, tahmin etme, karar verme, neden-sonuç ilişkisi kurma, planlama ve akıl yürütme gibi becerilerini geliştirir. Farklı malzemelerden yapılmış, farklı şekil ve boyuttaki bloklar, tak-çıkarcı oyuncaklar ve yapbozlar; çocukların iletişim kurma, birlikte yapı oluşturma, iş birliği yapma ve uyum gösterme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerini destekler. Ayrıca dostluk ve sevgi gibi değerlerin, oyunseverlik, kararlılık ve merak gibi eğilimlerin gelişimine katkı sağlar. Blokları seçme, taşıma, üst üste yerleştirme, hizalama ve dengeleme süreçleri çocukların ince ve kaba motor becerilerini, el-göz koordinasyonunu ve mekânsal düşünme becerilerini güçlendirir.

Blok merkezinde yer alacak materyaller, çocukların farklı deneyimleri yaşamalarına olanak sağlayacak çeşitlilikte olmalıdır. Ahşap, köpük ya da karton gibi farklı materyallerden üretilmiş bloklar, farklı boyut ve şekillerde yapı elemanları, minyatür insan ve hayvan figürleri, araçlar (arabalar, kamyonlar, trenler), yol, köprü ve bina oluşturma materyalleri, trafik işaretleri, rampalar ve eğimli yüzeyler, geçmeli yapı oyuncakları, geri dönüşüm materyalleri (karton kutular, rulolar vb.) ve düzenleme için sepet ya da kutular bulundurulmalıdır. Materyallerin açık raflarda, çocukların kolay erişebileceği ve bağımsız kullanımını destekleyecek şekilde düzenlenmesi önem taşımaktadır. Merkezin düzenlenmesinde güvenli hareket alanı bırakılmasına dikkat edilmelidir.

Kitap Merkezi

Bu merkez, çocukların kitaplara yönelik olumlu tutum geliştirmelerini desteklerken dinleme, konuşma, okuma ve erken okuryazarlık becerilerinin bütüncül biçimde gelişmesine katkı sağlar. Çocuklar bu merkezde kitapların görsellerinden hareketle öykü oluşturma, sayfaları takip etme, yazının yönü ve dinlediklerini anlamlandırma

gibi süreçler aracılığıyla hem bilişsel becerileri hem de dil becerilerini geliştirirler. Ayrıca çocuklar bu merkezde materyallerdeki karakter, mekân, zaman ve olay gibi öykü unsurlarını belirlerken, bu unsurlar arasındaki ilişkileri fark etme ve olay akışını bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirme gibi çözümleme becerilerini de deneyimlerler.

Bu merkezde gerçekleştirilen etkinlikler çocukların hayal gücü ve yaratıcılıklarını desteklerken, aynı zamanda sosyal etkileşim, paylaşma ve birlikte öğrenme becerilerinin gelişimine de katkı sunar. Kitap inceleme, öykü dinleme ve anlatma süreçleri çocukların dikkat, odaklanma ve anlama becerilerinin yanı sıra görsel okuryazarlık ve veri okuryazarlığı gibi okuryazarlık becerilerini de desteklemektedir. Öğretmen bu süreçte, açık uçlu sorularla, çocukların tahminde bulunma ve çıkarım yapma becerilerini destekleyerek, anlam oluşturmalarında rehberlik edebilir. Çocukların kitaplar hakkında konuşma, öykü anlatma ve arkadaşlarıyla kitap temelli tartışmalar yürütme gibi etkinliklere katılımı; onlara söz varlıklarının ve konuşma becerilerinin gelişimi açısından da önemli fırsatlar sunar.

Ayrıca bu merkez, çocuklarda ilkokula başlamadan önce okuma ve yazmaya hazırlık için okul öncesi dönemde okuma ve yazma isteği oluşturmaya açısından oldukça önemlidir.

Kitap merkezinin sınıf içerisinde, dikkat dağıtıcı unsurlardan uzak, sessiz ve aydınlık bir alanda konumlandırılması önemlidir. Çocukların kitaplarla rahat etkileşim kurabilmeleri için kitapların ön kapakları görülebilecek şekilde açık raflara yerleştirilmesi, çocuk boyuna uygun masa ve sandalye, koltuk, minder ve halı ile donatılmış oturma alanlarının sağlanması gerekmektedir. Kitapların ön kapaklarının görünür olması, çocukların materyalleri özgürce inceleyerek, karşılaştırarak ve tercihlerini ifade ederek bağımsız seçim yapabilmelerini kolaylaştırır. Bu düzenleme, çocukların bağımsız olarak materyallere erişimini ve öğrenme süreçlerine aktif katılımını destekler. Çocukların okuma deneyimlerine ilişkin duygu ve düşüncelerini paylaşabilecekleri bir alan oluşturulması da önerilmektedir. Bu amaçla merkezde “bugün ne okudum” köşesi ya da “kitap hakkında görüş panosu” gibi uygulamalara yer verilebilir. Bu tür düzenlemeler çocukların süreci değerlendirme, dikkat ve anlamlandırma becerilerini destekler.

Bu merkezde resimli öykü kitapları, üç boyutlu kitaplar, kumaş kitaplar, şiir, tekerleme ve bilmece kitapları, kavram kitapları, sessiz kitaplar, ansiklopediler, atlaslar, dergiler, broşürler, afişler, gazeteler, menüler ve çocukların oluşturduğu kitaplar bulundurulabilir. Türk kültürünün sözlü anlatı geleneğini ve kültürel mirasını yansıtan; çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmış Nasrettin Hoca, Keloğlan, Karagöz ve Hacivat gibi geleneksel karakterleri konu alan eserlere de yer verilebilir. Ayrıca hikâye ve masal kahramanlarına ait figürler, kitap ayracı ve büyüteç gibi destekleyici materyallerle birlikte sesli kitaplar, öykü kayıtları, bilgisayar, tablet ve projeksiyon cihazı gibi dijital araçlar da bulundurulabilir. Çocukların kitapları dinlerken tahminde bulunma, olay akışını takip etme ve dinleme sonrasında değerlendirme yapma gibi etkinliklerle desteklenmesi, dinleme / izleme becerilerinin gelişimi açısından önemlidir.

Erken Okuryazarlık Merkezi

Erken okuryazarlık merkezinde gerçekleştirilen etkinlikler, çocukların yazılı ve görsel materyallerle etkileşim kurmalarını sağlayarak yazının günlük yaşamdaki işlevini fark etmelerine olanak tanır. Çocuklar bu merkezde resimlerden anlam çıkarma, yazıyı taklit etme, kendi sembolik yazılarını oluşturma ve farklı metin türlerini inceleme gibi deneyimler edinirler. Sayfa çevirme, görsel ve yazıları eşleştirme, çizgi ve semboller oluşturma, kalem ve benzeri araçları kullanma gibi deneyimler çocukların el-göz koordinasyonunu ve küçük kas becerilerini destekler. Bu süreçte öğretmen, çocukların gelişim düzeylerine uygun biçimde rehberlik ederek yazı farkındalığı ve ses bilgisel farkındalık becerilerini destekler.

Erken okuryazarlık merkezinin sınıf içinde sessiz, aydınlık ve dikkat dağıtıcı uyaranlardan uzak bir alanda konumlandırılması önemlidir. Sınıfın fiziksel koşullarına bağlı olarak kitap merkezi ile birlikte düzenlenebilir. Çocukların materyallere bağımsız erişimini destekleyen, düzenli ve işlevsel bir ortam oluşturulmalıdır.

Erken okuryazarlık merkezinde yer alacak materyaller, çocukların farklı okuryazarlık deneyimleri yaşamalarına olanak sağlayacak çeşitlilikte olmalıdır. Bu kapsamda resimli kitaplar, öyküler, kartpostallar, ansiklopediler, haritalar, atlaslar, broşürler, kataloglar, takvimler, hava durumu çizelgeleri, menüler ve günlük yaşamla ilişkili çeşitli yazılı materyaller bulundurulabilir. Kitabın fiziksel yapısını tanımaya yönelik olarak ön kapak, arka kapak, sırt, sayfa, yazar adı, resimleyen ve yayınevi gibi kitap unsurlarının çocuklara tanıtılmasını destekleyecek etiketleme ve görselleştirme uygulamalarına yer verilmelidir. Hikâye anlatımını desteklemek amacıyla hikâye kartları, kuklalar, maketler, hikâye panoları ve dramatizasyon araçları kullanılabilir. Bu materyaller aracılığıyla çocukların dinlediği öyküler hakkında tahminde bulunma, olay akışını takip etme ve karakterler hakkında çıkarımda bulunma gibi anlam oluşturma süreçleri desteklenebilir. Harf farkındalığını desteklemek için alfabe kartları, mıknaatlı harfler, dokunsal harfler ile

büyük ve küçük harf biçimleri arasındaki ayrımı kavramaya yönelik eşleştirme materyalleri bulundurulabilir. Ses bilgisel farkındalık becerileri için sesli uyaklı kitaplar ve sözcük kartları gibi materyaller merkeze dâhil edilebilir. Yazı farkındalığını derinleştirmek amacıyla nokta, soru işareti, ünlem, virgül gibi noktalama işaretlerini tanımaya yönelik görseller ve etkinlik kartları da merkeze eklenebilir. Ancak bu merkezin amacı kesinlikle okuma yazma öğretmek değildir. Okul öncesi dönemde kesinlikle okuma yazma öğretilmemelidir. Yapılan çalışmalar, çocukların birinci sınıfta okuma ve yazmayı kolaylıkla öğrenebilmesi için onlara ön beceriler kazandırmaya yöneliktir.

Yazma öncesi becerileri desteklemek amacıyla farklı boyutlarda kalem, silgiler, yazı tahtaları, defterler, çeşitli kâğıt türleri, zarflar, etiketler ve minyatür kitaplar gibi materyaller bulundurulabilir. Ayrıca kesme, yapıştırma ve ince motor becerilerini destekleyen araç gereç (makas, delgeç, oyun hamuru, boncuk vb.) de merkezde bulundurulabilir. Çocukların yazı ile etkileşimlerini artırmak amacıyla sınıf içinde anlamlı uyarı yazıları ve görsel destekler de kullanılabilir. Bu merkezin amacı; çocuklara doğrudan okuma ve yazma öğretmek değil, ilkökul sürecinde çocukların okuma ve yazmayı daha kolay öğrenebilmelerini destekleyecek ön becerilerin gelişimine katkı sağlamaktır.

Müzik Merkezi

Müzik merkezi, çocukların müzikle ilgili bilgi ve becerilerini destekleyerek deneyim kazanmalarını amaçlayan, işitsel, ritmik ve estetik gelişimlerini bütüncül biçimde destekleyen bir öğrenme merkezidir. Bu merkez, çocukların müziğe yönelik ilgi ve tutum geliştirmelerine katkı sağlarken, aynı zamanda bireysel ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerine olanak tanır. Çocuklar bu merkezde dinleme, söyleme, çalma, hareket etme ve müzik yoluyla kendini ifade etme süreçlerine aktif olarak katılarak hem müziksel becerilerini hem de yaratıcılıklarını geliştirirler.

Müzik merkezinde gerçekleştirilen etkinlikler; çocukların işitsel algı, ritim duygusu, ezgi farkındalığı ve ses ayırt etme becerilerini desteklerken duygularını müzik ve hareket yoluyla ifade etmelerine de olanak sağlar. Çocuklar, farklı sesleri keşfederek bunlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder; verilen ritim kalıplarını tekrar eder, kendi ritim kalıplarını oluşturur ve müzik eşliğinde hareket etme becerilerini geliştirir. Müzik merkezindeki etkinlikler; çocukların müziksel dinleme, söyleme, çalma ve hareket becerilerinin yanı sıra grup içinde uyumlu hareket etme ve iş birliği yapma becerilerini de destekler. Ayrıca estetik ve duyarlılık gibi değerlerin gelişimine katkı sağlar. Ayrıca Türk ve dünya müzik kültürüne ait örneklerin sunulması, çocukların kültürel farkındalık ve müzik beğenisi kazanmalarını desteklemektedir.

Müzik merkezinin, ses düzeyinin kontrol edilebileceği bir alanda konumlandırılması ve gerekli durumlarda düzenleyici önlemlerin alınması gerekmektedir. Öğretmen, merkezde bulunan müzik aletlerinin doğru ve güvenli kullanımına yönelik rehberlik etmeli ve çocukların materyallerle etkileşimlerini desteklemelidir.

Müzik merkezinde yer alacak materyaller, çocukların farklı müziksel deneyimler yaşamalarına olanak sağlayacak çeşitlilikte olmalıdır. Bu kapsamda, çocukların çalabileceği davul, darbuka, bongo, tumba, trampet, tef, balık sırtı, ritim çubuğu, çelik üçgen, zil, ksilofon, metalofon ve benzeri çalgılar bulundurulabilir. Ayrıca sınıf öğretmenin ya da müzik öğretmenin çalacağı piyano, org, akordeon, melodika, gitar, ukulele, bağlama, flüt benzeri çalgıların bulunması çocukların bu çalgıları yakından tanıması açısından da önemlidir. Bunun yanı sıra çocukların gelişim özelliklerine uygun Türk ve dünya müziklerinden seçilmiş örnekleri içeren müzik kayıtları, dijital dinleme araçları, çocuk şarkıları kitapları, çalgı posterleri ve farklı müzik kültürlerine ilişkin görsel materyaller de merkezde bulundurulabilir. Ayrıca çocuk şarkıları, ulusal müzik türleri ve dünya klasik müziklerinden seçkin örnekler gibi müzik kayıtları, dijital dinleme araçları, çocuk şarkıları kitapları, çalgı posterleri ve müzik kültürüne ilişkin görsel materyaller de merkezde yer alabilir.

Sanat Merkezi

Sanat merkezi, çocukların farklı sanat materyallerini tanıdıkları, sanatın farklı türlerine ait teknikleri denedikleri, duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade ettikleri bir öğrenme merkezidir. Bu merkezde çocuklar resim yapma, baskı, kolaj, kesme, yırtma, yapıştırma, yoğurma, şekil verme, üç boyutlu ürün oluşturma ve artık materyallerle tasarım yapma gibi çalışmalar gerçekleştirirler.

Sanat merkezi yalnızca ürün ortaya koyulan bir alan değil, çocukların keşfettikleri, denedikleri, karar verdikleri, problem çözdükleri ve kendi anlatım yollarını geliştirdikleri bir öğrenme ortamı olarak düzenlenmelidir. Çocukların önceki yaşantılarından, çevrelerinden, doğadan, kültürel öğelerden ve sanat eserlerinden yola çıkarak yeni fikirler üretmeleri desteklenmelidir. Bu merkezde yapılan çalışmalar çocukların yaratıcılıklarını, estetik farkındalıklarını, görsel algılarını, hayal güçlerini, ifade becerilerini, el-göz koordinasyonunu ve ince motor gelişimini destekler. Sanat merkezi çocukların sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin gelişimi açısından da önemlidir. Çocuklar burada seçim yapar, başladıkları işi sürdürür, ürünleri hakkında konuşur, arkadaşlarının çalışmalarını inceler ve farklı fikirlere saygı duymayı öğrenirler. Öğretmen, çocukların çalışmalarını genel ifadelerle değerlendirmek yerine “Hangi malzemeleri kullandın?”, “Bu rengi neden seçtin?”, “Burada ne anlatmak istedin?” gibi açık uçlu sorularla düşünme ve ifade süreçlerini desteklemelidir. Sanat eserleri çocuklarla birlikte incelenirken renk, biçim, doku, duygu ve sanatçının anlatmak istemiş olabileceği düşünceler üzerine konuşulabilir. Böylece çocukların görsel okuryazarlık becerileri, estetik ve duyarlılık değerleri, kültürel farkındalık ve farklı bakış açıları geliştirmeleri desteklenir.

Sanat merkezi sınıfta geniş, aydınlık, kolay erişilebilir ve mümkünse lavaboya yakın bir alanda düzenlenmelidir. Çocukların masa üzerinde, resim sehpasında, duvar yüzeyinde ya da zeminde çalışabilecekleri alanlar oluşturulabilir. Merkezde çocukların boylarına uygun masa ve sandalyeler, resim sehpaları, silinebilir yüzeyler, örtüler, kurutma rafları ve sergileme alanları bulundurulabilir. Çocuk ürünleri yalnızca ortaya çıkan sonuç ürünler olarak değil; eskizler, deneme çizimleri ve çocukların süreçteki ifadelerini yansıtan anekdotlar sanat sürecinin bütününe yansıtacak biçimde sergilenmelidir.

Öğretmen, merkez kurallarını çocuklarla birlikte belirlemeli, malzemeleri yerine koyma, fırçaları temizleme, makası güvenli kullanma ve arkadaşının çalışmasına izin almadan dokunmama gibi kuralları görselleştirerek merkeze asmalıdır. Sanat merkezinde hazır örneklerle aynı ürünü yaptırmak yerine süreç odaklı çalışmalar desteklenmeli, çocukların denemelerine, hata yapmalarına, farklı çözümler üretmelerine ve özgün tasarımlar geliştirmelerine olanak tanınmalıdır.

Merkezde Türk ve dünya sanatından örneklerle, sanatçı kartlarına, sergi katalogları ve afişlerine, sanat eseri görsellerine, geleneksel ve çağdaş sanat örneklerine yer verilmelidir. Materyaller çocukların bağımsız olarak seçip kullanabilecekleri biçimde açık raflarda, etiketli kutularda ya da görsellerle desteklenmiş kaplarda düzenlenmelidir. Boyalar, fırçalar, kâğıtlar, kartonlar, makas, yapıştırıcı, ip, kumaş, boncuk, kil, oyun hamuru, doğal materyaller, baskı araçları, sanat kitapları ve görsel materyaller merkezin temel malzemeleri arasında yer alabilir. Kesici, delici ya da gözetim gerektiren materyaller güvenli biçimde saklanmalıdır.

Fen Merkezi

Fen merkezi, çocukların doğaya ve çevrelerine yönelik meraklarını destekleyen; gözlem yapma, tahmin etme, sınıflandırma, deney yapma ve sonuçları ifade etme gibi bilimsel süreç becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan öğrenme alanıdır. Bu merkez, çocukların nesne, olay ve durumları aktif biçimde incelemelerini, farklı malzemelerle deneyim kazanmalarını ve yaşadıkları dünyayı anlamlandırmalarını destekler.

Fen merkezi sınıf içinde çocukların rahat gözlem yapabilecekleri, dikkatlerini sürdürebilecekleri ve malzemelerle bağımsız etkileşim kurabilecekleri bir alanda konumlandırılmalıdır. Alanın yeterli doğal ışık alması, mümkün olduğunda pencereye yakın konumlandırılması ve çocukların dış çevredeki anlık doğa olaylarını gözlemleyebilmelerine olanak sağlaması tercih edilmelidir.

Fen merkezinde kullanılacak malzemelerin mümkün olduğunca gerçek nesnelerden, doğal malzemelerden ve çocukların günlük yaşamda karşılaşabilecekleri araç gereçten oluşmasına dikkat edilmelidir. Fen merkezinde büyüteç, mikroskop, dürbün, ayna, stetoskop ve pusula gibi gözlem araçları bulundurulabilir. Termometre, kronometre, saat, cetvel, mezura, metre, terazî, ölçü kapları ve ölçü kaşıkları gibi ölçme araçlarına yer verilebilir. Kum, su, toprak, taş, yaprak, deniz kabukları, kozalak, çubuklar ve baklagiller (fasulye, nohut, mercimek vb.) gibi doğal malzemeler farklı boyutlardaki kaplarda sunulabilir. Mıknatıs, pil, tel, ampul, kap, huni, süzgeç, balon ve el feneri gibi malzemeler basit deneylerde kullanılabilir. Bitkiler, tohumlar, çimlendirme kapları, akvaryum, böcek oteli ve kuş yuvaları canlıları gözlemlemek için kullanılabilir. Bloklar, geçmeli yapı oyuncakları, geri dönüşüm malzemeleri, ip, lastik, rafya, kil ve kum model oluşturma çalışmalarında kullanılabilir. Çocukların gözlem ve deney sonuçlarını ifade etmeleri için yazı tahtası, çizim materyalleri, defterler, sayı ve eşleştirme kartları bulundurulabilir. Ayrıca bilim kitapları, afişler, fotoğraflar, harita, küre ile insan vücudu, iskelet ve diş modelleri de fen merkezinde yer alabilir. Fen merkezinde bilim insanlarına ait görsellere yer verilmesi önerilir.

Matematik Merkezi

Matematik merkezi çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları, ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda matematiksel kavram ve becerilerini somut deneyimler yoluyla keşfedebilecekleri bir öğrenme alanıdır. Bu merkez, çocukların matematiğe yönelik olumlu tutum geliştirmelerini desteklerken, sayma, sınıflandırma, sıralama, karşılaştırma, ölçme, problem çözme gibi temel matematik becerilerinin gelişimine de katkı sağlar. Çocuklar bu merkezde, matematiksel ilişkileri somut materyaller aracılığıyla deneyimleyerek akıl yürütme, muhakeme ve sonuç çıkarma becerilerini geliştirirler. Ayrıca çocuklara rakam, çizim, şekil ve grafik gibi matematiksel temsilleri tanıma, kullanma ve yorumlama becerileri kazanmaları için fırsat sunan matematik merkezi, çocukların çıkarım yapma, verileri düzenleme ve matematiği günlük yaşamla ilişkilendirme becerilerini destekler.

Matematik merkezinde yer alacak materyaller, çocukların farklı matematik deneyimleri yaşamalarına olanak sağlayacak çeşitlilikte olmalıdır. Bu merkezde, sayı kartları, sayı çubukları, sayı küpleri, manyetik rakam, kum tepsisi, abaküs, birim küpler, domino taşları, eşleştirme kartları, boncuklar, düğmeler, taşlar, baklagiller, deniz kabukları, örüntü kartları, legolar, bloklar, terazî, baskül, cetvel, mezura, saat, takvim, kum saati ve ölçme kapları, geometrik şekil kartları, üç boyutlu geometrik şekiller, geometri tahtası, tangram, yapboz, blok, yön kartı, harita ve kroki gibi materyaller bulundurulabilir. Bunun yanı sıra temsili paralar, grafik oluşturma araçları, beyaz yazı tahtası, akıllı tahta, basit harita uygulamaları, basit sınıf / okul / şehir maketleri gibi materyaller de matematik deneyimlerinin çeşitlendirilmesine katkı sağlar.

Dramatik Oyun Merkezi

Dramatik oyun merkezi, çocukların hayal güçlerini kullanarak farklı rollere girdikleri, duygu ve düşüncelerini oyun yoluyla ifade ettikleri ve gerçek yaşam deneyimlerini canlandırdıkları bir öğrenme merkezidir. Bu merkez, sembolik düşünmenin gelişimini destekleyerek çocukların günlük yaşamla ilgili deneyimlerini yapılandırmalarına olanak tanır.

Bu merkezde gerçekleşen dramatik oyun süreci, çocukların dil ve iletişim becerileri ile sosyal-duygusal öğrenme becerilerini bütüncül bir şekilde desteklemektedir. Aynı zamanda çocukların yaratıcılık, girişkenlik ve oyunseverlik eğilimleri desteklenmektedir. Çocuklar farklı rollere girerek hem kendilerini hem de çevrelerini daha iyi anlama ve tanıma fırsatı bulurlar. Ayrıca dramatik oyunlar aracılığıyla çocuklar, toplumdaki farklı rollerle özdeşim kurarak saygı, sevgi, paylaşma gibi değerler geliştirmekte ve kültürel farkındalık kazanmaktadırlar.

Bu merkezde yer alan materyallerin açık uçlu olması, çocukların hayal güçlerini kullanarak farklı oyun senaryoları oluşturmalarını destekler. Bu merkezde, canlandırma ve ifade materyalleri olarak kukla perdesi, el kuklası, parmak kuklası, ipli kukla, çomak kukla, maskeler ve çocuklarla birlikte hazırlanan kuklalar kullanılabilir. Rol alma ve kostüm materyalleri olarak kostümler, bastonlar, şapkalar, şallar, kurdeleler, çantalar, çeşitli aksesuarlar ile Türk ve dünya kültürlerine ait giysi ve aksesuarlar sayılabilir. Günlük yaşama ait materyaller olarak evcilik oyuncakları, mutfak gereci, oyuncak yemek takımları, temizlik araçları, telefon, gazete, dergi, radyo gibi iletişim araçlarına yer verilebilir. Mesleklerle yönelik materyaller olarak doktor seti, aşçı şapkası, itfaiye seti, tamir setleri ve farklı meslek gruplarını

temsil eden araç gereç sunulabilir. Oyun ortamını zenginleştirmek için minyatür oyuncaklar, oyun evleri, çadırlar ve sepetler dramatik oyun merkezine eklenebilir. Bu çeşitlilik, çocukların hem bireysel hem de grup oyunlarında farklı roller üstlenmelerine, sosyal etkileşim kurmalarına, problem çözmelerine ve kültürel çeşitliliği tanımalarına katkı sağlar. Ayrıca çocuklarla birlikte hazırlanan kukla, maske, kostüm gibi çeşitli ürünlerin merkeze dâhil edilmesi, çocukların üretim sürecine aktif katılımını destekleyerek dramatik oyun merkezini daha anlamlı ve dinamik bir öğrenme alanına dönüştürür.

Açık Hava Öğrenme Merkezi

Açık hava öğrenme merkezi, çocukların doğayla doğrudan etkileşim kurmalarını sağlayan; hareket, keşif, gözlem, oyun ve deneyim temelli öğrenme süreçlerini destekleyen bir öğrenme alanıdır. Bu merkez, çocukların açık havadan yararlanmalarını sağlayarak fiziksel sağlıklarını destekler. Çocukların öğrenme yaşantılarını gerçek yaşamla ilişkilendirmelerini destekleyerek anlamlı ve kalıcı öğrenmeler geliştirmelerini sağlar.

Açık hava öğrenme merkezi, yalnızca belirli bir öğrenme alanına yönelik değil; çocukların bilimsel gözlem, sınıflandırma, tahmin etme, deney yapma, problem çözme, iş birliği kurma ve kendini ifade etme becerilerini bütüncül biçimde destekleyen bir ortam olarak ele alınmalıdır.

Bu merkezde öğrenme-öğretme uygulamaları; planlanmış etkinliklerin yanı sıra doğada kendiliğinden gelişen durumların değerlendirilmesiyle zenginleşir. Böylece çocuklar çevrelerinde meydana gelen olayları fark etme, bu olaylara ilişkin sorular sorma, gözlem yapma, problem çözme ve deneyimlerinden anlam çıkarma fırsatı bulurlar. Ayrıca bu merkez, çocukların en doğal öğrenme biçimi olan oyunu da içermektedir. Açık hava oyun zamanlarında çocuklar kendi oyunlarını kurar, sürdürür ve istediği zaman oyunlarını sonlandırır. Oyun sürecinde, yaprak, dal, kozalak, taş, deniz kabukları, kum ve toprak oyunun amacına ve çocukların gereksinimine göre özgürce kullanılabilir. Açık hava öğrenme merkezinde çocukların doğayla etkileşimlerini desteklemek amacıyla farklı öğrenme yaşantılarına yer verilebilir. Bu kapsamda aşağıdaki uygulamalar örnek verilebilir:

- Sebze ve çiçek bahçeleri ile çocukların bitkilerin yaşam döngülerini gözlemlemeleri, bakım süreçlerine katılmaları ve sağlıklı yaşam farkındalığı geliştirmeleri,
- Açık hava sınıfı ile hikâye anlatımı, grup çalışmaları ve tartışma etkinliklerinin doğal ortamda gerçekleştirilmesi,
- Doğa sanat alanı ile yaprak, taş, dal gibi doğal materyaller kullanılarak yaratıcı çalışmalar yapılması,
- Meteoroloji istasyonu ile termometre, rüzgârgülü ve yağmürölçer gibi araçlarla hava olaylarının gözlemlenmesi,
- Kelebek bahçesi ile kelebeklerin yaşam döngüsünün incelenmesi,
- Kuş gözlem ve besleme alanı ile kuşların davranışlarının gözlemlenmesi,
- Su alanı veya küçük gölet düzenlemeleri ile su canlılarının ve ekosistem ilişkilerinin fark edilmesi,
- Çamur mutfağı ile duyuşsal oyunlar ve doğa temelli üretim süreçlerinin desteklenmesi,
- Böcek oteli ile böceklerin yaşam alanlarının gözlemlenmesi ve ekosistem içindeki rollerinin fark edilmesi,
- Açık hava müzik alanı ile doğal ve geri dönüştürülebilir materyallerden oluşturulan araçlarla işitsel deneyimlerin zenginleştirilmesi,
- Keşif yolları ve doğal oyun alanları ile çocukların hareket ederek keşfetmeleri ve çevreyle etkileşim kurmaları.

Bu örnekler, açık hava öğrenme merkezinde oluşturulabilecek düzenlemelere ilişkin yol gösterici nitelikte olup, tamamının uygulanması zorunlu değildir. Okulun fiziksel imkânları, çevresel koşulları ve çocukların ihtiyaçları doğrultusunda uygun olan düzenlemelere yer verilmesi yeterlidir.

Merkezin düzenlenmesinde doğal materyallerin ve yeniden kullanılabilir malzemelerin tercih edilmesi; çocukların toprak, taş, bitki ve diğer doğal unsurlarla doğrudan etkileşim kurabilecekleri öğrenme yaşantılarının oluşturulması önemlidir.

Açık hava öğrenme merkezi, okul bahçesinde güvenli, erişilebilir ve sınıf ile kolay bağlantı kurulabilecek bir alanda konumlandırılmalıdır. Öğrenme ortamı; gölgelik alanlar, oturma düzenekleri ve çocukların rahat hareket edebileceği alanlar ile desteklenebilir. Merkezde yer alan materyallerin çocukların doğrudan ulaşabileceği ve aktif olarak kullanabileceği şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Çocukların doğayla etkileşim içinde öğrenmelerini, deneyim kazanmalarını ve bu deneyimleri anlamlandırmalarını sağlayan açık hava öğrenme merkezleri, öğrenmeyi yaşamla bütünleştiren, esnek ve zengin bir öğrenme ortamı olarak yapılandırılmalıdır. Bu merkez, çocukların merak eden, araştıran, sorgulayan ve çevresiyle anlamlı bağlar kurabilen bireyler olarak gelişimlerine katkı sunar.

13.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Okul dışı öğrenme ortamları, çocukların doğrudan deneyim yoluyla öğrenmelerini destekleyen ve soyut kavramların somutlaştırılmasına katkı sunan ortamlardır. Öğrenmenin gerçek yaşam bağlamları içerisinde gerçekleşmesine olanak sağlayan planlı ve yapılandırılmış ortamlar olan müzeler, bilim merkezleri, kütüphaneler, planetaryumlar, botanik bahçeleri, hayvanat bahçeleri gibi alanlar yapılandırılmış okul dışı öğrenme ortamları olarak kabul edilmektedir. Bu ortamlar dışında, pazarlar, doğal yaşam alanları, tarihî ve kültürel ortamlar, parklar, meteoroloji istasyonları, su arıtma tesisleri, barajlar, sanayi kuruluşları veya çevredeki hastane gibi ortamlar da okul dışı öğrenme ortamları olarak kabul edilmektedir. Bu ortamlarda gerçekleştirilen okul dışı öğrenme, sınıf içinde yapılması zor veya olanaksız olan uygulamaların gerçekleştirilmesine olanak sağlayan ve çocukların okul öncesi eğitim programında hedeflenen becerileri edinmeleri için kullanılan en etkili yöntemlerden biridir. Bu kapsamda planlanacak okul dışı öğrenme etkinlikleri, sadece bir okul gezisi veya açık alanda yapılan bir etkinlik anlamına gelmemekte, okul dışında yapılan bütün etkinlikleri içermektedir. Başka bir ifadeyle okul dışı öğrenme ortamları, okulun dünyaya açılan kapısı olarak ifade edilmektedir. Ayrıca dijital ortamlar ve sanal geziler de okul dışı öğrenme ortamlarına eklenebilmektedir.

Okul dışı öğrenme ortamlarında öğretmenin rolü, çocukların deneyimlerini zenginleştirmek, keşfetmelerini desteklemek ve öğrenmeyi güçlendirmektir. Öğretmen, çocuğun sorularına eşlik eden, gözlemini derinleştiren, deneyimini anlamlandırmasına yardımcı olan bir rehberdir. Öğretmen bu ortamlarda çocukla birlikte öğrenir ve ortamı birlikte anlamlandırır. Öğretmen okul dışı öğrenme etkinliklerinde içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamlarında farklılaştırma uygulamalarına yer verir. Esnek bir yaklaşım benimseyerek çocukların anlık keşiflerine fırsat sunar.

Okul dışı öğrenme ortamlarında öğretmenin rolüne dair bazı önemli unsurlar şunlardır:

Rehber	Öğretmen, okul dışı öğrenme deneyimlerinde, çocuklara çevrelerinde gördükleri veya deneyimledikleri nesne / durum / olayları anlamaları ve anlamlandırmaları konusunda rehberlik eder.
Fırsat Eğitimi	Öğretmen, çevredeki potansiyel ve anlık gelişen öğrenme fırsatlarını belirleyerek çocuklara sunar.
İlgi ve Merakı Teşvik	Öğretmen, çocukların ilgi alanları ve meraklarından hareketle okul dışı öğrenme-öğretme uygulamalarını yapılandırır, onları aktif keşfe ve anlamlı öğrenmeye yönlendirir. Farklı konu ve disiplinlerde zenginleştirilmiş deneyimler sunarak çocukların öğrenmeye yönelik ilgisini, motivasyonunu ve katılımını artırır.
İletişim ve İş Birliği	Öğretmen, okul dışı öğrenme etkinlikleri sırasında çocuklarla iletişim ve iş birliği içinde olur. Aileler, diğer öğretmenler ve paydaşlarla iş birliği yaparak çocukların öğrenmelerini destekleyecek farklı deneyim ve olanaklar sunar.
Güvenlik ve Sorumluluk	Öğretmen, okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik ziyaretlerde çocukların güvenlik ve sağlık gereksinimlerinden sorumludur; riskleri önceden değerlendirir, gerekli önlemleri alır ve olası acil durumlara yönelik planlamalar yapar. Çocuklara güvenli keşif becerileri kazandırarak onları doğa ve çevre içinde bilinçli, dikkatli ve sorumlu davranmaya yönlendirir.
Üst Bilişsel Düşünmeyi Teşvik	Öğretmen, okul dışı öğrenme etkinlikleri ile çocuklara deneyimlerini ve gözlemlerini değerlendirme, sorgulama ve düşünme becerileri kazandırır. Çocukların ne öğrendiklerini, nasıl öğrendiklerini ve öğrenme süreçlerini nasıl geliştirebileceklerini düşünmelerine ve farklı yollarla ifade etmelerine olanak tanır.
Bağlam / Köprü Kurma	Öğretmen okul dışı öğrenme etkinliklerinde içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamlarında farklılaştırma uygulamalarına yer verir. Esnek bir yaklaşım benimseyerek çocukların anlık keşiflerine fırsat sunar.
Esneklik ve Uyarlanabilirlik	Öğretmen, okul dışı öğrenme deneyimlerinin sınıf içi öğrenme yaşantıları ile bütünleştirilmesine rehberlik eder; çocukların dış mekânda edindikleri yaşantıları önceki öğrenmeleriyle ilişkilendirmelerini sağlar. Okul dışı öğrenme deneyimlerini programla ilişkilendirmek için fırsatlar yaratır.
Teknoloji Kullanımı	Öğretmen, okul dışı öğrenme ortamlarında teknolojiyi pedagojik amaçlara uygun biçimde kullanarak çocukların deneyimlerini zenginleştirir. Dijital araçlar; gözlem yapma, kayıt alma ve yeniden inceleme olanakları sağlayarak öğrenme deneyimlerini destekler. Öğretmen, gerekli durumlarda sanal gezi deneyimleri planlar.
Doğaya Duyarlılık	Öğretmen, doğal ortamlardaki okul dışı öğrenme etkinliklerinde duyuşsal ve bedensel teması önceliklendirir, çocuklara doğal çevreyle bağlantı kurma ve çevre sorunlarına duyarlılık geliştirme fırsatları sunar.

Okul dışı öğrenme ortamlarında yapılan etkinlikler çocukların

- Somut deneyimler edinmeleri ve keşifler yapmalarına,
- Öğrenme yaşantılarını günlük yaşamla ilişkilendirmelerine,
- Merak, bağımsızlık, sorumluluk, soru sorma gibi eğilimler geliştirmelerine,
- İş birliği, iletişim kurma, sorumluluk alma ve öz düzenleme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerileri edinmelerine,
- Doğa temelli etkinlikler, sürdürülebilirlik okuryazarlığı gibi okuryazarlık becerilerini geliştirmelerine,
- Özgürlük, duyarlılık, estetik, saygı, sorumluluk, temizlik, vatanseverlik gibi değerler edinmelerine,
- Dijital araçların kullanıldığı sanal ya da hibrit gezilerle dijital okuryazarlık becerileri edinmelerine fırsat tanır.

Okul dışı öğrenme ortamlarından çocukların en üst seviyede yararlanmaları için okul dışı öğrenme etkinlikleri öncesinde, etkinlik sırasında ve etkinlik sonrasında yapılacaklarla ilgili iyi bir planlamanın oluşturulması gerekmektedir.

Öğretmen, okul dışı öğrenme ortamında gerçekleştirilecek etkinliğin öncelikle amacını belirlemelidir. Etkinliğin amacı, çocukların yaş grubu ve ilgi alanları, etkinlik programının temelini oluşturmaktadır. Belirlenen öğrenme ortamının öğretmen tarafından daha önceden ziyaret edilmiş olması, etkinliğin amacına ulaşmasında ve süreçte oluşabilecek sorunların üstesinden gelinmesinde önemlidir. Etkinlik öncesinde çocukların mevcut bilgilerinin ortaya çıkarılmasına, ön bilginin oluşturulmasına, merak uyandırılmasına ve çocukların etkinliğe hazırlanmasına yönelik bir süreç planlanmalıdır. Etkinlik öncesinde çocukların dikkatlerini çekecek, onların ilgi ve meraklarını artıracak ve etkinliğin amacına ulaşmasını destekleyecek etkinlikler gerçekleştirilebilir. Örneğin zihin haritaları oluşturulabilir, çocukların merak ettikleri sorular listelenebilir ve ziyaret edecekleri yerde görecekları ile ilgili tahminlerini çizmeleri istenebilir. Etkinlik öncesi resmî işlemlerin tamamlanması açısından okul yönetimi ve ailelerden gerekli izinlerin alınarak tüm gerekliliklerin ve onayların tamamlanması önemlidir. Ayrıca acil durumlar için bir plan oluşturulması gerekmektedir. Okul dışı öğrenme etkinliği sırasında güvenliğini sağlamak amacıyla çocuklara önceden bilgi verilmesi ve çocuklarla birlikte kuralların oluşturulması, çocukların yönergelere uymasını ve takip etmesini kolaylaştıracaktır.

Okul dışı öğrenme etkinliği sırasında öncelikle çocukların güvenliği sürekli olarak gözetilmeli, grup kontrolü etkin biçimde sağlanmalı ve belirlenen kurallara uyum takip edilmelidir. Öğretmen, rehber rolü üstlenerek çocukların dikkatini önemli noktalara yönlendirmeli, gözlem yapmalarını teşvik etmeli ve merak ettikleri soruları ifade etmelerine olanak tanımalıdır. Okul dışı öğrenme ortamında gerçekleştirilen etkinliklerin amacı sadece ortamın ziyaret edilmesi olarak düşünülmemelidir. Çocukların pasif izleyici olmaları yerine aktif katılım göstermeleri desteklenmeli; onlara inceleme, keşfetme ve etkileşim fırsatları sunulmalıdır. Okul dışı öğrenme ortamlarına düzenlenen gezilerde, ortamın tamamının kısıtlı bir sürede ve hızlıca gezilmesi yerine, belirlenen öğrenme çıktılarına hizmet eden kısımlar gezilmeli ve çocukların bu ortamlarda derinlemesine deneyim yaşamalarına olanak sağlayacak planlamalar yapılmalıdır. Örneğin bir müzeye yapılacak gezide müzenin tüm kısımlarının kısıtlı bir sürede ve hızlıca gezilmesi çocukların odaklanmalarını ve öğrenmelerini zorlaştırabilir. Dolayısıyla çocukların belirlenen amaçlar doğrultusunda gezilen ortamın bir bölümüne odaklanmalarını, bu bölüm ile ilgili düşüncelerini sağlayacak ve düşündüklerini ifade ederek eyleme dönüştürebilecekleri süreçlerin planlanması gereklidir. Okul dışı öğrenme etkinlikleri sırasında, çocukların dinlenme, beslenme ve temel ihtiyaçları ihmal edilmemelidir. Ayrıca ortaya çıkabilecek beklenmedik durumlara karşı hazırlıklı olunmalı ve gerekli durumlarda hızlı ve doğru müdahaleler yapılmalıdır.

Etkinlik sonrasında çocukların deneyimlerini anlamlandırmalarını desteklemek amacıyla değerlendirme ve pekiştirme çalışmaları yapılmalıdır. Bu süreçte çocukların gözlem ve yaşantılarını ifade etmelerine fırsat verilerek sohbet, resim, drama ve hikâye oluşturma gibi etkinliklerle öğrenmeler derinleştirilir.

Bir okul öncesi öğretmenin okul dışı öğrenme etkinliği planlarken dikkat etmesi gereken hususlar Ek-3'te, Okul Dışı Öğrenme Etkinliği Plan Örneği ise Ek-4'te yer almaktadır.

13.3. Okul Öncesi Eğitim Programı'nda Dijital Öğrenme Ortamları

Dijital öğrenme ortamları, eğitim sürecini desteklemek ve zenginleştirmek amacıyla teknolojik araçların çocukların farklı duyularına hitap edecek biçimde etkileşimli olarak kullanıldığı ortamlardır. Okul öncesi eğitimde dijital öğrenme ortamlarının temel amacı; çocukların ekran karşısında pasif birer tüketici olmasının önüne geçerek dijital araçları araştırma, sorgulama ve problem çözme süreçlerinde etkin biçimde kullanabilmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda dijital öğrenme uygulamaları çocuğun gelişimsel özellikleri gözetilerek eğitsel bir amaç doğrultusunda belirlenmeli ve ekran süresi kontrollü biçimde planlanmalıdır.

Dijital öğrenme okul öncesi eğitimde doğrudan bir amaç olarak görülmemeli; öğrenmeyi destekleyen, somut yaşantıları zenginleştiren ve öğrenme-öğretme sürecine çeşitlilik kazandıran tamamlayıcı bir araç olarak değerlendirilmelidir. Teknoloji destekli araçlar; sınıf içi etkinlikler, okul dışı etkinlikler, değerlendirme ve farklılaştırma süreçlerinde öğretmenin rehberliğinde bütüncül bir yaklaşımla sürece dâhil edilmelidir. Bu araçlar, ilgili alan becerisini destekleyecek biçimde öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanılmalıdır. Örneğin Türkçe alan becerileri yapay zekâ destekli sesli hikâyeler, animasyonlar ve dijital kitaplarla desteklenebilir. Matematik alan becerilerinde etkileşimli ekranlar üzerinden eşleştirme, basit kodlama robotlarıyla yönlendirme çalışmaları, dijital tangram, geometrik şekil eşleştirme uygulamaları ve pekiştirme amaçlı eğitsel dijital oyunlar planlanabilir. Fen, sosyal ve sanat alan becerileri ile okul dışı öğrenme ortamlarının bütünleştirilmesinde dijital hava durumu görselleri, sanal deney uygulamaları, dijital mikroskoplar, gökyüzü gözlem uygulamaları, haritalar ve 360 derece sanal turlardan yararlanılabilir. Artırılmış gerçeklik destekli üç boyutlu modeller ve sanal müze gezileri aracılığıyla mekânlar, eserler, canlılar ve doğa olayları yakından incelenebilir. Doğa incelemelerinde yapay zekâ destekli doğa keşfi ve tanıma araçları öğretmenin rehberliğinde amaca yönelik bir başlangıç adımı olarak sürece dâhil edilebilir. Hareket ve sağlık ile müzik alan becerilerinde ise etkileşimli güvenli dans ve hareket videoları, çalgıları tanıma ve sesini eşleştirme oyunları, ses kayıt araçları ve etkileşimli dijital çalgılar yardımıyla bedensel farkındalık, ritim ve tempo çalışmaları yapılabilir. Öğrenme-öğretme uygulamalarının değerlendirilmesinde ve aile katılımında fotoğraf, video ve gözlem notlarının yer aldığı dijital portfolyolar düzenlenebilir.

Bunun yanı sıra teknoloji destekli öğrenme, eğitimdeki farklılaştırma uygulamalarına da doğrudan eşlik eder. Eğitim Bilişim Ağı (EBA) içerikleri, eğitsel robotik araçlar ve sanal alan gezileriyle öğrenme deneyimleri zenginleştirilebilir. Aynı zamanda zorluk düzeyi uyarlanabilen, yapay zekâ destekli ve sesle kontrol edilebilen etkileşimli uygulamalarla çocukların bireysel öğrenme gereksinimleri desteklenir. Öğretmen, dijital öğrenme-öğretme uygulamalarını planlarken öncelikle hangi öğrenme çıktısını desteklemek istediğini belirlemeli ve kullanılacak içeriği önceden gözden geçirmelidir. Kullanım süresi öğretmen rehberliğinde kontrollü tutulmalı ve günlük planın uygun aşamalarında planlanmalıdır. Eğitim Bilişim Ağı'nda (EBA) yer alan okul öncesi döneme uygun içerikler öğretmenin planına göre seçilerek kullanılabilir. Eğitsel yapay zekâ destekli uygulamalar ve içerik önerilerinden; içerik seçimini kolaylaştırmak, farklı öğrenme deneyimlerinin planlanmasını desteklemek ve öğrenme süreçlerini zenginleştirmek amacıyla öğretmenin rehberliği ve denetiminde yararlanılabilir. Dijital öğrenme ortamları kullanılırken etik ilkeler, veri güvenliği ve kişisel verilerin korunması ile ilgili aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmalıdır:

- Dijital araçlar, yüz yüze etkileşimin ve somut yaşantıların yerine geçecek biçimde değil, eğitim sürecini tamamlayan ve zenginleştiren bir destek olarak kullanılmalıdır.
- Dijital ortamlarda sunulan içeriklerin eğitsel amaçlara, millî ve manevi değerlere, çocukların gelişimsel özelliklerine ve yaş düzeylerine uygun olması gözetilmelidir.
- Yapay zekâ destekli uygulamalar ile üretilen içerikler; kullanılmadan önce yaşa ve gelişim düzeyine uygunluk, doğruluk ve güvenlik açısından öğretmen tarafından incelenmelidir. Bu kapsamda yapay zekâ tarafından oluşturulan hikâye, görsel ve benzeri içeriklerde uygun olmayan öğeler ayıklanmalı ve içerikler sınıfın özelliklerine göre uyarlanmalıdır.
- Veri güvenliğinin sağlanması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan güvenli platformlar ile Eğitim Bilişim Ağı (EBA) tercih edilmelidir. Kullanılması planlanan yapay zekâ araçlarının kullanım koşulları ve kişisel verileri işleme politikaları, bu araçlar eğitim ortamında kullanılmadan önce öğretmen tarafından incelenmelidir.
- Dijital cihazlar yetkisiz erişime karşı şifreyle korunmalı ve kullanımın ardından açık oturumlar kapatılmalıdır.
- Toplanan veriler yalnızca eğitsel amaç bakımından gerekli olanlarla sınırlandırılmalı; güvenli biçimde saklanmalı, yalnızca yetkili kişilerin erişimine açık olmalı ve belirlenen saklama süresinin sonunda silinmelidir. Çocukların tanınmasına olanak sağlayan görsel ve diğer kişisel verilerin paylaşımından kaçınılmalıdır.
- Çocuklara ait kişisel veriler, görseller ve ürünler hiçbir biçimde ticari amaçlarla kullanılmamalıdır.

14. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI'NDA ÇOCUĞU TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Okul öncesi eğitimde tanıma ve değerlendirme, çocuğun gelişim ve öğrenme süreçlerinin sistematik ve sürekli biçimde izlenmesini temel almaktadır. Bu süreçte elde edilen bilgiler doğrultusunda gerekli değerlendirmeler yapılmakta, çocukların ihtiyaçlarına yönelik kararlar alınmakta ve bu kararlar öğrenme-öğretme uygulamalarına yansıtılmaktadır. Bu anlayış doğrultusunda okul öncesi eğitimde değerlendirme, süreç odaklı ve sonuç odaklı olmak üzere birbirini tamamlayan iki temel yaklaşım çerçevesinde ele alınmaktadır. Süreç odaklı değerlendirme, eğitim süreci boyunca devam eden, çocuğun gelişimini düzenli olarak izlemeyi amaçlayan dinamik bir yapıya sahiptir. Bu yaklaşımda temel amaç, çocuğun ihtiyaçlarını zamanında fark etmek ve öğrenme-öğretme uygulamalarını buna göre şekillendirmektir. Sonuç odaklı değerlendirme ise dönem sonlarında çocukların beceri edinim süreçlerine ilişkin elde edilen verilerin bütüncül olarak değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Süreç ve sonuç odaklı değerlendirme birlikte ele alındığında, değerlendirme süreci hem öğrenme-öğretme uygulamalarının çocukların gereksinimlerine göre düzenlenmesini hem de çocukların gelişim düzeyleri ile beceri edinim durumlarının bütüncül bir bakış açısıyla izlenmesini temel almaktadır.

Okul öncesi eğitimde değerlendirme, çocuğa özgünlük, çok boyutluluk, süreklilik ve çeşitlilik ilkeleri doğrultusunda yürütülmektedir. Çocuğa özgünlük, değerlendirme sürecinde her çocuğun bireysel özelliklerinin, ilgi alanlarının, ihtiyaçlarının ve öğrenme özelliklerinin dikkate alınmasını ifade etmektedir. Çok boyutluluk, çocukların gelişim, öğrenme ve beceri edinim süreçlerinin eş zamanlı ve birbiriyle ilişkili biçimde ilerleyen bir yapı olarak değerlendirilmesini ifade etmektedir. Süreklilik, değerlendirme çalışmalarının belirli zamanlarla sınırlı kalmayıp eğitim süreci boyunca devam eden sistematik bir izleme anlayışıyla yürütülmesini ifade etmektedir. Çeşitlilik ise çocukların beceri edinim süreçlerine ilişkin verilerin farklı yöntem, teknik, araç ve veri kaynaklarından yararlanılarak elde edilmesini kapsamaktadır.

Çocukların tanıma ve değerlendirme süreçlerinin daha kapsamlı ve güvenilir olabilmesi için farklı veri kaynaklarından yararlanılması önem taşımaktadır. Doğrudan gözlemler, çocuk ürünleri, ailelerden elde edilen bilgiler ve diğer değerlendirme verilerinin birlikte ele alınması çocukların bütüncül değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Okul öncesi dönemde kullanılabilecek gözlem kayıt araçları arasında anekdot kayıtları, kontrol listeleri, derecelendirme ölçekleri, fotoğraflar ile ses ve görüntü kayıtları gibi çok çeşitli araçlar yer almaktadır. Bu araçların tamamının kullanılması zorunlu olmamakla birlikte değerlendirme sürecinde farklı araçlardan yararlanılması oldukça önemlidir. Çocukların yaptıkları ürünlerin yanı sıra kullanılacak farklı gözlem kayıt araçları gibi çok yönlü veri kaynakları, çocukların gelişim, öğrenme ve beceri edinim süreçlerinin daha kapsamlı biçimde izlenmesine katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda yürütülen değerlendirme çalışmalarında elde edilen çocuk ürünleri, gözlem notları, anekdot kayıtları, kontrol listeleri, derecelendirme ölçekleri, fotoğraflar, ses ve görüntü kayıtları gibi çocuğun gelişim ve öğrenme sürecini ortaya koyan kanıtlar, her çocuk için ayrı hazırlanan portfolyo dosyalarında düzenlenmelidir. Böylece portfolyo dosyaları yalnızca çocuk ürünlerinin toplandığı bir dosya olmanın ötesine geçerek çocukların beceri edinim süreçlerini bütüncül olarak izlemeye ve değerlendirmeye imkân sağlayan önemli araç olarak kullanılmaktadır.

Portfolyo

Portfolyo çalışmaları değerlendirme sürecinin önemli bir parçasıdır. Portfolyo dosyaları çocukların eğitim süreci boyunca ortaya koydukları ürünlerin yanı sıra gözlem kayıtlarını, öğretmen notlarını, fotoğrafları, ses ve görüntü kayıtlarını ve diğer değerlendirme verilerini bir araya getirerek çocukların gelişim, öğrenme ve beceri edinim süreçlerinin zaman içerisindeki ilerleyişinin izlenmesine katkı sağlar. Bu süreçte çocuklar yaptıkları çalışmaları gözden geçirir, kendilerini daha iyi yansıttığını düşündükleri ürünleri seçebilir ve seçimlerine ilişkin görüşlerini paylaşabilirler. Bu durum çocukların güçlü yönlerini fark etmelerine ve kendi öğrenmelerine ilişkin farkındalık geliştirmelerine katkı sağlar.

Portfolyo çalışmalarının planlı ve sistematik biçimde yürütülmesi oldukça önemlidir. Öğretmenler, süreç boyunca çocukların çalışmalarını biriktirmek yerine belirli ölçütler doğrultusunda seçmeli ve düzenlemelidir. Bu kapsamda aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Her çocuk için ayrı bir portfolyo dosyası oluşturulmalıdır.
- Portfolyo dosyası çocuklarla birlikte oluşturulmalıdır. Bu süreçte çocukların sorumluluk almaları, dosyalarına

düzenli olarak ürün seçip yerleştirebilmeleri için onlara rehberlik edilmeli ve bu katılımı destekleyecek fırsatlar sunulmalıdır.

- Dosyaya eklenecek ürün ve kayıtlar çocuğun beceri edinim süreçlerini en iyi yansıtan çalışmalar arasından seçilmelidir.
- Aynı beceriye ilişkin farklı zamanlarda ortaya konulan ürün örneklerine yer verilerek gelişim sürecindeki ilerleme izlenebilmelidir.
- Ürün ve kayıtların üzerine tarih, etkinlik adı ve gerekli durumlarda kısa açıklamalar eklenmelidir.
- Öğretmen gözlemlerine dayalı kısa notlar ve anekdot kayıtları uygun ürünlerle ilişkilendirilmelidir.
- Fotoğraflar, ses ve görüntü kayıtları ile diğer gözlem kayıt araçlarından elde edilen veriler portfolyo dosyasına dâhil edilmelidir.
- Çocukların çalışmalarıyla ilgili görüş ve açıklamalara yer verilmelidir.

Bu şekilde yürütülen portfolyo çalışmaları, çocukların beceri edinim süreçlerinin bütüncül biçimde izlenmesine ve değerlendirilmesine katkı sağlar. Portfolyo dosyasının ailelerle paylaşılması sürecinde gerçekleştirilen görüşmelerde çocuğun güçlü yönleri, gelişim gösterdiği ve desteklenmesi gereken alanlar portfolyoda yer alan ürünler ve gözlem kayıtları üzerinden ele alınabilir. Bu süreç, ailelerin çocuklarının gelişim ve öğrenme süreçlerini daha yakından izlemelerine, eğitim sürecine aktif katılım göstermelerine ve okul-aile iş birliğinin güçlenmesine katkı sağlar. Bu amaçla ailelerin çocuklarının gelişimlerini portfolyo üzerinden inceleyebilecekleri ve öğretmenlerle değerlendirme yapabilecekleri portfolyo paylaşım günleri düzenlenebilir. Bu paylaşımlar, çocukların kendi çalışmalarını sunmalarına, öğrenme süreçlerini ifade etmelerine ve ürünleri üzerine düşünmelerine olanak sağlar. Böylece çocukların öz güvenlerinin gelişmesi, öz değerlendirme yapmaları ve öğrenmelerinde sorumluluk almaları desteklenirken kendi öğrenmelerine ilişkin farkındalık kazanmaları da teşvik edilir.

Süreç boyunca gözlem kayıtları, portfolyo çalışmaları ve diğer değerlendirme araçları yoluyla elde edilen veriler, sonuç odaklı değerlendirme çalışmalarının temelini oluşturmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan Beceri Edinim Raporu, çocukların gelişim, öğrenme ve beceri edinim süreçlerine ilişkin elde edilen verilerin bütüncül olarak değerlendirilmesine imkân sağlayan önemli araçlardan biridir.

Beceri Edinim Raporu

Beceri Edinim Raporu, öğretmenin süreç boyunca yaptığı gözlem ve değerlendirmelere dayalı olarak çocuğun gelişim ve beceri edinim süreçlerine ilişkin bilgileri sistematik biçimde yansıtan ve hem öğretmenler hem de aileler için önemli bir bilgi kaynağı oluşturan sonuç odaklı değerlendirme aracıdır. Rapor, dönem sonlarında e-Okul sistemi üzerinden erişime açılır ve öğretmen tarafından dönem boyunca ele alınan öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine ilişkin değerlendirmeler esas alınarak doldurulur. Bu değerlendirmeler süreç boyunca toplanan gözlem kayıtları, anekdotlar, portfolyo çalışmaları ve diğer değerlendirme verilerine dayandırılır. Böylece çocuğun süreç içerisindeki ilerleyişi bütüncül bir bakış açısıyla ele alınır ve bir sonraki eğitim sürecinin planlanmasına katkı sağlanır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın esnek yapısı doğrultusunda öğretmenlerin yalnızca eğitim sürecinde ele aldıkları öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine ilişkin değerlendirme yapmaları beklenmektedir. Beceri Edinim Raporu, çocuğa ilişkin değerlendirme sonuçlarının ailelerle açık ve anlaşılır biçimde paylaşılmasını desteklemekte, aynı zamanda çocukların beceri edinim süreçlerinin bütüncül olarak izlenmesine, gelişim bilgilerinin eğitim kademeleri arasında aktarılmasına ve e-Okul sistemi aracılığıyla çocukların gelişimlerinin süreklilik içinde takip edilebilmesine katkı sağlamaktadır. Raporda ayrıca öğretmenin çocuğa ilişkin genel değerlendirme ve gözlemlerini yazabileceği bir bölüm de yer almaktadır. Böylece çocuğun gelişim sürecine ilişkin önemli bilgilerin ailelerle paylaşılması ve bir sonraki eğitim kademesine aktarılması desteklenmektedir.

Beceri Edinim Raporunda yer alan değerlendirmeler, dönem boyunca yürütülen süreç odaklı değerlendirme çalışmalarından elde edilen verilere dayanmaktadır. Bu kapsamda aylık eğitim planlarında yer alan değerlendirme süreçleri, çocukların gelişim ve öğrenme süreçlerine ilişkin verilerin düzenli biçimde izlenmesine, uygulanan eğitim etkinliklerinin etkililiğinin gözden geçirilmesine ve dönem sonu değerlendirmelerine temel oluşturacak bilgilerin sistematik olarak bir araya getirilmesine katkı sağlamaktadır.

Aylık Eğitim Planında Değerlendirme

Aylık eğitim planında değerlendirme, her ayın sonunda gerçekleştirilen sistematik ve bütüncül bir yansıtma sürecidir. Bu süreçte öğretmen, ay boyunca uyguladığı günlük planlarında her gün düzenli olarak yaptığı değerlendirmeleri gözden geçirir. Günlük uygulamalardan elde edilen gözlem ve değerlendirme verilerini bir araya getirerek öğrenme-öğretme uygulamalarını, çocukların süreç içerisindeki ilerleyişlerini ve uygulamaların etkililiğini bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirir. Aylık değerlendirme sürecinin temel amacı, uygulamaların güçlü yönlerini belirlemek, geliştirilmesi gereken alanları ortaya koymak ve bir sonraki aya ilişkin planlamalara veri sağlamaktır. Aylık eğitim planının değerlendirilmesi; çocuk, program ve öğretmen olmak üzere üç boyutta ele alınmaktadır. Bu değerlendirmeler yapılırken kısa, açık ve gözleme dayalı ifadeler kullanılması önem taşımaktadır. Birbirini tamamlayan bu üç boyut, eğitim sürecinin bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Ayrıca bu değerlendirmeler, çocukların beceri gelişimlerindeki sürekliliğin desteklenmesine ve bir sonraki aya ilişkin eğitim planlarının hazırlanmasına temel oluşturmaktadır.

Çocuk açısından değerlendirmede; çocukların öğrenme-öğretme uygulamalarına katılım düzeyleri, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri doğrultusunda kaydettikleri ilerlemeler, gelişim sürecinde öne çıkan ihtiyaçları, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri göz önünde bulundurulur ve değerlendirmeler, açık, somut ve gözleme dayalı ifadelerle ele alınır. Bu değerlendirmelerde gözleme dayalı verilerden yararlanılması ve genelleme içeren ifadelerden kaçınılması önem taşımaktadır. Çocuk açısından değerlendirmeler hazırlanırken Tablo 1'de yer alan örnek ölçütlerden yararlanılabilir.

Tablo 1. Çocuk Açısından Değerlendirme Bölümü Yazılırken Kullanılabilecek Örnek Ölçütler

Çocuklar bireysel etkinliklere aktif katılım göstermiştir.
Çocuklar grup etkinliklerine aktif katılım göstermiştir.
Çocuklar öğrenme-öğretme uygulamalarına ilgi ve istekle katılmıştır.
Çocuklar hedeflenen öğrenme çıktıları doğrultusunda ilerleme göstermiştir.
Çocuklar sosyal-duygusal öğrenme becerilerine ilişkin süreçlerde gelişim göstermiştir.
Çocuklar okuryazarlık becerilerine ilişkin süreçlerde gelişim göstermiştir.
Çocuklar eğilimler ve değerlere ilişkin davranışları öğrenme süreçlerinde yansıtmıştır.
Çocukların desteklenmesi gereken alanlar belirlenmiştir.
Çocukların bireysel özellikleri, ilgi, ihtiyaç ve hazır bulunuşluk düzeyleri doğrultusunda farklılaştırma gereksinimleri belirlenmiştir.

Program açısından değerlendirme; gerçekleştirilen etkinliklerin çocukların ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerine uygunluğu, ele alınması planlanan öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri ile uygulamalar arasındaki uyum, zaman yönetimi, farklılaştırma uygulamaları ile aile ve toplum katılımı uygulamalarının sürece katkısı ele alınmaktadır. Program açısından değerlendirmeler hazırlanırken Tablo 2’de yer alan örnek ölçütlerden yararlanılabilir.

Tablo 2. Program Açısından Değerlendirme Bölümü Yazılırken Kullanılabilecek Örnek Ölçütler

Etkinlikler çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygundur.
Etkinlikler çocukların ihtiyaçlarına yöneliktir.
Etkinlikler planda yer alan öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin kazandırılmasında yeterlidir.
Aylık eğitim planında farklı alan becerilerine dengeli biçimde yer verilmiştir.
Aylık eğitim planında programlar arası bileşenlere dengeli biçimde yer verilmiştir.
Etkinlikler çocuk merkezli bir yaklaşımla planlanmış ve uygulanmıştır.
Etkinlikler için belirlenen süre yeterlidir.
Etkinliklerde çocukların aktif katılımını destekleyen uygulamalara yer verilmiştir.
Tasarlanan etkinlikler ile uygulamalar birbiriyle tutarlıdır.
Kullanılan değerlendirme araçları yeterlidir.
Açık hava öğrenme ortamları, rutinler ve geçişler öğrenme sürecini destekleyecek biçimde kullanılmıştır.
Farklılaştırma uygulamaları yeterlidir.
Aile ve toplum katılımı uygulamaları yeterlidir.

Öğretmen açısından değerlendirme, öğretmenin kendi uygulamalarını sistematik biçimde gözden geçirdiği ve öğrenme sürecini geliştirmeye yönelik yansıtıcı yaklaşım benimsediği bir süreçtir. Öğretmen açısından değerlendirmede planlama ve uygulama süreçlerinin etkililiği, çocuklarla kurulan iletişim ve etkileşim, öğrenme ortamının düzenlenmesi, sınıf yönetimi, süreç içerisinde esneklik gösterebilme ve çocukların ihtiyaçlarına uygun düzenlemeler yapabilme gibi boyutlar ele alınmaktadır. Ayrıca öğretmenin kendi uygulamalarına ilişkin güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken alanları yansıtıcı bir bakış açısıyla değerlendirmesi beklenmektedir. Öğretmen kendi uygulamalarını düzenli olarak gözden geçirerek sürecin etkililiğini analiz eder. Bu değerlendirme kapsamında öğretmen öğrenme ortamını nasıl düzenlediğini, çocukların bireysel ihtiyaçlarına ne ölçüde yanıt verebildiğini, süreç içinde ne kadar esneklik gösterebildiğini ve öğretim stratejilerini ne ölçüde etkili kullandığını ele alır. Yapılan bu değerlendirmeler öğretmenin güçlü yönlerini fark etmesini ve geliştirilmesi gereken alanlara yönelik somut adımları planlamasını sağlar.

Öğretmen değerlendirmesinin güvenilirliğini ve mesleki gelişime katkısını artırmak için ay sonlarında öğretmenlerin bir araya gelerek ortak değerlendirme yapmaları önerilir. Ortak değerlendirme, farklı öğretmenlerin benzer gözlemleri benzer ölçütlerle yorumlamasını sağlayarak değerlendirme yargılarının tutarlılığını artırır ve okul genelinde ortak bir değerlendirme dili oluşmasına katkıda bulunur. Genel olarak öğretmenin sınıf içi uygulamalarında çocukların katılımını destekleyen, etkileşim temelli ve teşvik edici bir yaklaşım benimsemesi, öğrenme ortamını düzenlemede özenli davranması ve rehberlik rolünü etkin biçimde kullanması beklenir. Bununla birlikte etkinliklerde esneklik sağlama, çocukların anlık ilgi ve ihtiyaçlarına göre süreci uyarlama ve farklılaştırma uygulamalarını daha sistematik biçimde planlayıp uygulama, öğretmenin kendi gelişimi için sürekli olarak izleyebileceği alanlardır. Öğretmen açısından değerlendirmeler hazırlanırken Tablo 3’te yer alan örnek ölçütlerden yararlanılabilir.

Tablo 3. Öğretmen Açısından Değerlendirme Bölümü Yazılırken Kullanılabilecek Örnek Ölçütler

Planlama ve uygulama süreci etkili bir şekilde yürütülmüştür.
Çocuklarla destekleyici ve teşvik edici bir iletişim kurulmuştur.
Öğrenme ortamı etkinliklerin amaçlarına uygun biçimde düzenlenmiştir.
Çocukların etkinliklere aktif katılımı desteklenmiştir.
Öğretmenin rehberlik rolü etkin biçimde kullanılmıştır.
Çocukların düşüncelerini ifade etmelerine fırsat tanınmıştır.
Çocukların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır.
Süreç içerisinde esneklik ilkesi gözetilmiştir.
Gözlem ve değerlendirme sonuçları öğrenme-öğretme uygulamalarına yansıtılmıştır.
Öğretmenin kendi uygulamalarına ilişkin güçlü yönler belirlenmiştir.
Öğretmenin kendi uygulamalarına ilişkin geliştirilmesi gereken alanlar belirlenmiştir.
Günlük planlar uygulanırken zaman etkili yönetilebilmiştir.
Çocuklara fırsat eşitliği sağlanmıştır.
Çocukların farklılıklarına uygun süreçler planlanmıştır.
Uygulama sürecinde karşılaşılan güçlükler belirlenmiş, bu güçlüklerin giderilmesine yönelik bir sonraki aylık eğitim planında uygulanacak düzenlemeler ve ihtiyaç duyulan destekler planlanmıştır.

Aylık Eğitim Planı Değerlendirme Örneği

Her ayın sonunda, uygulanan aylık eğitim planının sistematik olarak değerlendirilmesi eğitim sürecinin izlenmesi ve geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu kapsamda, yukarıda açıklanan tablolardaki ölçütler esas alınarak örnek bir aylık eğitim planı değerlendirmesi hazırlanmıştır.

Çocuk Açısından Değerlendirme

Çocukların büyük grup, küçük grup, bireysel ve öğrenme merkezlerinde gerçekleştirilen etkinliklere aktif katılım gösterdikleri gözlemlenmiştir. Türkçe etkinliklerinde dinledikleri içeriklere ilişkin sorulara yanıt verebildikleri ve görsellerden hareketle tahminlerde bulunabildikleri görülmüştür. Matematik etkinliklerinde çocukların büyük bölümünün on nesneye kadar birebir sayma becerisini gerçekleştirebildiği, dört çocuğun ise sayı sözcükleri ile nesne miktarını eşleştirmede desteğe ihtiyaç duyduğu gözlemlenmiştir. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri kapsamında çocukların sıra bekleme, iş birliği yapma ve arkadaşlarına destek olma davranışlarını daha sık sergiledikleri gözlenmiştir. Değerler boyutunda saygı, sabır ve dostluk değerlerinin günlük etkileşimlere yansımaya başladığı dikkat çekmiştir. Ayrıca çocukların merak, odaklanma ve soru sorma eğilimlerinde artış olduğu görülmüştür. Bazı çocukların yönergeleri hatırlama ve dikkatlerini sürdürme konusunda desteğe ihtiyaç duydukları belirlenmiş, bu nedenle küçük grup çalışmaları ve görsel ipuçlarıyla desteklenen uygulamaların artırılması planlanmıştır.

Program Açısından Değerlendirme

Uygulanan planın genel olarak çocukların gelişim düzeyine uygun olduğu ve oyun temelli yaklaşımın öğrenme sürecini desteklediği görülmüştür. Etkinliklerin büyük çoğunluğu çocukların ilgisini çekmiş ve aktif katılım sağlanmıştır. Öğrenme çıktıları ile uygulamalar arasında genel bir uyum olduğu, farklı alan becerilerinin bütüncül şekilde ele alındığı belirlenmiştir. Materyal kullanımı çoğunlukla yeterli olmakla birlikte bazı etkinliklerde materyal çeşitliliğinin sınırlı kaldığı gözlenmiştir. Öğrenme ortamlarının düzenlenmesi ve merkezlerin kullanımı süreci desteklemiş, ancak bazı bireysel etkinliklerde çocukların dikkat sürelerinin sınırlı kalması etkinlik sürelerinin planlanmasını zorlaştırmıştır. Zaman yönetimi açısından grup etkinlikleri daha etkili yürütülürken bireysel etkinliklerde süre aşımı yaşanabilmiştir. Farklılaştırma kapsamında yapılan zenginleştirme ve destekleme uygulamalarının sürece

olumlu katkı sağladığı, ancak bireysel farklılıklara daha sistematik şekilde yer verilmesinin öğrenme-öğretme uygulamalarının etkililiğini artırabileceği değerlendirilmiştir. Aile ve toplum katılımına yönelik planlamaların yapılmış ve etkili bir şekilde uygulanmış olması sürecin bütüncül yapısını desteklemiştir.

Öğretmen Açısından Değerlendirme

Öğretmenin planlama ve uygulama sürecini genel olarak etkili bir şekilde yürüttüğü, çocuklarla kurulan iletişimin destekleyici ve teşvik edici olduğu gözlenmiştir. Sınıf yönetimi sürecinde çocukların etkinliklere katılımını artıran bir yaklaşım benimsendiği ve öğrenme ortamının düzenlenmesinde özenli davranıldığı dikkat çekmiştir. Öğretmenin rehberlik rolünü etkin şekilde kullandığı, çocukların düşüncelerini ifade etmelerine fırsat tanıdığı ve etkileşim temelli bir öğrenme ortamı oluşturduğu görülmüştür. Bununla birlikte etkinlik akışlarında zaman zaman planlanan sürece bağlı kalınması nedeniyle esneklik sağlama konusunda sınırlılıklar yaşanabildiği değerlendirilmiştir. Süreç içerisinde çocukların anlık ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlemeler yapılmasının öğrenme sürecini daha da güçlendirebileceği düşünülmektedir. Genel olarak öğretmenin kendi uygulamalarına yönelik farkındalığının geliştiği, süreç içinde gözlem ve değerlendirmelere dayalı olarak öğrenme-öğretme sürecini geliştirmeye açık bir yaklaşım sergilediği görülmüştür.

Günlük Planda Değerlendirme

Günlük planda değerlendirme, her günün sonunda gerçekleştirilen ve eğitim sürecine ilişkin gözlemlerin ele alındığı bir değerlendirme sürecidir. Bu sürecin temel amacı, gün içerisinde gerçekleştirilen uygulamaların etkililiğini değerlendirmek, çocukların öğrenme deneyimlerine ilişkin geri bildirim elde etmek ve bir sonraki güne yönelik gerekli düzenlemeleri planlamaktır. Bu kapsamda öğretmenin çocuklar okuldan ayrılmadan önce günün değerlendirilmesine kısa bir süre ayırması önerilmektedir.

Günlük plan değerlendirmesinde çocuk, program ve öğretmen boyutları göz önünde bulundurularak eğitim süreci bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. Bu kapsamda öğretmen çocukların öğrenme sürecine katılımı, ilgisi, etkileşimleri ve beceri edinim süreçlerine ilişkin gözlemlerini, etkinliklerin çocukların gelişim özellikleri ve ihtiyaçlarına uygunluğunu, öğrenme ortamı ve materyallerin etkililiğini, zaman yönetimini ve kendi planlama ve uygulama süreçlerine ilişkin değerlendirmelerini birlikte ele almaktadır.

Gün sonunda çocuklara kısa ve açık uçlu sorular yöneltilerek gün içerisinde gerçekleştirdikleri öğrenme-öğretme uygulamalarına ilişkin deneyimleri, düşünceleri ve duyguları hakkında geri bildirim alınabilir. Bu sorular, çocukların kendilerini ifade etmelerini desteklerken öğretmenin gün sonu değerlendirmesine katkı sağlayacak bilgiler edinmesine de yardımcı olmaktadır. Sorular yöneltilirken doğru ya da yanlış cevap aranmamalı, çocukların kendilerini rahatça ifade edebilecekleri destekleyici bir iletişim ortamı oluşturulmalıdır.

Sorular örnek niteliğinde olup öğretmenlerin kendi sınıf dinamiklerine, çocukların gelişim özelliklerine ve gün içerisinde gerçekleştirilen etkinliklerin içeriğine uygun benzer sorular geliştirmeleri beklenmektedir. Öğrenme-öğretme uygulamalarına yönelik sorular arasında "Bugün neler öğrendin?", "Bugün en çok hangi etkinliği sevdin?" soruları yer alabilir. Sosyal-duygusal öğrenme becerilerine yönelik olarak "Bugün seni en mutlu eden şey neydi?", "Zorlandığın bir an oldu mu? O zaman nasıl hissettin?" soruları sorulabilir. Öğrenmenin yaşamla ilişkilendirilmesine yönelik olarak ise "Bugün öğrendiklerinden en çok sevdiğin şeyi daha önce görmüş ya da yapmış mıydın?" sorusu yöneltilir. Çocuğun cevabı "Evet" ise "Nerede görmüştün ya da yapmıştın?", "Kiminle birlikteydin?", "O zaman neler yapmıştınız?" gibi sorularla çocuğun deneyimlerini ayrıntılandırması desteklenebilir.

15. AYLık EĞİTİM PLANI ÖRNEKLERİ

36-48 AY EYLÜL AYI AYLık EĞİTİM PLANI ÖRNEĞİ

ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TÜRKÇE ALANI

TADB. Dinleme / İzleme

TADB.1. Dinleyecekleri / izleyecekleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri yönetebilme

TADB.1.a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyecekleri / izleyecekleri materyalleri seçer.

TADB.1.b. Seçilen materyalleri dinler / izler.

TAOB. Okuma

TAOB.1. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyalleri seçebilme

TAOB.1.a. Yetişkin rehberliğinde, kendisine sunulan görsel okuma materyallerini inceler.

TAKB. Konuşma

TAKB.1. Konuşma sürecini yönetebilme

TAKB.1.a. Yetişkin rehberliğinde konuşacağı konuyu seçer.

TAEOB. Erken Okuryazarlık

TAEOB.1. Yazı farkındalığına ilişkin becerileri gösterebilme

TAEOB.1.a. Yetişkin rehberliğinde, görsel semboller arasından yazıyı gösterir.

MATEMATİK ALANI

MAB6. Sayma

MAB.1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme

MAB.1.a. 1 ile 5 arasında ileriye doğru birer ritmik sayar.

FEN ALANI

FBAB1. Bilimsel Gözlem

FAB.1. Günlük yaşamında fenle ilgili olaylara / olgulara ve durumlara yönelik bilimsel gözlem yapabilme

FAB.1. b. Gözlemlediği nesne / olay / olguların betimsel / fiziksel özelliklerini söyler.

SOSYAL ALAN

SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme

SAB.1. Günlük hayatta karşılaştığı nesne / olay / yer ve kişilerde zaman içerisinde değişen ve benzerlik gösteren özellikleri karşılaştırabilme

SAB.1.a. Sabah, akşam, gece ve gündüz neler yapıldığını söyler.

HAREKET VE SAĞLIK ALANI

HSAB1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler

HSAB.1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme

HSAB.1. a. Basit yönergeler doğrultusunda yer değiştirme hareketleri yapar.

HSAB.2. Farklı büyüklük ve özellikteki nesneleri kullanabilme

HSAB.2.a. Farklı büyüklükteki nesneleri kavrar / bırakır.

SANAT ALANI**SNAB1. Sanat Türlerini Anlama****SNAB.1. Sanat türlerini tanıyabilme**

SNAB.1.a. Sanat türlerini ifade eder.

SNAB4. Sanatsal Uygulama Yapma**SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme**

SNAB.4.c. Sanat etkinliklerine aktif olarak katılır.

SNAB.4.ç. Sanat etkinliklerinde özgün ürünler oluşturur.

MÜZİK ALANI**MDB1. Müziksel Dinleme****MDB.1. Çeşitli müzik eserlerini dinleyebilme**

MDB.1.a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyeceği müzik eserini seçer.

MDB.1.b. Müzik eserini dinler.

MSB2. Müziksel Söyleme**MSB.2. Söyleme becerilerini sınıf içinde sergileyebilme**

MSB.2. a. Şarkıyı grupla / tek başına söyler.

EĞİLİMLER**E1. Benlik Eğilimleri**

E1.1. Merak

E2. Sosyal Eğilimler

E2.5. Oyunseverlik

E3. Entelektüel Eğilimler

E3.3. Yaratıcılık

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER**SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ****SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)****SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)****SDB2.1. İletişim****SDB2.3. Sosyal Farkındalık****SDB3.1. Uyum**

DEĞERLER**D2. Aile bütünlüğü**

D2.2. Aile içi iletişimi güçlendirmek

D3. Çalışkanlık

D3.4. Çalışmalarda aktif rol almak

D4. Dostluk

D4.2. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmak

D6. Dürüstlük

D6.2. Doğru ve güvenilir olmak

D12. Sabır

D12.1. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak

D16. Sorumluluk

D16.1. Kendine karşı görevlerini yerine getirmek

OKURYAZARLIK BECERİLERİ**OB4. Görsel Okuryazarlık****KAVRAMLAR****Sayı / Sayma:** 1-5 Arası Sayılar**Zaman:** Gece-Gündüz**Miktar:** Az-Çok**Duyu:** Sesli-Sessiz, Sert-Yumuşak**Duygu:** Mutlu**BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR****İlköğretim Haftası (Eylül ayının üçüncü haftası)****ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI****Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**

Öğrenme-öğretme uygulamaları, çocukların bireysel özellikleri, gelişim düzeyleri ve hazır bulunuşlukları dikkate alınarak planlanır. Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık alan becerilerine ait öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, eğilimler ve programlar arası bileşenler ilişkilendirilerek günlük planlarda ele alınır. Belirli gün ve haftalar, ilgili ayda yer alması ve öğretmen tarafından ele alınmasının planlanması durumunda günlük planlarda yer alır. Günlük planlarda; güne başlama zamanı, öğrenme merkezlerinde oyun, beslenme, toplanma ve temizlik, oyun temelli büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinlikler ile değerlendirmeye yer verilir.

FARKLILAŞTIRMA

Aylık Eğitim Planı Örneğinde yer alan tüm başlıklarda öğrenme içeriği, süreci, ürünü ve ortamında gerçekleştirilecek zenginleştirme ve destekleme çalışmaları, çocukların farklılaşan öğrenme profilleri ve ihtiyaçları doğrultusunda planlanmalıdır.

Zenginleştirme

Çocukların bireysel özellikleri ve gelişimsel seviyeleri göz önünde bulundurularak farklı etkinlikler tasarlanabilir. Her bir etkinlik, çocukların kendi yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine olanak tanıyacak şekilde planlanabilir. Her çocuğun bireysel özellikleri ve hedeflenen öğrenme çıktıları doğrultusunda içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamına yönelik farklılaştırmalar planlanabilir.

Destekleme

Çocukların etkinliklere katılımını sağlamak amacıyla çevresel düzenlemeler (oturma düzenini değiştirme, çeşitli semboller kullanma vb.) yapılabilir. Materyaller çocukların gereksinimlerine göre düzenlenerek ihtiyaç hâlinde destek materyalleri eklenebilir. Öğrenme içeriği çocukların gelişim özellikleri, hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel gereksinimleri doğrultusunda sadeleştirilebilir, derinleştirilebilir veya çeşitlendirilebilir. Öğrenme-öğretme uygulamalarında çocuklara gereksinim duydukları farklı türlerde ipuçları ve yardım sunulabilir. Günlük planlarda ayrıntılı destekleme süreçleri hazırlanabilir.

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

Hem çocuğun okula uyumu hem de ailelerin neler yapması gerektiği konusunda bilgilenmelerinin sağlanması, öğretmenin de çocuğu ve aileyi tanınması için "Sene Başı Tanışma Toplantısı" yapılabilir. Ailelere yönelik "okul tanıtımı" gibi uyum çalışmaları ve çocuğun okula uyumu konusunda "kitapçık" hazırlanabilir. Ayrıca ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda öncelikli olarak ihtiyaç duydukları konuda eğitim toplantısı planlamak için "Aile Eğitimi İhtiyaç Belirleme Formu" uygulanabilir. İlerleyen aylarda yapılacak aile katılımı çalışmalarına yönelik bilgi almak amaçlı "Aile Katılımı Tercih Formu" gönderilerek planlama yapılabilir. Ayrıca ailelerin sözel olarak ifade edemedikleri düşüncelerini rahat bir şekilde ifade edebilmeleri için "Dilek Kutusu" hazırlanabilir.

Toplum katılımı için okulun yakın çevresinde bulunan yerel yönetimler, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarından hangileri ile iş birliği yapılabileceği belirlenebilir.

ÖĞRENME KANITLARI (DEĞERLENDİRME)

"Anekdot Kayıt Formları" doldurulmaya başlanır. Sınıfta yapılan tüm çalışmalar çocuklarla birlikte değerlendirilerek seçilir ve "Portfolyo Dosyası'na" bu aydan itibaren eklenmeye başlanır. Öğrenme Kanıtları (Değerlendirme) bölümü çocukların beceri edinim süreci, programın değerlendirilmesi ve öğretmenin kendisini değerlendirmesi amacıyla doldurulur.

Çocuk Açısından

Alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimler dikkate alınarak hazırlanacaktır.

Program Açısından

Tablo 2'de verilen örnek ölçütlerden (sayfa 112) yararlanılabilir.

Öğretmen Açısından

Tablo 3'te verilen örnek ölçütlerden (sayfa 113) yararlanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

48-60 AY ARALIK AYI AYLIK EĞİTİM PLANI ÖRNEĞİ

ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TÜRKÇE ALANI

TADB. Dinleme / İzleme

TADB.1. Dinleyecekleri / izleyecekleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri yönetebilme

TADB.1.a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyecekleri / izleyecekleri materyalleri seçer.

TADB.1.b. Seçilen materyalleri dinler / izler.

TADB.2. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri ile ilgili yeni anlamlar oluşturabilme

TADB.2.c. Yetişkin rehberliğinde / kendiliğinden dinledikleri / izlediklerine ilişkin çıkarımda bulunur.

TAOB. Okuma

TAOB.1. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyalleri seçebilme

TAOB.1.a. Kendisine sunulan görsel okuma materyallerini inceler.

TAKB. Konuşma

TAKB.1. Konuşma sürecini yönetebilme

TAKB.1.a. Yetişkin rehberliğinde / kendiliğinden konuşacağı konuyu seçer.

TAKB.1.b. Konuşma sırasında dinleyiciler ile göz teması kurar.

TAKB.1.c. İletişim sırasında uygun zamanda söz alır.

MATEMATİK ALANI

MAB6. Sayma

MAB.1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme

MAB.1.a. 1 ile 10 arasında ileriye doğru birer ritmik sayar.

MAB.1.ç. 1 ile 10 arasındaki nesne / varlık miktarını sayarak belirler.

MAB3. Matematiksel Temsil

MAB.9. Matematikle ilgili temsillerden yararlanabilme

MAB.9.c. Çeşitli semboller arasından matematikle ilgili temsili / sembolü gösterir.

MAB.10. Matematikle ilgili temsilleri değerlendirebilme

MAB.10.b. Matematikle ilgili temsillerin / sembollerin benzerliklerini söyler.

FEN ALANI

FBAB1. Bilimsel Gözlem

FAB.1. Günlük yaşamında fenle ilgili olaylara / olgulara ve durumlara yönelik bilimsel gözlem yapabilme

FAB.1. b. Gözlemlediği nesne / olay / olguların betimsel / fiziksel özelliklerini ifade eder.

SOSYAL ALAN**SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme****SAB. 2. Yakın çevresindeki olay / dönem / kavramları kronolojik olarak sıralayabilme**

SAB.2.a. Gün akışındaki eylemlerini oluş sırasına uygun olarak sıralar.

HAREKET VE SAĞLIK ALANI**HSAB1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler****HSAB.1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme**

HSAB.1.ç. Farklı genişlik ve yapıdaki zeminler üzerinde yürür.

SANAT ALANI**SNAB4. Sanatsal Uygulama Yapma****SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme**

SNAB.4.c. Sanat etkinliklerine aktif olarak katılır.

SNAB.4.ç. Sanat etkinliklerinde özgün ürünler oluşturur.

MÜZİK ALANI**MDB1. Müziksel Dinleme****MDB.1. Çeşitli müzik eserlerini dinleyebilme**

MDB.1.a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyeceği müzik eserini seçer.

EĞİLİMLER**E1. Benlik Eğilimleri**

E1.1. Merak

E2. Sosyal Eğilimler

E2.5. Oyunseverlik

E3. Entelektüel Eğilimler

E3.2. Odaklanma

E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER**SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ****SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)****SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)****SDB2.1. İletişim****SDB2.2. İş Birliği**

DEĞERLER

D3. Çalışkanlık

D3.4. Çalışmalarda aktif rol almak

D4. Dostluk

D4.1. Arkadaşlarına destek olmak

D4.2. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmak

D5. Duyarlılık

D5.1. İnsana ve topluma değer vermek

D5.2. Çevreye ve canlılara değer vermek

D14. Saygı

D14.1. Nezaketli olmak

D14.2. Kendisine saygı duymak

D16. Sorumluluk

D16.1. Kendine karşı görevlerini yerine getirmek

D18. Temizlik

D18.1. Kişisel temizlik ve bakımına önem vermek

D18.2. Yaşadığı ortamın temizliğine dikkat etmek

OKURYAZARLIK BECERİLERİ

OB1. Bilgi Okuryazarlığı

OB4. Görsel Okuryazarlık

KAVRAMLAR

Sayı / sayma: 1-10 Arası Sayılar

Renk: Kırmızı-Sarı-Mavi

Zaman: Gece-Gündüz, Sabah-Öğle-Akşam

Miktar: Ağır-Hafif, Az-Çok

Boyut: Uzun-Kısa

Zıt: Aynı-Farklı

BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR

Tutum, Yatırım ve Türk Malları Haftası (12-18 Aralık)

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Öğrenme-öğretme uygulamaları, çocukların bireysel özellikleri, gelişim düzeyleri ve hazır bulunuşlukları dikkate alınarak planlanır. Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık alan becerilerine ait öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, eğilimler ve programlar arası bileşenler ilişkilendirilerek günlük planlarda ele alınır. Belirli gün ve haftalar, ilgili ayda yer alması ve öğretmen tarafından ele alınmasının planlanması durumunda günlük planlarda yer alır. Günlük planlarda; güne başlama zamanı, öğrenme merkezlerinde oyun, beslenme, toplanma ve temizlik, oyun temelli büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinlikler ile değerlendirmeye yer verilir.

FARKLILAŞTIRMA

Aylık Eğitim Planı Örneğinde yer alan tüm başlıklarda öğrenme içeriği, süreci, ürünü ve ortamında gerçekleştirilecek zenginleştirme ve destekleme çalışmaları, çocukların farklılaşan öğrenme profilleri ve ihtiyaçları doğrultusunda planlanmalıdır.

Zenginleştirme

Çocukların bireysel özellikleri ve gelişimsel seviyeleri göz önünde bulundurularak farklı etkinlikler tasarlanabilir. Her bir etkinlik, çocukların kendi yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine olanak tanıyacak şekilde planlanabilir. Her çocuğun bireysel özellikleri ve hedeflenen öğrenme çıktıları doğrultusunda içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamına yönelik farklılaştırmalar planlanabilir.

Destekleme

Çocukların etkinliklere katılımını sağlamak amacıyla çevresel düzenlemeler (oturma düzenini değiştirme, çeşitli semboller kullanma vb.) yapılabilir. Materyaller çocukların gereksinimlerine göre düzenlenerek ihtiyaç hâlinde destek materyalleri eklenebilir. Öğrenme içeriği çocukların gelişim özellikleri, hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel gereksinimleri doğrultusunda sadeleştirilebilir, derinleştirilebilir veya çeşitlendirilebilir. Öğrenme-öğretme uygulamalarında çocuklara gereksinim duydukları farklı türlerde ipuçları ve yardım sunulabilir. Günlük planlarda ayrıntılı destekleme süreçleri hazırlanabilir.

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

Ailelere “haber mektubu” veya “internet temelli uygulamalar” aracılığıyla sınıfta yapılan etkinlikler ve okul dışında ailenin çocuğu ile birlikte yapabileceği etkinliklerle ilgili bilgi verilebilir. Aileleri çocuğun gelişimi ve eğitim programı konusunda bilgilendirmek için düzenli olarak “bülten” hazırlanabilir. Sınıfta yapılan tüm çalışmalar çocuklarla değerlendirilerek seçilir ve “Portfolyo Dosyası’na” konmaya devam edilir. Ailelerle bireysel görüşmeler tamamlandıktan sonra “ev ziyaretleri” planlanabilir. Ailelerin ihtiyaçları doğrultusunda uzman kişiler okula davet edilerek “konferans” düzenlenebilir. Toplum katılımı kapsamında sınıfa farklı meslek gruplarından veya uzmanlık alanlarından konuklar davet edilebilir; park, müze, kütüphane ve benzeri öğrenme ortamlarına geziler düzenlenebilir.

ÖĞRENME KANITLARI (DEĞERLENDİRME)

Çocukların sınıfta gerçekleştirdikleri çalışmalar çocuklarla birlikte değerlendirilerek Portfolyo Dosyası düzenli olarak güncellenir. Öğrenme Kanıtları (Değerlendirme) bölümü çocukların beceri edinim süreci, programın değerlendirilmesi ve öğretmenin kendisini değerlendirmesi amacıyla doldurulur.

Çocuk Açısından

Alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimler dikkate alınarak hazırlanacaktır.

Program Açısından

Tablo 2’de verilen örnek ölçütlerden (sayfa 112) yararlanılabilir.

Öğretmen Açısından

Tablo 3’te verilen örnek ölçütlerden (sayfa 113) yararlanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

60-72 AY MAYIS AYI AYLIK EĞİTİM PLANI ÖRNEĞİ

ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TÜRKÇE ALANI

TADB. Dinleme / İzleme

TADB.4. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri değerlendirebilme

TADB.4.a. Dinledikleri / izledikleri materyallere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder.

TAOB. Okuma

TAOB.4. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini değerlendirebilme

TAOB.4.a. Görsel okuma sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.

TAKB. Konuşma

TAKB.3. Konuşma sürecinde Türkçeyi doğru kullanabilme

TAKB.3. ç. Söylemek istediklerini açık biçimde ifade eder.

TAKB.3.d. Türkçe dil bilgisi kurallarına uygun konuşur.

TAKB.3.e. Konuşmasında beden dilini kullanır.

TAEOB. Erken Okuryazarlık

TAEOB.5. Yazma öncesi becerileri kazanabilme

TAEOB.5.a. Yazma için uygun oturma pozisyonu alır.

TAEOB.5.b. Kalem doğru tutmak için üç parmağını işlevsel olarak kullanır.

MATEMATİK ALANI

MAB6. Sayma

MAB.1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme

MAB.1.a. 1 ile 20 arasında ileriye doğru birer ritmik sayar.

MAB.1.b. 10'dan 1'e geriye doğru ritmik sayar.

MAB.1.c. 1 ile 5 arasında nesne / varlık miktarını saymadan / bir bakışta söyler.

MAB.1.d. 10'a kadar verilen bir sayıdan önce / sonra verilen sayıyı söyler.

MAB.1.e. Sayıları küçükten büyüğe / büyüktten küçüğe sıralar.

MAB1. Matematiksel Muhakeme

MAB.4. Karşılaştırmaya ve tahmine dayalı çıkarım yapabilme

MAB.4.d. Nesne / olgu / olayları birden fazla özelliğe göre karşılaştırır.

MAB.4.e. Gerçekleşmesi mümkün olan / olmayan durumları söyler.

MAB2. Matematiksel Problem Çözme

MAB.8. Problem çözme deneyimlerini yansıtabilme

MAB.8.a. Problem çözme sürecindeki deneyimlerini anlatır.

MAB.8.b. Deneyimlerini benzer problemlerin çözümünde kullanır.

MAB.8.c. Kendi çözümünü arkadaşlarının çözümleri ile karşılaştırır.

MAB3. Matematiksel Temsil**MAB.9. Matematikle ilgili temsillerden yararlanabilme**

MAB.9.a. Temel geometrik şekilleri isimlendirir.

MAB.9.b. Günün zamanına ilişkin özellikleri söyler.

MAB.9.c. Çeşitli semboller arasından matematikle ilgili temsili / sembolü gösterir.

MAB.9.ç. 1-10 arasındaki miktarları nesne / çizim / rakam gibi farklı temsillerle gösterir.

MAB.10. Matematikle ilgili temsilleri değerlendirebilme

MAB.10.a. Geometrik şekilleri kenar / köşe, sayı ve özelliklerine göre isimlendirir.

MAB.10.b. Matematikle ilgili temsillerin / sembollerin benzerlik / farklılıklarını söyler.

FEN ALANI**FBAB9. Bilimsel Model Oluşturma****FAB.9. Fene yönelik olay ve / veya olguları açıklamak için basit düzeyde bilimsel modellerden faydalanabilme**

FAB.9.a. Yakın çevresindeki problemlerin çözümüne ilişkin hayal gücüne dayalı modeller önerir.

FAB.9.b. Yakın çevresindeki bir problemi çözmek için oluşturduğu modeli yeniden düzenler.

FBAB12. Kanıt Kullanma**FAB.12. Bilimsel olayları / olguları açıklamak için kanıtlar kullanabilme**

FAB.12.a. Karşılaştığı problemlerin çözümüne yönelik elde ettiği verileri çizim, işaret, sembol ve görsellerle kaydeder.

FAB.12.b. Karşılaştığı problem durumlarına ilişkin verileri benzer özelliklerine göre gruplandırır.

FAB.12.c. Gözlem ve verilere dayalı açıklamalar yapar.

SOSYAL ALAN**SBAB9. Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması****SAB.9. Coğrafi gözlem ve okul dışı planlanan çalışmaları çevreye duyarlı biçimde uygulayabilme**

SAB.9.a. Okul dışı öğrenme etkinliğinde takip edilecek sözel / görsel yönergeleri uygular.

SAB.9.b. Okul dışı öğrenme çalışma sahasında çevreyi olumsuz etkileyecek davranışlardan kaçınır.

SAB.10. Coğrafi gözlem ve çalışma sahasından elde edilen sonuçları sözel / görsel yolla sunabilme

SAB.10.a. Okul dışı öğrenme etkinliğinde elde ettiği materyallerden ürün oluşturur.

SAB.10.b. Okul dışı öğrenme etkinliğinde oluşturduğu ürünlerini sözel ya da görsel olarak sunar.

SBAB10. Harita**SAB.12. Yakın çevresinde bulunan kişi / nesne / mekânın konumunu belirlemek üzere takip edeceği krokiyi çözümleyebilme**

SAB.12.a. Belirlenen nesnelerin konumunu sınıfına / okuluna ait kroki üzerinde doğru şekilde gösterir.

HAREKET VE SAĞLIK ALANI**HSAB1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler****HSAB.1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme**

HSAB.1.a. Yer değiştirme becerilerini koordineli biçimde yapar.

HSAB.1.b. Denge gerektiren hareketlerde beden kontrolünü sağlar.

HSAB.1.c. Nesne kontrolü becerilerini koordineli biçimde gerçekleştirir.

HSAB.2. Farklı büyüklük ve özellikteki nesneleri kullanabilme

HSAB.2.a. Nesnelere farklı şekiller verir.

HSAB.2.b. Parmak uçlarıyla nesne kontrolü sağlar.

HSAB.2.c. Farklı nesnelerle sök tak hareketleri yapar.

HSAB.3. Müzik ve ritim eşliğinde hareket örüntüleri sergileyebilme

HSAB.3. a. Müziğin temposuna ve ritmine uygun bireysel / eşli / grupta dans eder.

HSAB.5. Kişisel ve genel alanın farkında olarak hareket edebilme

HSAB.5.a. Başkalarının kişisel alanına girmeden hareket eder.

HSAB2. Sağlıklı Yaşam ve Öz Bakım Becerileri**HSAB.6. Yeterli ve dengeli beslenebilme**

HSAB.6. a. Tabağındaki porsiyon miktarını kendi ihtiyacına göre belirler.

SANAT ALANI**SNAB2. Sanat Eseri İnceleme****SNAB.2. Sanat eserini eleştirebilme**

SNAB2.c. Sanat eserinde dikkatini çeken özellikleri söyler.

SNAB2.ç. Sanat eserine ilişkin sorular sorar.

SNAB2.d. Sanat eserin konusu hakkında tahmin yürütür.

SNAB2.e. Sanat eserine yönelik duygu / düşüncelerini ifade eder.

SNAB2.f. Sanat eseri hakkındaki duygu / düşüncelerinin nedenlerini açıklar.

SNAB3. Sanata Değer Verme**SNAB.3. Sanatın önemini fark edebilme**

SNAB.3. b. Sanat eserlerinin nasıl yapıldığına ilişkin tahmin yürütür.

SNAB.3.c. Dijital / gerçek sanat ortamlarını ziyaret eder.

SNAB.3.ç. Dijital / gerçek sanat ortamlarında sergilenen eserleri inceler.

SNAB4. Sanatsal Uygulama Yapma**SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme**

SNAB.4.a. Yapmak istediği sanat etkinliğinin türüne karar verir.

SNAB.4.b. Sanat etkinliği için gerekli materyalleri seçer.

SNAB.4.c. Sanat materyallerini amacına uygun biçimde kullanır.

SNAB.4.ç. Sanat etkinliklerine aktif olarak katılır.

SNAB.4.d. Sanat etkinliklerinde özgün ürünler oluşturur.

MÜZİK ALANI**MÇB3. Müziksel Çalma****MÇB.1. Duyduğu sesleri / müzik eserlerini çalabilme**

MÇB.1.ç. Duyduğu seslere / müzik eserlerine hızlı ve yavaş tempo farklılıklarına göre vurmali çalgılarla eşlik eder.

MÇB.1.d. Duyduğu seslere / müzik eserlerine kuvvetli ve hafif ses farklılıklarına göre vurmali çalgılarla eşlik eder.

MHB4. Müziksel Hareket**MHB.1. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerinin temel özelliklerini ifade edebilme**

MHB.1. b. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki kuvvetli ve hafif ses farklılıklarını bedeniyle ifade eder.

MHB.1. c. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki kalın ve ince ses farklılıklarını bedeniyle ifade eder.

EĞİLİMLER**E1. Benlik Eğilimleri**

E1.1. Merak

E1.3. Azim ve Kararlılık

E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven)

E2. Sosyal Eğilimler

E2.2. Sorumluluk

E2.3. Girişkenlik

E2.5. Oyunseverlik

E3. Entelektüel Eğilimler

E3.2. Odaklanma

E3.3. Yaratıcılık

E3.5. Açık Fikirlilik

E3.6. Analitiklik

E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER**SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ**

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)

SDB2.1. İletişim

SDB2.2. İş Birliği

SDB2.3. Sosyal Farkındalık

DEĞERLER

D3. Çalışkanlık

D3.4. Çalışmalarda aktif rol almak

D4. Dostluk

D4.2. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmak

D5. Duyarlılık

D5.2. Çevreye ve canlılara değer vermek

D9. Merhamet

D9.3. İnsanı ve doğayı sevmek

D11. Özgürlük

D11.1. Kararlı olmak

D12. Sabır

D12.1. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak

D12.2. İstikrarlı olmak

D16. Sorumluluk

D16.1. Kendine karşı görevlerini yerine getirmek

D16.2. Topluma karşı görevlerini yerine getirmek

D16.3. Görev bilincine sahip olmak

OKURYAZARLIK BECERİLERİ

OB1. Bilgi Okuryazarlığı

OB2. Dijital Okuryazarlık

OB4. Görsel Okuryazarlık

OB7. Veri Okuryazarlığı

OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

KAVRAMLAR

Sayı / sayma: Sıra Sayısı (Birinci, İkinci...), Önceki-Sonraki

Duyu: Islak-Kuru, Sıcak-Soğuk-Ilık

Duygu: Korku, Şaşkınlık

Miktar: Yarım-Tam, Eşit, Az-Çok

Yön / Mekânda Konum: Sağ-Sol

Zıt: Hızlı-Yavaş, Aynı-Farklı, Canlı-Cansız, Hareketli-Hareketsiz

BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR

Trafik ve İlk Yardım Haftası (Mayıs ayının ilk haftası)

Anneler Günü (Mayıs ayının ikinci pazar günü)

Engelliler Haftası (10-16 Mayıs)

Müzeler Haftası (18-24 Mayıs)

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Öğrenme-öğretme uygulamaları, çocukların bireysel özellikleri, gelişim düzeyleri ve hazır bulunuşlukları dikkate

alınarak planlanır. Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık alan becerilerine ait öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, eğilimler ve programlar arası bileşenler ilişkilendirilerek günlük planlarda ele alınır. Belirli gün ve haftalar, ilgili ayda yer alması ve öğretmen tarafından ele alınmasının planlanması durumunda günlük planlarda yer alır. Günlük planlarda; güne başlama zamanı, öğrenme merkezlerinde oyun, beslenme, toplanma ve temizlik, oyun temelli büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinlikler ile değerlendirmeye yer verilir.

FARKLILAŞTIRMA

Aylık Eğitim Planı Örneğinde yer alan tüm başlıklarda öğrenme içeriği, süreci, ürünü ve ortamında gerçekleştirilecek zenginleştirme ve destekleme çalışmaları, çocukların farklılaşan öğrenme profilleri ve ihtiyaçları doğrultusunda planlanmalıdır.

Zenginleştirme

Çocukların bireysel özellikleri ve gelişimsel seviyeleri göz önünde bulundurularak farklı etkinlikler tasarlanabilir. Her bir etkinlik, çocukların kendi yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine olanak tanıyacak şekilde planlanabilir. Her çocuğun bireysel özellikleri ve hedeflenen öğrenme çıktıları doğrultusunda içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamına yönelik farklılaştırmalar planlanabilir.

Destekleme

Çocukların etkinliklere katılımını sağlamak amacıyla çevresel düzenlemeler (oturma düzenini değiştirme, çeşitli semboller kullanma vb.) yapılabilir. Materyaller çocukların gereksinimlerine göre düzenlenerek ihtiyaç hâlinde destek materyalleri eklenebilir. Öğrenme içeriği çocukların gelişim özellikleri, hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel gereksinimleri doğrultusunda sadeleştirilebilir, derinleştirilebilir veya çeşitlendirilebilir. Öğrenme-öğretme uygulamalarında çocuklara gereksinim duydukları farklı türlerde ipuçları ve yardım sunulabilir. Günlük planlarda ayrıntılı destekleme süreçleri hazırlanabilir.

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

Ailelere “haber mektubu” veya “internet temelli uygulamalar” aracılığıyla sınıfta yapılan etkinlikler ve okul dışında ailenin çocuğu ile birlikte yapabileceği etkinliklerle ilgili bilgi verilebilir. Aileleri çocuğun gelişimi ve eğitim programı konusunda bilgilendirmek için düzenli olarak “bülten” hazırlanabilir. Sınıfta yapılan tüm çalışmalar çocuklarla değerlendirilerek seçilir ve “Portfolyo Dosyası”na konmaya devam edilir. Ailelerle bireysel görüşmeler tamamlandıktan sonra “ev ziyaretleri” planlanabilir. Ailelerin ihtiyaçları doğrultusunda uzman kişiler okula davet edilerek “konferans” düzenlenebilir. Toplum katılımı kapsamında sınıfa farklı meslek gruplarından veya uzmanlık alanlarından konuklar davet edilebilir; park, müze, kütüphane ve benzeri öğrenme ortamlarına geziler düzenlenebilir.

ÖĞRENME KANITLARI (DEĞERLENDİRME)

Gün içerisinde ihtiyaç duyulması hâlinde Anekdot Kayıt Formları kullanılmaya devam edilir. Çocukların sınıfta gerçekleştirdikleri çalışmalar çocuklarla birlikte değerlendirilerek Portfolyo Dosyası düzenli olarak güncellenir. Öğrenme Kanıtları (Değerlendirme) bölümü çocukların beceri edinim süreci, programın değerlendirilmesi ve öğretmenin kendisini değerlendirmesi amacıyla doldurulur.

Çocuk Açısından

Alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimler dikkate alınarak hazırlanacaktır.

Program Açısından

Tablo 2’de verilen örnek ölçütlerden (sayfa 112) yararlanılabilir.

Öğretmen Açısından

Tablo 3’te verilen örnek ölçütlerden (sayfa 113) yararlanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

16. GÜNLÜK PLAN ÖRNEKLERİ

36-48 AY GÜNLÜK PLAN ÖRNEĞİ

Okul Adı:

Yaş Grubu (AY): 36-48 Ay

Öğretmenin Adı:

ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TÜRKÇE ALANI

TADB. Dinleme / İzleme

TADB.1. Dinleyecekleri / izleyecekleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri yönetebilme

TADB.1.b.Seçilen materyalleri kısa süreli dinler / izler.

TAOB. Okuma

TAOB.1. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyalleri seçebilme

TAOB.1.a.Yetişkin rehberliğinde, kendisine sunulan görsel okuma materyallerini inceler.

TAKB. Konuşma

TAKB.1. Konuşma sürecini yönetebilme

TAKB.1.a.Yetişkin rehberliğinde konuşacağı konuyu seçer.

FEN ALANI

FBAB1. Bilimsel Gözlem

FAB.1. Günlük yaşamında fenle ilgili olaylara / olgulara ve durumlara yönelik bilimsel gözlem yapabilme

FAB.1.b.Gözlemlediği nesne / olay / olguların betimsel / fiziksel özelliklerini söyler.

SANAT ALANI

SNAB4. Sanatsal Uygulama Yapma

SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme

SNAB.4.ç. Sanat etkinliklerinde özgün ürünler oluşturur.

EĞİLİMLER

E1. Benlik Eğilimleri

E1.1. Merak

E3. Entelektüel Eğilimler

E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

SDB2.1. İletişim

DEĞERLER

D12. Sabır

D12.1. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak

D14. Saygı

D14.1. Nezaketli olmak

D18. Temizlik

D18.2. Yaşadığı ortamın temizliğine dikkat etmek

OKURYAZARLIK BECERİLERİ

OB4. Görsel Okuryazarlık

Kavramlar: Renkler: Kırmızı, mavi

Miktar: Az-çok

Sözcükler: yaprak, çizme, rüzgâr

Materyaller: “Renkli Çizmeler” kitabı, kırmızı, sarı ve mavi renklerde toplar, çocuk sayısı kadar mavi, kırmızı ve sarı kart, parmak boyası ve resim kâğıdı

Eğitim / Öğrenme Ortamları: “Renkli Çizmeler” öykü kitabı çocukların görebileceği biçimde kitap merkezine yerleştirilir. Sanat merkezinde resim kâğıtları ve parmak boyaları hazırlanır. Açık hava etkinliğinde yalnızca yere düşmüş, temiz ve güvenli yaprakların incelenebileceği bir alan belirlenir. “Renkli Toplar” oyunu için etkinlik alanının farklı bölümlerine kırmızı, sarı ve mavi renk alanları yerleştirilir; aynı renklerdeki toplar bir sepette hazır bulundurulur.

ÖĞRENME-ÖĞRETME UYGULAMALARI

Güne Başlama Zamanı

Sınıfa gelen çocuklar günün zaman dilimine uygun ifadelerle selamlanarak karşılanır. Her çocuk, ev panosunda bulunan fotoğrafını alarak okul panosuna yerleştirir. Yoklamanın ardından sınıfta bulunan ve bulunmayan çocuklar birlikte belirlenir. Günün sorumlusu açıklanır.

Çocuklarla birlikte hava durumu çarkındaki görseller incelenir. “Bugün hava nasıl?” sorusu yöneltilir. Günün sorumlusu, çarktaki oku gözlemlediği hava durumuna uygun görsele getirir **(OB4)**.

Daha sonra kısa bir duygu paylaşım çemberi oluşturulur. Kukla kullanılarak “Bugün kendimi mutlu hissediyorum.” gibi kısa bir paylaşım modellenir. Paylaşmak isteyen çocuklar kuklayı alarak o gün nasıl hissettiklerini söyler veya duygularını yüz ifadeleri ve beden hareketleriyle gösterir **(SDB1.1)**. Çocukların konuşan arkadaşlarının sözünü kesmeden dinlemelerine ve konuşmak için sıralarını beklemelerine rehberlik edilir **(SDB2.1, D14.1)**.

Öğrenme Merkezlerinde Oyun

Öğrenme merkezleri çocukların ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda düzenlenir. “Renkli Çizmeler” öykü kitabı kitap merkezine, kırmızı, sarı ve mavi nesneler ile renk kartları matematik merkezine yerleştirilir. Çocukların materyalleri kendi oyunları doğrultusunda incelemelerine, seçmelerine ve kullanmalarına fırsat verilir.

Her öğrenme merkezinin girişine merkezde aynı anda bulunabilecek çocuk sayısı kadar yaka kartı yerleştirilir. Çocuklar oynamak istedikleri merkez yaka kartını alarak tercihlerini belirtir. Merkezde boş yer bulunmaması durumunda başka bir merkez seçmeleri veya boş yer açılmasını beklemeleri desteklenir. Çocuklar oyunlarını kendi tercihleri doğrultusunda sürdürür ve uygunluk oluştuğunda farklı bir merkeze geçebilir.

Beslenme, Toplanma ve Temizlik

Oyun sürecinin tamamlanmasının ardından çocuklar kullandıkları materyalleri ait oldukları yerlere yerleştirir. Elleri yıkayarak beslenmeye hazırlanır. Beslenme sonrasında oluşan atıkları uygun çöp kutularına atar, kullandıkları alanı düzenler ve ellerini yeniden yıkar. Çocukların sınıfın temizliğine ve düzenine katkıda bulunmaları desteklenir **(D18.2)**.

ETKİNLİKLER

Türkçe, Sanat (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

• Çocukların dikkati, içinde kırmızı, sarı ve mavi nesnelerin bulunduğu renk kutusuna çekilir. Kutudan sırayla bir nesne çıkarılır. “Bu nesne hangi renk?” ve “Sınıfımızda bu renkte başka ne görebiliriz?” soruları yöneltilir. Çocukların çevrelerinde aynı renkte bulunan bir nesneyi göstermelerine fırsat verilir. Ardından “Renkli Çizmeler” isimli öykü kitabının kapağı gösterilir. “Kapakta neler görüyorsunuz?”, “Çizmeler hangi renk?” ve “Sizce çizmeler nereye gidiyor olabilir?” soruları yöneltilir. Çocukların kapağı incelemeleri desteklenir **(TAOB.1.a, OB4)**. Kapağa ilişkin kısa tahminlerde bulunmalarına fırsat verilir **(E1.1)**.

• Öykü okunmaya başlanır. Çocukların öyküyü kısa süreli dinlemeleri ve görselleri izlemeleri desteklenir **(TADB.1.b)**. Renkli çizmelerin ilk kez görüldüğü sayfada durularak “Burada hangi renk çizmeleri görüyorsunuz?” sorusu yöneltilir. Çocuklardan gördükleri çizmeleri göstermeleri veya renklerini söylemeleri istenir **(TAOB.1.a, TAKB.1.a)**. Çocukların cevaplarının ardından öykü okunmaya devam edilir. Çizmelerin farklı bir yerde gösterildiği sayfada yeniden durularak “Çizmeler şimdi nerede?” sorusu yöneltilir. Çocukların görselde fark ettikleri ayrıntıları göstermeleri desteklenir **(TAOB.1.a, OB4)**. Fark ettiklerini kısa ifadelerle paylaşmalarına fırsat verilir **(TAKB.1.a)**. Öyküde yeni bir olayın gerçekleşmesinden önce “Sence biraz sonra ne olabilir?” sorusu yöneltilir. Çocukların yöneltilen soru doğrultusunda kısa ifadelerle konuşmaları desteklenir **(TAKB.1.a)**. Tahminleri dinlendikten sonra sayfa çevrilir ve öyküde gerçekleşen olayla tahminleri arasında ilişki kurmalarına fırsat verilir **(E1.1)**. Okuma sırasında çocukların dikkat süreleri gözlemlenir, sorulara sözel olarak cevap vermek istemeyen çocukların ilgili görseli göstermelerine fırsat verilir. Çocukların cevaplarının ardından öykü okunmaya devam edilir. Çocukların sorulara cevap verirken sıralarını beklemeleri ve arkadaşlarının cevaplarını dinlemeleri desteklenir **(D12.1)**.

ETKİNLİKLER

• Öykü tamamlandıktan sonra çocuklara “En çok hangi renk çizmeyi beğendin?” ve “Senin bir çizmen olsaydı hangi renkte olmasını isterdin?” soruları yöneltilir. Çocukların seçimlerini göstermelerine veya yöneltilen sorular doğrultusunda kısa ifadelerle açıklamalarına fırsat verilir **(TAKB.1.a, SDB2.1)**.

• “Öyküde renkli çizimleri gördük. Şimdi bahçedeki renkli yaprakları inceleyelim.” denilerek bahçeye çıkılır. Bahçede yalnızca yere düşmüş yaprakların alınabileceği ve belirlenen alanın dışına çıkılmaması gerektiği hatırlatılır. Bahçede bulunulan süre boyunca kişisel hijyen ve güvenlik kurallarına dikkat etmeleri desteklenir **(FAB.1.b)**. İncelenen yapraklar sanat etkinliğinde kullanılmak üzere sınıfa götürülür.

Sanat (Büyük Grup Etkinliği)

• Bahçeden getirilen yapraklar sanat merkezine yerleştirilir. Ardından çocuklar kullanmak istedikleri yaprağı ve parmak boyası renklerini seçer. Yaprığın bir yüzeyine boya sürülür ve boyalı yüzey kâğıdın üzerine bastırılır. Yaprak kaldırıldıktan sonra kâğıtta oluşan izler incelenir. Çocuklar farklı yaprakları ve renkleri kullanarak baskı çalışmalarını sürdürür. Oluşan izlere istedikleri çizgi ve ayrıntıları ekleyerek özgün ürünler oluştururlar **(SNAB.4.ç, E3.2)**.

• Çalışmalar tamamlandığında isteyen çocukların hazırladıkları ürünleri arkadaşlarına göstermelerine; kullandıkları yaprakları, renkleri ve oluşturdukları şekilleri kısaca anlatmalarına fırsat verilir **(SDB2.1)**. Hazırlanan ürünler çocuklarla birlikte belirlenen alanda “Yaprak Baskısı Sergisi” başlığı altında sergilenir. Etkinliğin ardından kullanılan materyaller birlikte toplanır ve eller temizlenir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme: Çocukların iki farklı yaprağın renk ve doku özelliklerini inceleyerek benzer ve farklı yönlerini söylemeleri desteklenebilir. Yaprak baskısında farklı büyüklükte iki yaprak kullanmaları veya baskıları farklı yönlerde yerleştirerek yeni bir görsel oluşturmaları sağlanabilir. “Renkli Toplar” oyununda çocuklardan ikinci turda farklı renkte bir top seçmeleri ve bu topa uygun renk alanını bulmaları istenebilir.

Destekleme: Etkinliklerde sunulan renk sayısı ikiyle sınırlandırılabilir; renk kartları büyük, belirgin ve birbirinden kolay ayırt edilebilir biçimde hazırlanabilir. Öykü kitabının görselleri yakından gösterilerek “Çizme nerede?” ve “Bu hangi renk?” gibi kısa ve tek aşamalı sorular yöneltilir. Yaprak baskısında kavranması kolay büyük yapraklar kullanılabilir ve gerektiğinde baskı süreci modellenir. Hareket etkinliğinde daha büyük topalar ve birbirine yakın renk alanları kullanılabilir; yönerge yavaşça tekrarlanarak akran veya yetişkin desteği sağlanabilir.

GÜNÜ DEĞERLENDİRME

Gün sonunda çocuklarla kısa bir değerlendirme çemberi oluşturulur. Çocukların gün içerisinde gerçekleştirdikleri etkinliklere ilişkin deneyimlerini, düşüncelerini ve duygularını paylaşımlarına fırsat verilir.

- Öyküde hangi renk çizmeyi hatırlıyorsun?
- Bahçede bulduğun yaprak hangi renkteydi?
- Yaprığın yüzeyine dokunduğunda nasıl bir özellik fark ettin?
- Yaprak baskında hangi renkleri kullandın?
- Bugün en çok hangi etkinlikten hoşlandın? Neden?

Çocukların cevapları doğru veya yanlış olarak değerlendirilmeden dikkatle dinlenir. Gerekliğinde “Bana gösterir misin?” ve “Biraz daha anlatmak ister misin?” gibi kısa ifadelerle paylaşımlarını sürdürmeleri desteklenir. Çocukların verdikleri yanıtlar ve gün boyunca yapılan gözlemler çocuk, program ve öğretmen açısından değerlendirilerek sonraki öğrenme-öğretme uygulamaları planlanır.

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

Aile Katılımı: Ailelerden çocuklarıyla birlikte evlerinde veya yaşadıkları çevrede belirledikleri bir rengi merkeze alarak “renk avı” yapmaları istenebilir. Çocuklar seçtikleri renkte üç farklı nesneyi gözlemleyerek aileleriyle birlikte fotoğraflayabilir veya resmini çizebilir. Ertesi gün okulda gözlemlerini arkadaşlarıyla paylaşımları sağlanabilir.

Toplum Katılımı: Hazırlanan yaprak baskısı sergisi okulun diğer sınıflarına, ailelere ve okul çalışanlarına açılarak çocukların çalışmalarını paylaşımları desteklenebilir.

48-60 AY GÜNLÜK PLAN ÖRNEĞİ

Okul Adı:

Yaş Grubu (AY): 48-60 Ay

Öğretmenin Adı:

ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MATEMATİK ALANI

MAB6. Sayma

MAB1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme

MAB1.a. 1 ile 10 arasında ileriye doğru birer ritmik sayar.

MAB1.d. Nesne ya da kişilerin sırasını sıra bildiren sayı sözcükleriyle belirtir.

MAB3. Matematiksel Temsil

MAB9. Matematikle ilgili temsillerden yararlanabilme

MAB9.c.Çeşitli semboller arasından matematikle ilgili temsili / sembolü gösterir.

HAREKET VE SAĞLIK ALANI

HSAB1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler

HSAB1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme

HSAB1.ç.Farklı genişlik ve yapıdaki zeminler üzerinde yürür.

SANAT ALANI

SNAB4. Sanatsal Uygulama Yapma

SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme

SNAB.4.c. Sanat etkinliklerine aktif olarak katılır.

SNAB.4.ç. Sanat etkinliklerinde özgün ürünler oluşturur.

MÜZİK ALANI

MDB1. Müziksel Dinleme

MDB1. Çeşitli müzik eserlerini dinleyebilme

MDB1.a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyeceği müzik eserini seçer.

MDB1.b. Müzik eserini dinler.

EĞİLİMLER

E1. Benlik Eğilimleri

E1.1. Merak

E2. Sosyal Eğilimler

E2.5. Oyunseverlik

E3. Entelektüel Eğilimler

E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

SDB2.1. İletişim

SDB2.2. İş Birliği

DEĞERLER

D1. Adalet

D1.2. Hakkaniyetli davranmak

D12. Sabır

D12.1. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak

D14. Saygı

D14.1. Nezaketli olmak

D16. Sorumluluk

D16.1. Kendine karşı görevlerini yerine getirmek

D17. Tasarruf

D17.3. Sahip olduklarının değerini bilmek

OKURYAZARLIK BECERİLERİ**OB4. Görsel Okuryazarlık**

Kavramlar: Sayı / Sayma:1-10 Arası Sayılar

Boyut: Geniş- Dar

Sözcükler: Parkur

Materyaller: Renkli bant, minderler, eva kâğıdı, rakam kartları, çiçek, araba, kelebek gibi farklı varlıklara ait kartlar, pastel boya, tek bir rakamın bulunduğu resim kâğıdı

Eğitim / Öğrenme Ortamları: Öğretmen, çocukların iki gruba ayrılmasını sağlamak amacıyla sınıftaki çocuk sayısı kadar kart hazırlar. Kartların yarısında 1, diğer yarısında ise 2 rakamı bulunur. Hareket etkinliği için renkli bantlar kullanılarak iki farklı parkur oluşturulur. Parkurların zemini çeşitli materyallerle (minder, köpük vb.) farklılaştırılır. Her grup için birer kutu hazırlanır. Kutuların içerisine gruptaki çocuk sayısına uygun rakam kartlarının yanı sıra çeldirici olarak çiçek, kelebek, araba gibi farklı görsellerin yer aldığı kartlar yerleştirilir. Çocuk sayısı kadar, üzerinde bir sayı bulunan resim kâğıdı etkinlikte kullanılmak üzere önceden hazırlanır. Çocukların dinlemek istedikleri şarkıyı seçebilmeleri amacıyla üzerinde fırça, uğur böceği ve bulut görsellerinin yer aldığı bir seçim kâğıdı hazırlanır.

ÖĞRENME-ÖĞRETME UYGULAMALARI**Güne Başlama Zamanı**

Sınıfa gelen çocuklar günün zaman dilimine uygun ifadelerle selamlanarak karşılanır. Her çocuk kutudan kendi isim çubuğunu alarak yoklama panosunda fotoğrafının altında bulunan cebe yerleştirir. Yoklamanın ardından sınıfta bulunan ve bulunmayan çocuklar birlikte belirlenir. Çocuklarla birlikte "Zamanın Bekçileri" isimli parmak oyunu oynanır.

Zamanın Bekçileri

Bugün günlerden ne (Eller iki yana açılır.)?

Hatırlıyorsan söyle (Sağ el işaret parmağı sağ şakağa hafifçe vurulur.).

Eğer emin olamazsan (İşaret parmağı karşıyı gösterecek şekilde uzatılır.)

Hemen bak bir takvime (Eller kitap tutuyor gibi yapılır.).

Peki, şimdi saat kaç (Eller iki yana açılır.)?

Biliyorsan söyle (Sağ el işaret parmağı sağ şakağa hafifçe vurulur.).

Eğer merak edersen (İşaret parmağı karşıyı gösterecek şekilde uzatılır.)

Hemen bak bir saate (Sağ işaret parmağı sol kolda saat varmış gibi gösterilir.).

Takvim ve saat (Önce sağ sonra sol el öne doğru açılır.)

Zamanın bekçileri (Kollar bağlanır.),

Haber verirler bize (Sağ el kendini gösterecek şekilde tutulur.)

Dakikaları, günleri (Eller iki kere birbirine vurulur.).

Parmak oyununun ardından "Bugün günlerden ne?", "Bugün ayın kaç?", "Bugün hava nasıl?" gibi sorular yöneltilir. Çocukların verdikleri cevaplar doğrultusunda takvim ve hava durumu panosu, günün sorumlusu olan çocuk tarafından düzenlenir. Daha sonra çocukların güne ilişkin duygu durumlarını paylaşabilecekleri bir çember oluşturulur. Paylaşımın nasıl yapılacağı, "Bugün kendimi ... hissediyorum, çünkü ..." ifadesiyle modellenir. Topu elinde tutan çocuk o gün nasıl hissettiğini ve bu duygunun nedenini paylaşır. Paylaşımını tamamlayan çocuk topu yanında bulunan arkadaşına verir. Her çocuk duygu ve düşüncelerini paylaşması konusunda desteklenir (**SDB1.1**). Çocukların konuşan arkadaşlarını dikkatle dinlemelerine ve söz almadan konuşmamalarına rehberlik edilir (**SDB2.1, D14.1**).

Öğrenme Merkezlerinde Oyun

Çocuklara öğrenme merkezleri tanıtılır. Matematik merkezine çocukların nesneleri sınıflandırma, sayma ve kendi grafiklerini oluşturmalarını destekleyecek çeşitli materyaller (renkli sayma materyalleri, düğmeler, kapaklar, ponponlar, farklı renk ve boyutlarda bloklar) yerleştirilir. Çocukların materyalleri incelemeleri ve aynı anda merkezde bulunabilecek çocuk sayısını belirlemeleri amacıyla üç farklı renkte mandal kullanılır. Çocuklar oynamak istedikleri öğrenme merkezinin mandalina fotoğraflarını takarak tercihlerini belirtir. Öğretmen, belirli aralıklarla zil çalarak çocukların isterlerse farklı bir öğrenme merkezine geçmelerine rehberlik eder. Süreç boyunca çocuklara merkezlerde yeterli süre tanınır, öğretmen çocukların oyunlarını gözlemleyerek gerektiğinde sözel rehberlik sağlar.

Beslenme, Toplanma ve Temizlik

Çocuklar, öğrenme merkezlerindeki oyun sürecini tamamladıktan sonra EBA Platformunda yer alan "Toplanma Zamanıymış" isimli şarkı eşliğinde kullandıkları materyalleri toplar ve ait oldukları yerlere yerleştirir. Ardından beslenme, toplanma ve temizlik süreçleri gerçekleştirilir. Bu süreçte çocuklar sınıfı temiz tutmaya özen gösterir, beslenme sonrasında oluşan atıkları uygun çöp kutusuna atarak temizlik ve düzen kurallarına uyarlar **(D16.1)**.

ETKİNLİKLER

Matematik, Hareket ve Sağlık (Bütünleştirilmiş Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

- Çocukların dikkati sınıfta hazırlanan iki parkura çekilir. Parkurlar birlikte incelenerek "Parkurun hangi bölümü geniş, hangi bölümü dar, zeminlerin hepsi aynı mı?" soruları yöneltilir. Çocukların parkurların genişlik ve doku özelliklerine ilişkin gözlemlerini paylaşımlarına fırsat verilir **(E1.1)**. Çocuklar içerisinde 1 ve 2 yazılı kâğıtlar olan torbadan birer sayı çekerek iki gruba ayrılır. Her grup kendi parkurunun başlangıç noktasında yerini alır. Parkurda koşmadan, arkadaşlarıyla aralarında yeterli mesafe bırakarak ilerlemeleri ve parkuru tamamladıktan sonra belirlenen dönüş yolunu kullanmaları hatırlatılır **(D16.1)**. Hareketli bir müzik açılır. İlk sırada bulunan çocuk parkurun geniş ve dar bölümlerinde yürüyerek farklı dokulardaki zeminlerin üzerinden geçer **(HSAB.1.ç, E2.5)**. Parkurun sonunda bulunan kutudaki kartları inceler ve resimli kartların arasından bir sayı kartı seçer **(MAB.9.c)**. Seçtiği kartı alarak grubuna döner. Çocukların parkura katılmak için sıralarını beklemleri desteklenir **(D12.1)**. Oyun, her iki grubun da 1'den 10'a kadar olan sayı kartlarını tamamlamasıyla sona erer.

- Sayı kartları tamamlandıktan sonra her grup, kartlarını yere karışık biçimde yerleştirir. Çocuklardan kartları 1'den 10'a kadar küçükten büyüğe doğru sıralamaları istenir. "Önce hangi sayı gelmeli?" ve "Bu sayıdan sonra hangisi gelir?" sorularıyla sıralama süreci desteklenir **(MAB.1.d)**. Çocukların kartların yerleri hakkında birbirlerini dinlemelerine, kartları yerleştirme görevini adil biçimde paylaşımlarına ve birlikte karar vermelerine fırsat verilir **(SDB2.2, D1.2)**. Sıralama tamamlandığında çocuklar kartlara sırayla dokunarak 1'den 10'a kadar birer ritmik sayar **(MAB.1.a)**. Yanlış yerde bulunan bir kart fark edilirse çocukların yeniden sayarak kartın doğru yerini bulmaları desteklenir. Her iki grubun çalışması tamamlandığında çocukların gösterdikleri çaba ve iş birliği alkışlanır.

Sanat, Müzik (Bütünleştirilmiş Bireysel ve Büyük Grup Etkinliği)

- EBA'da yer alan "Ne Çizsem", "Bir Benek Gördüm Sanki" ve "Bulutları Sayalım" şarkılarından kısa bölümler dinletilir. Şarkıları temsil etmek amacıyla fırça, uçur böceği ve bulut görselleri gösterilir. Çocuklar dinlemek istedikleri şarkının görselini işaretleyerek seçimlerini belirtir. En fazla tercih edilen şarkının dinlenmesine karar verilir **(MDB.1.a)**. Seçilen şarkı yeniden açılır. Çocuklar şarkıyı dinlerken bedenleriyle ritim tutar veya şarkıya eşlik eder. Müziğe katılma biçimlerini kendi tercihleri doğrultusunda belirlemelerine fırsat verilir **(MDB.1.b, E2.5)**.

- Şarkı tamamlandıktan sonra "Şarkıda hangi sayıları duydunuz?" sorusu yöneltilir. Çocukların hatırladıkları sayıları ve şarkıya ilişkin düşüncelerini paylaşımlarına fırsat verilir **(SDB2.1)**. Ardından çocuklara üzerinde 1 ile 5 arasındaki rakamlardan biri bulunan resim kâğıtları dağıtılır. Çocuklardan kâğıtlarında bulunan rakamın biçimini, çizgilerini ve yönünü incelemeleri istenir **(OB4)**. "Kâğıdındaki rakamı bir resme dönüştürseydin neye dönüştürürdün?" sorusu yöneltilir. Pastel boyalar çocukların erişebileceği biçimde yerleştirilir. Çocukların ortak kullanılan pastel boyaları özenli kullanmaları desteklenir **(D17.3)**. Çocuklar rakamın çevresine veya üzerine çizgiler, şekiller ve ayrıntılar ekleyerek rakamı istedikleri bir varlığa dönüştürür. Çocukların kendi fikirlerinden hareketle özgün bir sanat ürünü oluşturmaları desteklenir **(SNAB.4.c, SNAB.4.ç, E3.2)**.

ETKİNLİKLER

Fikir oluşturmakta zorlanan çocuklara “Rakamı farklı bir yönden incellersen ne görürsün?” veya “Bu çizgiyi devam ettirirsen nasıl bir şekil oluşabilir?” gibi açık uçlu sorular yöneltilebilir. Çalışmalar tamamlandıktan sonra isteyen çocuklar resimlerini arkadaşlarına kısaca tanıtır. Çocuklar kullandıkları rakamı neye dönüştürdüklerini ve bu fikrin nasıl oluştuğunu paylaşır **(SDB2.1)**. Paylaşım yapan çocukların sözlerini tamamlamalarına fırsat verilir, arkadaşlarının anlatımlarını sözlerini kesmeden dinlemeleri desteklenir **(SDB2.1, D14.1)**. Hazırlanan çalışmalar çocuklarla birlikte “Rakamlardan Resimler” başlığı altında sınıfta sergilenir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme: Sayı sıralamasını kolaylıkla tamamlayan çocuklardan sayı dizisini büyükten küçüğe doğru yeniden oluşturmaları veya eksik bırakılan sayıyı bulmaları istenebilir. Çocukların parkur sonunda seçtikleri rakam kadar zıplama, el çırpma ya da tek ayak üzerinde durma gibi ek hareket yapmaları istenebilir. Sanat etkinliğinde rakamını birden fazla varlığı içeren özgün bir resme dönüştüren çocukların çalışmalarına kısa bir hikâye eklemeleri ve arkadaşlarıyla paylaşmaları teşvik edilebilir. Ayrıca çocuklardan aynı rakamı kullanarak farklı tasarımlar oluşturabileceklerini gösterecek ikinci bir çalışma yapmaları istenebilir.

Destekleme: Parkurun genişliği artırılabilir ve farklı zemin bölümleri azaltılarak etkinliği öğretmen rehberliğinde tamamlamaları desteklenebilir. Gerekğinde öğretmenle birlikte ritmik sayma çalışması yapılarak doğru sırayı bulmalarına sözel ipuçlarıyla rehberlik edilebilir. Sanat etkinliği sırasında rakamları farklı varlıklarla ilişkilendirebilmeleri için çocuklara “2 rakamı kuğuya benziyor olabilir mi?”, “8 rakamı gözlüğe benziyor olabilir mi?” gibi sorularla ipuçları verilerek çocukların farklı fikirler üretmeleri desteklenebilir.

GÜNÜ DEĞERLENDİRME

Gün sonunda çocuklarla kısa bir değerlendirme çemberi oluşturulur. Çocukların gün içerisinde gerçekleştirdikleri etkinliklere ilişkin deneyimlerini, düşüncelerini ve duygularını paylaşmalarına fırsat verilir.

- Bugün neler yaptık?
- Parkurun geniş ve dar bölümlerinde yürürken hareketlerini nasıl değiştirdin?
- Hangi şarkıyı seçtin? Şarkıda hangi sayıları hatırlıyorsun?
- Kâğıdındaki rakamı neye dönüştürdün? Bu fikir nasıl oluştu?
- Bugün en çok hangi etkinlikten hoşlandın? Neden?

Çocukların verdikleri yanıtlar ve gün boyunca yapılan gözlemler çocuk, program ve öğretmen açısından değerlendirilerek sonraki öğrenme-öğretme uygulamaları planlanır.

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

Toplum Katılımı: Etkinlik sonunda hazırlanan “Rakamlardan Resimler” sergisi okulun diğer sınıfları, aileler ve okul çalışanlarının ziyaretine açılabilir. Çocuklar çalışmalarını ziyaretçilere tanıtarak kullandıkları rakamı hangi varlığa dönüştürdüklerini paylaşabilir.

60-72 AY GÜNLÜK PLAN ÖRNEĞİ

Okul Adı:

Yaş Grubu (AY): 60-72 ay

Öğretmenin Adı:

ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MATEMATİK ALANI

MAB6. Sayma

MAB.1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme

MAB.1.a.1 ile 20 arasında ileriye doğru birer ritmik sayar.

MAB.1.b.10'dan 1'e geriye doğru ritmik sayar.

MAB.1.ç.1 ile 20 arasındaki nesne / varlık miktarını sayarak belirler.

MAB.1.d.10' a kadar verilen bir sayıdan önce / sonra verilen sayıyı söyler.

MAB.1.e. Sayıları küçükten büyüğe / büyüktan küçüğe sıralar.

MAB.1.f. Nesne ya da kişilerin sırasını sıra bildiren sayı sözcükleriyle belirtir.

HAREKET VE SAĞLIK ALANI

HSAB1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler

HSAB.1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme

HSAB.1.a. Yer değiştirme becerilerini koordineli biçimde yapar.

HSAB.5. Kişisel ve genel alanın farkında olarak hareket edebilme

HSAB.5.a. Başkalarının kişisel alanına girmeden hareket eder.

MÜZİK ALANI

MDB1. Müziksel Dinleme

MDB.1. Çeşitli müzik eserlerini dinleyebilme

MDB.1.b. Müzik eserini dinler.

MDB.3. Müzik eserlerindeki temel özellikleri ifade edebilme

MDB.3.a. Müzik eserlerindeki hızlı ve yavaş tempo farklılıklarını ifade eder.

MÇB3. Müziksel Çalma

MÇB.1. Duyduğu sesleri / müzik eserlerini çalabilme

MÇB.1.ç. Duyduğu seslere / müzik eserlerine hızlı ve yavaş tempo farklılıklarına göre vurmali çalgılarla eşlik eder.

EĞİLİMLER

E1. Benlik Eğilimleri

E1.1. Merak

E2. Sosyal Eğilimler

E2.5. Oyunseverlik

E3. Entelektüel Eğilimler

E3.2. Odaklanma

E3.6. Analitiklik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)

SDB2.1. İletişim

SDB2.2. İş Birliği

DEĞERLER**D8. Mahremiyet**

D8.2. Sosyal ilişkilerde kişisel alanları korumak

D12. Sabır

D12.1. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak

D14. Saygı

D14.1. Nezaketli olmak

D16. Sorumluluk

D16.1. Kendine karşı görevlerini yerine getirmek

D16.3. Görev bilincine sahip olmak

OKURYAZARLIK BECERİLERİ**OB7. Veri Okuryazarlığı**

Kavramlar: Sayı / Sayma : 1-20 arası sayılar, önceki-sonraki, sıra sayısı [Birinci, İkinci...]

Sözcükler: Vagon, lokomotif, tren

Materyaller: Lokomotif görseli, 1'den 20'ye kadar numaralandırılmış 20 renkli vagon kartı, 20 zarf, 1-10 arasındaki sayı kartları, vagonların renkleriyle eşleşen renk kartları, ritim çubukları.

Eğitim / Öğrenme Ortamları: Etkinlik öncesinde lokomotif görseli panoya yerleştirilir. Farklı renklerde ve 1'den 20'ye kadar numaralandırılmış vagon kartlarının her biri ayrı bir zarfa koyularak zarflar sınıfın farklı noktalarına saklanır. "Bir Biletim Olsaydı" isimli şarkı kullanıma hazır hâle getirilir. Her çocuk için ritim çubukları hazırlanır. Çocukların güvenli biçimde hareket edebilecekleri geniş bir alan oluşturulur.

ÖĞRENME-ÖĞRETME UYGULAMALARI**Güne Başlama Zamanı**

Sınıfa gelen çocuklar günün zaman dilimine uygun bir selamlama ile karşılanır. Yoklama için, üzerinde çocukların fotoğraflarının bulunduğu vagonlardan oluşan bir tren panosu hazırlanır. Çocuklar kutudan aldıkları çubuğu kendi vagonlarına yerleştirerek yoklamaya katılır. Ardından sınıfta bulunan ve bulunmayan çocuklar birlikte belirlenir. Öğretmen günün sorumlusu olan çocuğu açıklar. Günün sorumlusu; takvim ve hava durumu panosunu düzenler. "Bugün günlerden ne?", "Bugün ayın kaç?", "Bugün hava nasıl?" gibi rutin sorular üzerine sohbet edilir.

Daha sonra çocuklarla duygu durumları hakkında sohbet edilir. Her çocuğa sırayla bir ayna verilir. Çocuklardan aynaya bakarak o gün ne hissettiklerini ifade etmeleri istenir. Duygusunu paylaşan çocuk aynayı yanındaki arkadaşına vererek etkinliğin sürmesini sağlar (SDB1.2, D12.1).

Öğrenme Merkezlerinde Oyun

Çocuklara öğrenme merkezleri tanıtılır ve her merkezin hangi etkinlikleri içerdiği hakkında kısa bilgiler verilir. Üzerinde öğrenme merkezi görsellerinin yer aldığı ve her merkezin altında merkeze kabul edilecek çocuk sayısını gösteren boşlukların bulunduğu merkez seçim panosu hazırlanır. Her merkeze belirlenen sayıda çocuk kabul edilir. Çocuklardan, gitmek istedikleri öğrenme merkezinin görselinin altındaki boş alanlardan birine kendi fotoğraflarını yerleştirmeleri istenir. Bir merkezdeki kontenjan dolduğunda çocuklar diğer merkezleri tercih eder. Merkezlerde çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına uygun materyaller erişilebilir şekilde düzenlenir. Çocukların merkezlerde yeterli süreyle oyun oynamaları ve keşif yapmaları desteklenir. Merkez değişim zamanı geldiğinde öğretmen zil sesiyle geçiş haber verir ve çocukları seçtikleri yeni merkeze yönlendirir. Süreç boyunca öğretmen çocukların oyunlarını gözlemler, gereksinim duyduklarında sözel rehberlik sağlar ve akran etkileşimlerini destekler.

Beslenme, Toplanma ve Temizlik

Çocuklar öğrenme merkezlerindeki oyunlarını tamamladıktan sonra EBA Platformunda yer alan "Toplanma Zamanıymış" isimli şarkı eşliğinde kullandıkları oyuncak ve materyalleri ait oldukları yerlere yerleştirir. Tüm materyaller toplandıktan sonra sınıfın düzeni birlikte kontrol edilir. Ardından el yıkama, beslenme ve temizlik süreçlerine geçilir. Çocuklar beslenme öncesinde ve sonrasında temizlik kurallarına uygun davranır, kullandıkları malzemeleri toplar, oluşan atıkları uygun çöp kutusuna atar ve sınıfın temiz ve düzenli kalmasına katkı sağlar. Süreç boyunca çocukların sorumluluk almaları, ortak kullanım alanlarını özenle kullanmaları ve çevre temizliğine ilişkin farkındalık geliştirmeleri desteklenir (D16.1).

Matematik (Büyük Grup Etkinliği)

• Çocukların dikkatini çekmek amacıyla “Bugün yapacağımız etkinliklerde bize bir taşıt eşlik edecek. Sizce bu taşıt hangisi olabilir?” sorusu yöneltilir ve çocukların tahminleri dinlenir (**E1.1**). Taşıta ilişkin ipuçları sırayla paylaşılır: “Karada hareket eder. Aynı anda çok sayıda insan bu taşıtla yolculuk yapabilir. Çok sayıda tekerleği vardır. Rayların üzerinde ilerler.” Her ipucundan sonra çocuklardan taşıtın ne olabileceğine ilişkin yeniden tahminde bulunmaları istenir. Çocukların ipuçlarını dikkatle dinlemeleri desteklenir (**E3.2**). Önceki ipuçlarını yeni ipucuyla birlikte değerlendirerek tahminlerini gözden geçirmeleri sağlanır (**E3.6**).

• Çocuklar tren cevabına ulaştıktan sonra trenin lokomotif ve vagonlardan oluşması, raylar üzerinde ilerlemesi ve aynı anda çok sayıda insanın yolculuk yapmasına imkân sağlaması gibi özellikleri hakkında kısa bir sohbet gerçekleştirilir. Ardından panodaki lokomotif görseline dikkat çekilerek “Lokomotifimiz sınıfımıza ulaşmış ancak vagonları sınıfın farklı noktalarına saklanmış. Vagonları bulup trenimizi tamamlayalım.” denir. Hareketli bir müzik açılır. Çocuklardan, müzik çaldığı sürece sınıfta dolaşarak her birinde 1’den 20’ye kadar numaralandırılmış renkli vagon kartlarından biri bulunan zarfları bulmaları istenir (**HSAB.1.a, E2.5**). Çocukların zarfları ararken ortak kullanım alanında birbirlerinin kişisel alanlarına ve sınırlarına dikkat ederek hareket etmelerine rehberlik edilir (**HSAB.5.a, D8.2**). Güvenliklerini tehlikeye sokacak biçimde hareket etmemeleri gerektiği hatırlatılır (**D16.1**). Bütün zarflar bulunduğunda müzik durdurulur. Zarflar açılarak içlerindeki vagon kartları çocuklara dağıtılır. Sınıf mevcuduna göre çocukların bir vagon kartını bireysel olarak veya bir arkadaşıyla birlikte temsil etmeleri sağlanır. “Şimdi trenimizi oluşturacağız. Bakalım vagonlarımız doğru sırayı bulabilecek mi?” denilerek çocuklardan ellerindeki vagon kartlarında bulunan sayılara göre 1’den 20’ye kadar küçükten büyüğe doğru sıralanmaları istenir (**MAB.1.e**). Çocuklar kartların üzerindeki sayıları karşılaştırarak hangi sırada yer almaları gerektiğine birlikte karar verir. Bir vagonun yeri konusunda farklı görüşler ortaya çıktığında sayı sırasını kontrol ederek ortak bir karara ulaşmaları sağlanır (**SDB2.2**). Sıralama tamamlandığında çocuklar bir tren oluşturur. “Trenimiz hareket ediyor.” denilerek müzik yeniden başlatılır. Çocuklar sınıfta tren gibi ilerler (**HSAB.1.a**). Hareket ederken aralarında yeterli mesafe bırakmaları sağlanır (**HSAB.5.a**). Yolculuk sırasında “Tünele giriyoruz, eğilelim.”, “Köprüden geçiyoruz, yavaş yürüyelim.”, “İstasyona yaklaşıyoruz, yavaşlayalım.”, “Tren hızlanıyor.” ve “Tren yavaşlıyor.” gibi yönergeler verilir. Çocuklar verilen yönergelere uygun hareket ederek yolculuğu sürdürür (**HSAB.1.a**). Zaman zaman “Birinci vagon elini kaldırsın.”, “İkinci vagon eğilsin.” ve “Beşinci vagon alkışlasın.” gibi yönergeler verilerek çocukların tren içindeki sıralarını belirlemeleri istenir (**MAB.1.f**). Çocuklar bulundukları sıraya göre verilen hareketleri gerçekleştirir (**HSAB.1.a**). Müzik durduğunda “Son istasyona geldik.” denilerek panoda bulunan lokomotif görseline dikkat çekilir. Çocuklardan vagon kartlarını sayı sırasını bozmadan lokomotifin arkasına yerleştirmeleri istenir (**MAB.1.e**). Vagonlarını yerleştirmek için sıralarını beklemeleri sağlanır (**D12.1**). Çocukların arkadaşlarına fırsat tanımaları konusunda rehberlik edilir. Her çocuğun sorumlu olduğu vagon kartını doğru yere yerleştirerek görevini tamamlaması desteklenir (**D16.3**).

• Tren tamamlandıktan sonra vagonlar çocuklarla birlikte 1’den 20’ye kadar ileriye doğru birer ritmik sayılır (**MAB.1.a**). Ardından “Trenimizde toplam kaç vagon var?” sorusu yöneltilir. Çocuklar vagonları sayarak trende toplam 20 vagon bulunduğunu belirler (**MAB.1.ç**). Daha sonra panoda yalnızca 1-10 arasındaki vagonlar bırakılır. Her çocuğa 1-10 arasındaki sayı kartlarından biri ve vagonlarla aynı renklerde hazırlanmış renk kartlarından biri dağıtılır. “Şimdi trenimizle ilgili bazı sorular soracağım. Soruların cevabı bir sayı veya renk olacak. Doğru cevaba karşılık gelen sayı ya da renk kartı sizdeyse kartınızı havaya kaldıracaksınız.” denilerek oyunun kuralı açıklanır. Trenle ilgili sorular yöneltilir: “Birinci sıradaki vagon hangi renktedir? İkinci sıradaki vagon hangi renktedir? Onuncu sıradaki vagon hangi renktedir? Mavi vagon kaçınıcı sıradadır (**MAB.1.f**)? 4 numaralı vagon önce hangi vagon gelmektedir? 5 numaralı vagon sonra hangi vagon gelmektedir? 6 numaralı vagon hangi iki vagonun arasındadır (**MAB.1.d**)?” Ardından istekli çocuklar vagonların sayı, renk ve sıra bilgilerine ilişkin sorularını arkadaşlarına yöneltir (**OB7**). Her sorudan sonra çocukların kaldırdıkları kartlar tren üzerinde birlikte kontrol edilir.

• Sorular tamamlandıktan sonra 1-10 arasındaki vagon kartları panodan çıkarılarak karışık biçimde çocuklara verilir. “Trenimiz bu kez büyük sayıdan küçük sayıya doğru ilerleyecek. Vagonları nasıl sıralamamız gerekir?” sorusu yöneltilir. Çocuklar vagon kartlarını 10’dan 1’e doğru büyükten küçüğe sıralar (**MAB.1.e**). Oluşturdukları sırayı birlikte kontrol etmeleri desteklenir (**E3.6**). Vagonlar lokomotifin arkasına yerleştirildikten sonra 10’dan 1’e doğru geriye ritmik sayılır (**MAB.1.b**).

ETKİNLİKLER

Müzik (Büyük Grup Etkinliği)

- Çocuklara EBA Platformu'nda yer alan "Bir Biletim Olsaydı" isimli şarkı açılır **(MDB.1.b)**. Şarkıyı dinlerken sözlerde geçen taşıtları fark etmeleri istenir **(E3.2)**. Şarkı tamamlandıktan sonra "Şarkıda hangi taşıtlardan bahsedildi?" sorusu yöneltilir. Çocukların yöneltilen soruya cevap vermeleri desteklenir **(SDB2.1)**. "Şarkıda geçen taşıtlardan hangisiyle yolculuk yapmak isterdin? Neden?" sorusuyla çocukların kişisel seçimlerini açıklamaları sağlanır **(SDB1.1)**. Çocukların arkadaşları konuşurken sözlerini kesmeden dinlemeleri desteklenir **(D14.1)**.
- Ardından öğretmen şarkının belirlediği bir bölümünü önce yavaş, daha sonra hızlı tempoda söyler. Çocuklardan iki söyleyiş biçimini dikkatle dinlemeleri istenir **(E3.2)**. "İki söyleyiş arasında nasıl bir fark vardı?", "Hangisi daha hızlıydı?" ve "Hangisi daha yavaştı?" gibi sorular yöneltilir. Çocukların müzikteki hızlı ve yavaş tempo farklılıklarını ifade etmeleri sağlanır **(MDB.3.a)**.
- Her çocuk bir çift ritim çubuğu alır. Öğretmen şarkının belirlenen bölümünü yavaş tempoda söylerken çocuklar ritim çubuklarıyla yavaş tempoya uygun biçimde eşlik eder **(MÇB.1.ç)**. Aynı bölüm hızlı tempoda tekrarlandığında çocuklar ritimlerini duydukları tempoya göre hızlandırır **(MÇB.1.ç)**. Daha sonra öğretmen şarkıyı farklı bölümlerde hızlı ve yavaş tempoda söyleyerek çocukların tempo değişikliklerini dikkatle dinlemelerini sağlar **(E3.2)**. Çocuklar ritim çubuklarıyla duydukları tempoya uygun biçimde eşlik eder **(MÇB.1.ç)**.
- Etkinlik sonunda çocuklara "Yavaş tempoya mı, hızlı tempoya mı eşlik etmek daha kolaydı? Neden?" sorusu yöneltilir. Çocukların etkinlikte zorlandıkları bölümü ifade etmeleri desteklenir **(SDB1.1)**. "Müziğin temposu değiştiğinde ritim çubuklarını kullanma biçimin nasıl değişti?" sorusuyla çocukların deneyimlerini açıklamaları sağlanır.

FARKLIlaştırma

Zenginleştirme: Sayı sıralaması yaparken çocuklardan treni büyükten küçüğe doğru yeniden oluşturmaları veya bir vagon eksik bırakılarak, eksik bırakılan vagonun hangi sayı olduğunu bulmaları istenebilir. Ritim etkinliğinde çocukların şarkının belirli bölümlerine uygun yavaş-hızlı ritim kalıpları oluşturmaları ve arkadaşlarına uygulamaları sağlanabilir.

Destekleme: Sayı sıralamasında önce 1-5 arasındaki sayı kartlarıyla çalışmaları sağlanabilir. Gerekliğinde öğretmenle birlikte ritmik sayma yapılarak doğru sırayı bulmalarına sözel ipuçlarıyla rehberlik edilebilir. Ritim etkinliğinde önce öğretmenin ritmini izleyerek ardından bağımsız olarak ritim çubuklarıyla eşlik etmeleri desteklenebilir.

GÜNÜ DEĞERLENDİRME

Gün sonunda çocuklarla kısa bir değerlendirme çemberi oluşturulur. Çocukların gün içerisinde gerçekleştirdikleri etkinliklere ilişkin deneyimlerini, düşüncelerini ve duygularını paylaşmalarına fırsat verilir. Daha sonra etkinliklerle ilgili aşağıdaki sorular sorularak günün değerlendirilmesi yapılır.

- Bir vagonun önünde ve arkasında bulunan vagonları nasıl belirledin?
- Tren gibi hareket ederken kendinin ve arkadaşlarının güvenliği için nelere dikkat ettin?
- Müziğin temposu değiştiğinde ritim çubuklarını kullanma biçimin nasıl değişti?
- Bugün en çok hangi etkinlikten hoşlandın? Neden?
- Zorlandığın bir bölüm oldu mu? O sırada nasıl hissettin?
- Etkinlikler sırasında arkadaşlarınla nasıl iş birliği yaptın?

Çocukların verdikleri yanıtlar ve gün boyunca yapılan gözlemler çocuk, program ve öğretmen açısından değerlendirilerek sonraki öğrenme-öğretme uygulamaları planlanır.

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

Aile Katılımı: Evde sandalyeler arka arkaya dizilerek bir tren oluşturulabilir. Çocuğunuzdan sevdiği oyuncakları trenin vagonlarına istediği sırayla yerleştirmesi istenebilir. Oyuncaklar yerleştirildikten sonra çocuğunuza "Birinci vagonda kim var?", "Ayıcığın arkasında kim oturuyor?", "Son vagonda hangi oyuncak oturuyor?", "Beşinci sıradaki kimdi, hatırlıyor musun?" gibi sorular yöneltililebilir. Daha sonra oyuncakların yerleri değiştirilerek benzer sorular tekrar sorulabilir.

EKLER

EK-1 ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ TABLOSU

TÜRKÇE ALANI (36-48 AY)		
Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
TADB. Dinleme / İzleme	TADB.1. Dinleyecekleri / izleyecekleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri yönetebilme	a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyecekleri / izleyecekleri materyalleri seçer.
		b. Seçilen materyalleri kısa süreli dinler / izler.
	TADB.2. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyallerle ilgili yeni anlamlar oluşturabilme	a. Yetişkin rehberliğinde dinledikleri / izledikleri materyallerde yer alan bilgiler ile günlük yaşamı arasında ilişki kurar.
		b. Görsellerden yararlanarak dinleyeceği / izleyeceği hakkında basit tahminlerde bulunur.
	TADB.3. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri çözümleyebilme	a. Yetişkin rehberliğinde, dinledikleri / izledikleri materyallerdeki temel unsurları söyler.
	TADB.4. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri değerlendirebilme	a. Dinledikleri / izledikleri materyallere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder.
TAOB. Okuma	TAOB.1. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyalleri seçebilme	a. Yetişkin rehberliğinde, kendisine sunulan görsel okuma materyallerini inceler.
		b. Kendisine sunulan seçenekler arasından görsel okuma materyallerini seçer.
	TAOB.2. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerinden anlamlar oluşturabilme	a. Yetişkin rehberliğinde görsel okuma materyallerinde yer alan bilgiler ile günlük yaşamı arasında ilişki kurar.
		b. Görsellerden hareketle metinle ilgili basit tahminlerde bulunur.
	TAOB.3. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini çözümleyebilme	a. Yetişkin rehberliğinde görsel okuma materyallerinde yer alan temel unsurları söyler.
	TAOB.4. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini değerlendirebilme	a. Görsel okuma sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.

TÜRKÇE ALANI (36-48 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
TAKB. Konuşma	TAKB.1. Konuşma sürecini yönetebilme	a. Yetişkin rehberliğinde konuşacağı konuyu seçer.
		b. Yetişkin rehberliğinde uygun zamanı bekleyerek bir konu hakkında konuşur.
	TAKB.2. Konuşma sürecinin içeriğini oluşturabilme	a. Yetişkin rehberliğinde konuşacağı konu ile günlük yaşamı arasında bağlantı kurar.
		b. Konuşmanın devamı hakkında basit tahminini söyler.
	TAKB.3. Konuşma sürecinde Türkçeyi doğru kullanabilme	a. Yetişkin rehberliğinde konuşacağı konuyu planlar.
		b. Yetişkin rehberliğinde konuşurken benzetme ve örneklendirme içeren basit ifadeler kullanır.
		c. Yetişkin rehberliğinde öğrendiği yeni sözcükleri anlamına uygun kullanır.
		ç. Söylemek istediklerini kısa cümlelerle ifade eder.
		d. Türkçenin basit sözcük ve cümle yapılarına uygun konuşur.
		e. Konuşmasında beden dilini kullanır.
	TAKB.4. Konuşma sürecini değerlendirebilme	a. Konuşma sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder.
TAEOB. Erken Okuryazarlık	TAEOB.1. Yazı farkındalığına ilişkin becerileri gösterebilme	a. Yetişkin rehberliğinde, görsel semboller arasından yazıyı gösterir.
		b. Günlük yaşamda sık karşılaştığı temel yazı ve sembolleri tanır.
	TAEOB.2. Ses bilgisel farkındalık becerileri gösterebilme	a. Söylenen iki sözcüklü cümledeki sözcükleri fark eder.
		b. Söylenen iki heceli sözcükteki heceleri fark eder.
	TAEOB.3. Sözcük-harf ilişkisini açıklayabilme	a. Yetişkin rehberliğinde sözcüklerin harflerden oluştuğunu söyler.
	TAEOB.4. Okuma öncesi becerileri kazanabilme	a. Yetişkin rehberliğinde uygun okuma şeklini gösterir.

TÜRKÇE ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
TADB. Dinleme / İzleme	TADB.1. Dinleyecekleri / izleyecekleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri yönetebilme	a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyecekleri / izleyecekleri materyalleri seçer.
		b. Seçilen materyalleri dinler / izler.
	TADB.2. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyaller ile ilgili yeni anlamlar oluşturabilme	a. Dinledikleri / izledikleri materyallerde yer alan bilgiler ile günlük yaşamı arasında ilişki kurar.
		b. Görsellerden yararlanarak dinleyecekleri / izleyecekleri hakkındaki tahminlerini söyler.
		c. Yetişkin rehberliğinde / kendiliğinden dinledikleri / izlediklerine ilişkin çıkarımda bulunur.
	TADB.3. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri çözümleyebilme	a. Dinledikleri / izledikleri materyallerdeki temel olayları belirler.
		b. Yetişkin rehberliğinde parçalar arasındaki ilişkileri belirler.
	TADB.4. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri değerlendirebilme	a. Dinledikleri / izledikleri materyallere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder.
TAOB. Okuma	TAOB.1. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini seçebilme	a. Kendisine sunulan görsel okuma materyallerini inceler.
		b. Kendisine sunulan seçenekler arasından görsel okuma materyallerini seçer.
	TAOB.2. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerinden anlamlar oluşturabilme	a. Görsel okuma materyallerinde yer alan bilgiler ile günlük yaşamı arasında ilişki kurar.
		b. Görsellerden hareketle metinle ilgili tahminde bulunur.
		c. Yetişkin rehberliğinde / kendiliğinden görsel okuma materyallerine ilişkin çıkarımda bulunur.
	TAOB.3. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini çözümleyebilme	a. Görsel okuma materyallerini oluşturan temel unsurları belirler.
		b. Yetişkin rehberliğinde parçalar arasındaki ilişkileri belirler.
	TAOB.4. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini değerlendirebilme	a. Görsel okuma sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder.

TÜRKÇE ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
TAKB. Konuşma	TAKB.1. Konuşma sürecini yönetebilme	a. Yetişkin rehberliğinde / kendiliğinden konuşacağı konuyu seçer.
		b. Konuşma sırasında dinleyiciler ile göz teması kurar.
		c. İletişim sırasında uygun zamanda söz alır.
	TAKB.2. Konuşma sürecinin içeriğini oluşturabilme	a. Konuşacağı konu ile günlük yaşamı arasında bağlantı kurar.
		b. Konuşmanın devamı hakkındaki basit tahminini söyler.
		c. Yetişkin rehberliğinde konuşma sürecinde karşılaştırmalar yapar.
		ç. Yetişkin rehberliğinde konuşma sürecinde sınıflandırmalar yapar.
		d. Bir konuyu basit cümlelerle yeniden ifade eder.
		e. Başkalarının görüşlerini değerlendirir.
		f. Konuşma sürecinde nefesini / sesini uygun şekilde kullanır.
		g. Yetişkin rehberliğinde konuşmasını desteklemek için görselleri kullanır.
		ğ. Yetişkin rehberliğinde hedef kitleye uygun sözlü sunum yapar.
	TAKB.3. Konuşma sürecinde Türkçeyi doğru kullanabilme	a. Yetişkin rehberliğinde konuşacağı konuyu planlar.
		b. Yetişkin rehberliğinde konuşurken benzetme ve örneklendirme içeren ifadeler kullanır.
		c. Öğrendiği yeni sözcükleri anlamına uygun kullanır.
		ç. Söylemek istediklerini açık biçimde ifade eder.
		d. Türkçe dil bilgisi kurallarına uygun konuşur.
		e. Konuşmasında beden dilini kullanır.
	TAKB.4. Konuşma sürecini değerlendirebilme	a. Konuşma sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder.
		b. Başkalarının görüşleri hakkında kendi fikirlerini söyler.

TÜRKÇE ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
TAE0B. Erken Okuryazarlık	TAE0B.1. Yazı farkındalığına ilişkin becerileri gösterebilme	a. Görsel semboller arasından yazıyı gösterir.
		b. Günlük yaşamda sık karşılaştığı yazı ve sembolleri tanır.
		c. Yetişkin rehberliğinde yazının yönünü gösterir.
		ç. Günlük yaşamdan örnekler vererek yazıya neden ihtiyaç duyulduğunu söyler.
	TAE0B.2. Ses bilgisel farkındalık becerileri gösterebilme	a. Cümlede sözcükler arasında boşluk olduğunu ifade eder.
		b. Cümleyi sözcüklerine ayırır.
		c. İki den fazla heceden oluşan sözcükleri hecelerine ayırır.
		ç. Uyaklı sözcükleri eşleştirir.
		d. Söylenen sözcükle uyaklı sözcükler üretir.
		e. Sözcüklerin ilk sesini söyler.
		f. Sözcüklerin ilk sesinden yeni sözcükler üretir.
	TAE0B.3. Sözcük-harf ilişkisini açıklayabilme	a. Sözcüklerin harflerden oluştuğunu söyler.
	TAE0B.4. Okuma öncesi becerileri kazanabilme	a. Kitabın temel unsurlarını açıklar.
		b. Uygun okuma şeklini gösterir.

TÜRKÇE ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
TADB. Dinleme / İzleme	TADB.1. Dinleyecekleri / izleyecekleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri yönetebilme	a. Dinleyecekleri / izleyecekleri materyalleri seçer.
		b. Seçilen materyalleri dinler / izler.
	TADB.2. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyaller ile ilgili yeni anlamlar oluşturabilme	a. Dinledikleri / izledikleri materyaller ile ön bilgileri arasında bağlantı kurar.
		b. Dinledikleri / izledikleri materyaller hakkındaki tahminini söyler.
		c. Dinledikleri / izledikleri materyallere ilişkin çıkarım yapar.
		ç. Dinledikleri / izledikleri materyalleri özelliklerine göre karşılaştırır.
		d. Dinledikleri / izledikleri materyalleri özelliklerine göre sınıflandırır.
		e. Dinledikleri / izledikleri hakkında onaylama / reddetme gibi uygun tepkiler verir.
	TADB.3. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri çözümleyebilme	a. Dinledikleri / izledikleri materyalleri oluşturan unsurları belirler.
		b. Dinledikleri / izledikleri materyalleri oluşturan unsurlar arasındaki ilişkileri belirler.
	TADB.4. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri değerlendirebilme	a. Dinledikleri / izledikleri materyallere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder.
		b. Dinleme / izleme ortamını değerlendirir.

TÜRKÇE ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
TAOB. Okuma	TAOB.1. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini seçebilme	a. Görsel okuma materyallerini inceler.
		b. Görsel okuma materyallerini seçer.
	TAOB.2. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerinden anlamlar oluşturabilme	a. Görsel okuma materyali ile ön bilgileri arasında ilişki kurar.
		b. Görsellerden hareketle metinle ilgili tahminde bulunur.
		c. Görsel okuma materyallerinde yer alan bilgilerden yararlanarak çıkarım yapar.
		ç. Görsel okuma materyallerini özelliklerine göre karşılaştırır.
		d. Görsel okuma materyallerini özelliklerine göre sınıflandırır.
		e. Görsel okuma materyallerine ilişkin görüşlerini ifade eder.
		f. Özgün görsel okuma materyalleri oluşturur.
	TAOB.3. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini çözümleyebilme	a. Görsel okuma materyallerinde yer alan olayların parçalarını belirler.
		b. Görsel okuma materyallerinde yer alan olayların parçaları arasındaki ilişkiyi belirler.
	TAOB.4. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini değerlendirebilme	a. Görsel okuma sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.
		b. Görsel okuma ortamına ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.

TÜRKÇE ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
TAKB. Konuşma	TAKB.1. Konuşma sürecini yönetebilme	a. Konuşacağı konuyu seçer.
		b. Konuşma sırasında dinleyiciler ile göz teması kurar.
		c. İletişim sırasında uygun zamanda söz alır.
	TAKB.2. Konuşma sürecinin içeriğini oluşturabilme	a. Konuşacağı konu ile ön bilgileri arasında bağlantı kurar.
		b. Konuşmanın devamı hakkındaki tahminini söyler.
		c. Konuşma sürecinde karşılaştırmalar yapar.
		ç. Konuşma sürecinde sınıflandırmalar yapar.
		d. Bir konuyu kendi cümleleriyle yeniden ifade eder.
		e. Şiir, hikâye, tekerleme gibi özgün sözlü ürün oluşturur.
		f. Konuşma sürecinde nefesini / sesini uygun şekilde kullanır.
		g. Topluluk önünde sözlü sunum yapar.
	TAKB.3. Konuşma sürecinde Türkçeyi doğru kullanabilme	a. Konuşacağı konuyu planlar.
		b. Konuşurken benzetme ve örneklendirme içeren ifadeler kullanır.
		c. Öğrendiği yeni sözcükleri anlamına uygun kullanır.
		ç. Söylemek istediklerini açık biçimde ifade eder.
		d. Türkçe dil bilgisi kurallarına uygun konuşur.
		e. Konuşmasında beden dilini kullanır.
	TAKB.4. Konuşma sürecini değerlendirebilme	a. Konuşma sürecine ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.
		b. Konuşma ortamına ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.
		c. Başkalarının görüşleri hakkında kendi fikirlerini söyler.

TÜRKÇE ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
TAEOB. Erken Okuryazarlık	TAEOB.1. Yazı farkındalığına ilişkin becerileri gösterebilme	a. Görsel semboller arasından yazıyı gösterir.
		b. Günlük yaşamda sık karşılaştığı yazı ve sembolleri tanıyarak ne anlama geldiğini açıklar.
		c. Yazı yönünü gösterir.
		ç. İletişimde yazıya neden ihtiyaç duyulduğunu açıklar.
		d. Temel noktalama işaretlerinden nokta, soru işareti, ünlem ve virgölü gösterir.
	TAEOB.2. Ses bilgisel farkındalık becerileri gösterebilme	a. Cümlede sözcükler arasında boşluk olduğunu ifade eder.
		b. Cümleyi sözcüklerine ayırır.
		c. Sözcükleri hecelerine ayırarak sayar.
		ç. Uyaklı sözcükleri eşleştirir.
		d. Söylenen sözcükle uyaklı sözcükler üretir.
		e. Sözcüklerin ilk / son seslerini söyler.
		f. Sözcüklerin ilk / son seslerinden yeni sözcükler üretir.
	TAEOB.3. Sözcük-harf ilişkisini açıklayabilme	a. Sözcüklerin harflerden oluştuğunu söyler.
		b. Sözcüklerdeki büyük ve küçük harfleri gösterir.
	TAEOB.4. Okuma öncesi becerileri kazanabilme	a. Uygun okuma şeklini gösterir.
		b. Kitabın temel unsurlarını açıklar.
	TAEOB.5. Yazma öncesi becerileri kazanabilme	a. Yazma için uygun oturma pozisyonu alır.
		b. Kalem doğru tutmak için üç parmağını işlevsel olarak kullanır.

MATEMATİK ALANI (36-48 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MAB6. Sayma	MAB.1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme	a. 1 ile 5 arasında ileriye doğru birer ritmik sayar.
		b. 1 ile 5 arasındaki nesne / varlık miktarını sayarak belirler.
		c. 1 ile 3 arasında nesne / varlık miktarını saymadan / bir bakışta söyler
MAB1. Matematiksel Muhakeme	MAB.2. Parça-bütün özelliklerini çözümleyebilme	a. Bir bütünü oluşturan parçaları gösterir.
		b. İlişkili parçaları birleştirerek bütünü oluşturur.
	MAB.4. Karşılaştırmaya ve tahmine dayalı çıkarım yapabilme	a. Basit bir örüntüdeki kuralı söyler.
		b. Örüntüyü nesne / çizim kullanarak kopyalar.
		c. Nesne / olgu / olaylar arasında basit karşılaştırma yapar.
MAB2. Matematiksel Problem Çözme	MAB.7. Matematikle ilgili problemlere çözüm yolları geliştirebilme	a. Bir problemi çözmek için önerilen çözüm yolunu dener.
		b. Ulaştığı sonucu söyler.
MAB3. Matematiksel Temsil	MAB.9. Matematikle ilgili temsillerden yararlanabilme	a. Söylenen geometrik şekli gösterir.
		b. Günün zamanını söyler.
		c. Çeşitli semboller arasından matematikle ilgili temsili / sembolü gösterir.
		ç. 1-5 arasındaki miktarları nesne / çizim / rakam gibi farklı temsillerle gösterir.
	MAB.10. Matematikle ilgili temsilleri değerlendirebilme	a. Matematikle ilgili temsiller / semboller arasından benzer olanları gösterir.
		b. Basit geometrik şekillerin özelliklerini söyler.

MATEMATİK ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MAB6. Sayma	MAB.1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme	a. 1 ile 10 arasında ileriye doğru birer ritmik sayar.
		b. 5'ten 1'e geriye doğru ritmik sayar.
		c. 1 ile 5 arasında nesne / varlık miktarını saymadan / bir bakışta söyler.
		ç. 1 ile 10 arasındaki nesne / varlık miktarını sayarak belirler.
		d. Nesne ya da kişilerin sırasını sıra bildiren sayı sözcükleriyle belirtir.
MAB1. Matematiksel Muhakeme	MAB.2. Parça-bütün özelliklerini çözümleyebilme	a. Bir bütünü oluşturan parçaları gösterir.
		b. Parçalar arasındaki benzerlik, eşlik ya da bütüne uygunluk ilişkisini söyler.
		c. İlişkili parçaları birleştirerek bütünü oluşturur.
		ç. Bir bütündeki eksik parçayı bulur.
	MAB.3. Matematikle ilgili durumları yorumlayabilme	a. Matematikle ilgili bir durumu nesne / çizim / sembolle gösterir.
		b. Sayıları nesne / çizim / rakam kullanarak gösterir.
		c. Farklı büyüklükte / yönlerde sunulan geometrik şekilleri doğru isimlendirir.
		ç. Bir nesnenin konumunu ok / şema / çizim kullanarak gösterir.
	MAB.4. Karşılaştırmaya ve tahmine dayalı çıkarım yapabilme	a. Uzunluk, büyüklük, ağırlık veya miktara ilişkin tahmini ile sonucu karşılaştırır.
		b. Örüntüyü kuralına uygun olarak devam ettirir.
		c. Basit bir örüntüde kurala uygun olmayan durumu açıklar.
		ç. Basit bir özgün örüntü oluşturur.
		d. Nesne / olgu / olayları tek bir özelliğe göre karşılaştırır.

MATEMATİK ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MAB2. Matematiksel Problem Çözme	MAB.5. Matematikle ilgili problemleri çözümleyebilme	a. Verilen problemdeki eksik / fazla / uyumsuz durumları söyler.
		b. 1-10 arası nesne / varlıkların artmasına / azalmasına ilişkin durumu söyler.
		c. 10'a kadar olan nesneleri gruplara paylaştırır.
	MAB.6. Matematikle ilgili problemleri yorumlayabilme	a. Problem durumunu nesnelerle / çizimle / sözel olarak ifade eder.
		b. Problemin çözümünden önceki ve sonraki durumlarını benzerlik / farklılıklarına göre karşılaştırır.
	MAB.7. Matematikle ilgili problemlere çözüm yolları geliştirebilme	a. Bir problemin çözümüne ilişkin yollar önerir.
		b. Seçtiği çözüm yolunu dener.
		c. Denediği yolla ulaştığı sonucu gerekçeleriyle açıklar.
	MAB.8. Problem çözme deneyimlerini yansıtabilme	a. Problem çözme sürecindeki deneyimlerini anlatır.
		b. Kendi çözümünü arkadaşlarının çözümleri ile karşılaştırır.
MAB3. Matematiksel Temsil	MAB.9. Matematikle ilgili temsillerden yararlanabilme	a. Temel geometrik şekilleri isimlendirir.
		b. Günün zamanını söyler.
		c. Çeşitli semboller arasından matematikle ilgili temsili / sembolü gösterir.
		ç. 1-10 arasındaki miktarları nesne / çizim / rakam gibi farklı temsillerle gösterir.
		d. Temel geometrik şekilleri farklı materyallerle oluşturur.
		e. Tek özelliğe dayalı verileri grafik kullanarak sembolleştirir.
	MAB.10. Matematikle ilgili temsilleri değerlendirebilme	a. Geometrik şekilleri kenar / köşe, sayı ve özelliklerine göre isimlendirir.
		b. Matematikle ilgili temsillerin / sembollerin benzerliklerini söyler.

MATEMATİK ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MAB4. Veri ile Çalışma ve Veriye Dayalı Karar Verme	MAB.11. Veriyle çalışabilme	a. Yetişkin rehberliğinde veri toplar.
		b. Elde edilen verinin kaynağını söyler.
		c. Verileri benzer özelliklerine göre sınıflandırır.
	MAB.12. Bulguya ulaşabilme	a. Sınıflandırılmış verileri göstermek için yetişkin rehberliğinde grafik / tablo / çizim gibi uygun bir yol seçer.
		b. Ulaştığı sonuçları çeşitli yollarla ifade eder.

MATEMATİK ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MAB6. Sayma	MAB.1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme	a. 1 ile 20 arasında ileriye doğru birer ritmik sayar.
		b. 10'dan 1'e geriye doğru ritmik sayar.
		c. 1 ile 5 arasında nesne / varlık miktarını saymadan / bir bakışta söyler
		ç. 1 ile 20 arasındaki nesne / varlık miktarını sayarak belirler.
		d. 10'a kadar verilen bir sayıdan önce / sonra verilen sayıyı söyler.
		e. Sayıları küçükten büyüğe / büyükten küçüğe sıralar.
		f. Nesne ya da kişilerin sırasını sıra bildiren sayı sözcükleriyle belirtir.
MAB1. Matematiksel Muhakeme	MAB.2. Parça-bütün özelliklerini çözümleyebilme	a. Bir bütünü oluşturan parçaları gösterir.
		b. Parçalar arasındaki benzerlik, eşlik ya da bütüne uygunluk ilişkisini söyler.
		c. İlişkili parçaları birleştirerek bütünü oluşturur.
		ç. Bir bütündeki eksik parçayı bulur.
	MAB.3. Matematikle ilgili durumları yorumlayabilme	a. Matematikle ilgili bir durumu nesne / çizim / sembolle gösterir.
		b. Sayıları nesne / çizim / rakam kullanarak gösterir.
		c. Farklı büyüklükte / yönlerde sunulan geometrik şekilleri doğru isimlendirir.
		ç. Küp / küre gibi üç boyutlu cisimlere benzeyen nesneleri gösterir.
		d. Bir nesnenin konumunu ok / şema / çizim kullanarak gösterir.
	MAB.4. Karşılaştırmaya ve tahmine dayalı çıkarım yapabilme	a. Uzunluk / büyüklük / ağırlık / miktar gibi birden fazla özelliğe ilişkin tahmini ile sonucu karşılaştırır.
		b. Örüntüyü kuralına uygun olarak devam ettirir.
		c. Bir örüntüde kurala uygun olmayan durumu açıklar.
		ç. Özgün örüntü oluşturur.
		d. Nesne / olgu / olayları birden fazla özelliğe göre karşılaştırır.
		e. Gerçekleşmesi mümkün olan / olmayan durumları söyler.

MATEMATİK ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MAB2. Matematiksel Problem Çözme	MAB.5. Matematikle ilgili problemleri çözümleyebilme	a. Verilen problemdeki eksik / fazla / uyumsuz durumları söyler.
		b. 1-10 arası nesne / varlıkların artması / azalmasıyla oluşan yeni sonucu söyler.
		c. 10'a kadar olan nesneleri eşit olarak paylaştırır.
	MAB.6. Matematikle ilgili problemleri yorumlayabilme	a. Problem durumunu nesnelerle / çizimle / sözel olarak ifade eder.
		b. Problemin çözümden önceki ve sonraki durumlarını benzerlik / farklılıklarına göre karşılaştırır.
	MAB.7. Matematikle ilgili problemlere çözüm yolları geliştirebilme	a. Bir problemin çözümüne ilişkin yollar önerir.
		b. Seçtiği çözüm yolunu dener.
		c. Çözüme ulaşamazsa başka bir yol dener.
		ç. Denediği yolla ulaştığı sonucu gerekçeleriyle açıklar.
	MAB.8. Problem çözme deneyimlerini yansıtabilme	a. Problem çözme sürecindeki deneyimlerini anlatır.
		b. Deneyimlerini benzer problemlerin çözümünde kullanır.
		c. Kendi çözümünü arkadaşlarının çözümleri ile karşılaştırır.
MAB3. Matematiksel Temsil	MAB.9. Matematikle ilgili temsillerden yararlanabilme	a. Temel geometrik şekilleri isimlendirir.
		b. Günün zamanına ilişkin özellikleri söyler.
		c. Çeşitli semboller arasından matematikle ilgili temsili / sembolü gösterir.
		ç. 1-10 arasındaki miktarları nesne / çizim / rakam gibi farklı temsillerle gösterir.
		d. Temel geometrik şekilleri farklı materyallerle oluşturur.
		e. Tanıdık çevreye ilişkin basit krokiyi kullanır.
		f. Tek özelliğe dayalı verileri grafik kullanarak sembolleştirir.
	MAB.10. Matematikle ilgili temsilleri değerlendirebilme	a. Geometrik şekilleri kenar / köşe, sayı ve özelliklerine göre isimlendirir.
		b. Matematikle ilgili temsillerin / sembollerin benzerlik / farklılıklarını söyler.

MATEMATİK ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MAB4. Veri ile Çalışma ve Veriye Dayalı Karar Verme	MAB.11. Veriyle çalışabilme	a. Veri toplamak için plan yapar.
		b. Veri toplar.
		c. Elde edilen verinin kaynağını söyler.
		ç. Verileri benzer özelliklerine göre sınıflandırır.
	MAB.12. Bulguya ulaşabilme	a. Sınıflandırılmış verileri göstermek için grafik / tablo / çizim gibi uygun bir yol seçer.
		b. Ulaştığı sonuçları çeşitli yollarla ifade eder.
	MAB.13. Bulguyu yorumlayabilme	a. Elde ettiği sonuçlara ilişkin basit çıkarımlarda bulunur.
		b. Elde ettiği sonuçlara ilişkin soruları yanıtlar.

FEN ALANI (36-48 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
FBAB1. Bilimsel Gözlem	FAB.1. Günlük yaşamında fenle ilgili olaylara / olgulara ve durumlara yönelik bilimsel gözlem yapabilme	a. Çevresinde merak ettiği nesne, varlık ve durumları gözlemler.
		b. Gözlemlediği nesne / olay / olguların betimsel / fiziksel özelliklerini söyler.
		c. Gözlemlediği varlıkların canlı ya da cansız olma durumuna ilişkin verileri basit çizim ve işaretleme kullanarak kaydeder.
		ç. Çevresindeki dikkatini çeken canlılara ait ses ve hareketleri taklit eder.
FBAB2. Sınıflandırma	FAB.2. Fene yönelik nesne / olay / olguları benzerlik ve farklılıklarına göre sınıflandırabilme	a. Günlük yaşamında nesne / olay / olguların belirgin özelliklerini söyler.
		b. Günlük yaşamında nesne / olay / olguları belirgin özelliklerine göre ayırt eder.
		c. Günlük yaşamında nesne / olay / olguları benzer özelliklerine göre gruplandırır.
		ç. Gruplandığı nesne / olay / olguları benzer özelliklerine göre adlandırır.
FBAB3. Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin	FAB.3. Günlük yaşamda fen olaylarına yönelik bilimsel gözleme dayalı tahminlerde bulunabilme	a. Gözlemlediği ipuçlarına dayalı olarak günlük yaşamda karşılaştığı çevreyle ilgili olay ve durumlara yönelik tahminlerde bulunur.
		b. Gözlemlediği çevresel ipuçlarına göre giyinme gibi tercihlerini ifade eder.
FBAB7. Deney Yapma	FAB.7. Merak ettiği konular / olay / durum hakkında deneyler yapabilme	a. Deney yapma sürecine istekli olarak katılır.
		b. Deney yapmak için kullanılacak temel malzemeleri seçer.

FEN ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
FBAB1. Bilimsel Gözlem	FAB.1. Günlük yaşamında fenle ilgili olaylara / olgulara ve durumlara yönelik bilimsel gözlem yapabilme	a. Çevresinde merak ettiği nesne / olay / olguları dikkatle gözlemler.
		b. Gözlemlediği nesne / olay / olguların betimsel / fiziksel özelliklerini ifade eder.
		c. Duyuları aracılığıyla nesne / olay / olguların gözlemlenebilir özelliklerini belirler.
		ç. Gözlemlediği nesne / olay / olguların özelliklerine ilişkin verileri toplar.
		d. Gözlemlediği nesne / olay / olgulara ilişkin verileri çizim, işaretleme yoluyla kaydeder.
		e. Gözlemlediği nesne / olay / olguların benzer ve farklı özelliklerini açıklar.
		f. Çevresindeki canlılara ait ses ve hareketlere ilişkin gözlemlerini ifade eder.
FBAB2. Sınıflandırma	FAB.2. Fene yönelik nesne / olay / olguları benzerlik ve farklılıklarına göre sınıflandırabilme	a. Nesne / olay / olguların gözlemlenebilir özelliklerini belirler.
		b. Nesne / olay / olguları benzer ve farklı özelliklerine göre ayırt eder.
		c. Nesne / olay / olguları gözlemlenebilir özelliklerine göre gruplandırır.
		ç. Gruplandığı nesne / olay / olguları ortak özelliklerine göre adlandırır.
FBAB3. Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin	FAB.3. Günlük yaşamda fen olaylarına yönelik bilimsel gözleme dayalı tahminlerde bulunabilme	a. Gözlemlediği çevresel durumların olası etkilerine yönelik tahminlerde bulunur.
		b. Yakın çevresinde gözlemlediği değişimlere yönelik tahminler yapar.
		c. Gözlemlediği çevresel değişimlere göre giyinme gibi tercihlerini belirler.
FBAB4. Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin	FAB.4. Fene yönelik olay ve / veya olgular hakkında bilimsel veriye dayalı tahminlerde bulunabilme	a. Gözlemleri ve önceki deneyimlerine göre tahminlerde bulunur.
		b. Olay ve durumların olası sonuçlarını tahmin eder.
FBAB7. Deney Yapma	FAB.7. Merak ettiği konular / olay / durum hakkında deneyler yapabilme	a. Bir problem durumuna yönelik deney yapmak için uygun malzemeleri seçer.
		b. Seçtiği malzemelerle deneyler yapar.
		c. Deney sürecinde ortaya çıkan değişimleri gözlemler.

FEN ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
FBAB1. Bilimsel Gözlem	FAB.1. Günlük yaşamında fenle ilgili olaylara / olgulara ve durumlara yönelik bilimsel gözlem yapabilme	a. Çevresinde merak ettiği nesne / olay / olguları odaklanarak gözlemler.
		b. Gözlemlediği nesne / olay / olguların betimsel / fiziksel özelliklerini ayrıntılı olarak tanımlar.
		c. Duyuları aracılığıyla nesne / olay / olguların gözlemlenebilir özelliklerini açıklar.
		ç. Nesne / olay / olguların gözlemlenebilir özelliklerine ilişkin verileri toplar.
		d. Gözlemlediği nesne / olay / olguları uygun kayıt araçları kullanarak çizim, işaretleme, sembol kullanma yoluyla kaydeder.
		e. Gözlemlediği nesne / olay / olguların özelliklerini karşılaştırarak açıklar.
		f. Çevresindeki canlılara ait ses ve hareketlere ilişkin gözlemlerini betimleyerek ifade eder.
FBAB2. Sınıflandırma	FAB.2. Fene yönelik nesne / olay / olguları benzerlik ve farklılıklarına göre sınıflandırabilme	a. Nesne / olay / olguların gözlemlenebilir özelliklerini karşılaştırarak söyler.
		b. Nesnelerde meydana gelen gözlemlenebilir değişiklikleri niteliklerine göre ayırt eder.
		c. Nesne / olay / olguları benzer özelliklerine göre sınıflandırır.
		ç. Benzer özellik gösteren nesne / olay / olguları uygun ifadelerle adlandırır.
FBAB3. Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin	FAB.3. Günlük yaşamda fen olaylarına yönelik bilimsel gözleme dayalı tahminlerde bulunabilme	a. Gözlemlediği çevresel durumlara göre günlük yaşamında nasıl davranması gerektiğine ilişkin tahminlerde bulunur.
		b. Yakın çevresinde meydana gelen değişimlere ilişkin gözlem ve deneyimlerinden hareketle tahminlerde bulunur.
		c. Nesnelerin belirli durumlardaki olası değişimlerine ilişkin tahminlerini uygun ifadelerle açıklar.
		ç. İnsan davranışlarının çevre üzerindeki olası etkilerine ilişkin tahminlerini ifade eder.

FEN ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
FBAB4. Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin	FAB.4. Fene yönelik olay ve / veya olgular hakkında bilimsel veriye dayalı tahminlerde bulunabilme	a. Elde ettiği verilerden ve ön bilgilerinden hareketle tahminde bulunur.
		b. Nesne / olay / olguların olası sonuçlarına ilişkin tahminlerini açıklar.
		c. Karşılaşılan çevresel sorunların ileride oluşturabileceği sonuçlara ilişkin tahminde bulunur.
		ç. Varlıkların gelişimi ve değişimine ilişkin tahminlerini standart olmayan ölçme yollarıyla kontrol eder.
FBAB7. Deney Yapma	FAB.7. Merak ettiği konular / olay / durum hakkında deneyler yapabilme	a. Merak ettiği konuya ilişkin deney yapmak için uygun malzemeleri seçer.
		b. Merak ettiği konuda deneme-yanılma yoluyla deney yapar.
		c. Deney sonucunda gözlemlediği durumu ifade eder.
FBAB8. Bilimsel Çıkarım Yapma	FAB.8. Günlük hayatındaki fene yönelik olaylar hakkında gözlemlerine dayalı basit düzeyde bilimsel çıkarımlar yapabilme	a. Canlı / cansız varlıkların niteliklerine ilişkin gözlemlerinden sonuçlar çıkarır.
		b. Nesnelerde ve olaylarda gözlemlediği değişimlere ilişkin neden-sonuç ilişkileri kurar.
		c. Nesne / olay / olgulara ilişkin gözlem ve verilerine dayalı açıklamalar yapar.
FBAB9. Bilimsel Model Oluşturma	FAB.9. Fene yönelik olay ve / veya olguları açıklamak için basit düzeyde bilimsel modellerden faydalanabilme	a. Yakın çevresindeki problemlerin çözümüne ilişkin hayal gücüne dayalı modeller önerir.
		b. Yakın çevresindeki bir problemi çözmek için oluşturduğu modeli yeniden düzenler.

FEN ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
FBAB12. Kanıt Kullanma	FAB.12. Bilimsel olayları / olguları açıklamak için kanıtlar kullanabilme	a. Karşılaştığı problemlerin çözümüne yönelik elde ettiği verileri çizim, işaret, sembol ve görsellerle kaydeder.
		b. Karşılaştığı problem durumlarına ilişkin verileri benzer özelliklerine göre gruplandırır.
		c. Gözlem ve verilere dayalı açıklamalar yapar.
FBAB13. Bilimsel Sorgulama	FAB.13. Fene yönelik günlük hayatla ilişkili olay, olgu ve / veya durumlara yönelik bilimsel sorgulama yapabilme	a. Günlük yaşamda karşılaştığı nesne / olay / olgulara ilişkin sorular sorar.
		b. Problem durumuna yönelik geliştirdiği modeli gerçek yaşamla karşılaştırır.
		c. Merak ettiği durumlara yönelik incelemeler yapar.
		ç. Problem çözümünde ulaştığı bilgi ve bulguları değerlendirir.
		d. Ulaştığı sonuçlara dayalı açıklamalar yapar.
		e. Görüşlerini akranlarıyla paylaşır.

SOSYAL ALAN (36-48 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme	SAB.1. Günlük hayatta karşılaştığı nesne / olay / yer ve kişilerde zaman içerisinde değişen ve benzerlik gösteren özellikleri karşılaştırabilme	a. Sabah, akşam, gece ve gündüz neler yapıldığını söyler.
		b. Ülkemizde ve yakın çevresinde kutlanan millî bayramlarda neler yapıldığını ifade eder.
		c. Dinî bayramlarda neler yapıldığını ifade eder.
		ç. 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü ile Atatürk Haftası gibi anılan özel günlerde neler yapıldığını ifade eder.
	SAB.2. Yakın çevresindeki olay / dönem / kavramları kronolojik olarak sıralayabilme	a. Gün akışındaki eylemlerini oluş sırasına uygun olarak sıralar.
SBAB16. Eleştirel Sosyolojik Düşünme	SAB.14. Toplumsal yaşama yönelik nesne, olgu ve olayları çözümleyebilme	a. Yakın çevresindeki özel günlerde gördüğü yemek, kıyafet ve duyduğu şarkılara örnek verir.
		b. Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk toplumu için önemini söyler.

SOSYAL ALAN (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme	SAB.1. Günlük hayatta karşılaştığı nesne / olay / yer ve kişilerde zaman içerisinde değişen ve benzerlik gösteren özellikleri karşılaştırabilme	a. Sabah, akşam, gece ve gündüz yapılan işleri karşılaştırır.
		b. Yakın çevresindeki kişi, nesne ve mekânlardaki değişimleri söyler.
		c. Ülkemizde ve yakın çevresinde kutlanan millî bayramlarda sorumluluk alır.
		ç. Dinî bayramlarda neler yapıldığını ifade eder.
		d. 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü ile Atatürk Haftası gibi günlerde neler yapıldığını ifade eder.
	SAB.2. Yakın çevresindeki olay / dönem / kavramları kronolojik olarak sıralayabilme	a. Gün akışındaki eylemlerini oluş sırasına uygun olarak sıralar.
SBAB8. Coğrafi Sorgulama	SAB.7. Merak ettiği coğrafi olay / olgu ve mekân / durumlara yönelik sorular sorabilme	b. Bir olay kurgusunu oluş sırasına göre sıralar.
		a. Hava olaylarına ilişkin gözlemlerini söyler.
SBAB10. Harita	SAB.11. Yakın çevresi ile ilgili olan basit krokiyi / haritayı okuyabilme	b. Merak ettiği hava olayları / yeryüzü şekilleri ile ilgili sorular sorar.
		a. Harita ve küreyi tanır.
SBAB16. Eleştirel Sosyolojik Düşünme	SAB.14. Toplumsal yaşama yönelik nesne, olgu ve olayları çözümleyebilme	a. Türk kültürüne ait özelliklere örnek verir.
		b. Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk toplumu için önemini söyler.

SOSYAL ALAN (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme	SAB.1. Günlük hayatta karşılaştığı kavram / nesne / yer / toplum / olay / kişilere ilişkin zaman içerisinde değişen ve benzerlik gösteren özellikleri karşılaştırabilme	a. Gece-gündüz, sabah-akşam, dün-bugün gerçekleştirilen günlük yaşam etkinliklerini karşılaştırır.
		b. Yakın çevresindeki kişi, nesne ve mekânlardaki değişen ve değişmeyen özellikleri söyler.
		c. Ülkemizde ve yakın çevresinde kutlanan milli bayramlarda sorumluluk alır.
		ç. Dinî bayramlarda neler yapıldığını ifade eder.
		d. 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü ile Atatürk Haftası gibi günlerin anlamını ve önemini açıklar.
	SAB.2. Yakın çevresindeki olay / dönem / kavramları kronolojik olarak sıralayabilme	a. Gün akışındaki eylemlerini oluş sırasına uygun olarak sıralar.
		b. Bir olay kurgusunu oluş sırasına göre sıralar.
	SAB.3. Olay / dönem ve kavramların zamanla geçirdikleri değişim / dönüşümleri karşılaştırarak ifade edebilme	a. Çeşitli nesnelerin geçmişteki hâllerini inceler.
		b. Çeşitli nesnelerin geçmişteki ve şimdiki hâllerini karşılaştırarak benzerlik ve farklılıklarını söyler.
SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma	SAB.4. Yakın çevresindeki yaşantılardan yola çıkarak ülkemizle ilgili merak ettiği konulara yönelik sorular sorabilme	a. Yakın çevresindeki / Ülkemizdeki nesne, kişi, yer ve olaylar hakkında merak ettiği konuya yönelik sorular sorar.
		b. Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamına ait sorular sorar.
		c. Türk bayrağı ve İstiklal Marşı ile ilgili sorular sorar.
	SAB.5. Yakın çevresiyle / ülkemizle ilgili merak ettiği konuya yönelik kaynakları inceleyebilme	a. Yakın çevresinde merak ettiği konularla ilgili görsel / işitsel materyalleri inceler.
		b. Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatıyla ilgili bilgileri inceler.
		c. Türk bayrağı ve İstiklal Marşı'yla ilgili kaynakları inceler.

SOSYAL ALAN (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
SBAB7. Mekânsal Düşünme	SAB.6. Yakın çevresinde yer alan mekânın coğrafi koşullarını tanımlayabilme	a. Yakın çevresinin çeşitli coğrafi özelliklerini ifade eder.
		b. Yakın çevresinin coğrafi özelliklerine ilişkin görselleri inceler.
SBAB8. Coğrafi Sorgulama	SAB.7. Merak ettiği coğrafi olay / olgu ve mekân / durumlara yönelik sorular sorabilme	a. Görseli / sembolü gösterilen hava olaylarının isimlerini söyler.
		b. Görseli gösterilen yeryüzü şekillerinin isimlerini söyler.
		c. Merak ettiği hava olayları / yeryüzü şekilleri ile ilgili sorular sorar.
		ç. Sanal / fiziki gezilerdeki coğrafi mekânlara yönelik sorular sorar.
SBAB9. Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması	SAB.8. Coğrafi gözlem ve saha çalışmasını gerçekleştirebilmek için gerekli olan hazırlığı yapabilme	a. Okul dışı öğrenme etkinlikleri kapsamında gidilecek mekân ve yapılacak çalışmalara yönelik görselleri inceler.
		b. Okul dışı öğrenme etkinliklerinde kendi güvenliğini ve sağlığını korumak için dikkat edilmesi gereken hususları söyler.
	SAB.9. Coğrafi gözlem ve okul dışı planlanan çalışmaları çevreye duyarlı biçimde uygulayabilme	a. Okul dışı öğrenme etkinliğinde takip edilecek sözel / görsel yönergeleri uygular.
		b. Okul dışı öğrenme çalışma sahasında çevreyi olumsuz etkileyecek davranışlardan kaçınır.
	SAB.10. Coğrafi gözlem ve çalışma sahasından elde edilen sonuçları sözel / görsel yolla sunabilme	a. Okul dışı öğrenme etkinliğinde elde ettiği materyallerden ürün oluşturur.
		b. Okul dışı öğrenme etkinliğinde oluşturduğu ürünleri sözel ya da görsel olarak sunar.

SOSYAL ALAN (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
SBAB10. Harita	SAB.11. Yakın çevresi ile ilgili olan basit krokiyi / haritayı okuyabilme	a. Krokide / haritada yaygın olarak kullanılan basit renk, şekil ve sembollerin isimlerini söyler.
		b. Kroki, harita, küre ve pusulayı tanır.
		c. Kendisi ve nesnelerin yerini yön / konum sözcükleri ile söyler.
	SAB.12. Yakın çevresinde bulunan kişi / nesne / mekânın konumunu belirlemek üzere takip edeceği krokiyi çözümleyebilme	a. Belirlenen nesnelerin konumunu sınıfına / okuluna ait kroki üzerinde doğru şekilde gösterir.
		b. Belirlenen hedef bölgeyi / nesneyi krokiyi takip ederek bulur.
		c. Yönergeye uygun biçimde boş kroki üzerine sınıftaki / okuldaki nesnelerin görsellerini yerleştirir.
	SAB.13. Yakın çevresinde bulunan belirli bir kişi / nesne / mekânın konumunu gösteren kendi krokisini oluşturabilme	a. Tasarladığı krokide uygun yerlere görsel veya sembol yerleştirir.
		b. Hazırladığı krokide bir nesnenin yerini tarif eder.
SBAB16. Eleştirel Sosyolojik Düşünme	SAB.14. Toplumsal yaşama yönelik nesne, olgu ve olayları çözümleyebilme	a. Türk kültürüne ait özellikleri belirler.
		b. Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk toplumu için önemini açıklar.
	SAB.15. Toplumsal yaşama yönelik merak ettiği konuyu sorgulayabilme	a. Farklı toplumların özel gün, yemek, giysi, müzik gibi kültürel özellikleri hakkında sorular sorar.
		b. Türk kültürüyle farklı toplumların kültürlerinin benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırır.

HAREKET VE SAĞLIK ALANI (36-48 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
HSAB1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler	HSAB.1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme	a. Basit yönergeler doğrultusunda yer değiştirme hareketleri yapar.
		b. Tek ayak üzerinde 4-5 saniye durur.
		c. Farklı genişlik ve yapıdaki zeminler üzerinde yürür.
		ç. Farklı yükseklikler üzerinde dengesini koruyarak yürür.
		d. Nesneleri yakın mesafeye atar.
		e. Duran topa ayağıyla vurur.
	HSAB.2. Farklı büyüklük ve özellikteki nesneleri kullanabilme	a. Farklı büyüklükteki nesneleri kavrar / bırakır.
		b. Nesnelere farklı şekiller verir.
	HSAB.3. Müzik ve ritim eşliğinde hareket örüntüleri sergileyebilme	a. Basit dans hareketleri yapar.
		b. Bedeniyle basit ritim hareketlerini tekrarlar.
HSAB2. Sağlıklı Yaşam ve Öz Bakım Becerileri	HSAB.4. Beden farkındalığına dayalı doğru duruş sergileyebilme	a. Bedenin bölümlerini gösterir.
		b. Yönergelere uygun doğru duruş sergiler.
	HSAB.5. Kişisel ve genel alanın farkında olarak hareket edebilme	a. Genel alan içerisinde kişisel alanını korur.
		b. Başkalarına çarpmadan hareket eder.
	HSAB.6. Yeterli ve dengeli beslenebilme	a. Fiziksel ve zihinsel gelişimi destekleyen besinlerden örnekler verir.
		b. Dengeli bir beslenme tabağı hazırlar.
	HSAB.7. İç ve dış mekânda fiziksel aktivitelere katılabilme	a. Hareketli etkinliklere yetişkin rehberliğinde katılır.
		b. Hareketli oyun sonrasında vücudundaki temel değişimleri yetişkin rehberliğinde fark eder.
	HSAB.8. Temel kişisel hijyen ve bulunduğu ortamın düzeninin farkında olabilme	a. Yetişkin rehberliğinde kişisel temizliğini yapar.
		b. Kullandığı oyuncak ve materyalleri yetişkinin gösterdiği yerlere yerleştirir.
HSAB3. Güvenlik Becerileri	HSAB.9. Kaza, afet ve tehlikeli durumlarda güvenli davranışları sergileyebilme	a. Acil durumlarda yardım isteyebileceği meslek gruplarını söyler.
		b. Afet durumlarına yönelik temel beden koruma pozisyonlarını yetişkin yönergeleriyle uygular.

HAREKET VE SAĞLIK ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
HSAB1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler	HSAB.1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme	a. Basit yönergeler doğrultusunda yer değiştirme hareketleri yapar.
		b. Farklı yönde / hızda yer değiştirme hareketleri yapar.
		c. Tek ayak üzerinde ileriye 3-4 defa sıçar.
		ç. Farklı genişlik ve yapıdaki zeminler üzerinde yürür.
		d. Farklı yükseklikler üzerinde dengesini koruyarak yürür.
		e. Nesneleri belirli bir hedefe doğru atar.
		f. Atılan nesneleri yakalar.
		g. Duran topa ayağıyla vurur.
		ğ. Raket / sopa ile topa vurur.
		h. Topu olduğu yerde kontrollü şekilde sektirir.
	HSAB.2. Farklı büyüklük ve özellikteki nesneleri kullanabilme	a. Nesnelere farklı şekiller verir.
		b. Parmak uçlarıyla nesne kontrolü sağlar.
		c. Farklı nesnelerle sök tak hareketleri yapar.
	HSAB.3. Müzik ve ritim eşliğinde hareket örüntüleri sergileyebilme	a. Müziğe uygun ardışık ritmik hareketler yapar.
		b. Müzik eşliğinde gösterilen basit dans figürlerini grupla birlikte yapar.
	HSAB.4. Beden farkındalığına dayalı doğru duruş sergileyebilme	a. Beden pozisyonunu ayarlayarak doğru duruşu devam ettirir.
		b. Beden bölümlerini amaca uygun koordineli biçimde hareket ettirir.
	HSAB.5. Kişisel ve genel alanın farkında olarak hareket edebilme	a. Kişisel alanı içinde hareket eder.
		b. Genel alan içerisinde kişisel alanını korur.
HSAB2. Sağlıklı Yaşam ve Öz Bakım Becerileri	HSAB.6. Yeterli ve dengeli beslenebilme	a. Fiziksel ve zihinsel gelişimi destekleyen besinleri ayırt eder.
		b. Farklı besin gruplarından örnekler gösterir.
		c. Dengeli bir beslenme tabağı hazırlar.
	HSAB.7. İç ve dış mekânda fiziksel aktivitelere katılabilme	a. İç ve dış mekânda hareketli etkinliklere katılır.
		b. Hareketli oyunlar sonrasında vücudundaki temel değişimleri söyler.
	HSAB.8. Temel kişisel hijyen ve bulunduğu ortamın düzeninin farkında olabilme	a. Kişisel temizliğini yapar.
		b. Ortak kullanım alanlarındaki dağınıklığı fark ederek toplar.
HSAB3. Güvenlik Becerileri	HSAB.9. Kaza, afet ve tehlikeli durumlarda güvenli davranışları sergileyebilme	a. Acil durumlarda yardım istenebilecek meslek gruplarını söyler.
		b. Afet durumlarına yönelik temel bedeni koruma pozisyonlarını yetişkin yönergeleriyle uygular.

HAREKET VE SAĞLIK ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
HSAB1. Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler	HSAB.1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme	a. Yer değiştirme becerilerini koordineli biçimde yapar.
		b. Denge gerektiren hareketlerde beden kontrolünü sağlar.
		c. Nesne kontrolü becerilerini koordineli biçimde gerçekleştirir.
	HSAB.2. Farklı büyüklük ve özellikteki nesneleri kullanabilme	a. Nesnelere farklı şekiller verir.
		b. Parmak uçlarıyla nesne kontrolü sağlar.
		c. Farklı nesnelerle sök tak hareketleri yapar.
	HSAB.3. Müzik ve ritim eşliğinde hareket örüntüleri sergileyebilme	a. Müziğin temposuna ve ritmine uygun bireysel / eşli / grupla dans eder.
		b. Bireysel / eşli / grupla hayal gücünü kullanarak özgün hareket dizileri oluşturur.
	HSAB.4. Beden farkındalığına dayalı doğru duruş sergileyebilme	a. Beden pozisyonunu ayarlayarak doğru duruşu devam ettirir.
		b. Beden bölümlerini amaca uygun koordineli biçimde hareket ettirir.
HSAB2. Sağlıklı Yaşam ve Öz Bakım Becerileri	HSAB.6. Yeterli ve dengeli beslenebilme	a. Tabağındaki porsiyon miktarını kendi ihtiyacına göre belirler.
		b. Dengeli bir beslenme tabağı oluşturabilmek için öğün planlamasında görüşlerini söyler.
	HSAB.7. İç ve dış mekânda fiziksel aktivitelere katılabilme	a. Hareketli oyunlar sonrasında vücudundaki temel değişimlerin neden-sonuç ilişkisini açıklar.
		b. İç ve dış mekânlarda fiziksel aktivitelere düzenli katılır.
	HSAB.8. Temel kişisel hijyen ve bulunduğu ortamın düzeninin farkında olabilme	a. Kişisel temizliğinin sorumluluğunu alır.
		b. Ortak kullanım alanlarında çevresini düzenli tutma sorumluluğunu üstlenir.
HSAB3. Güvenlik Becerileri	HSAB.9. Kaza, afet ve tehlikeli durumlarda güvenli davranışları sergileyebilme	a. Acil durumlarda aranacak numarayı söyler.
		b. Okul ve ev ortamındaki güvenlik kurallarını söyler.
		c. Kaza, afet ve tehlike durumlarında bedeni koruma pozisyonlarını uygular.

SANAT ALANI (36-48 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
SNAB1. Sanat Türlerini Anlama	SNAB.1. Sanat türlerini tanıyabilme	a. Sanat türlerini ifade eder.
SNAB2. Sanat Eseri İnceleme	SNAB.2. Sanat eserini eleştirebilme	a. Sanat eserine odaklanır.
		b. Sanat eserinde gördüklerini söyler.
		c. Sanat eserinde dikkatini çeken özellikleri söyler.
SNAB3. Sanata Değer Verme	SNAB.3. Sanatın önemini fark edebilme	a. Sanatçılar hakkında sorular sorar.
		b. Dijital / gerçek sanat ortamlarını ziyaret eder.
		c. Dijital / gerçek sanat ortamlarında sergilenen eserleri inceler.
SNAB4. Sanatsal Uygulama Yapma	SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme	a. Yapmak istediği sanat etkinliğinin türüne karar verir.
		b. Sanat etkinliği için gerekli materyalleri seçer.
		c. Sanat etkinliklerine aktif olarak katılır.
		ç. Sanat etkinliklerinde özgün ürünler oluşturur.

SANAT ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
SNAB1. Sanat Türlerini Anlama	SNAB.1. Sanat türlerini tanıyabilme	a. Sanat türlerini ifade eder.
SNAB2. Sanat Eseri İnceleme	SNAB.2. Sanat eserini eleştirebilme	a. Sanat eserine odaklanır. b. Sanat eserinde gördüklerini söyler. c. Sanat eserinde dikkatini çeken özellikleri söyler. ç. Sanat eserin konusu hakkında tahmin yürütür. d. Sanat eserine yönelik duygu / düşüncelerini ifade eder.
SNAB3. Sanata Değer Verme	SNAB.3. Sanatın önemini fark edebilme	a. Sanatçılar hakkında sorular sorar. b. Sanat eserlerinin nasıl yapıldığına ilişkin tahmin yürütür. c. Dijital / gerçek sanat ortamlarını ziyaret eder. ç. Dijital / gerçek sanat ortamlarında sergilenen eserleri inceler.
SNAB4. Sanatsal Uygulama Yapma	SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme	a. Yapmak istediği sanat etkinliğinin türüne karar verir. b. Sanat etkinliği için gerekli materyalleri seçer. c. Sanat etkinliklerine aktif olarak katılır. ç. Sanat etkinliklerinde özgün ürünler oluşturur.

SANAT ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
SNAB1. Sanat Türlerini Anlama	SNAB.1. Sanat türlerini tanıyabilme	a. Sanat türlerini ifade eder.
		b. Sanat eserinde kullanılan materyalleri ifade eder.
SNAB2. Sanat Eseri İnceleme	SNAB.2. Sanat eserini eleştirebilme	a. Sanat eserine odaklanır.
		b. Sanat eserinde gördüklerini söyler.
		c. Sanat eserinde dikkatini çeken özellikleri söyler.
		ç. Sanat eserine ilişkin sorular sorar.
		d. Sanat eserinin konusu hakkında tahmin yürütür.
		e. Sanat eserine yönelik duygu / düşüncelerini ifade eder.
		f. Sanat eseri hakkındaki duygu / düşüncelerinin nedenlerini açıklar.
SNAB3. Sanata Değer Verme	SNAB.3. Sanatın önemini fark edebilme	a. Sanatçılar hakkında sorular sorar.
		b. Sanat eserlerinin nasıl yapıldığına ilişkin tahmin yürütür.
		c. Dijital / gerçek sanat ortamlarını ziyaret eder.
		ç. Dijital / gerçek sanat ortamlarında sergilenen eserleri inceler.
SNAB4. Sanatsal Uygulama Yapma	SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme	a. Yapmak istediği sanat etkinliğinin türüne karar verir.
		b. Sanat etkinliği için gerekli materyalleri seçer.
		c. Sanat materyallerini amacına uygun biçimde kullanır.
		ç. Sanat etkinliklerine aktif olarak katılır.
		d. Sanat etkinliklerinde özgün ürünler oluşturur.

MÜZİK ALANI (36-48 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MDB1. Müziksel Dinleme	MDB.1. Çeşitli müzik eserlerini dinleyebilme	a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyeceği müzik eserini seçer.
		b. Müzik eserlerini dinler.
	MDB.2. Seslerin kaynağını anlayabilme	a. Sesin kaynağını gösterir.
		b. Sesin kaynağını ifade eder.
	MDB.3. Müzik eserlerindeki temel özellikleri ifade edebilme	a. Müzik eserlerindeki hızlı ve yavaş tempo farklılıklarını ifade eder.
		b. Müzik eserlerindeki kuvvetli ve hafif ses farklılıklarını ifade eder.
MSB2. Müziksel Söyleme	MSB.1. Şarkılara kendi sesiyle eşlik edebilme	a. Nefesini doğru kullanma çalışmaları yapar.
		b. Şarkıdaki ezgi iniş ve çıkışlarını sesiyle taklit eder.
		c. Yaşına ve gelişim düzeyine uygun şarkıyı temposuna uyum sağlayarak söyler.
	MSB.2. Söyleme becerilerini sınıf içinde sergileyebilme	a. Şarkıyı grupta / tek başına söyler.
MÇB3. Müziksel Çalma	MÇB.1. Duyduğu sesleri / müzik eserlerini çalabilme	a. Çalgıların ismini söyler.
		b. Bedenini / nesneleri / vürmalı çalgıları kullanarak ritim çalışmaları yapar.
MHB4. Müziksel Hareket	MHB.1. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerinin temel özelliklerini fark edebilme	a. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki tempo farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
	MHB.2. Müzik eserleriyle hareket / dans edebilme	a. Müzik eşliğinde grupta birlikte hareket / dans eder.
		b. Müzik eşliğinde doğaçlama hareket / dans sergiler.

MÜZİK ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MDB1. Müziksel Dinleme	MDB.1. Çeşitli müzik eserlerini dinleyebilme	a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyeceği müzik eserini seçer.
		b. Müzik eserlerini dinler.
	MDB.2. Seslerin kaynağını anlayabilme	a. Sesin kaynağını gösterir.
		b. Sesin kaynağını söyler.
		c. Aynı anda verilen iki farklı sesin kaynağını ifade eder.
	MDB.3. Müzik eserlerindeki temel özellikleri ifade edebilme	a. Müzik eserlerindeki hızlı ve yavaş tempo farklılıklarını ifade eder.
		b. Müzik eserlerindeki kuvvetli ve hafif ses farklılıklarını ifade eder.
		c. Müzik eserlerindeki kalın ve ince ses farklılıklarını ifade eder.
		ç. Müzik eserlerindeki ezgi / çalgı farklılıklarını söyler.
MSB2. Müziksel Söyleme	MSB.1. Şarkılara kendi sesiyle eşlik edebilme	a. Nefesini doğru kullanma çalışmaları yapar.
		b. Şarkıdaki ezgi iniş ve çıkışlarını sesiyle taklit eder.
		c. Yaşına ve gelişim düzeyine uygun şarkıyı temposuna uyum sağlayarak söyler.
		ç. Yaşına ve gelişim düzeyine uygun şarkıdaki sözcükleri müziğin ritmine uygun şekilde söyler.
		d. Şarkıya müzikle aynı anda başlar, şarkıyı müzikle aynı anda bitirir.
	MSB.2. Söyleme becerilerini sınıf içinde sergileyebilme	a. Şarkıyı grupta ya da tek başına söyler.
		b. Şarkı söylerken sesini, sınıf ortamına ve grubun ses yüksekliğine uygun şekilde ayarlar.

MÜZİK ALANI (48-60 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MÇB3. Müziksel Çalma	MÇB.1. Duyduğu sesleri / müzik eserlerini çalabilme	a. Çalgıların ismini söyler.
		b. Duyduğu seslere / müzik eserlerine vurmali çalgıları kullanarak eşlik eder.
		c. Bedenini / nesneleri / vurmali çalgıları kullanarak ritim çalışmaları yapar.
		ç. Duyduğu seslere / müzik eserlerine hızlı ve yavaş tempo farklılıklarına göre vurmali çalgılarla eşlik eder.
		d. Duyduğu seslere / müzik eserlerine kuvvetli ve hafif ses farklılıklarına göre vurmali çalgılarla eşlik eder.
	MÇB.2. Çalgıları çalma becerilerini sergileyebilme	a. Vurmali çalgıyı grupla birlikte / tek başına çalar.
		b. Vurmali çalgıyla doğaçlama / planlı ritim vurur.
MHB4. Müziksel Hareket	MHB.1. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerinin temel özelliklerini fark edebilme	a. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki tempo farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
		b. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki kuvvetli ve hafif ses farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
		c. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki kalın ve ince ses farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
		ç. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki ezgi farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
		d. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki basit ritim farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
	MHB.2. Müzik eserleriyle hareket / dans edebilme	a. Müzik eşliğinde grupla birlikte hareket / dans eder.
		b. Doğaçlama / planlı hareket / dans sergiler.

MÜZİK ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MDB1. Müziksel Dinleme	MDB.1. Çeşitli müzik eserlerini dinleyebilme	a. Kendisine sunulan seçenekler arasından dinleyeceği müzik eserini seçer.
		b. Müzik eserlerini dinler.
	MDB.2. Seslerin kaynağını anlayabilme	a. Sesin kaynağını gösterir.
		b. Sesin kaynağını söyler.
		c. Aynı anda verilen iki ya da daha fazla sesin kaynağını ifade eder.
	MDB.3. Müzik eserlerindeki temel özellikleri ifade edebilme	a. Müzik eserlerindeki hızlı ve yavaş tempo farklılıklarını ifade eder.
		b. Müzik eserlerindeki kuvvetli ve hafif ses farklılıklarını ayırt eder.
		c. Müzik eserlerindeki kalın ve ince ses farklılıklarını ifade eder.
		ç. Müzik eserlerindeki ezgi / çalgı / ritim farklılıklarını söyler.
MSB2. Müziksel Söyleme	MSB.1. Şarkılara kendi sesiyle eşlik edebilme	a. Nefesini doğru kullanma çalışmaları yapar.
		b. Şarkıdaki ezgi iniş ve çıkışlarını sesiyle taklit eder.
		c. Yaşına ve gelişim düzeyine uygun şarkıyı temposuna uyum sağlayarak söyler.
		ç. Yaşına ve gelişim düzeyine uygun şarkıdaki sözcükleri müziğin ritmine uygun şekilde söyler.
		d. Şarkı söylerken müziğin başlangıç ve bitiş zamanına uyum sağlar.
	MSB.2. Söyleme becerilerini sınıf içinde sergileyebilme	a. Şarkıyı grupla ya da tek başına söyler.
		b. Şarkı söylerken sesini, sınıf ortamına ve grubun ses yüksekliğine uygun şekilde ayarlar.

MÜZİK ALANI (60-72 AY)

Alan Becerisi	Öğrenme Çıktıları	Süreç Bileşenleri
MÇB3. Müziksel Çalma	MÇB.1. Duyduğu sesleri / müzik eserlerini çalabilme	a. Çalgıların ismini söyler.
		b. Duyduğu seslere / müzik eserlerine vurmali çalgıları kullanarak eşlik eder.
		c. Bedenini / nesneleri / vurmali çalgıları kullanarak ritim çalışmaları yapar.
		ç. Duyduğu seslere / müzik eserlerine hızlı ve yavaş tempo farklılıklarına göre vurmali çalgılarla eşlik eder.
		d. Duyduğu seslere / müzik eserlerine kuvvetli ve hafif ses farklılıklarına göre vurmali çalgılarla eşlik eder.
	MÇB.2. Çalgıları çalma becerilerini sergileyebilme	a. Vurmali çalgıyı grupla birlikte / tek başına çalar.
		b. Vurmali çalgıyla doğaçlama / planlı ritim vurur.
MHB4. Müziksel Hareket	MHB.1. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerinin temel özelliklerini ifade edebilme	a. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki tempo farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
		b. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki kuvvetli ve hafif ses farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
		c. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki kalın ve ince ses farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
		ç. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki ezgi farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
		d. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerindeki ritim farklılıklarını bedeniyle ifade eder.
	MHB.2. Müzik eserleriyle hareket / dans edebilme	a. Müzik eşliğinde grupla birlikte hareket / dans eder.
		b. Doğaçlama / planlı hareket / dans sergiler.

EK-2 ANEKDOT KAYIT FORMU

Günlük plan kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerin ardından yapılan gözlemler doğrultusunda günlük veya haftalık olarak ya da özel bir durumun ortaya çıkması hâlinde anekdot kaydı tutulması beklenmektedir. Bu form, çocuğa ilişkin olumlu veya olumsuz nitelikte dikkat çekici bir durum gözlemlendiğinde öğretmen tarafından gerektiği zaman doldurulabilir.

Çocuğun Adı Soyadı	
Tarih	
Gözlenen Mekân	
Gözlenen Durum (Bu formu doldurmanıza neden olan durumu açıklamanız beklenmektedir.)	
Gözlenen Beceriler	
Gözlemcinin Genel Değerlendirmesi	

EK-3 OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİĞİ PLANLANIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Okul dışı öğrenme etkinliklerinden üst düzeyde yarar sağlanabilmesi için süreç; etkinlik öncesi, sırası ve sonrası olmak üzere üç aşamada ve sistematik biçimde planlanmalıdır. Bu planlama sürecinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

1. Etkinlik Öncesi Planlama

Amaç Belirleme: Etkinliğin eğitimsel amacı açık biçimde tanımlanmalı, çocukların yaş, gelişim düzeyi ve ilgi alanları ile uyumlu olmalıdır.

Zümre İş Birliği ve Koordinasyonu: Etkinliğin amacı, kapsamı, uygulama süreci ve alınması gereken önlemler zümre öğretmenleriyle birlikte değerlendirilmelidir. Etkinlik öncesinde görev ve sorumluluklar belirlenerek öğretmenler arasında planlama ve uygulama birliği sağlanmalıdır.

Ortam Seçimi ve Uygunluk: Seçilen ortamın etkinlik amacını destekleyip desteklemediği değerlendirilmelidir. Öğretmenin ortamı önceden ziyaret etmesi, olası riskleri ve öğrenme fırsatlarını belirlemesi açısından önemlidir.

Erişilebilirlik ve Kapsayıcılık: Ortamın tüm çocuklar (özellikle özel gereksinimli çocuklar) için erişilebilir olmasına dikkat edilmelidir.

İzin ve Resmî Süreçler: Okul yönetimi ve aileler bilgilendirilmeli, gerekli izinler alınmalıdır.

Güvenlik ve Risk Yönetimi: Olası riskler önceden değerlendirilmeli, acil durum planları hazırlanmalıdır.

Lojistik Planlama: Ulaşım, süre, güzergâh, beslenme, dinlenme ve tuvalet gibi temel ihtiyaçlar planlanmalıdır.

Çocukların Hazırlanması: Ön bilgi oluşturma, merak uyandırma ve beklenti geliştirme amacıyla zihin haritaları, tahmin çalışmaları ve soru listeleri oluşturulabilir.

Zamanlama: Etkinlik, çocukların dikkat ve katılım düzeylerinin yüksek olduğu zaman diliminde planlanmalıdır.

2. Etkinlik Sırasında Uygulama

Güvenliğin Sağlanması: Grup kontrolü sağlanmalı, çocuklar düzenli olarak sayılmalı ve kurallara uyum izlenmelidir.

Aktif Katılımın Desteklenmesi: Çocukların pasif izleyici olmaları yerine keşfetmeleri, incelemeleri ve etkileşim kurmaları sağlanmalıdır.

Odaklı Öğrenme: Ortamın tamamını hızlıca gezmek yerine, belirlenen öğrenme hedeflerine hizmet eden bölümlere odaklanılmalıdır.

Rehberlik ve Soru Sorma: Öğretmen çocukların dikkatini önemli noktalara yönlendirmeli, açık uçlu sorularla düşüncelerini desteklemelidir.

Fırsat Eğitimi: Anlık gelişen durumlar öğrenme fırsatına dönüştürülmelidir.

Temel İhtiyaçların Karşlanması: Dinlenme, beslenme ve fiziksel ihtiyaçlar ihmal edilmemelidir.

Esneklik: Plan korunmakla birlikte çocukların ilgilerine göre uyarlamalar yapılmalıdır.

3. Etkinlik Sonrası Değerlendirme ve Pekiştirme

Öğrenmenin Değerlendirilmesi: Etkinliğin amaçlarına ne ölçüde ulaşıldığı öğretmen tarafından değerlendirilmelidir.

Çocukların İfade Süreçleri: Sohbet, resim, drama ve hikâye oluşturma gibi etkinliklerle çocukların deneyimlerini ifade etmeleri sağlanmalıdır.

Ürün Oluşturma ve Paylaşım: Etkinlik hakkında fotoğraf albümleri, sınıf panoları veya bültenler hazırlanarak ailelerle paylaşılabilir.

Yeniden Yapılandırma: Çocukların deneyimlerini oyun ve öğrenme merkezlerinde yeniden canlandırmaları desteklenmelidir.

Süreç Değerlendirmesi: Güçlü ve geliştirilmesi gereken yönler belirlenmeli, gelecekteki etkinlikler için iyileştirme yapılmalıdır.

EK-4 OKUL DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİĞİ PLAN ÖRNEĞİ

Etkinlik Yeri:	Oyuncak Müzesi
Etkinlik Tarihi:	
Okulun Adı:	
Etkinliğe Katılacak Sınıflar:	
Yaş Grubu:	5 yaş (60-72 ay)
Etkinliğe Katılacak Çocuk Sayısı:	 KızErkek
Gidiş-Dönüş Saatleri:	
Etkinliğe Katılacak Öğretmen / Personel:	
Etkinliğe Katılacak Ebeveyn Bilgisi:	
Taşıt Bilgisi (Araç tipi ve plakası):	
Yol / Güzergâh:	
ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	
TÜRKÇE ALANI TADB.2. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyaller ile ilgili yeni anlamlar oluşturabilme TADB.2. c. Dinledikleri / izledikleri materyallere ilişkin çıkarım yapar.	
SANAT ALANI SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme SNAB.4. b. Sanat etkinliği için gerekli materyalleri seçer. SNAB.4. c. Sanat materyallerini amacına uygun biçimde kullanır. SNAB.4. ç. Sanat etkinliklerine aktif olarak katılır. SNAB.4. d. Sanat etkinliklerinde özgün ürünler oluşturur.	
EĞİLİMLER	
E1. Benlik EĞilimleri E1.1. Merak E3. Entelektüel EĞilimler E3.2. Odaklanma	

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)

DEĞERLER

D7. Estetik

D7.2. Sanatsal ve görsel zevkleri hayatın bir parçası hâline getirmek

D3. Çalışkanlık

D3.4. Çalışmalarda aktif rol almak

D12. Sabır

D12.1. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak

OKURYAZARLIK BECERİLERİ

OB4. Görsel Okuryazarlık

Kavramlar: Eski-Yeni

Materyaller: Oyuncak fotoğrafları, müze kurallarını içeren görsel kartlar, boya kalemler, kâğıt, atık materyaller.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Okul Dışı Öğrenme Etkinliği Öncesi: Çocuklardan en çok sevdikleri oyuncakları sınıfa getirmeleri istenir. Getirilen oyuncaklar hakkında sohbet edilir. Çocuklara neden en çok o oyuncakları sevdikleri sorulur. Çocuklara, “Anneannenizin, dedenizin, annenizin veya babanızın çocukken oynadığı oyuncakları gördünüz mü? Bu oyuncaklar sizin oyuncaklarınıza benziyor mu?” soruları yöneltilir ve onlarla sohbet edilir. Daha sonra çocuklara Oyuncak Müzesine gidecekleri söylenir ve müzenin kuralları açıklanır. Müze ortamında sessiz konuşma, eserleri izinsiz almama ve grup hâlinde hareket etme gibi kurallar hatırlatılır.

Okul Dışı Öğrenme Etkinliği Süreci: Müzeye gelindiğinde çocuklara iki parçaya ayrılmış oyuncak görselleri dağıtılır ve çocuklardan görselin diğer yarısı kimdeyse o arkadaşını bulmaları istenir. Herkes eşini bulduktan sonra müzenin içinde görselde bulunan oyuncakların nerede olduğunu, gezi sırasında bulmaları istenir.

Çocuklar müzede eski ve yeni oyuncakları inceler. Müze rehberi veya öğretmen oyuncakların tarihçesi, geçmişteki kullanım biçimleri ve hangi malzemeden yapıldıkları hakkında bilgi verir. Müzede gezerken çocukların gördükleri oyuncaklar hakkında sorular sormaları teşvik edilir. Etkinlik başında dağıtılan ve eşlenen görsellerdeki oyuncakların yanına gelindiğinde oyuncak görseli tüm çocuklara gösterilir ve oyuncak hakkında sohbet edilir.

Daha sonra çocuklar, müzede bulunan bu oyuncaklarla hangi çocukların ne tür oyunlar oynamış olabileceğini hayal ederek bu süreci drama yolu ile canlandırır. Dramanın ardından müze atölyesine geçen çocuklar, müze gezisine ilişkin hissettiklerini anlatan resimler yapmaları yönünde teşvik edilir. Müze süreci tamamlandıktan sonra sınıfa dönülür.

Okul Dışı Öğrenme Etkinliği Sonrası: Sınıfa döndüğünde çocuklarla resimleri hakkında sohbet edilir. Daha sonra çocuklara “Bir oyuncak tasarlayacak olsaydınız bu nasıl bir oyuncak olurdu?” sorusu sorularak çocukların atık materyallerle oyuncak tasarımları yapmaları sağlanır. Yapılan oyuncak tasarımları ve resimler okul ortamında sergilenir.

DEĞERLENDİRME

- Bugün müzede hangi oyuncakları gördük?
- Bugün incelediğimiz oyuncaklar hangi malzemelerden yapılmıştı?
- En çok hangi oyuncak beğendin?
- Hangi oyuncak seni şaşırttı?
- Eski oyuncaklar günümüzdeki oyuncaklara benziyor mu?
- Evinizde müzede bulunan oyuncaklara benzeyen oyuncaklar var mı?
- Oyuncak müzesini tek başına gezsen neleri incelerdin?
- Yeniden bir oyuncak tasarlasan farklı ne yapardın?

EK-5 AYLIK EĞİTİM PLANI

ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

EĞİLİMLER

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

SOSYAL- DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ

DEĞERLER

OKURYAZARLIK BECERİLERİ

KAVRAMLAR

BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

FARKLILAŞTIRMA Zenginleştirme

Destekleme

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

ÖĞRENME KANITLARI (DEĞERLENDİRME)

Çocuk Açısından

Program Açısından

Öğretmen Açısından

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

EK-6 GÜNLÜK PLAN

Okul Adı:

Yaş Grubu (AY):

Öğretmenin Adı:

ALAN BECERİLERİ, ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

.....

.....

.....

EĞİLİMLER

.....

.....

.....

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

.....

.....

Değerler

.....

.....

Okuryazarlık Becerileri

.....

.....

Kavramlar:

.....

Sözcükler:

.....

Materyaller:

.....

Eğitim / Öğrenme Ortamları:

.....

ÖĞRENME-ÖĞRETME UYGULAMALARI

Güne Başlama Zamanı

.....

.....

Öğrenme Merkezlerinde Oyun

Beslenme, Toplanma ve Temizlik

ETKİNLİKLER	
-------------	--

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme:

Destekleme:

GÜNÜ DEĞERLENDİRME

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

Aile Katılımı:

Toplum Katılımı:

EK-7 KAVRAM LİSTESİ

Renk	Öğretmen ele aldığı renk ve renk tonlarını aylara göre kaydeder.
Geometrik Şekil	Daire
	Üçgen
	Kare
	Dikdörtgen
	Çember
	Kenar
	Köşe
Boyut	Büyük-Orta-Küçük
	İnce- Kalın
	Uzun-Kısa
	Geniş-Dar
Miktar	Az-Çok
	Ağır-Hafif
	Boş-Dolu
	Tek-Çift
	Yarım-Tam
	Eşit
	Parça-Bütün
	Hepsi-Hiçbiri

Yön / Mekânda Konum	Ön-Arka
	Yukarı-Aşağı
	İleri-Geri
	Sağ-Sol
	Önünde-Arkasında
	Altında-Ortasında-Üstünde
	Arasında
	Yanında
	Yukarıda-Aşağıda
	İç-Dış
	İçinde-Dışında
	İçeri-Dışarı
	Uzak-Yakın
	Alçak-Yüksek
Sayı / Sayma	Sağında-Solunda
	Çevresinde-Etrafında
	1-20 Arası Sayılar
	Sıfır
	İlk-Orta-Son
Zaman	Önceki-Sonraki
	Sıra Sayısı [Birinci, İkinci...]
	Gece-Gündüz
	Sabah- Öğle-Akşam
	Dün- Bugün- Yarın
	Önce-Şimdi-Sonra
	Erken-Geç

Duyu	Tatlı
	Tuzlu
	Acı
	Ekşi
	Sıcak-Soğuk-Ilık
	Sert-Yumuşak
	Kaygan-Pütürlü
	Tüylü-Tüysüz
	Islak-Kuru
	Sivri-Küt
	Parlak-Mat
	Taze-Bayat
	Sesli-Sessiz
Duygu	Mutluluk
	Üzüntü
	Öfke
	Korku
	Şaşkınlık
	Endişe
	İğrenme
	Pişmanlık
	Utanma

Zıt	Aynı-Farklı
	Açık-Kapalı
	Hızlı-Yavaş
	Canlı-Cansız
	Hareketli-Hareketsiz
	Kolay-Zor
	Karanlık-Aydınlık
	Ters-Düz
	Düzenli-Dağınık
	Eski-Yeni
	Başlangıç-Bitiş
	Kirli-Temiz
	Aç-Tok
	Düz-Eğri
	Doğru-Yanlış
	Yaşlı-Genç
	Açık-Koyu
	Kalabalık-Tenha

* Kavramlar belirli kategoriler altında verilmiştir. Ancak bazı kavramlar farklı kategoriler altında da ele alınabilir.

EK-8 BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR

BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR	TARİHLER
İlköğretim Haftası	Eylül ayının üçüncü haftası
Hayvanları Koruma Günü	4 Ekim
Cumhuriyet Bayramı	29 Ekim
Kızılay Haftası	29 Ekim - 4 Kasım
Atatürk Haftası	10-18 Kasım
Dünya Çocuk Hakları Günü	20 Kasım
Öğretmenler Günü	24 Kasım
İnsan Hakları ve Demokrasi Haftası	10 Aralık gününü içine alan hafta
Tutum, Yatırım ve Türk Malları Haftası	12-18 Aralık
Yeni Yıl	31 Aralık - 1 Ocak
Enerji Tasarrufu Haftası	Ocak ayının ikinci haftası
Bilim ve Teknoloji Haftası	8 - 14 Mart
İstiklâl Marşı'nın Kabulü ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü	12 Mart
Orman Haftası	21 - 26 Mart
Dünya Tiyatrolar Günü	27 Mart
Kütüphaneler Haftası	Mart ayının son pazartesi gününü içine alan hafta
Dünya Kitap Günü	23 Nisan gününü içine alan hafta
Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	23 Nisan
Trafik ve İlk Yardım Haftası	Mayıs ayının ilk haftası
Anneler Günü	Mayıs ayının ikinci pazar günü
Engelliler Haftası	10-18 Mayıs
Müzeler Haftası	18-24 Mayıs
Çevre Koruma Haftası	Haziran ayının ikinci haftası
Babalar Günü	Haziran ayının üçüncü pazar günü
15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü	15 Temmuz
Ramazan Bayramı	Her yıl ilgili ayda
Kurban Bayramı	Her yıl ilgili ayda

Not:

1- Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği çerçevesinde seçilmiştir. Çocukların gelişim özelliklerine göre ilgili yönetmelikten eklemeler yapılabilir.

2- Bu çizelgede yer almayan Mahalli Kurtuluş Günleri ve Atatürk Günleri ile Tarihî Günler (gerçekleştiği tarihlerde) belirli gün ve haftalar listesine eklenebilir.

Ek-9 AİLE EĞİTİMİ İHTİYAÇ BELİRLEME FORMU

Veli Adı Soyadı:

Çocuğun Adı Soyadı:

Sınıfı:

Tarih: / / 20.....

Değerli Velimiz,

Okul öncesi eğitim sürecinde çocuğun bütüncül gelişiminin en üst düzeyde desteklenebilmesi için okul ve aile arasında güçlü iş birliklerinin oluşturulması son derece önemlidir. Türkiye Yüzyılı Maarif Model’inde odak noktası olan beceri ve değer ediniminin çocuktaki etki gücünü arttırmak ve sürdürülebilir bir eğitim sağlamak amacıyla aile eğitimi, okul-aile-toplum katılımı ve iş birliği için siz değerli ailelerimizin ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla bu form hazırlanmıştır.

Aşağıda yer alan başlıkları inceleyerek eğitim almak istediğiniz konuları işaretleyiniz. Sizin için öncelikli olan konuları 1, 2, 3 şeklinde numaralandırınız.

A. Eğitim Almak İsteddiğiniz Konular

Öncelik Sırası	Aile Eğitimi Konuları
	Okula Merhaba: Güvenli ve Mutlu Başlangıç
	Okul Öncesi Eğitimde Aile ve Toplum Rolü
	Kelimelerin Gücü: Çocukla Bağ Kurun İletişim ve Olumlu Ebeveynlik
	Küçük Kalplerde Büyük Duygular: Duygularını Tanıma ve Yönetme Rehberi
	Sınır koyma, tutarlılık ve olumlu disiplin yaklaşımları
	Ailede güvenli bağlanma, sevgi ve aidiyet duygusunu güçlendirme
	Ben Yapabilirim! Çocuklarda Öz güven, Öz Bakım ve Sorumluluk Bilinci
	Oyun yoluyla öğrenme ve evde nitelikli zaman geçirme
	Dünya Eve Sığar: Merakı Besleyen ve İlham Veren Ev Ortamı
	Erdemin İlk Adımları: Değerlerle Büyüyen Çocuklar
	Ailede kitap okuma kültürü, dil gelişimi ve erken okuryazarlık
	Dijital Çağda Ailelerin Yol Haritası “Ekran Dengesi ve Güvenli Teknoloji Rehberi”
	Sağlıklı beslenme, uyku, temizlik ve temel alışkanlıkların kazandırılması
	Çocuklarda sosyal beceriler, arkadaşlık ilişkileri ve problem çözme
	Davranış problemlerini anlama ve çözüm yolları
	Doğa, çevre farkındalığı ve sürdürülebilir yaşam alışkanlıkları
	Aile-okul iş birliği ve çocuğun gelişimini birlikte izleme
	İlkokula hazırlık sürecinde aileye düşen sorumluluklar
	Farklı gelişim özellikleri olan çocukların desteklenmesi
	Diğer:

B. Aile Eğitimi Etkinlikleri İçin Tercih Ettiğiniz Uygulama Biçimi

İşaretleyiniz	Uygulama Biçimi
	Yüz yüze aile eğitimi toplantısı
	Çevrim içi aile eğitimi
	Küçük grup veli çalışması
	Bireysel veli görüşmesi
	Atölye çalışması / uygulamalı etkinlik
	Evde uygulanacak kısa aile görevleri
	Bilgilendirici broşür / kısa rehber paylaşımı
	Video, EBA içeriği veya dijital materyal desteği
	Okul-aile birlikte etkinlik günü

C. Aile Eğitimi İçin Uygun Gördüğünüz Sıklık

İşaretleyiniz	Sıklık
	Ayda bir
	Dönemde iki kez
	İhtiyaç duyuldukça
	Kısa bilgilendirmeler şeklinde düzenli olarak

Ç. Aile Eğitimi İçin Size Uygun Zaman

İşaretleyiniz	Zaman
	Hafta içi sabah
	Hafta içi öğleden sonra
	Hafta içi akşam
	Hafta sonu sabah
	Hafta sonu öğleden sonra
	Çevrim içi olduğu takdirde akşam saatleri
	Diğer:

D. Aile Eğitimlerinden Beklentileriniz

Aile eğitimi çalışmalarında özellikle ele alınmasını istediğiniz konu, sorun ya da önerileriniz varsa lütfen yazınız.

.....
.....

E. Öğretmenin Bilgilendirmesini İsteddiğiniz Özel Bir Durum Var mı?

Çocuğunuzun gelişimi, uyum süreci, alışkanlıkları, davranışları veya aile düzeninizle ilgili öğretmenin bilmesini istediğiniz bir konu varsa kısaca belirtebilirsiniz.

.....
.....

EK-10 AİLE KATILIMI TERCİH FORMU

Veli Adı Soyadı:

Çocuğun Adı Soyadı:

Sınıfı:

Tarih: / / 20.....

Değerli Velimiz,

Çocuğun gelişimi yalnızca okulda gerçekleşen etkinliklerle sınırlı değildir. Aile, okul ve toplumun iş birliği içinde hareket etmesi; çocuğun öğrendiği bilgi, beceri ve değerleri günlük yaşamına aktarmasını kolaylaştırır. Bu form, okulda yürütülecek aile katılımı çalışmalarında hangi alanlarda destek olmak istediğinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Aşağıdaki seçeneklerden size uygun olanları işaretleyiniz. Dilerseniz katkı sağlayabileceğiniz başka alanları da ekleyebilirsiniz.

A. Sınıf İçi Etkinliklere Katılım

İşaretleyiniz	Katılım Alanı
	Hikâye, masal veya kitap okuma etkinliğine katılabilirim.
	Oyun etkinliklerinde çocuklara eşlik edebilirim.
	Sanat etkinliklerinde çocuklarla birlikte çalışabilirim.
	Müzik, ritim veya şarkı etkinliklerinde destek olabilirim.
	Drama, canlandırma veya tiyatro etkinliklerine katılabilirim.
	Fen, doğa ve deney etkinliklerinde destek olabilirim.
	Matematik, dikkat, eşleştirme veya problem çözme oyunlarında destek olabilirim.
	Hareket, spor veya geleneksel çocuk oyunları etkinliklerine katılabilirim.
	Türk kültürü, gelenekler ve değerler temalı etkinliklerde aktif katılım sağlayabilirim.

B. Ailede Değer ve Beceri Gelişimini Destekleme

İşaretleyiniz	Destek Alanı
	Evde sorumluluk, paylaşma ve yardımlaşma davranışlarını destekleyebilirim.
	Aile sohbetleri yapmak, çocukla ekransız olarak hep birlikte oyunlar oynamak, ev işlerini birlikte yapmak gibi aile bütünlüğünü destekleyen ortamlar ve kurallar oluşturarak aile bireylerinin bunlara uymasını sağlayabilirim.
	Çocuğumla birlikte kitap okuma ve sohbet zamanları oluşturabilirim.
	Çocuğumun kendi işlerini yapmasına ve ev işlerinde sorumluluk almasına fırsat vererek onu teşvik edebilir, beceri gelişimini destekleyebilirim.
	Çocuğumun duygu ifade etme ve sakinleşme becerilerini destekleyebilirim.
	Evde sağlıklı beslenme, uyku ve öz bakım alışkanlıklarını destekleyebilirim.
	Okulda öğrenilen değerlerle ilgili oyunlar oynayarak ve davranışlarımla model olarak çocuğumun değer edinimine destek olabilirim.
	Öğretmenin önerdiği kısa ev uygulamalarını çocuğumla birlikte yapabilirim.

C. Meslek, İlgi ve Yetenek Paylaşımı

İşaretleyiniz	Katkı Alanı
	Mesleğimi çocuklara tanıtabilirim.
	El becerisi, sanat, müzik, spor veya benzeri bir ilgi alanımı paylaşabilirim.
	Yemek yapma, bahçe işleri, tamir, dikiş, tasarım gibi günlük yaşam becerilerini tanıtabilirim.
	Kültürel miras, yöresel oyunlar, geleneksel sanatlar veya yerel yaşamla ilgili paylaşım yapabilirim.
	Çocuklara uygun koleksiyon, araç gereç veya doğal materyal tanıtımı yapabilirim.
	Uzmanlık alanıma uygun kısa bir video paylaşımı yapabilirim.

Ç. Okul Dışı Öğrenme ve Toplum Katılımı

İşaretleyiniz	Katılım Alanı
	Gezi ve gözlem etkinliklerinde öğretmene destek olabilirim.
	Müze, kütüphane, doğa alanı, pazar yeri, meslek alanı gibi okul dışı öğrenme ortamları için öneride bulunabilirim.
	Çevre temizliği, geri dönüşüm veya doğa farkındalığı çalışmalarına destek olabilirim.
	Okul-aile-toplum katılımı ve iş birliği kapsamında yerel kurumlarla iletişim kurulmasına yardımcı olabilirim.
	Sosyal sorumluluk ve yardımlaşma temalı etkinliklere destek olabilirim.
	Aile katılımı doğa, sanat veya oyun günü etkinliklerine katılabilirim.
	Okulun rehberliğinde çocukların gelişimine katkı sağlayacak farklı kurum ve kuruluşlarla iş birliğiyle etkinlikler yaparak toplum katılımına destek olabilirim.

D. Materyal, Ortam ve Hazırlık Desteği

İşaretleyiniz	Destek Alanı
	Etkinlikler için artık materyal, doğal materyal veya geri dönüşüm malzemesi sağlayabilirim.
	Sınıf içi öğrenme merkezleri için materyal hazırlamaya destek olabilirim.
	Etkinlik öncesi veya sonrası düzenleme çalışmalarına yardımcı olabilirim.
	Okulda düzenlenecek sergi, şenlik, atölye veya özel gün hazırlıklarına katkı sağlayabilirim.
	Okulda yapılacak farklı organizasyonlarda görev alabilirim.

E. Katılım Tercihim

İşaretleyiniz	Katılım Biçimi
	Okula gelerek etkinliklere katılabilirim.
	Evde çocuğumla uygulama yaparak sürece destek olabilirim.
	Çevrim içi toplantı veya etkinliklere katılabilirim.
	Belirli zamanlarda materyal veya hazırlık desteği verebilirim.
	Sadece bilgilendirme ve takip sürecine katılabilirim.
	Şu an aktif katılım sağlayamam ancak bilgilendirilmek isterim.

F. Katılım İçin Uygun Olduğunuz Zaman

İşaretleyiniz	Zaman	Saat
	Hafta içi sabah	
	Hafta içi öğleden sonra	
	Önceden haber verilirse uygun zaman ayırabilirim.	

G. Katkı Sağlayabileceğiniz Diğer Alanlar

Belirtmek istediğiniz farklı bir beceri, meslek, materyal, kurum bağlantısı, kültürel paylaşım veya öneriniz varsa yazınız.

.....

.....

.....

EK-11 SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ TABLOSU

2.1. BENLİK BECERİLERİ (SDB1)

BENLİK BECERİLERİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB1.1.KENDİNİ TANIMA (ÖZ FARKINDALIK)	Kişisel özelliklerin duygu, düşünce ve davranışlara yansımalarının bilincinde olunmasını ifade eder.	SDB1.1.SB1. Kendine ilişkin farkındalık geliştirmek	SDB1.1.SB1. G1. Kendi özelliklerini ifade eder.
			SDB1.1.SB1. G2. Aile üyeleri / yakın çevresindeki bireylerin fiziksel ve kişisel özelliklerini ifade eder.
			SDB1.1.SB1. G3. Yaptığı bir etkinlikte iyi yaptığı bir şeyi örnek vererek açıklar.
			SDB1.1.SB1. G4. Yaptığı bir etkinlikte zorlandığı kısmı ifade eder.
			SDB1.1.SB1. G5. Kişisel seçimlerini açıklar.
		SDB1.1.SB2. Öğrenme-öğretme uygulamalarına ilişkin farkındalık geliştirmek	SDB1.1.SB2. G1. Merakı doğrultusunda ne öğrenmek istediğini söyler.
			SDB1.1.SB2. G2. Kendi öğrenme tercihlerine uygun olarak farklı yolları kullanır.
			SDB1.1.SB2. G3. Bir etkinliği / çalışmayı nasıl yaptığını açıklar.
SDB1.2.KENDİNİ DÜZENLEME (ÖZ DÜZENLEME)	Kişisel hedeflere ulaşabilmek için duygu, düşünce ve davranışların fark edilip değerlendirilmesi ve kontrol edilmesini ifade eder.	SDB1.2.SB1. Duygularını düzenlemek	SDB1.2.SB1. G1. Duyguları tanıır.
			SDB1.2.SB1. G2. Duyguları isimlendirir.
			SDB1.2.SB1. G3. Farklı duyguları ayırt eder.
			SDB1.2.SB1. G4. Aynı anda birden fazla duygu yaşayabileceğini ifade eder.
			SDB1.2.SB1. G5. Duygularını farklı yollarla ifade eder.
			SDB1.2.SB1. G6. Duyguları ve davranışları arasındaki ilişkiyi söyler.
			SDB1.2.SB1. G7. Duygularının nedenlerini açıklar.
			SDB1.2.SB1. G8. Duygularının değişebileceğini ifade eder.
			SDB1.2.SB1. G9. Duygularını yönetmek için sakinleşme, nefes alma, mola verme gibi stratejiler kullanır.
		SDB1.2.SB2. Düşüncelerini düzenlemek	SDB1.2.SB2. G1. Olayların / durumların nedenlerine ilişkin fikrini söyler.
			SDB1.2.SB2. G2. Olayların / durumların nedenlerine ilişkin fikirlerini çeşitlendirir.
			SDB1.2.SB2. G3. İhtiyaçlarının ne olduğunu açıklar.
			SDB1.2.SB2. G4. İhtiyaçlarına yönelik hedef belirler.
			SDB1.2.SB2. G5. Bir işi başarabileceğini söyler.
			SDB1.2.SB2. G6. Hedefine ulaşmak için planlama yapar.
			SDB1.2.SB2. G7. Gerektiğinde isteklerini erteler.
			SDB1.2.SB2. G8. Bir hedefe ulaştığında, aynı hedefe yeniden ulaşmak için olası farklı yolları söyler.

2.1. BENLİK BECERİLERİ (SDB1)

BENLİK BECERİLERİ	SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB1.2. KENDİNİ DÜZENLEME (ÖZ DÜZENLEME)	SDB1.2.SB3. Davranışlarını düzenlemek	SDB1.2.SB3.G1. Bir işe / göreve / etkinliğe başlamak için kendiliğinden harekete geçer.
		SDB1.2.SB3.G2. Sorumluluk almaya istekli olur.
		SDB1.2.SB3.G3. Katıldığı etkinliği sonuna kadar sürdürür.
		SDB1.2.SB3.G4. Bir etkinlikten diğerine geçerken verilen yönergeleri takip eder.
		SDB1.2.SB3.G5. Duygu, düşünce ve davranışının olası sonuçlarını söyler.
		SDB1.2.SB3.G6. Duygu, düşünce ve davranışını düzenlemek için yetişkin desteği alır.
		SDB1.2.SB3.G7. Hedefine ulaşmak için duygu, düşünce ve davranışlarını düzenler.
		SDB1.2.SB3.G8. Yaptığı işin daha iyisini yapmak için yeni yollar dener.

2.2. SOSYAL YAŞAM BECERİLERİ (SDB2)

SOSYAL YAŞAM BECERİLERİ	SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB2.1. İLETİŞİM	SDB2.1.SB1. Etkin şekilde dinlemek	SDB2.1.SB1.G1. Dinlerken göz teması kurar.
		SDB2.1.SB1.G2. Konuşmak için sırasını bekler.
		SDB2.1.SB1.G3. Söyleneni anladığını / anlamadığını gösteren geri bildirimler (jest, mimik, sözcükler vb.) kullanır.
		SDB2.1.SB1.G4. Birinin nasıl hissettiğini yüz ifadesinden tahmin eder.
	SDB2.1.SB2. Sözlü ya da sözsüz olarak iletişim kurmak	SDB2.1.SB2.G1. Konuşmayı başlatır.
		SDB2.1.SB2.G2. Konuşmayı sürdürür.
		SDB2.1.SB2.G3. Dinlediği konuyla / konuşmayla ilgili sorular sorar.
		SDB2.1.SB2.G4. Konuşurken sorulan sorulara cevap verir.
		SDB2.1.SB2.G5. Konuşurken sesini ayarlar.
		SDB2.1.SB2.G6. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır.
		SDB2.1.SB2.G7. Konuşurken nezaket sözcüklerini kullanır.
		SDB2.1.SB2.G8. İletişimi sonlandırırken uygun ifade ve davranışları kullanır.
	SDB2.1.SB3. İletişimin önündeki engelleri ortadan kaldırmak	SDB2.1.SB3.G1. Kişiler arası çatışmaları tarafsız bir şekilde anlatır.
		SDB2.1.SB3.G2. Kişiler arası çatışmaları çözmek için farklı yollar dener.
		SDB2.1.SB3.G3. Gerektiğinde yardım ister.

2.2. SOSYAL YAŞAM BECERİLERİ (SDB2)

SOSYAL YAŞAM BECERİLERİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB2.2. İŞ BİRLİĞİ	Ortak bir hedefe ulaşmak için iki veya daha fazla kişinin birlikte çalışabilmesini ifade eder.	SDB2.2.SB1. Farklı düşünceler üzerinde uzlaşma sağlayıp ortaklıklar kurmak	SDB2.2.SB1.G1. Başkalarının farklı düşünebileceğini açıklar.
			SDB2.2.SB1.G2. Farklı düşünceler üzerinde uzlaşmak için çözüm arar.
		SDB2.2.SB2. Grup çalışması yapmak	SDB2.2.SB2.G1. İş birliği yapmak istediği kişilerle iletişim kurar.
			SDB2.2.SB2.G2. Arkadaşlarını etkinliğe katılmaya nazikçe davet eder.
			SDB2.2.SB2.G3. Grup etkinliklerine kendiliğinden katılır.
			SDB2.2.SB2.G4. Grup içinde belirlenen ortak kurallara uyar.
SDB2.3. SOSYAL FARKINDALIK	Farklı geçmiş, kültür ve yaşam koşullarına sahip bireyler de dâhil olmak üzere başkalarının bakış açılarını anlamayı ve onlara karşı duyarlı davranmayı ifade eder.	SDB2.3.SB1. Sosyal ipuçlarını dikkate almak	SDB2.3.SB1.G1. Başkalarının duygularını davranışlarından anlar.
			SDB2.3.SB1.G2. Çevresindeki sosyal ipuçlarını açıklar.
			SDB2.3.SB1.G3. Sosyal ortamın / durumun gerekliliklerine uygun davranır.
		SDB2.3.SB2. Bireysel ve kültürel farklılıklara saygı göstermek	SDB2.3.SB2.G1. Kendisi ile başkaları arasındaki farklılıkları ve ortak yönleri açıklar.
			SDB2.3.SB2.G2. Farklılıklarla ilgili düşüncelerini olumlu ifadelerle paylaşır.
			SDB2.3.SB2.G3. Farklılıklara saygı duyar.
		SDB2.3.SB3. Toplumsal kurallara uyum sağlamak	SDB2.3.SB3.G1. Yaşadığı toplumun ortak kurallarına uyulması gerektiğini söyler.
			SDB2.3.SB3.G2. Kuralların neden gerekli olduğunu açıklar.
			SDB2.3.SB3.G3. Günlük yaşamda görgü ve nezaket kurallarına uyar.
		SDB2.3.SB4. Toplumsal normlar hakkında bir anlayış geliştirmek	SDB2.3.SB4.G1. Yaşadığı toplumun bir parçası olduğunu ifade eder.
			SDB2.3.SB4.G2. Yaşadığı toplumun bir ihtiyacını ya da sorununu söyler.
			SDB2.3.SB4.G3. Yaşadığı toplumun bir ihtiyacını gidermek ya da sorununu çözmek için harekete geçer.
			SDB2.3.SB4.G4. Yaşadığı topluma olumlu katkı sağlayan davranışlar gösterir.

2.3. ORTAK / BİRLEŞİK BECERİLER

ORTAK / BİRLEŞİK BECERİLER		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB3.1. UYUM	Kişinin kendisiyle ve çevresiyle dengeli bir ilişki kurmasını ve bu ilişkiyi sürdürebilmesini ifade eder.	SDB3.1.SB1. Yeni veya değişen durumları anlamak	SDB3.1.SB1.G1. Yeni veya değişen durumları söyler.
			SDB3.1.SB1.G2. Yeni veya değişen durumlarda yaşadığı zorlukları açıklar.
			SDB3.1.SB1.G3. Yeni veya değişen durumlara uyum sağlamak için alternatif fikirler üretir.
			SDB3.1.SB1.G4. Yeni veya değişen durumlar karşısında duygu, düşünce ve davranışını düzenler.
SDB3.3. SORUMLU KARAR VERME	Kişinin farklı durumlarda ahlaki sorumluluk alarak, kendi davranışları ve insanlarla olan ilişkilerinde doğru ve yapıcı seçimler yapma becerisini ifade eder.	SDB3.3.SB1. Problemleri tanımlayıp çözmek	SDB3.3.SB1.G1. Karşılaştığı problemi tanımlar.
			SDB3.3.SB1.G2. Problem ile ilgili sorular sorar.
			SDB3.3.SB1.G3. Problem ile ilgili neden-sonuç ilişkisi kurar.
			SDB3.3.SB1.G4. Çözüm yollarını dener.
		SDB3.3.SB2. Davranışlarının sonuçlarını fark etmek	SDB3.3.SB2.G1. Davranışlarının başkalarını etkilediğini ifade eder.
			SDB3.3.SB2.G2. Doğru olan davranışı seçer.
			SDB3.3.SB2.G3. Olumsuz sonuçları telafi edecek çözüm yolları arar.

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM / YÖNTEM
D1. ADALET	Hak ve özgürlükleri, eşitliği, etik davranmayı, hakkaniyeti, ön yargısızlığı, ölçülülüğü ve liyakati kapsar.	D1.1. Hak ve özgürlüklerini bilmek ve korumak	D1.1.1. Oyun oynama, dinlenme, beslenme, barınma gibi ihtiyaçların çocukların temel hakkı olduğunu söyler. D1.1.2. Kendi haklarını kullanır. D1.1.3. Hak ve özgürlüklerinden yararlanırken diğer insanların kişisel sınırlarına uygun davranır. D1.1.4. Toplumsal hayatta kadın ve erkeklerin eşit haklara sahip olduğunu söyler.	- Gözlem yoluyla öğrenme - Proje tabanlı öğrenme - İş birlikli öğrenme - Oyun - Tartışma - Örnek olay - Drama - Soru cevap - Rol oynama
		D1.2. Hakkaniyetli davranmak	D1.2.1. Bir arkadaşına haksızlık yapıldığını gördüğünde düzeltilmesi için yetişkinden yardım ister. D1.2.2. Görev ve sorumluluklarını kuralına uygun olarak yerine getirir. D1.2.3. Arkadaşlarına eşit davranarak oyunlarına dahil eder. D1.2.4. Görev, sorumluluk ve ödül paylaşımında adil davranır.	
D2. AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	Aile içi iletişim ve iş birliğini güçlendirmeyi, ailede sorumlulukları yerine getirmeyi, aileyle vakit geçirmeyi; saygı, sevgi ve güvene dayalı ilişkiler kurmayı kapsar.	D2.1. Aile içi dayanışma göstermek	D2.1.1. Aile fertlerinin birbirine destek olması gerektiğini ifade eder. D2.1.2. Gün içinde yaşadıklarını, öğrendiklerini veya hissettiklerini aile üyeleriyle paylaşır. D2.1.3. Aile üyelerinin sevinç ve üzüntülerini paylaşır.	
		D2.2. Aile içi iletişimi güçlendirmek	D2.2.1. Anne, baba ve aile büyüklerine saygı gösterir. D2.2.2. Aileyi ilgilendiren konularda fikri sorulduğunda kendi düşüncesini söyler.	
		D2.3. Aile içi sorumlulukları yerine getirmek	D2.3.1. Oyuncak toplama, kıyafetlerini katlama gibi sorumluluklarını yerine getirir. D2.3.2. Aile içindeki görev ve sorumluluklarını zamanında yapmaya çalışır.	
D3. ÇALIŞKANLIK	Disiplinli, planlı ve istikrarlı olmayı; bilimselliğe önem vermeyi, iç motivasyon ve öz denetim sahibi olmayı, hayat boyu öğrenmeyi, görev ve sorumluluk üstlenmeyi kapsar.	D3.1. Azimli olmak	D3.1.1. Başladığı bir etkinliği veya oyunu bitirmek için çaba gösterir. D3.1.2. Zorlukları aşmak için çaba gösterir.	
		D3.2. Planlı olmak	D3.2.1. Görev ve sorumlulukları yerine getirmek için planlama yapar. D3.2.2. Hedeflerine ulaşmak için hazırladığı planı uygular. D3.2.3. Oyun ve etkinlik sırasında zamanını etkili şekilde kullanır.	
		D3.3. Araştırmacı ve sorgulayıcı olmak	D3.3.1. Farklı fikirleri ve yeni bilgileri dinler. D3.3.2. Bilimsel, teknolojik alanlardaki etkinliklere katılır.	
		D3.4. Çalışmalarda aktif rol almak	D3.4.1. Grup etkinliklerine katılır. D3.4.2. Sınıftaki veya okuldaki ortak görevlere gönüllü olarak katılır. D3.4.3. Kendi ilgi ve yeteneklerine uygun görevleri üstlenir. D3.4.4. Bireysel çalışmalara ve grup içi etkinliklere aktif katılır.	

ERDEM

DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM / YÖNTEM
D4. DOSTLUK	Sosyal ilişkilerde duyarlılık göstermeyi dayanışma içinde olmayı; etkili iletişimle sevgi, saygı ve güvene dayalı ilişkiler kurmayı; nitelikli vakit geçirmeyi ve evrensel bağ kurmayı kapsar.	D4.1. Arkadaşlarına destek olmak	D4.1.1. Arkadaşlarının ihtiyaçlarını söyler. D4.1.2. Bir işi yapmakta zorlanan arkadaşını gördüğünde ona yardım eder. D4.1.3. Amaca ulaşmak için arkadaşlarıyla birlikte çalışır.	
		D4.2. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmak	D4.2.1. Arkadaşlarını etkin bir şekilde dinler. D4.2.2. Arkadaşlarıyla duygu ve düşüncelerini paylaşır. D4.2.3. Arkadaşlarına karşı nazik davranır.	
		D4.3. Güvene dayalı ilişkiler kurmak	D4.3.1. Arkadaşlarına verdiği sözleri tutar. D4.3.2. Arkadaşının hakkını onun bulunmadığı ortamlarda da savunur. D4.3.3. Gerekli durumlarda arkadaşlarından yardım ister.	
		D4.4. Arkadaşlarını ve onlarla vakit geçirmeyi önemsemek	D4.4.1. Arkadaşlarıyla keyifli vakit geçirir. D4.4.2. Kendi isteğiyle arkadaşlarıyla oynar. D4.4.3. Arkadaşlarının kişisel alan ve sınırlarını korur.	
D5. DUYARLILIK	Kendisine, içinde yaşadığı topluma, kültürel zenginliklere, tüm varlıklara değer vermeyi; sürdürülebilirliği önemsemeyi ve afetlere karşı hazırlıklı olmayı kapsar.	D5.1. İnsana ve topluma değer vermek	D5.1.1. Sosyal ilişkilerinde sabırlı ve anlayışlı davranır. D5.1.2. Kendisine yapılmasını istemediği davranışları başkalarına yapmaz. D5.1.3. Arkadaşlarına ve canlılara nazik davranır.	- Gözlem yoluyla öğrenme - Proje tabanlı öğrenme - İş birlikli öğrenme - Oyun - Tartışma - Örnek olay - Drama - Soru cevap - Rol oynama
		D5.2. Çevreye ve canlılara değer vermek	D5.2.1. Çevresini korumaya yönelik davranışlarda bulunur. D5.2.2. Suyu ve elektriği özenli kullanır. D5.2.3. Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için atık yönetimini önemser. D5.2.4. Eşyaları kullanırken azaltma, yeniden kullanma ve geri dönüştürme amacına uygun davranışlar sergiler. D5.2.5. Tüm canlıların haklarını korur. D5.2.6. Okulunu ve çevresini güzelleştirmek için yapılan faaliyetlere katılır.	
		D5.3. Afet bilincine sahip olmak	D5.3.1. Okulda yapılan afet tatbikatlarına katılır. D5.3.2. Afet öncesinde, afet sırasında ve sonrasında yapılması gerekenleri söyler. D5.3.3. Afet sonrası toplumsal dayanışmaya katkıda bulunur.	
D6. DÜRÜSTLÜK	Söz ve davranışlarında tutarlı, doğru ve güvenilir olmayı kapsar.	D6.1. Samimi olmak	D6.1.1. Arkadaşları arasındaki anlaşmazlık durumlarında doğruları söyler. D6.1.2. Hatalı bir davranış yaptığında doğruları söyler.	
		D6.2. Doğru ve güvenilir olmak	D6.2.1. Duygu ve düşüncelerini açıkça ifade eder. D6.2.2. Arkadaşının kendisine emanet ettiği bir oyuncakçı veya eşyayı korur. D6.2.3. Söz verdiği işleri yapmak için çaba gösterir.	

ERDEM

DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM / YÖNTEM
D7. ESTETİK	Sanatsal bakış açısı kazanmayı, sanatsal ve kültürel varlığı koruyup zenginleştirmeyi, doğal güzelliklerin ve çevrenin korunması ile ilgili duyarlı olmayı ve sorumluluk üstlenmeyi, estetik aracılığıyla özgün üretkenliği ve ruhsal gelişimi desteklemeyi, sanatı hayatın bir parçası hâline getirmeyi kapsar.	D7.1. Duyusal derinliği anlamak	D7.1.1. Doğadaki güzelliklere olumlu tepki verir. D7.1.2. Sanatsal bir çalışmayı dikkatle izler / dinler.	- Gözlem yoluyla öğrenme - Proje tabanlı öğrenme - İş birlikli öğrenme - Oyun - Tartışma - Örnek olay - Drama - Soru cevap - Rol oynama
		D7.2. Sanatsal ve görsel zevkleri hayatın bir parçası hâline getirmek	D7.2.1. Sanatsal ve kültürel etkinliklere katılır. D7.2.2. Estetik unsurların neden korunması gerektiğini söyler.	
D8. MAHREMİYET	Kendisinin, ailesinin ve başkalarının kişisel alanını ve bilgilerini korumayı; başkalarının özgürlüklerini ihlal etmemeyi, kişisel sınırlarına ve mahremiyetine saygı duymayı kapsar.	D8.1. Kişisel özgürlük alanını korumak	D8.1.1. İtme, zorla sarılma gibi kendisini rahatsız eden fiziksel temaslara karşı koyar. D8.1.2. Kendi alanını ve materyallerini korumaya yönelik sınırlar koyar.	
		D8.2. Sosyal ilişkilerde kişisel alanları korumak	D8.2.1. Bedensel ve mekânsal mahremiyeti korumaya yönelik davranışlar sergiler. D8.2.2. Ortak kullanım alanlarında başkasının sınırlarına dikkat eder. D8.2.3. Zorbalık davranışlarını ayırt eder. D8.2.4. Zorbalığa maruz kaldığında yardım ister.	
D9. MERHAMET	Kendine, insanlara ve diğer canlılara karşı vicdanlı, şefkatli, sevgi dolu, duyarlı ve sorumlu olmayı kapsar.	D9.1. Vicdanlı olmak	D9.1.1. Bir kişinin üzüldüğünü veya canının yandığını gördüğünde bunu söyler. D9.1.2. İnsanların acısını gidermek için çözüm üretir.	
		D9.2. Şefkatli olmak	D9.2.1. Hata yaptığında kendine kızmak yerine olumlu bir tavır sergiler. D9.2.2. Yardıma ihtiyacı olan kişilere anlayışlı davranır. D9.2.3. Farklı özellikleri olan arkadaşlarına karşı anlayışlı ve nazik davranır. D9.2.4. Herkesin hata yapabileceğini kabul eder. D9.2.5. Kendisinden özür dileyen arkadaşını affeder.	
		D9.3. İnsanı ve doğayı sevmek	D9.3.1. Çevresindeki hayvanlara zarar vermeden sevgi gösterir. D9.3.2. Başkasına yardım ettiğinde mutlu olur. D9.3.3. Doğal yaşamı korumaya yönelik etkinliklere gönüllü olarak katılır.	
D10. MÜTEVAZILIK	Kendini bilmeyi; gösterişten ve kibirden uzak, sade, sabırlı, saygılı, duyarlı ve yapıcı olmayı kapsar.	D10.1. İnsan ilişkilerinde yapıcı olmak	D10.1.1. Olay ve durumlar karşısında iyimser bir tavır sergiler. D10.1.2. Çevresindekilerin başarılarını, olumlu ve güzel yanlarını takdir eder. D10.1.3. Grup etkinliklerinde uyumlu davranır. D10.1.4. İnsanlara karşı "Özür dilerim.", "Lütfen!", "Teşekkür ederim.", "Rica ederim." gibi nezaket ifadelerini kullanır.	

ERDEM

DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM / YÖNTEM
D11. ÖZGÜRLÜK	Cesur, girişimci ve kararlı olmayı; özgürlüklerini kullanırken kişisel ve toplumsal haklara saygı göstermeyi kapsar.	D11.1. Kararlı olmak	D11.1.1. Gerektiğinde kendi kararlarını alır. D11.1.2. Kendi düşüncesini veya tercihini etki altında kalmadan nezaketle dile getirir. D11.1.3. Bir seçim yaptığında bu seçimin sonucunu kabul eder. D11.1.4. İstemediği durumlarda veya kişisel sınırları ihlal edildiğinde net bir şekilde "hayır" der.	- Gözlem yoluyla öğrenme - Proje tabanlı öğrenme - İş birlikli öğrenme - Oyun - Tartışma - Örnek olay - Drama - Soru cevap - Rol oynama
		D11.2. Kişisel ve toplumsal haklara saygı göstermek	D11.2.1. Haklarını kullanırken diğer insanların haklarına saygı gösterir. D11.2.2. Toplumsal düzenin sağlanması için kurallara uyar.	
D12. SABIR	Olumlu bakış açısına sahip olmayı, zor ve kötü durumlara karşı dayanmayı, istikrarlı davranmayı, süreci yönetmeyi, sorumlulukları yerine getirmeyi; duygu, düşünce ve eylemleri kontrol etmeyi kapsar.	D12.1. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak	D12.1.1. Yemek, oyun veya etkinliklerde sırasını bekler. D12.1.2. Beklemekte zorlandığı durumlarda dikkatini farklı bir işe yönlendirir. D12.1.3. Gerektiğinde kendini sakinleştirir.	
		D12.2. İstikrarlı olmak	D12.2.1. Bir problemi çözme konusunda kararlı davranır. D12.2.2. Zorlandığı bir görevde başarıya kadar denemeyi sürdürür.	
D13. SAĞLIKLI YAŞAM	Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmeyi; sosyal ve sportif etkinliklere katılmayı ve insan sağlığını önemsemeyi kapsar.	D13.1. Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmek	D13.1.1. Yeterli ve dengeli beslenir. D13.1.2. Vücudu için yeterli miktarda su ve besin alır.	
		D13.2. Sosyal ve sportif etkinliklere katılmak	D13.2.1. Yaşına ve ilgisine uygun sosyal etkinliklere katılır. D13.2.2. Yaşına ve ilgisine uygun fiziksel etkinliklere katılır.	
		D13.3. İnsan sağlığını önemsemek	D13.3.1. Hastalıkların yayılmasını önlemek için gerekli önlemleri alır. D13.3.2. Hastalıklardan korunma yollarını açıklar. D13.3.3. Düşme, çarpma gibi risk faktörlerine karşı güvenli hareket eder. D13.3.4. Yeterli ve düzenli uyumanın insan sağlığı için önemini söyler.	

ERDEM

DEĞER	EYLEM	YAKLAŞIM / YÖNTEM
D14. SAYGI	D14.1. Nezaketli olmak	D14.1.1. Yeni bir ortama girdiğinde selam verir. D14.1.2. Birisi konuşurken sözünü kesmeme, onunla göz teması kurma gibi etkili iletişim becerilerini kullanır. D14.1.3. Başkasına ait bir eşyayı kullanmadan önce nazıkçe izin ister.
	D14.2. Kendisine saygı duymak	D14.2.1. İstemediği bir fiziksel temasta sınır koyar. D14.2.2. Yemekten sonra ellerini yıkama, üstünü temiz tutma gibi öz bakım rutinlerini kendiliğinden uygular.
	D14.3. Çevresine, millî ve manevî değerlerine saygı duymak	D14.3.1. İnsanların farklı kültürlerle sahip olabileceğini söyler. D14.3.2. Millî ve manevî değerlere yönelik etkinliklere istekle katılır.
D15. SEVGİ	D15.1. Anlayışlı ve barışçıl olmak	D15.1.1. Arkadaşlarıyla yaşadığı sorunlarında uzlaşmacı davranır. D15.1.2. Arkadaşı bir duygusunu anlatırken onu etkili bir şekilde dinler.
	D15.2. Özverili olmak	D15.2.1. Sevgisini farklı yollarla ifade eder. D15.2.2. Sevdiği şeye veya kişiye karşı sorumlu davranışlar sergiler.
	D15.3. Misafirperverlik	D15.3.1. Sınıfa gelen bir misafiri veya yeni bir arkadaşını nazık bir şekilde karşılar. D15.3.2. Farklı yerlerden ve ülkelerden gelen veya farklı dilleri konuşan arkadaşlarına karşı nazık davranır. D15.3.3. Farklı yerlerden ve ülkelerden gelen veya farklı dilleri konuşan arkadaşlarını oyunlarına dâhil eder.
D16. SORUMLULUK	D16.1. Kendine karşı görevlerini yerine getirmek	D16.1.1. Kararlarını çevresiyle fikir alışverişi yaparak kendisi alır. D16.1.2. Ellerini yıkama, yemeğini yeme ve kıyafetlerini giyme gibi öz bakım işlerini doğru ve zamanında yapar. D16.1.3. Güvenliğini tehlikeye sokacak davranışlardan kaçınır.
	D16.2. Topluma karşı görevlerini yerine getirmek	D16.2.1. Toplumsal yardımlaşma ve dayanışma için düzenlenen etkinliklere katılır. D16.2.2. Okuldaki ve ortak yaşam alanlarındaki eşyaları özenli ve temiz kullanır.
	D16.3. Görev bilincine sahip olmak	D16.3.1. Kendisine verilen görevleri tamamlar. D16.3.2. Yanlış bir davranış sergilediğinde durumu düzeltmek için çaba gösterir.

- Gözlem yoluyla öğrenme
- Proje tabanlı öğrenme
- İş birlikli öğrenme
- Oyun
- Tartışma
- Örnek olay
- Drama
- Soru cevap
- Rol oynama

ERDEM

DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM / YÖNTEM
D17. TASARRUF	Maddi kaynakları planlı ve kontrollü harcamayı, israftan kaçınmayı, tutumlu olmayı, birikim yapmayı, sahip olduklarının değerini bilmeyi ve bilinçli tüketici olmayı kapsar.	D17.1. Bilinçli tüketici olmak	D17.1.1. İhtiyaçları doğrultusunda satın alacağı ürünleri belirler. D17.1.2. Yerli üretim logolu veya çevre dostu ürünleri görsel simgelerinden tanır.	
		D17.2. İsraftan kaçınmak	D17.2.1. Tabakasına yiyebileceği kadar yemek alır. D17.2.2. Günlük akış içerisinde zamanını verimli kullanmak için planlama yapar. D17.2.3. Ellerini yıkadıktan sonra musluğu kapatır. D17.2.4 Gereksiz yanan ışıkları söndürür.	
		D17.3. Sahip olduklarının değerini bilmek	D17.3.1. Kendisine ait olan veya ortak kullanılan eşyaları özenle kullanır. D17.3.2. Eskimiş veya kullanım ömrü bitmiş materyalleri yeni bir amaçla kullanır. D17.3.3. Bir eşyanın yapımındaki emeği ve yapım sürecini açıklar.	
D18. TEMİZLİK	Kişisel temizlik ve bakıma dikkat ederek kendisine ve topluma saygı duymayı, yaşadığı ortamın ve çevrenin temizliğine önem vererek toplumdaki genel yaşam kalitesine ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunmayı kapsar.	D18.1. Kişisel temizlik ve bakımına önem vermek	D18.1.1. Beden temizliği gerektiren işleri zamanında ve özenli yapmaya gayret eder. D18.1.2. Kılık kıyafetinin temiz ve düzgün olmasına dikkat eder.	- Gözlem yoluyla öğrenme - Proje tabanlı öğrenme - İş birlikli öğrenme - Oyun - Tartışma - Örnek olay - Drama - Soru cevap - Rol oynama
		D18.2. Yaşadığı ortamın temizliğine dikkat etmek	D18.2.1. Etkinliklerden sonra uygun malzemelerle masasını veya çalıştığı alanı temizler. D18.2.2. Sınıf, okul bahçesi gibi ortak alanların temiz tutulmasına özen gösterir.	
		D18.3. Çevresel temizliğe ve sürdürülebilirliğe önem vermek	D18.3.1. Çevre kirliliğinin kaynaklarını, nedenlerini ve sonuçlarını söyler. D18.3.2. Çevre kirliliği oluşturabilecek eylemlerden kaçınır. D18.3.3. Atık yönetimi konusunda uygun davranışlar sergiler.	
D19. VATANSEVERLİK	Millî, manevi, insani, kültürel değerleri ve ülke varlıklarını korumayı, sevmeyi ve onlara saygı duymayı; bağımsızlığa önem vermeyi, ülkesi için sorumluluk almayı kapsar.	D19.1. Millî bilinç sahibi olmak	D19.1.1. Türk bayrağındaki renk ve sembolleri söyler. D19.1.2. Türk bayrağına ve İstiklal Marşı'na saygı gösterir. D19.1.3. Konuşmasında yabancı kelimeler kullanmaktan kaçınır. D19.1.4. Vatanını sevmenin işini en iyi şekilde yapmayı gerektirdiğini söyler.	
		D19.2. Millî kimliğini tanımak	D19.2.1. Millî ve dinî bayramlar için kutlama hazırlıklarına istekle katılır. D19.2.2. Millî ve dinî bayram kutlamalarına istekle katılır. D19.2.3. Ülkesi için çalışan ve başarı kazanan sporcu, bilim insanı gibi kişilere saygı duyar. D19.2.4. Şehit ve gazilere saygı gösterir.	
		D19.3. Ülke varlıklarına sahip çıkmak	D19.3.1. Yaşadığı ülkeye özgü yemekleri, müzikleri veya geleneksel oyunları tanır. D19.3.2. Kendi kültürüne ait ninni, bilmece ve masalları ilgiyle dinler ve anlatır. D19.3.3. Ülkesinin doğal güzelliklerini tanır.	
		D19.4. Bağımsızlığı korumak	D19.4.1. Ülke kaynaklarını sürdürülebilir bir şekilde kullanmanın gerekliliğini fark eder. D19.4.2. Yerli üretim olan ürünleri işaretlerden tanır. D19.4.3. Yerli üretim olan ürünleri kullanmayı tercih eder.	

ERDEM

DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM / YÖNTEM
D20. YARDIMSEVERLİK	İnsanlara ve canlılara duyarlı olmayı, onları sevmeyi, onlara merhamet etmeyi, cömertliği, dayanışmayı, fedakârlık yapmayı, iyiliksever olmayı kapsar.	D20.1. Cömert olmak	D20.1.1. Kendisine ait olan bir eşyayı veya yiyeceği, ihtiyacı olan kişilerle paylaşır. D20.1.2. Cömertçe davrandığında mutlu olur.	• Gözlem yoluyla öğrenme • Proje tabanlı öğrenme • İş birlikli öğrenme • Oyun • Tartışma • Örnek olay • Drama • Soru cevap • Rol oynama
		D20.2. Dayanışma ve fedakârlık göstermek	D20.2.1. Yardıma ihtiyacı olan insanların neler hissedebileceğini söyler. D20.2.2. Kendisinin de yardıma ihtiyaç duyduğu durumlara örnekler verir. D20.2.3.Çevresindeki yaşlı veya hasta bireylere karşı nazik davranır. D20.2.4. Çevresindeki özel gereksinimli bireylere karşı nazik davranır.	
		D20.3. İyiliksever olmak	D20.3.1. İyilik yapmaya istekli olur. D20.3.2. Doğaya ve hayvanlara iyi davranır	

EK-13 EĞİLİMLER TABLOSU

EĞİLİMLER	
Benlik Eğilimleri (E1)	E1.1. Merak
	E1.2. Bağımsızlık
	E1.3. Azim ve Kararlılık
	E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik)
	E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven)
Sosyal Eğilimler (E2)	E2.1. Empati
	E2.2. Sorumluluk
	E2.3. Girişkenlik
	E2.4. Güven
	E2.5. Oyunseverlik
Entelektüel Eğilimler (E3)	E3.2. Odaklanma
	E3.3. Yaratıcılık
	E3.5. Açık Fikirlilik
	E3.6. Analitiklik
	E3.8. Soru Sorma

EK-14 OKURYAZARLIK BECERİLERİ TABLOSU

OB1. BİLGİ OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB1.1. Bilgi İhtiyacını Fark Etme	OB1.1.SB1. Bilgi ihtiyacını fark etmek
	OB1.1.SB2. Bilgi türlerini fark etmek (sanatsal, gündelik vb.)

OB2. DİJİTAL OKURYAZARLIK

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB2.1. Dijital Bilgiye Ulaşma ve Dijital Bilgiyi Tanıma	OB2.1.SB1. Dijital bilgiye erişim yollarını bilmek
OB2.2. Dijital İletişimi Anlama	OB2.2.SB1. Dijital ortamda iletişim araçlarını tanımak

OB3. FİNANSAL OKURYAZARLIK

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB3.1. Geliri Anlama	OB3.1.SB1. Gelire erişim yollarını fark etmek
	OB3.1.SB3. Gelir ve harcama arasında ilişki kurmak

OB4. GÖRSEL OKURYAZARLIK

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB4.1. Görseli Anlama	OB4.1.SB1. Görseli algılamak
	OB4.1.SB2. Görseli tanımak

OB5. KÜLTÜR OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB5.1. Kültürü Kavrama	OB5.1.SB1. Kültürel kavramları tanımak
	OB5.1.SB2. Kültür unsurlarını fark etmek
	OB5.1.SB3. Kendi kültürünü fark etmek
	OB5.1.SB4. Kültürel benzerlik ve farklılıkları ayırt etmek

OB6. VATANDAŞLIK OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB6.1. Vatandaşlığı Anlama	OB6.1.SB3. Toplumsal kuralların farkına varmak
	OB6.1.SB4. Farklılıklara saygı duymak

OB7. VERİ OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB7.1. Sorular Sorma ve Olası Sonuçları Düşünme	OB7.1.SB2. Verilen bağlamda sorular hazırlamak
	OB7.1.SB3. Yeni sorular üretmek

OB8. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB8.1. Sürdürülebilirliği ve Sürdürülebilir Kalkınmayı Anlama	OB8.1.SB1. Sürdürülebilir ve sürdürülebilir olmayan süreçlerin farkında olmak
OB8.2. Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Anlama	OB8.2.SB1. Sürdürülebilir ve sürdürülebilir olmayan süreçleri tanımlamak

EK-15 AYLIK EĞİTİM PLANI KONTROL ÇİZELGESİ (60-72 Ay)

Aylık Eğitim Planı Kontrol Çizelgesinde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamındaki alan becerileri, eğilimler, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) ve kavramlar yer almaktadır. Aylık eğitim planında ele alınan program bileşenlerinin form üzerinde işaretlenmesi beklenmektedir. Bu sayede sonraki aylık eğitim planlarının hazırlanma süreci kolaylaşacak, yıl boyunca çocuklara kazandırılması planlanan becerilerin bütüncül olarak görülmesi mümkün olacaktır.

ALAN BECERİLERİ		Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
TÜRKÇE	Dinleme / İzleme										
	TADB.1. Dinleyecekleri / izleyecekleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri yönetebilme										
	TADB.2. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyaller ile ilgili yeni anlamlar oluşturabilme										
	TADB.3. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri çözümlayebilme										
	TADB.4. Dinledikleri / izledikleri şiir, hikâye, tekerleme, video, tiyatro, animasyon gibi materyalleri değerlendirebilme										
	Okuma										
	TAOB.1. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini seçebilme										
	TAOB.2. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerinden anlamlar oluşturabilme										
	TAOB.3. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini çözümlayabilme										
	TAOB.4. Resimli öykü kitabı, dijital içerikler, afiş, broşür gibi görsel okuma materyallerini değerlendirebilme										
	Konuşma										
	TAKB.1. Konuşma sürecini yönetebilme										
	TAKB.2. Konuşma sürecinin içeriğini oluşturabilme										
	TAKB.3. Konuşma sürecinde Türkçeyi doğru kullanabilme										
	TAKB.4. Konuşma sürecini değerlendirebilme										
	Erken Okuryazarlık										
	TAEOB.1. Yazı farkındalığına ilişkin becerileri gösterebilme										
	TAEOB.2. Ses bilgisel farkındalık becerileri gösterebilme										
	TAEOB.3. Sözcük-harf ilişkisini açıklayabilme										
	TAEOB.4. Okuma öncesi becerileri kazanabilme										
	TAEOB.5. Yazma öncesi becerileri kazanabilme										

ALAN BECERİLERİ					Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
MATEMATİK	Sayma													
	MAB.1. Sayıları farklı durumlarda doğru kullanabilme													
	Matematiksel Muhakeme													
	MAB.2. Parça-bütün özelliklerini çözümleyebilme													
	MAB.3. Matematikle ilgili durumları yorumlayabilme													
	MAB.4. Karşılaştırmaya ve tahmine dayalı çıkarım yapabilme													
	Matematiksel Problem Çözme													
	MAB.5. Matematikle ilgili problemleri çözümleyebilme													
	MAB.6. Matematikle ilgili problemleri yorumlayabilme													
	MAB.7. Matematikle ilgili problemlere çözüm yolları geliştirebilme													
	MAB.8. Problem çözme deneyimlerini yansıtabilme													
	Matematiksel Temsil													
	MAB.9. Matematikle ilgili temsillerden yararlanabilme													
	MAB.10. Matematikle ilgili temsilleri değerlendirebilme													
	Veri ile Çalışma ve Veriye Dayalı Karar Verme													
	MAB. 11. Veriyle çalışabilme													
	MAB. 12. Bulguya ulaşabilme													
	MAB.13. Bulguyu yorumlayabilme													
FEN	Bilimsel Gözlem													
	FAB.1. Günlük yaşamında fenle ilgili olaylara / olgulara ve durumlara yönelik bilimsel gözlem yapabilme													
	Sınıflandırma													
	FAB.2. Fene yönelik nesne / olay / olguları benzerlik ve farklılıklarına göre sınıflandırabilme													
	Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin													
	FAB.3. Günlük yaşamda fen olaylarına yönelik bilimsel gözleme dayalı tahminlerde bulunabilme													

ALAN BECERİLERİ		Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
FEN	Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin										
	FAB.4. Fene yönelik olay ve / veya olgular hakkında bilimsel veriye dayalı tahminlerde bulunabilme										
	Deney Yapma										
	FAB.7. Merak ettiği konular / olay / durum hakkında deneyler yapabilme										
	Bilimsel Çıkarım Yapma										
	FAB.8. Günlük hayatındaki fene yönelik olaylar hakkında gözlemlerine dayalı basit düzeyde bilimsel çıkarımlar yapabilme										
	Bilimsel Model Oluşturma										
	FAB.9. Fene yönelik olay ve / veya olguları açıklamak için basit düzeyde bilimsel modellerden faydalanabilme										
	Kanıt Kullanma										
	FAB.12. Bilimsel olayları / olguları açıklamak için kanıtlar kullanabilme										
SOSYAL	Bilimsel Sorgulama										
	FAB.13. Fene yönelik günlük hayatla ilişkili olay, olgu ve / veya durumlara yönelik bilimsel sorgulama yapabilme										
	Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme										
	SAB.1. Günlük hayatta karşılaştığı kavram / nesne / yer / toplum / olay / kişilere ilişkin zaman içerisinde değişen ve benzerlik gösteren özellikleri karşılaştırabilme										
	SAB.2. Yakın çevresindeki olay / dönem / kavramları kronolojik olarak sıralayabilme										
	SAB.3. Olay / dönem ve kavramların zamanla geçirdikleri değişim / dönüşümleri karşılaştırarak ifade edebilme										
	Kanıt Dayalı Sorgulama ve Araştırma										
SOSYAL	SAB.4. Yakın çevresindeki yaşantılardan yola çıkarak ülkemizle ilgili merak ettiği konulara yönelik sorular sorabilme										
	SAB.5. Yakın çevresiyle / ülkemizle ilgili merak ettiği konuya yönelik kaynakları inceleyebilme										

ALAN BECERİLERİ					Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
SOSYAL	Mekânsal Düşünme													
	SAB.6. Yakın çevresinde yer alan mekânın coğrafi koşullarını tanımlayabilme													
	Coğrafi Sorgulama													
	SAB.7. Merak ettiği coğrafi olay / olgu ve mekân / durumlara yönelik sorular sorabilme													
	Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması													
	SAB.8. Coğrafi gözlem ve saha çalışmasını gerçekleştirebilmek için gerekli olan hazırlığı yapabilme													
	SAB.9. Coğrafi gözlem ve okul dışı planlanan çalışmaları çevreye duyarlı biçimde uygulayabilme													
	SAB.10. Coğrafi gözlem ve çalışma sahasından elde edilen sonuçları sözel / görsel yolla sunabilme													
	Harita													
	SAB.11. Yakın çevresi ile ilgili olan basit krokiyi / haritayı okuyabilme													
	SAB.12. Yakın çevresinde bulunan kişi / nesne / mekânın konumunu belirlemek üzere takip edeceği krokiyi çözümleyebilme													
	SAB.13. Yakın çevresinde bulunan belirli bir kişi / nesne / mekânın konumunu gösteren kendi krokisini oluşturabilme													
	Eleştirel Sosyolojik Düşünme													
	SAB.14. Toplumsal yaşama yönelik nesne, olgu ve olayları çözümleyebilme													
	SAB.15. Toplumsal yaşama yönelik merak ettiği konuyu sorgulayabilme													
HAREKET VE SAĞLIK	Aktif Yaşam İçin Motor Beceriler													
	HSAB.1. Farklı çevre ve fiziksel etkinliklerde temel hareket becerilerini sergileyebilme													
	HSAB.2. Farklı büyüklük ve özellikteki nesneleri kullanabilme													
	HSAB.3. Müzik ve ritim eşliğinde hareket örüntüleri sergileyebilme													
	HSAB.4. Beden farkındalığına dayalı doğru duruş sergileyebilme													
	HSAB.5. Kişisel ve genel alanın farkında olarak hareket edebilme													

ALAN BECERİLERİ					Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
HAREKET VE SAĞLIK	Sağlıklı Yaşam ve Öz Bakım Becerileri													
	HSAB.6. Yeterli ve dengeli beslenebilme													
	HSAB.7. İç ve dış mekânda fiziksel aktivitelere katılabilme													
	HSAB.8. Temel kişisel hijyen ve bulunduğu ortamın düzeninin farkında olabilme													
	Güvenlik Becerileri													
SANAT	HSAB.9. Kaza, afet ve tehlikeli durumlarda güvenli davranışları sergileyebilme													
	Sanat Türlerini Anlama													
	SNAB.1. Sanat türlerini tanıyabilme													
	Sanat Eseri İnceleme													
	SNAB.2. Sanat eserini eleştirebilme													
	Sanata Değer Verme													
	SNAB.3. Sanatın önemini fark edebilme													
MÜZİK	Sanatsal Uygulama Yapma													
	SNAB.4. Sanat etkinliği uygulayabilme													
	Müziksel Dinleme													
	MDB.1. Çeşitli müzik eserlerini dinleyebilme													
	MDB.2. Seslerin kaynağını anlayabilme													
	MDB.3. Müzik eserlerindeki temel özellikleri ifade edebilme													
	Müziksel Söyleme													
	MSB.1. Şarkılara kendi sesiyle eşlik edebilme													
	MSB.2. Söyleme becerilerini sınıf içinde sergileyebilme													
	Müziksel Çalma													
	MÇB.1. Duyduğu sesleri / müzik eserlerini çalabilme													
	MÇB.2. Çalgıları çalma becerilerini sergileyebilme													
	Müziksel Hareket													
	MHB.1. Harekete / dansa eşlik eden müzik eserlerinin temel özelliklerini ifade edebilme													
	MHB.2. Müzik eserleriyle hareket / dans edebilme													

EĞİLİMLER		Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
BENLİK EĞİLİMLERİ	E1.1. Merak										
	E1.2. Bağımsızlık										
	E1.3. Azim ve Kararlılık										
	E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik)										
	E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven)										
SOSYAL EĞİLİMLER	E2.1. Empati										
	E2.2. Sorumluluk										
	E2.3. Girişkenlik										
	E2.4. Güven										
	E2.5. Oyunseverlik										
ENTELEKTÜEL EĞİLİMLER	E3.2. Odaklanma										
	E3.3. Yaratıcılık										
	E3.5. Açık Fikirlilik										
	E3.6. Analitiklik										
	E3.8. Soru Sorma										

SOSYAL - DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ		Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
BENLİK BECERİLERİ	SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)										
	SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)										
SOSYAL YAŞAM BECERİLERİ	SDB2.1. İletişim										
	SDB2.2. İş Birliği										
	SDB2.3. Sosyal Farkındalık										
ORTAK / BİRLEŞİK BECERİLER	SDB3.1. Uyum										
	SDB3.3. Sorumlu Karar Verme										

ERDEM: DEĞER-EYLEM ÇERÇEVESİ		Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
ADALET	D1.1. Hak ve özgürlüklerini bilmek ve korumak										
	D1.2. Hakkaniyetli davranmak										
AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	D2.1. Aile içi dayanışma göstermek										
	D2.2. Aile içi iletişimi güçlendirmek										
	D2.3. Aile içi sorumlulukları yerine getirmek										
ÇALIŞKANLIK	D3.1. Azimli olmak										
	D3.2. Planlı olmak										
	D3.3. Araştırmacı ve sorgulayıcı olmak										
	D3.4. Çalışmalarda aktif rol almak										
DOSTLUK	D4.1. Arkadaşlarına destek olmak										
	D4.2. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmak										
	D4.3. Güvene dayalı ilişkiler kurmak										
	D4.4. Arkadaşlarını ve onlarla vakit geçirmeyi önemsemek										
DUYARLILIK	D5.1. İnsana ve topluma değer vermek										
	D5.2. Çevreye ve canlılara değer vermek										
	D5.3. Afet bilincine sahip olmak										
DÜRÜSTLÜK	D6.1. Samimi olmak										
	D6.2. Doğru ve güvenilir olmak										
ESTETİK	D7.1. Duyusal derinliği anlamak										
	D7.2. Sanatsal ve görsel zevkleri hayatın bir parçası hâline getirmek										

ERDEM: DEĞER-EYLEM ÇERÇEVESİ		Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
MAHREMİYET	D8.1. Kişisel özgürlük alanını korumak										
	D8.2. Sosyal ilişkilerde kişisel alanları korumak										
MERHAMET	D9.1. Vicdanlı olmak										
	D9.2. Şefkatli olmak										
	D9.3. İnsanı ve Doğayı Sevmek										
MÜTEVAZILIK	D10.1. İnsan ilişkilerinde yapıcı olmak										
ÖZGÜRLÜK	D11.1. Kararlı olmak										
	D11.2. Kişisel ve toplumsal haklara saygı göstermek										
SABIR	D12.1. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak										
	D12.2. İstikrarlı olmak										
SAĞLIKLI YAŞAM	D13.1. Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmek										
	D13.2. Sosyal ve sportif etkinliklere katılmak										
	D13.3. İnsan sağlığını önemsemek										
SAYGI	D14.1. Nezaketli olmak										
	D14.2. Kendisine saygı duymak										
	D14.3. Çevresine, millî ve manevî değerlerine saygı duymak										
SEVGİ	D15.1. Anlayışlı ve barışçıl olmak										
	D15.2. Özverili olmak										
	D15.3. Misafirperverlik										

ERDEM: DEĞER-EYLEM ÇERÇEVESİ		Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
SORUMLULUK	D16.1. Kendine karşı görevlerini yerine getirmek										
	D16.2. Topluma karşı görevlerini yerine getirmek										
	D16.3. Görev bilincine sahip olmak										
TASARRUF	D17.1. Bilinçli tüketici olmak										
	D17.2. İsraftan kaçınmak										
	D17.3. Sahip olduklarının değerini bilmek										
TEMİZLİK	D18.1. Kişisel temizlik ve bakımına önem vermek										
	D18.2. Yaşadığı ortamın temizliğine dikkat etmek										
	D18.3. Çevresel temizliğe ve sürdürülebilirliğe önem vermek										
VATANSEVERLİK	D19.1. Millî bilinç sahibi olmak										
	D19.2. Millî kimliğini tanımak										
	D19.3. Ülke varlıklarına sahip çıkmak										
	D19.4. Bağımsızlığı korumak										
YARDIMSEVERLİK	D20.1. Cömert olmak										
	D20.2. Dayanışma ve fedakârlık göstermek										
	D20.3. İyiliksever olmak										

OKURYAZARLIK BECERİLERİ		Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
OKURYAZARLIK BECERİLERİ	OB1. Bilgi Okuryazarlığı										
	OB2. Dijital Okuryazarlık										
	OB3. Finansal Okuryazarlık										
	OB4. Görsel Okuryazarlık										
	OB5. Kültür Okuryazarlığı										
	OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı										
	OB7. Veri Okuryazarlığı										
	OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı										

KAVRAM KATEGORİSİ	KAVRAMLAR	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
RENK	Öğretmen ele aldığı renk ve renk tonlarını aylara göre kaydeder.										
GEOMETRİK ŞEKİL	Daire										
	Üçgen										
	Kare										
	Dikdörtgen										
	Çember										
	Kenar										
	Köşe										

KAVRAM KATEGORİSİ	KAVRAMLAR	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
BOYUT	Büyük-Orta-Küçük										
	İnce- Kalın										
	Uzun-Kısa										
	Geniş-Dar										
MİKTAR	Az-Çok										
	Ağır-Hafif										
	Boş-Dolu										
	Tek-Çift										
	Yarım-Tam										
	Eşit										
	Parça-Bütün										
	Hepsi-Hiçbiri										
DUYU	Tatlı										
	Tuzlu										
	Acı										
	Ekşi										
	Sıcak-Soğuk-Ilık										
	Sert-Yumuşak										
	Kaygan-Pütürlü										
	Tüylü-Tüysüz										
	Islak-Kuru										
	Sivri-Küt										
	Parlak-Mat										
	Taze-Bayat										
	Sesli-Sessiz										

KAVRAM KATEGORİSİ	KAVRAMLAR	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
DUYGU	Mutluluk										
	Üzüntü										
	Öfke										
	Korku										
	Şaşkınlık										
	Endişe										
	İğrenme										
	Pişmanlık										
	Utanma										
YÖN / MEKÂNDAN KAVRAMLARI	Ön-Arka										
	Yukarı-Aşağı										
	İleri-Geri										
	Sağ-Sol										
	Önünde-Arkasında										
	Altında-Ortasında-Üstünde										
	Arasında										
	Yanında										
	Yukarıda-Aşağıda										
	İç-Dış										
	İçinde-Dışında										
	İçeri-Dışarı										
	Uzak-Yakın										
	Alçak-Yüksek										
	Sağında-Solunda										
	Çevresinde-Etrafında										

KAVRAM KATEGORİSİ	KAVRAMLAR	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
SAYI / SAYMA	1-20 Arası Sayılar										
	Sıfır										
	İlk-Orta-Son										
	Önceki-Sonraki										
	Sıra Sayısı [Birinci, İkinci...]										
ZAMAN	Gece-Gündüz										
	Sabah- Öğle-Akşam										
	Dün- Bugün- Yarın										
	Önce-Şimdi-Sonra										
	Erken-Geç										
ZİT	Aynı-Farklı										
	Açık-Kapalı										
	Hızlı-Yavaş										
	Canlı-Cansız										
	Hareketli-Hareketsiz										
	Kolay-Zor										
	Karanlık-Aydınlık										
	Ters-Düz										
	Kalabalık-Tenha										
	Düzenli-Dağınık										
	Eski-Yeni										
	Başlangıç-Bitiş										
	Kirli-Temiz										
	Aç-Tok										
	Düz-Eğri										
	Doğru-Yanlış										
	Yaşlı-Genç										
	Açık-Koyu										

36-48 Ay Aylık Eğitim Planı Kontrol Çizelgesine
karekodu okutarak / tıklayarak ulaşabilirsiniz.

48-60 Ay Aylık Eğitim Planı Kontrol Çizelgesine
karekodu okutarak / tıklayarak ulaşabilirsiniz.

